

REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM

NUTS II SEVEROZÁPAD

PRO OBDOBÍ 2007 – 2013

25. ŘÍJNA 2011

OBSAH

1 ÚVOD.....	8
1.1 KONTEXT ROP NUTS II SEVEROZÁPAD.....	8
1.2 METODICKÝ POSTUP ZPRACOVÁNÍ A RESPEKTOVÁNÍ PRINCIPU PARTNERSTVÍ.....	9
1.3 LEGISLATIVNÍ RÁMEC.....	16
2 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA REGIONU.....	20
2.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA REGIONU.....	20
2.2 POLOHA A OSÍDLENÍ REGIONU.....	21
2.3 REGIONÁLNÍ INFRASTRUKTURA.....	26
2.4 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	37
2.5 ENERGETIKA REGIONU.....	42
2.6 HOSPODÁŘSTVÍ REGIONU.....	45
2.7 CESTOVNÍ RUCH A LÁZEŇSTVÍ.....	53
2.8 ROZVOJ LIDSKÝCH ZDROJŮ.....	62
2.9 PROBLÉMY MĚSTSKÉHO A VENKOVSKÉHO PROSTORU.....	73
2.10 SHRNUÍ REGIONÁLNÍCH DISPARIT.....	76
3 VYHODNOCENÍ ZKUŠENOSTÍ REGIONU S REALIZACÍ ROZVOJOVÝCH PROGRAMŮ.....	88
3.1 NASTAVENÍ AKTUÁLNÍCH PROGRAMŮ.....	88
3.2 IDENTIFIKOVANÉ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ PŘÍPRAVU ROP.....	91
3.3 IDENTIFIKOVANÉ NEDOSTATKY AKTUÁLNÍCH PROGRAMŮ.....	92
3.4 VYHODNOCENÍ ZKUŠENOSTÍ S REALIZACÍ PROGRAMŮ PODPORY.....	94
4 SWOT ANALÝZA	97
5 STRATEGIE, CÍLE A PRIORITYNÍ OSY ROP SEVEROZÁPAD.....	106
5.1 ZÁKLADNÍ VÝCHODISKA PRO ZPRACOVÁNÍ STRATEGIE.....	106
5.2 CÍLE STRATEGIE ROP SEVEROZÁPAD (KONTEXT NSRR).....	110
5.3 RÁMCOVÁ STRATEGIE TRANSFORMACE A ROZVOJE REGIONU.....	111
5.4 GLOBÁLNÍ A SPECIFICKÉ CÍLE STRATEGIE ROP SEVEROZÁPAD.....	115
6 PRIORITYNÍ OSY ROP SEVEROZÁPAD.....	118
6.1 VAZBA PRIORITYNÍCH OS ROP SEVEROZÁPAD NA NADŘAZENÉ DOKUMENTY.....	119
6.2 PRŮŘEZOVÁ TÉMATA STRATEGIE ROP SEVEROZÁPAD.....	129
6.3 KŘÍŽOVÉ FINANCOVÁNÍ.....	134
6.4 VZTAH K OSTATNÍM FINANČNÍM NÁSTROJŮM	135
6.5 REALIZACE PPP.....	136
7 POPIS PRIORITYNÍCH OS	138
7.1 PRIORITYNÍ OSA 1 – REGENERACE A ROZVOJ MĚST.....	138
7.2 PRIORITYNÍ OSA 2 – INTEGROVANÁ PODPORA MÍSTNÍHO ROZVOJE.....	155
7.3 PRIORITYNÍ OSA 3 – DOSTUPNOST A DOPRAVNÍ OBSLUŽNOST.....	165
7.4 PRIORITYNÍ OSA 4 – UDRŽITELNÝ ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU.....	175
7.5 PRIORITYNÍ OSA 5 - TECHNICKÁ ASISTENCE.....	182

8 FINANČNÍ PLÁN.....	187
9 MONITORING A HODNOCENÍ PROGRAMU.....	191
9.1 DETAILNÍ POPIS FUNGOVÁNÍ INDIKÁTOROVÉ SOUSTAVY.....	191
9.2 ZDROJ DAT A PERIODICITA SBĚRU INDIKÁTORŮ.....	192
9.3 INDIKÁTORY KONTEXTU.....	194
9.4 INDIKÁTORY GLOBÁLNÍHO A SPECIFICKÝCH CÍLŮ PROGRAMU.....	195
9.5 INDIKÁTORY PRO HODNOCENÍ SPECIFICKÝCH CÍLŮ PRIORITYCH OS PROGRAMU.....	197
10 PROVÁDĚCÍ OPATŘENÍ.....	204
10.1 OBECNÁ USTANOVENÍ.....	204
10.2 ŘÍDÍCÍ ORGÁN A ZÁKLADNÍ STRUKTURY ŘÍZENÍ.....	205
10.3 PŘÍJEMCI, SYSTÉM VÝBĚRU PROJEKTŮ.....	212
10.4 FINANČNÍ ŘÍZENÍ PROGRAMU.....	216
10.5 KONTROLNÍ A AUDITNÍ SYSTÉM.....	219
10.6 MONITORING PROGRAMU.....	225
10.7 HODNOCENÍ PROGRAMU	232
10.8 KOORDINACE ROP SEVEROZÁPAD S NSRR A OSTATNÍMI OPERAČNÍMI PROGRAMY.....	235
10.9 VEŘEJNÁ PODPORA V RÁMCI ROP SEVEROZÁPAD.....	241
10.10 VEŘEJNÉ ZAKÁZKY.....	244
10.11 PROPAGACE A PUBLICITA.....	244
11 VÝSLEDKY SEA.....	245
11.1 ZPRACOVÁNÍ SEA.....	248
12 VÝSLEDKY EX-ANTE EVALUACE.....	250
13 PŘÍLOHY PROGRAMU.....	259

Seznam tabulek, grafů, kartogramů a obrázků

TABULKA 1 – ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA REGIONU SOUDRŽNOSTI SEVEROZÁPAD.....	21
TABULKA 2 – PÓLY ROZVOJE.....	23
TABULKA 3 – SROVNÁNÍ VYBRANÝCH UKAZATELŮ OSÍDLENÍ REGIONŮ ČR R. 2005.....	24
TABULKA 4 - STRUKTURA OBCÍ PODLE POČTU OBYVATEL K 1. 1. 2006	25
TABULKA 5 – HUSTOTA SILNIČNÍ A DÁLNIČNÍ SÍTĚ.....	28
TABULKA 6 - DÉLKA SILNIC A DÁLNIC REGIONU SOUDRŽNOSTI SEVEROZÁPAD K 31.12.2005.....	29
TABULKA 7 – DÉLKA SILNIČNÍ A DÁLNIČNÍ SÍTĚ ČR V KM K 31. 12. 2005.....	29
TABULKA 8 – POČET DOPRAVNÍCH NEHOD.....	31
TABULKA 9 – SROVNÁNÍ DÉLKY JÍZDY VLAKŮ A AUTOBUSŮ (2006).....	32
TABULKA 10 - SROVNÁNÍ POČTU KILOMETRŮ CYKLOSTEZEK V JEDNOTLIVÝCH REGIONECH SOUDRŽNOSTI K 31. 12. 2006.....	35
TABULKA 11 – POČET OSOB PŘEPRAVENÝCH MHD V NEJVĚTŠÍCH MĚSTECH.....	36
TABULKA 12 – EMISE ZÁKLADNÍCH ZNEČIŠŤUJÍCÍCH LÁTEK V ČESKÉ REPUBLICE PODLE REGIONŮ ZA ROK 2004, REZZO 1 A REZZO 1-4.....	38
TAB. 13 - VÝROBA ELEKTŘINY V ROCE 2006.....	43
TAB. 14 - SPOTŘEBA ELEKTŘINY V ROCE 2006.....	43
TABULKA 15 – SROVNÁNÍ VÝVOJE HDP NA 1 OBYVATELE V KČ V REGIONECH ČR (ČR=100%).....	48
TABULKA 16 – EXPORTNÍ VÝKONNOST V REGIONECH ČR (2005).....	48
TABULKA 17 – STAV PŘÍMÝCH ZAHRANIČNÍCH INVESTIC 2001-2005 NA 1 OBYVATELE (KČ).....	49
TABULKA 18 - EKONOMICKÉ SUBJEKTY PODLE REGIONŮ K 31. 12. 2005.....	49
TABULKA 19 - POČET SUBJEKTŮ – FYZICKÝCH OSOB REGISTROVANÝCH JAKO PLÁTCI DPH NA 1000 OBYVATEL.....	51
TABULKA 20 - REGISTROVANÉ SUBJEKTY PODLE PRÁVNÍ FORMY V REGIONU SOUDRŽNOSTI SEVEROZÁPAD.....	52
TABULKA 21 – EKONOMICKÉ SUBJEKTY PODLE KATEGORIE POČTU ZAMĚSTNANCŮ PODLE REGIONŮ ČR (K 31. 12. 2006).....	52
TABULKA 22 – PRACOVNÍCI A VÝDAJE VE VĚDĚ A VÝZKUMU PODLE REGIONŮ.....	53
TABULKA 23 – CELKOVÁ A SEZÓNŇÍ NÁVŠTĚVNOST REGIONŮ V ROCE 2006.....	57
TABULKA 24 – PŘÍRŮSTEK OBYVATEL V OBDOBÍ 2001–2005.....	63
TABULKA 25 – VĚKOVÁ STRUKTURA OBYVATELSTVA.....	64

TABULKA 26 – SROVNÁNÍ VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURY OBYVATELSTVA STARŠÍHO 15 LET V REGIONECH ČR V LETECH 2001 A 2006.....	65
TABULKA 27 – STRUKTURA ZAMĚSTNANOSTI PODLE SEKTORŮ NH (V %)	67
TABULKA 28 – VÝVOJ VYBRANÝCH UKAZATELŮ NEZAMĚSTNANOSTI PODLE REGIONŮ (2001=100)	68
TABULKA 29 – MZDY ZAMĚSTNANCŮ PODLE REGIONŮ A JEJICH VÝVOJ (2001=100 %)	70
TABULKA 30 – SROVNÁNÍ VYBRANÝCH UKAZATELŮ OSÍDLENÍ ČR, REGIONU A JEHO ČÁSTÍ (2005)	76
TABULKA 31 – VÝVOJ POČTU OBYVATEL ČR, REGIONU A JEHO ČÁSTÍ (1930=100)	77
TABULKA 32 - POROVNÁNÍ UKAZATELŮ DOPRAVY KARLOVARSKÉHO A ÚSTECKÉHO KRAJE A ČR (2005)	77
TABULKA 33 - SROVNÁNÍ DÉLKY JÍZDY VLAKŮ A AUTOBUSŮ Z ÚSTÍ NAD LABEM A Z KARLOVÝCH VARŮ DO PRAHY (2006)	78
TABULKA 34 - MĚSTSKÁ HROMADNÁ DOPRAVA V REGIONU SEVEROZÁPAD (2006)	78
TABULKA 35 - EMISNÍ BILANCE KARLOVARSKÉHO A ÚSTECKÉHO KRAJE (2005)	79
TABULKA 36 - POČET A ROZLOHA BROWNFIELDS V REGIONU SOUDRŽNOSTI SEVEROZÁPAD (2005)	80
TABULKA 37 - PRODUKCE KOMUNÁLNÍHO ODPADU NA 1 OBYVATELE PODLE KRAJŮ 2005 (V KG NA 1 OBYVATELE)	80
TABULKA 38 – SROVNÁNÍ VÝVOJE HDP NA 1 OBYVATELE V KČ V ČR A KRAJÍCH REGIONU (ČR=100)	81
TABULKA 39 – VÝŠE PŘÍMÝCH ZAHRANIČNÍCH INVESTIC NA 1 OBYVATELE V ČR A KRAJÍCH REGIONU (KČ)	81
TABULKA 40 – PRACOVNÍCI A VÝDAJE VE VĚDĚ A VÝZKUMU V ČR A KRAJÍCH REGIONU SEVEROZÁPAD (2005)	82
TABULKA 41 - VÝKONY HROMADNÝCH UBYTOVACÍCH ZAŘÍZENÍ CESTOVNÍHO RUCHU (2005)	82
TABULKA 42 – HROMADNÁ UBYTOVACÍ ZAŘÍZENÍ CESTOVNÍHO RUCHU (2005)	82
TABULKA 43 – UKAZATELE POTENCIÁLU CESTOVNÍHO RUCHU, PŘÍRODNÍ SUBSYSTÉM	83
TABULKA 44 – UKAZATELE POTENCIÁLU CESTOVNÍHO RUCHU, KULTURNÍ SUBSYSTÉM	83
TABULKA 45 – ROZLOŽENÍ VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURY OBYVATELSTVA STARŠÍHO 15 LET V % V RÁMCI JEDNOTLIVÝCH KRAJŮ A ČR (2006)	83
TABULKA 46 – ROZLOŽENÍ VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURY OBYVATELSTVA STARŠÍHO 15 LET (2006)	84
TABULKA 47 – MZDY ZAMĚSTNANCŮ PODLE KRAJŮ V REGIONU SOUDRŽNOSTI SEVEROZÁPAD A JEJICH VÝVOJ (2001=100)	84
TABULKA 48 – PŘÍRŮSTEK OBYVATEL V OBDOBÍ 2001–2005	84
TABULKA 49 – VÝVOJ VYBRANÝCH UKAZATELŮ NEZAMĚSTNANOSTI PODLE REGIONŮ (2001=100)	85
TABULKA 50 – UKAZATELE REGIONÁLNÍCH DISPARIT V RÁMCI ČR	86

TABULKA 51 – VAZBY OBLASTÍ PODPORY PRO ROP SEVEROZÁPAD NA PRIORITY STRATEGICKÝCH OBECNÝCH ZÁSAD SPOLEČENSTVÍ.....	120
TABULKA 52 – VAZBY OBLASTÍ PODPORY ROP SEVEROZÁPAD NA PRIORITY LISABONSKÉ STRATEGIE, RESP. NÁRODNÍHO PROGRAMU REFOREM ČESKÉ REPUBLIKY.....	122
TABULKA 53 – VAZBY PRIORITYNÍCH OS ROP SEVEROZÁPAD NA VYBRANÁ OPATŘENÍ NÁRODNÍHO PROGRAMU REFOREM ČESKÉ REPUBLIKY.....	123
TABULKA 54 - KÓDY OBLASTÍ INTERVENCE V RÁMCI EARMARKINGU.....	123
TABULKA 55 – VAZBY OBLASTÍ PODPORY ROP SEVEROZÁPAD NA PRIORITY STRATEGIE HOSPODÁŘSKÉHO RŮSTU ČESKÉ REPUBLIKY.....	125
TABULKA 56 – VAZBY OBLASTÍ PODPORY ROP SEVEROZÁPAD NA PRIORITY NSRR ČR 2007 - 2013.....	126
TABULKA Č. 57 - NÁVAZNOST VYBRANÝCH INDIKÁTORŮ A KRITERIÍ PRO VÝBĚR PROJEKTŮ Z ANALÝZY SEA ROP SEVEROZÁPAD	132
TABULKA Č. 58 - NÁVAZNOST VYBRANÝCH INDIKÁTORŮ A KRITERIÍ PRO VÝBĚR PROJEKTŮ Z ANALÝZY SEA ROP SEVEROZÁPAD NA INDIKÁTOR EXPOZICE OBYVATELSTVA NADLIMITNÍMI KONCENTRACEMI PM10	133
TABULKA 59 – PÓLY ROZVOJE REGIONU SOUDRŽNOSTI SEVEROZÁPAD.....	141
TABULKA 60 - PŘÍKLADY USKUTEČNĚNÝCH SILNIČNÍCH STAVEB S VYČÍSLENÍM SKUTEČNÝCH NÁKLADŮ.....	166
TABULKA 61 – PŘEHLED PŘEDPOKLÁDANÉHO NÁBĚHU ROČNÍCH ALOKACÍ PRO NUTS 2 SEVEROZÁPAD (V EUR).....	189
TABULKA 62 – PŘEHLED ROZDĚLENÍ PROSTŘEDKŮ NA JEDNOTLIVÉ PRIORITYNÍ OSY V RÁMCI ROP SEVEROZÁPAD (V EUR).....	190
TABULKA 63 – LEGISLATIVNÍ VYMEZENÍ PŘÍJEMCŮ PODPORY Z ROP SEVEROZÁPAD.....	212
TABULKA 64 - VEŘEJNÁ PODPORA V ROP SEVEROZÁPAD.....	243
GRAF 1 – VÝVOJ ZAMĚSTNANOSTI V HLAVNÍCH SEKTORECH NH V REGIONU SEVEROZÁPAD V %.....	67
KARTOGRAM 1 – REGION SOUDRŽNOSTI SEVEROZÁPAD V RÁMCI ČR.....	22
KARTOGRAM 2 – HUSTOTA ZALIDNĚNÍ REGIONU K 31. 12. 2005.....	23
KARTOGRAM 3 – POČET OBYVATEL VE MĚSTECH A OBCÍCH K 1. 1. 2006.....	25
KARTOGRAM 4 - MAPA HLAVNÍCH SILNIC A ŽELEZNIC REGIONU SOUDRŽNOSTI SEVEROZÁPAD.....	30
KARTOGRAM 5 – ZNÁZORNĚNÍ POTENCIÁLU CESTOVNÍHO RUCHU V KARLOVARSKÉM KRAJI.....	54
KARTOGRAM 6 – ZNÁZORNĚNÍ POTENCIÁLU CESTOVNÍHO RUCHU V ÚSTECKÉM KRAJI.....	55
KARTOGRAM 7 – ZÁKLADNÍ INFRASTRUKTURA CESTOVNÍHO RUCHU – UBYTOVACÍ ZAŘÍZENÍ V ČR.....	59
KARTOGRAM 8 – MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI V OBCÍCH REGIONU K 31. 12. 2005.....	69
KARTOGRAM 9 - REGIONY SE SOUSTŘEDĚNOU PODPOROU STÁTU NA OBDOBÍ LET 2007-2013.....	87

OBRÁZEK 1 – SCHÉMA ORGANIZAČNÍ STRUKTURY ZPRACOVÁNÍ ROP SEVEROZÁPAD.....	11
OBRÁZEK 2 - VAZBY MEZI CÍLI A PRIORITYMI OSAMI ROP SEVEROZÁPAD.....	121
OBRÁZEK 3 - ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ÚRR.....	214

Seznam příloh

PŘÍLOHA 1 – SEZNAM ZKRATEK.....	259
PŘÍLOHA 2 - ORIENTAČNÍ ROZDĚLENÍ PŘÍSPĚVKU SPOLEČENSTVÍ PODLE KATEGORIÍ.....	263
PŘÍLOHA 3 - PŘEHLED VYBRANÝCH MĚST V REGIONU DLE POČTU OBYVATEL.....	265
PŘÍLOHA 4 - STANOVISKO MŽP K NÁVRHU KONCEPCE ROP NUTS 2 SEVEROZÁPAD.....	266

1 ÚVOD

1.1 KONTEXT ROP NUTS II SEVEROZÁPAD

Regionální operační program NUTS II Severozápad (dále jen ROP Severozápad) představuje hlavní programový dokument určující priority regionu pro čerpání strukturálních fondů v programovém období 2007 – 2013 pro uvedený region soudržnosti Severozápad, tvořený Karlovarským a Ústeckým krajem. Zpracovaný program vychází z platných strategických a programových materiálů obou krajů, jako jsou Program rozvoje Ústeckého kraje a Program rozvoje Karlovarského kraje a dalších sektorových či průřezových strategických či koncepčních materiálů, ať již z oblasti dopravy či například z oblasti rozvoje cestovního ruchu, včetně územně plánovací dokumentace.

Specifickým aspektem, zohledněným v rámci zpracovaného dokumentu, je problematika revitalizace těžebních oblastí v regionu a s ní související dokumenty (Územní prognóza těžebních oblastí Karlovarského kraje a Státní program rozvoje regionu Severozápad). Při zpracování ROP Severozápad nemohla být tato problematika kvůli závažným dopadům na rozvoj regionu opomenuta, přestože program samotný vzhledem ke svému rámci vymezenému ostatními operačními tituly přispívá k řešení revitalizace těžebních oblastí pouze doplňkově. Revitalizace těžebních oblastí je řešena především národními dotačními tituly, případně tematickými operačními programy.

ROP Severozápad kromě uvedených podkladových materiálů regionální úrovně zohledňuje také hlavní strategické a programové dokumenty, určující obecné priority rozvoje České republiky a Evropské unie jako celku. Mezi takto využitě podklady patří zejména Strategické obecné zásady Společenství (SOZS), Národní rozvojový plán České republiky (NRP) a na něj navazující Národní strategický referenční rámec ČR 2007 – 2013 (NSRR), které kromě definice hlavních priorit ČR a EU pro následující programové období specifikují „dělbu“ prioritních oblastí mezi jednotlivé tematické (sektorové) operační programy, regionální operační programy a další metodické či pracovní podklady.

Uvedené dokumenty tvoří základní rámec pro přípravu a realizaci ROP Severozápad a jako takové jsou i hlavními podklady, na něž zpracovaný program navazuje.

Zpracování NRP bylo zahájeno v roce 2005 na základě usnesení vlády č. 245/2005 o zpracování aktualizace NRP. Nově zpracovaný NRP plně odráží změny, vyplývající z odlišného přístupu k evropské politice hospodářské a sociální soudržnosti 2007 – 2013 a obsahuje přesné vymezení komplementarity mezi jednotlivými operačními programy, které jsou v ROP Severozápad plně respektovány.

Přímo navazujícím dokumentem, vycházejícím ze zpracovaného NRP, je NSRR, specifikující požadavky a předpoklady pro čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a z Fondu soudržnosti (FS) v letech 2007 – 2013. NSRR podléhá schválení Evropské komise a je určitou spojnicí mezi evropskými prioritami, uvedenými v SOZS a národními prioritami politiky soudržnosti, rozpracovanými v operačních programech.

ROP Severozápad v návaznosti na uvedené dokumenty rozpracovává hlavní regionální i sektorová témata do úrovně vybraných prioritních os a navrhuje v jejich rámci hlavní intervence, vhodné a doporučené pro financování s využitím prostředků z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

Hlavním aspektem, který ROP Severozápad s ohledem na uvedené podklady reflektuje, je zejména větší důraz na strategický přístup k realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti, což se na ROP Severozápad odrazilo jeho užším, strategickým zaměřením na řešení hlavních problémů regionu, byť pouze v oblasti kompetencí, které ROP Severozápad přísluší vzhledem k zaměření ostatních operačních programů a případně národních dotačních titulů.

1.2 METODICKÝ POSTUP ZPRACOVÁNÍ A RESPEKTOVÁNÍ PRINCIPU PARTNERSTVÍ

Přípravu NRP ČR 2007 – 2013 a NSRR včetně související přípravy mechanismu koordinace na národní úrovni zabezpečuje na základě rozhodnutí vlády ČR ze dne 22. února 2006 (usnesení č. 198) Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR), které má za tímto účelem zřízen odborný útvar. Na základě zákona č. 138/2006 Sb., novelizujícího zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, vznikl na jaře 2006 na národní úrovni Řídící a koordinační výbor (ŘKV). Jeho úkolem je koordinace pomoci poskytované Evropskými společenstvími na úrovni státu. ŘKV vytvořil Horizontální pracovní skupinu pro programování 2007 – 2013, která se zaměřuje na koordinaci přípravy operačních programů, odstraňování překryvů a mezer a zajišťování konzistence mezi operační a národní úrovní programových dokumentů. Současně představuje důležité zázemí pro zabezpečení negociačního procesu zejména s jednotlivými resorty.

V regionu soudržnosti Severozápad byl princip partnerství při zpracování operačního programu naplňován zejména prostřednictvím rozsáhlé – horizontálně i vertikálně členěné – organizační struktury (viz obr. 1). Ta umožnila aktivní zapojení všech relevantních regionálních partnerů již od samého počátku zpracování operačního programu.

Jádrem této struktury je Pracovní skupina ROP Severozápad, složená z tématicky zaměřených pracovních podskupin:

- Pracovní podskupina „Cestovní ruch, lázeňství, kultura a památková péče“
- Pracovní podskupina „Rozvoj lidských zdrojů a VŠ“
- Pracovní podskupina „Podnikání, inovace a znalostní ekonomika“
- Pracovní podskupina pro zpracování kapitoly „Specifické oblasti rozvoje“
- Pracovní podskupina „Dostupnost a infrastruktura“

Úkolem pracovní skupiny je aktivně se podílet na zpracování programu, připomínkovat jeho jednotlivé fáze a poskytovat zpracovatelům odborné názory a informace nezbytné pro postup prací. Existence pracovních podskupin zajistila dostatečnou transparentnost celého procesu přípravy ROP Severozápad. Jednotlivé odborné kapitoly tak byly připraveny a zpracovány za účasti všech klíčových dotčených subjektů v regionu soudržnosti. Pracovní podskupiny se po

rozhodnutí o prioritních osách ROP Severozápad transformovaly do čtyř pracovních podskupin, které následně spolu s externím zpracovatelským týmem rozpracovávaly jednotlivé prioritní osy programu.

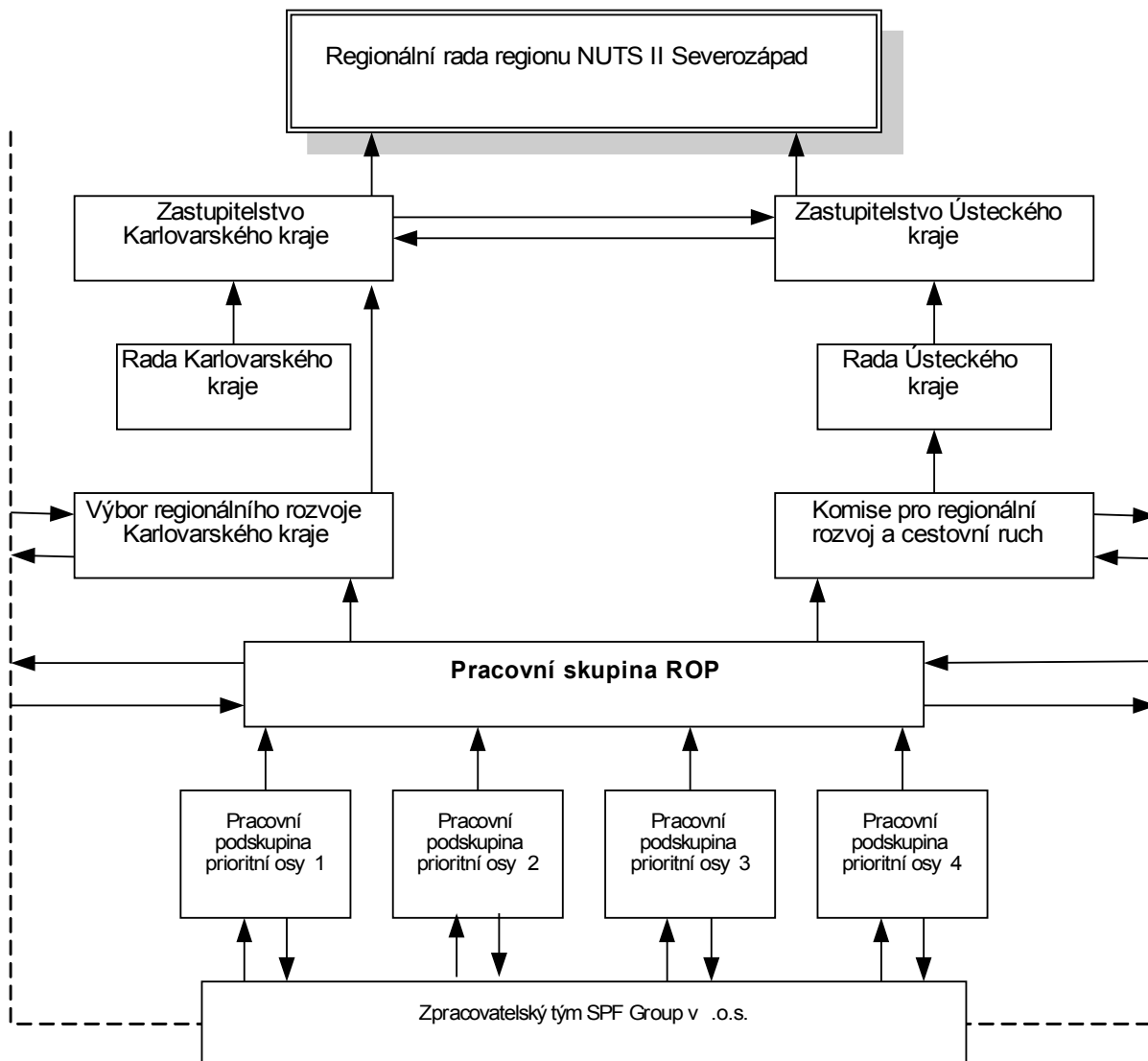
V pracovních podskupinách byly zastoupeny následující subjekty veřejné správy, neziskového sektoru i soukromé sféry:

- Řídící orgán ROP Severozápad (Úřad Regionální rady)
- Krajský úřad Karlovarského kraje
- Krajský úřad Ústeckého kraje
- Obce a města Karlovarského kraje
- Obce a města Ústeckého kraje
- Severočeské sdružení obcí
- Agentura projektového a dotačního managementu
- Podnikatelské subjekty
- Hasičský záchranný sbor
- Mikroregion Sokolov – východ
- Mikroregion Chebsko
- Odborníci z oblasti životního prostředí
- IT odborníci
- Odborníci Lesů ČR
- Odborníci Povodí Ohře
- Orgány ústřední správy
- České Švýcarsko o. p. s.
- Regionální hospodářská komora Poohří
- Český statistický úřad
- Úřad práce v Karlových Varech
- Úřad práce v Mostě

Celý proces zpracování byl řízen zpracovatelem ROP Severozápad s využitím týmu deseti českých odborníků, doplněným o jednoho zahraničního experta se zkušeností v problematice programování v oblasti strukturálních fondů EU. Úkolem zpracovatele bylo zejména metodicky i organizačně řídit celý proces zpracování programu, poskytovat všem orgánům a subjektům v organizační struktuře potřebné podklady nezbytné pro jejich zapojení do zpracování programu, zpracovávat výstupy z jednotlivých pracovních jednání a používat je jako vstupy do jednání dalších. Zpracovatel při své činnosti velmi úzce spolupracoval s odbory regionálního rozvoje obou krajů, které až do zajištění plné funkčnosti Řídícího orgánu ROP Severozápad rovněž plnily funkci hlavního koordinátora pro projednání dokumentu se všemi dotčenými subjekty.

Nad touto „výkonnou“ částí organizační struktury plní zastřešující a garanční roli Řídící orgán ROP Severozápad, respektive Výbor Regionální rady regionu soudržnosti Severozápad, což zabezpečuje správné nasměrování programu s ohledem na priority regionu soudržnosti Severozápad. Program byl projednán a schválen rovněž v příslušných volených orgánech obou krajů.

Obrázek 1 – Schéma organizační struktury zpracování ROP Severozápad

Pro zajištění adekvátního nasměrování programu na potřeby regionu a subjektů v něm působících bylo mimo výše popsanou strukturu ROP Severozápad realizováno několik specifických doplňkových aktivit, průzkumů, šetření, individuálních jednání a akcí, které měly za cíl zejména rozšířit v maximální možné míře princip partnerství a zapojit do zpracování programu další subjekty a zohlednit jejich zkušenosti, potřeby nebo názory.

Mezi nejvýznamnější podpůrné průzkumy, které byly zpracovatelem realizovány, patří zmapování administrativní kapacity a hlavních problémů, vyplývajících z realizace programů ve stávajícím programovacím období. Toto šetření probíhalo v listopadu roku 2005 a jeho výsledky jsou shrnuty v kapitole pojednávající o zkušenostech z minulého programovacího období.

V těsné návaznosti na toto mapování bylo následně v únoru 2006 provedeno doplňkové šetření absorpční kapacity v rámci navržených prioritních os programu, jehož smyslem bylo zjistit a

posoudit projektovou připravenost potenciálních příjemců pomoci. Při jeho realizaci byly efektivně využity nové partnerské struktury, vytvořené v rámci projektů realizovaných v souladu s opatřením 3.3 Společného regionálního operačního programu (SROP) v programovém období 2004 - 2006. Během šetření bylo interviewováno přes 80 zástupců měst, obcí, neziskového sektoru a dalších subjektů, které jsou nebo by mohly být v budoucím programovém období do implementace či realizace programu zapojeny. Závěry průzkumu jsou rovněž shrnuty v kapitole pojednávající o zkušenostech z minulého programovacího období.

Kromě zpracování výstupů do části analýzy vyhodnocující zkušenosti ze stávajícího období byly hlavní výstupy zmíněného průzkumu rovněž využity při nastavení jednotlivých prioritních oblastí zejména v oblasti podpory měst, venkovského prostoru a rozvoje cestovního ruchu.

Důležitou součástí zpracování programu byl proces posouzení vlivu koncepce ROP Severozápad na životní prostředí (SEA). V rámci zpracování SEA hodnocení se uskutečnila dvě veřejná slyšení (v červenci 2006 v Karlových Varech a Ústí nad Labem) a dále veřejné projednání koncepce ROP Severozápad a posouzení jeho vlivů na životní prostředí (SEA) dne 27. října 2006 v Chomutově. Veřejná slyšení i veřejné projednání byla určena pro zainteresovanou odbornou i laickou veřejnost, nevládní a zájmové organizace, podnikatele, akademické a výzkumné organizace a zástupce státní správy a samosprávy. Vypořádání připomínek je uvedeno ve Vyhodnocení koncepce z hlediska vlivů na životní prostředí ROP Severozápad (SEA), v kapitole XIV. Souhrnné vypořádání vyjádření obdržení ke koncepci z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví.

V průběhu celého posuzování byly průběžně zveřejňovány jednotlivé verze koncepce i etapy SEA. Relevantní dokumenty a průběžné výstupy procesu hodnocení SEA byly zveřejňovány na webových stránkách Karlovarského a Ústeckého kraje a dále na webových stránkách zpracovatele SEA hodnocení ROP Severozápad <http://kostelec.czu.cz/UAE/SEA.htm>. Ministerstvo životního prostředí dle požadavků zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, zveřejňovalo jednotlivé dokumenty v průběhu procesu SEA v Informačním systému SEA na adrese www.ceu.cz/EIA/SEA. Koncepce ROP Severozápad je vedena pod kódem MZP033K.

Zpracování ROP Severozápad probíhalo plně v souladu s principy partnerství. V rámci procesu partnerství byly do průběhu zpracování ROP Severozápad zapojeny nevládní neziskové organizace (NNO). Byly osloveny všechny NNO regionu soudržnosti Severozápad.

Celkově bylo ke vznesení připomínek k ROP Severozápad osloveno a vyzváno v rámci regionu soudržnosti Severozápad **287** NNO, z čehož **46** NNO se věnuje oblasti životního prostředí.

Vybrané oslovené NNO Regionu soudržnosti Severozápad

- STUŽ - Společnost pro trvale udržitelný život, region. pob. KV
- Ekologické centrum Meluzína
- TYTO - Občanské sdružení pro ochranu přírody a krajiny
- Náš region
- Sdružení ochrany přírody a krajiny
- Občanské sdružení Ametyst - pobočka Karlovy Vary
- Klub Za krásné Karlovarsko

- Český svaz ochránců přírody
- Občanské sdružení Klubíčko Cheb
- Český rybářský svaz
- JUNÁK - svaz skautů a skautek
- Středisko Lípa – Kynšperk n./O.
- Hnutí Brontosaurus Rosnatka
- Asociace neziskových organizací Ústeckého kraje
- Centrum ekologické výchovy při Schole Humanitas Litvínov
- Česká tábornická unie, Severočeská oblast
- Hnutí DUHA Ústí nad Labem
- Chomutovská regionální pobočka Společnosti pro trvale udržitelný život
- Severočeská vědecká knihovna
- Ústecká krajská organizace Pionýra
- Středisko ekologické výchovy a etiky SEVER
- Sdružení dětí a mládeže Tilia
- Podkrušnohorské informační centrum
- Oblastní spolek Českého červeného kříže Litoměřice
- Občanské sdružení Spektrum
- Klub dětí Centra volného času v Mostě

Z celkového počtu **287** NNO regionu soudržnosti Severozápad reagovaly připomínkami k ROP Severozápad pouze **3** NNO, a to:

- Asociace neziskových organizací Ústeckého kraje
- Společnost pro duchovní hudbu Ústí nad Labem
- Občanské sdružení pro ochranu přírody a krajiny

Vybrané připomínky

Instituce	Připomínka	Vypořádání
Asociace neziskových organizací Ústeckého kraje (ANOÚK)	Zvážit navýšení finanční alokace na prioritní osu 5 Technická asistence s ohledem na navýšení prostředků na podporu absorpční schopnosti	NE - Podíl alokace na TA na celkové alokaci ROP Severozápad (2,7%) respektuje doporučení MF. Absolutní částka odpovídá částkám alokovaným na TA v jiných ROP
	Při schvalování projektů jsou závazná následující obecná kritéria: soulad s prioritami NSRR Navrhujeme upravit na soulad	NE - Projekt musí být v souladu jak s prioritami NSRR, který je nadřazeným dokumentem ROP

	s prioritami ROP Severozápad	Severozápad, tak s prioritami ROP Severozápad.
	K dopravě je nutné dodat, že v Ústeckém kraji se doslova nabízí IDS, který nebyl zatím realizován.	ANO - ROP Severozápad v prioritní ose 3 podporuje realizaci integrovaného dopravního systému
	Chybí doplňková solární energie a termální energie – vrty	NE – Není v kompetenci ROP Severozápad
	Technický stav vodovodního potrubí není zcela odpovídající např. lokality s nízkým tlakem, úniky vody z poškozeného rozvodu, neexistuje koncepce podpory pramenů a studánek, využití místních zdrojů pitné vody jako doplňkových zdrojů	NE – Není v kompetenci ROP Severozápad
	Lokální čistírny vod pro menší obce či skupiny domů – zatím chybí podpora i legislativa, v těchto místech je budování kanalizace zbytečně drahá	NE - Tuto problematiku řeší Program rozvoje venkova, který je zaměřen na obce do 500 obyvatel
	ROP SZ nedostatečně zaměřen na oblast výzkumu a inovací	NE – Primárně řeší OP VaVpl
	V rámci cestovního ruchu chybí dopravní dostupnost, infrastruktura a především informační servis včetně informačních kampaní ke zatraktivnění kraje.	ANO - Aktivity zohledněny v prioritních osách 3 a 4
	Prioritou musí být lidský potenciál (důraz na rozvoj vysokého školství, podpora technických oborů, podpora talentů, podpora zájmového vzdělávání...)	Částečně ANO – ROP Severozápad řeší doplňkově modernizaci infrastruktury pro vzdělávání. Oblast vzdělávání obecně a dále vysokého školství primárně řeší OP VK a OP VaVpl
	RLZ je zpracován velmi povrchně, chybí např. zájmové vzdělávání a jeho podpora, dále chybí i to, že je třeba více podpořit popularizaci technických a případně přírodovědných oborů (např. M, F apod.), protože je stále velký zájem o humanitní vědy, zcela chybí podpora jazyková, která je stále důležitá	NE - ROP Severozápad řeší modernizaci infrastruktury v oblasti RLZ, podpora zájmového vzdělávání, popularizace určitých oborů je předmětem jiných operačních programů (např. OP VK)
	NNO mohou velmi složitě čerpat podporu z EU, protože nejsou schopné zálohovat větší prostředky.	NE - Z důvodu transparentnosti jsou pro všechny typy žadatelů nastaveny stejné podmínky
Společnost pro duchovní	Chybí specifikace kultury v regionu	NE - Kultura v regionu je popsána v

hudbu v Ústí nad Labem		rámci kapitoly 2.6.1 Podmínky pro rozvoj cestovního ruchu
TYTO (Občanské sdružení pro ochranu přírody a krajiny)	Možno zmínit, že v okresech Chomutov, Louny a Litoměřice se nachází stabilnější populace sovy pálené (silně ohrožený druh) v rámci území Ústeckého a Karlovarského kraje	ANO – Doplněno do socioekonomické analýzy ROP Severozápad
	Postrádám jako jednu z prioritních os ochranu ŽP, současně pak ochranu zvláště chráněných území nebo živočichů (např. právě sova pálená, sýček obecný – také silně ohrožen, ve zmíněných okresech se nachází silnější populace na území ČR)	Částečně ANO - Doplněno do socioekonomické analýzy ROP Severozápad. Ochranu ŽP v rámci svých kompetencí ROP Severozápad řeší jen doplňkově (např. informační aktivity NATURA 2000 apod.)

Nevládní environmentální organizace byly v plné šíři osloveny rovněž v rámci procesu posuzování vlivu na životní prostředí (SEA). Na adresu oznamovatele ani posuzovatele nepřišla ani jedna písemná připomínka či komentář od jakékoliv nevládní environmentální organizace. Rovněž žádná nevládní environmentální organizace se nezúčastnila žádného veřejného slyšení ani projednání. V rámci procesu SEA nebyly od dotčených stran obdrženy žádné expertizy nad rámec vyžádaných přímo posuzovatelem a začleněných i citovaných v SEA vyhodnocení.

Významným požadavkem, který byl při zpracování ROP Severozápad rovněž zohledněn, byl požadavek na specifickou podporu horizontálních témat v rámci jednotlivých prioritních os. Kritéria zaměřená na ekologické aspekty či aspekty řešící rovné příležitosti například v podobě zlepšení prostředí ve městech pro život a pohyb handicapovaných osob byla doplněna do úrovně hodnotících kritérií v jednotlivých prioritních osách tak, aby projekty řešící výše uvedené otázky byly v rámci programu upřednostňovány.

Široce rozvinutá partnerská struktura sama o sobě ještě není zárukou potřebné interakce mezi zpracovateli programu a regionálními aktéry. Z tohoto důvodu byla před zahájením programování nastavena pravidla pro vzájemnou výměnu informací a připomínkování dokumentu. Celý zpracovatelský tým považoval efektivní výměnu informací, názorů a stanovisek mezi všemi relevantními partnery a zpracovateli za klíčovou podmínku toho, aby zpracování programu bylo skutečně „vyjednávacím procesem“, který je sám o sobě stejně důležitý jako výsledný dokument.

Návrh programového dokumentu byl průběžně konzultován s mnoha dotčenými subjekty v regionu. Cílem všech konzultací a připomínkových řízení bylo sladit požadavky všech dotčených subjektů, týkající se možností financování konkrétních aktivit ze strukturálních fondů, s prioritami EU, Rady a Evropského parlamentu.

Jednotlivé konzultace a připomínkování programu probíhaly kontinuálně po celou dobu jeho zpracování, a to jak ze strany Řídícího orgánu ROP Severozápad a jednotlivých orgánů obou krajů

(pracovní skupina, pracovní podskupiny, jednotlivé odbory a nadřazené politické orgány), tak v rámci meziresortního připomínkového řízení ze strany zástupců Evropské komise, MMR, ostatních resortů a v rámci veřejného projednání ze strany občanů. Dílčí výstupy při zpracování programového dokumentu byly zveřejňovány na internetových stránkách obou krajů, čímž byl zajištěn přístup široké veřejnosti k návrhu ROP Severozápad po celou dobu jeho zpracování.

Samostatným důležitým faktorem při zpracování byla provázanost programového dokumentu s cíli a opatřeními národních strategických dokumentů včetně specifických strategií a koncepcí v oblasti životního prostředí a rovných příležitostí. Pro tento účel byl program průběžně konzultován s jednotlivými ministerstvy tak, aby byla zajištěna vzájemná synergie všech programů, které by v období 2007 – 2013 měly v regionu soudržnosti Severozápad přispívat k jeho postupné transformaci.

Proces partnerství byl a je veden v plném souladu s příslušnými právními a finančními předpisy, platnými pro každou kategorii výše uvedených partnerů. Zavádění principů partnerství již v průběhu tvorby programovacího dokumentu je důležitým předpokladem úspěšné realizace ROP Severozápad, a to jak směrem k nadřazeným orgánům a jejich programovacím dokumentům (NSRR a TOP), tak směrem k nižším úrovním implementace, resp. příjemcům podpory.

Navazující a neméně důležitou úrovní partnerství je otázka úzké spolupráce s dotčenými partnery na úrovni implementace programu. ROP Severozápad je navržen tak, aby prohluboval princip partnerství i na úrovni implementace programu. V rámci jednotlivých prioritních os navrhuje specifickou podporu úzké spolupráce řídicího orgánu a potenciálních žadatelů. Dále předpokládá navázání na dosavadní dobré zkušenosti s realizací partnerství v rámci projektů Ústeckého a Karlovarského kraje v opatření 3.3 SROP (BROÚK, Partnerství pro budoucnost), které připravily struktury pro zajištění úzkého kontaktu s jednotlivými partnerskými skupinami i v budoucnu. To umožní průběžnou revizi a případnou úpravu ROP Severozápad tak, aby v maximální možné míře vyhovoval potřebám cílových skupin.

1.3 LEGISLATIVNÍ RÁMEC

Legislativa EU

Regionální operační program Severozápad je připraven v souladu s následujícími legislativními dokumenty EU:

- Smlouva o založení Evropských společenství;
- Smlouva o Evropské unii;
- Smlouva o fungování Evropské unie;
- rozhodnutí Rady ze dne 6. října 2006 o strategických obecných zásadách Společenství pro soudržnost, 2006/702/ES;

- nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999 (obecné nařízení);
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999;
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení (ES) č. 1784/1999;
- nařízení Rady (ES) č. 1084/2006 ze dne 11. července 2006 o Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1164/1994;
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1082/2006 ze dne 5. července 2006 o evropském seskupení pro územní spolupráci (ESÚS);
- nařízení Komise (ES) č. 1828/2006 ze dne 8. prosince 2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj (prováděcí nařízení);
- nařízení Komise (ES) č. 448/2004 ze dne 10. března 2004, jímž se mění nařízení (ES) č. 1685/2000, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1260/1999, týkající se způsobilosti výdajů na činnosti spolufinancované strukturálními fondy, a zrušuje nařízení (ES) č. 1145/2003;
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 ze dne 26. května 2003 o zavedení společné klasifikace územních statistických jednotek (NUTS);
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 42/2001 ze dne 27. června 2001 o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí;
- Sdělení Komise č. 24/2005 jarnímu zasedání Evropské rady – Společně k růstu a zaměstnanosti – Nový začátek lisabonské strategie – Sdělení předsedy Barrosa po dohodě s místopředsedou Verheugenem;
- Rozhodnutí Rady (ES) č. 144/2006 ze dne 20. února 2006 o strategických směrech Společenství pro rozvoj venkova (programové období 2007 – 2013);
- Sdělení 141/2005 Integrované hlavní směry pro růst a zaměstnanost (2005 – 2008),
- Pokyny k regionální podpoře na období 2007 - 2013 (2006/C 54/08);
- Nařízení Komise (ES) č. 1628/2006 ze dne 24. října 2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy na vnitrostátní regionální investiční podporu;
- Nařízení Komise (ES) č. 1998/2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy na podporu de minimis;

- Nařízení Komise (ES) č. 800/2008, kterým se v souladu s články 87 a 88 Smlouvy o ES prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné se společným trhem (obecné nařízení o blokových výjimkách);
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007 ze dne 23. října 2007 o veřejných službách v přepravě cestujících po železnici a silnici a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 1191/69 a č. 1107/70 (účinné od 3. 12. 2009);
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1371/2007 ze dne 23. října 2007 o právech a povinnostech cestujících v železniční přepravě (účinné od 3. 12. 2009);
- Nařízení Rady (ES) č. 1341/2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 1083/2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti, pokud jde o některé projekty vytvářející příjmy;
- Nařízení Rady (ES) č. 284/20.

Legislativa ČR

ROP Severozápad je zpracován v souladu s následujícími legislativními dokumenty České republiky:

- Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územního rozpočtu, ve znění pozdějších předpisů,
- Usnesení vlády ČR č. 235/1998 o Zásadách regionální politiky vlády (v aktuálním znění),

- Usnesení vlády ČR č. 245/2005 k postupu přípravy České republiky na čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a z Fondu soudržnosti Evropské unie v letech 2007 – 2013,
- Usnesení vlády ČR č. 1242/2004 k návrhu Strategie udržitelného rozvoje České republiky
- Usnesení vlády ČR č. 984/2005 k návrhu Strategie hospodářského růstu České republiky,
- Usnesení vlády ČR č. 730/1998 o Programu obnovy venkova,
- Usnesení vlády ČR č. 178/2007 o schválení oficiálního předložení Národního strategického referenčního rámce České republiky pro čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti Evropské unie v letech 2007 - 2013 a operačních programů Evropské komisi,
- Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání a o změně zákona o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 319/2006 Sb., o některých opatřeních ke zprůhlednění finančních vztahů v oblasti veřejné podpory, a o změně zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 182/2006Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon);
- Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon)
- Zákon č. 222/2009 Sb., o volném pohybu služeb.

2 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA REGIONU

Socioekonomická analýza regionu představuje základní vstupní podklad, stručně specifikující a popisující hlavní vývojové trendy v regionu, jejich očekávaný budoucí vývoj a možný dopad na rozvoj a konkurenceschopnost regionu.

Přístup ke zpracování analýzy ekonomické a sociální situace regionu soudržnosti Severozápad vychází ze skutečnosti, že oba kraje tvořící tento region soudržnosti mají pro potřeby vlastního regionálního rozvoje zpracovány základní rozvojové dokumenty, které jsou postaveny na rozsáhlých a detailních analýzách vymezujících všechny sféry socioekonomického života v regionech (Programy rozvoje Karlovarského a Ústeckého kraje, Strategie rozvoje konkurenceschopnosti Karlovarského kraje, Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje). Analýza ekonomické a sociální situace ROP Severozápad staví na těchto detailních analýzách a využívá jejich dat a údajů pro formulaci analytických závěrů pro účely vlastního ROP Severozápad.

Socioekonomická analýza regionu je rozčleněna do několika kapitol, specifikujících postavení regionu jak v rámci ČR, tak v rámci EU jako celku. Pro jednotlivé oblasti analyzované v kapitolách jsou rovněž identifikovány a specifikovány hlavní vnitroregionální disparity, ovlivňující současnou i budoucí celkovou konkurenceschopnost regionu v rámci globálního prostředí.

Analytické závěry pak tvoří východisko pro formulování SWOT analýzy a následně i strategie ROP Severozápad.

Řídící orgán ROP Severozápad preferuje širší pojetí analytické části, které umožní komplexní a vyčerpávající pohled na socioekonomickou situaci v regionu soudržnosti Severozápad. Analytická část tak komplexně identifikuje problémy regionu Severozápad, z nichž pouze některé mohou být řešeny v rámci ROP Severozápad. Ostatní identifikované problémy mohou být řešeny prostřednictvím ostatních operačních programů nebo národních dotačních titulů.

2.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA REGIONU

Region soudržnosti Severozápad je situován ve střední Evropě na hranici České republiky a Spolkové republiky Německo. V rámci České republiky sousedí s regiony Jihozápad, Střední Čechy a Severovýchod, na severu a západě potom se Svobodným státem Sasko a Svobodným státem Bavorsko (SRN).

Následující souhrnná tabulka uvádí základní charakteristiky regionu soudržnosti Severozápad, České republiky a rovněž také srovnání uvedených ukazatelů se zeměmi EU (25). Pro srovnání byly využity především hlavní makroekonomické ukazatele, které dokládají současný stav v regionu soudržnosti Severozápad.

Tabulka 1 – Základní charakteristika regionu soudržnosti Severozápad

Ukazatel/Území	EU (25)	Česká republika	Region Severozápad
Počet obyvatel k 31. 12. 2005 (tis. obyv.)	463 636,0	10 251,1	1 127,4
Hustota obyvatelstva na km ² – r. 2005	115,7	130,0	130,4
HDP v běžných cenách na obyvatele v PPS – r. 2005	21 745,0	17 309,0	13 872,3
HDP v běžných cenách na obyvatele v PPS (% z EU 25) – r. 2005	100,0	79,6	59,1
HDP v běžných cenách na obyvatele v EUR – r. 2005	23 541,4	9 745,0	7 809,9
HDP v běžných cenách na obyvatele v EUR (% z EU 25) – r. 2005	100,0	41,4	33,2
Meziroční nárůst HDP (%) – r. 2005	3,7	6,1	4,3
Míra zaměstnanosti (%) – r. 2005	63,8	54,7	52,8
Míra nezaměstnanosti (%) – r. 2005	8,7	7,9	13,5
Struktura zaměstnanosti dle sektorů – r. 2005:			
- zemědělství	5,0	4,0	2,7
- průmysl	24,9	39,5	41,2
- služby	70,1	56,5	56,1

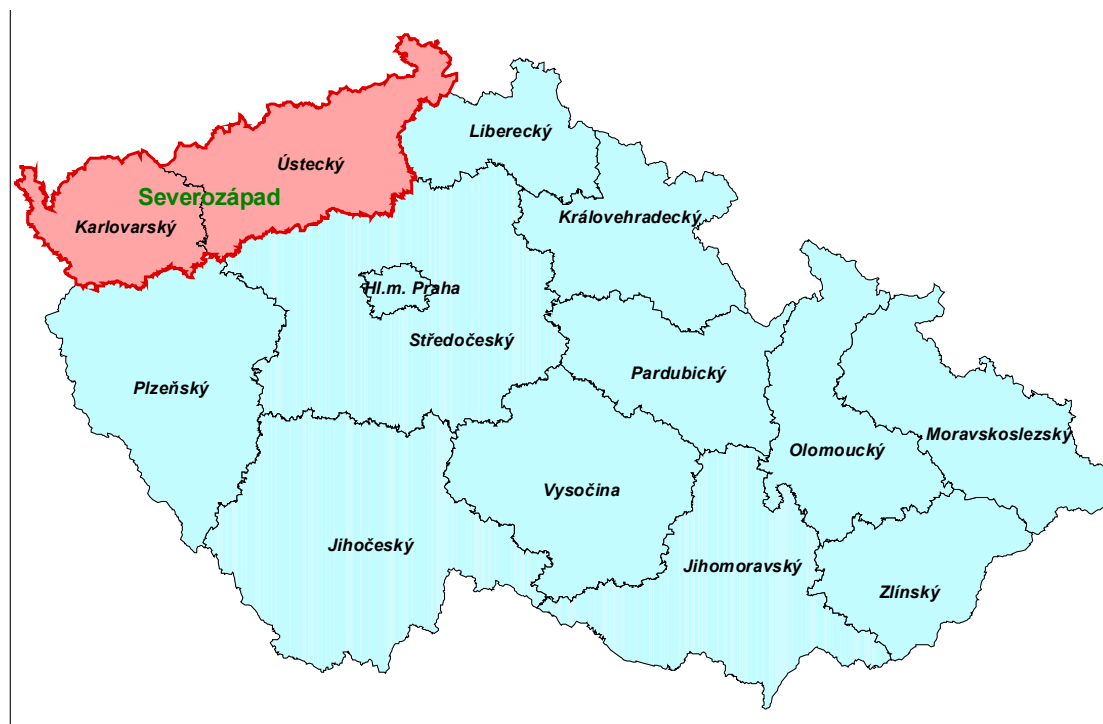
Zdroj: Eurostat, ČSÚ, vlastní propočty

Z uvedené tabulky je patrné, že region soudržnosti Severozápad jako celek se z pohledu celkové výkonnosti a struktury hospodářství nachází hluboko pod průměrnou úrovní EU i výrazně pod úrovní ČR. Meziroční nárůst HDP regionu soudržnosti Severozápad svědčí o rostoucí úrovni hospodářství (avšak s nižší dynamikou než je průměr ČR), výraznou bariérou však zůstává především negativní odvětvová struktura, vyznačující se vysokým podílem průmyslových oborů oproti stále velmi nízkému zastoupení terciární sféry, v níž je nízké zastoupení vyspělých (solistikovaných) služeb.

2.2 POLOHA A OSÍDLENÍ REGIONU

Území regionu soudržnosti Severozápad se po správní stránce člení na 2 kraje (NUTS 3): Karlovarský a Ústecký. Region soudržnosti se dále dělí na 10 okresů (NUTS 4) a 486 obcí (NUTS 5).

Kartogram 1 – Region soudržnosti Severozápad v rámci ČR

Zdroj: kartogram Cassia Development & Consulting

Polohu regionu lze v kontextu střední Evropy hodnotit jako výhodnou. Region leží svojí severovýchodní částí na spojnici významné transevropské rozvojové osy spojující Berlín, Prahu a Vídeň. Výhody plynoucí z polohy regionu soudržnosti jsou ale značně limitovány špatnou dopravní dostupností jak z vnitrozemí, tak vzhledem k nízké propustnosti hranic i ze zahraničí. Pouze malá část regionu soudržnosti podél labské rozvojové osy je propojena s hl. m. Prahou a vnitrozemím odpovídajícím způsobem dálnicí D 8 a I. národním tranzitním železničním koridorem.

2.2.1 STRUKTURA OSÍDLENÍ

V regionu soudržnosti Severozápad žije asi 1,13 milionu obyvatel, což představuje přibližně 1/10 populace České republiky. Severozápad je co do počtu obyvatel nejmenším regionem v ČR.

Průměrná hustota zalidnění 130 osob/km² se rovná celostátnímu průměru, výrazně vyšší hustota osídlení je zejména v severovýchodní části regionu soudržnosti, jak je patrné z následujícího kartogramu.

Kartogram 2 – Hustota zalidnění regionu k 31. 12. 2005

Zdroj: kartogram Cassia Development & Consulting

Území regionu se vyznačuje značnými vnitřními rozdíly v koncentraci obyvatel, kdy hustota obyvatelstva severovýchodní části (průmyslové) je téměř dvojnásobná oproti jihu (lázeňské oblasti) regionu. V meziokresním srovnání je nejhustěji osídlen okres Ústí nad Labem s 293 obyvateli na km², naproti tomu okres Karlovy Vary dosahuje hodnoty pouhých 74 obyvatel na km². Hustotu zalidnění jihozápadní části regionu výrazně ovlivňuje existence neobydleného a ekonomicky nevyužitého vojenského újezdu Hradiště v Doupovských horách, který zaujímá přibližně třetinu okresu Karlovy Vary.

Nejhustěji je osídlena podkrušnohorská hnědouhelná pánev s konurbací měst Děčín – Ústí nad Labem – Teplice – Most – Chomutov, kde se hustota zalidnění pohybuje mezi 250 – 300 obyvateli na km². Stejně vysoká hustota zalidnění je rovněž na území Sokolovské pánve (s povrchovou těžbou hnědého uhlí a kaolinu) s městy Ostrov – Karlovy Vary – Chodov – Sokolov.

Vedle vojenského újezdu Hradiště a velkoplošných chráněných území (Národní park České Švýcarsko, Chráněná krajinná oblast Slavkovský les, České středohoří, Labské pískovce) patří k oblastem s nízkou mírou urbanizace a velmi nízkou hustotou zalidnění pohraničních pohoří Smrčiny a Krušné hory. Málo zalidněna je rovněž oblast mezi Mariánskými Lázněmi, Bochovem a Podbořanami, která je součástí největší české vnitřní periferie.

V rámci regionu mají nejexponovanější polohu urbanizovaná území, která leží na dvou hlavních rozvojových osách – „pánevní“, s vysokou koncentrací obyvatelstva a průmyslu a „labské“, která je součástí transevropského dopravního koridoru.

Severozápad je regionem s vysokou mírou urbanizace. Ve městech žije okolo 80 % celkové populace (oproti 70 % na celorepublikové úrovni). Karlovarský kraj vykazuje po Praze největší podíl městského obyvatelstva. Struktura osídlení je polycentrická, tzn. že na rozdíl od jiných regionů nemá Severozápad dominující centrum. Funkci pólů rozvoje tak plní šest velkých měst s 50 000 – 100 000 obyvateli.

Tabulka 2 – Póly rozvoje

Město	Počet obyvatel (k 1.1.2006)
Ústí nad Labem	94 298
Most	67 805
Děčín	51 875
Teplice	51 010
Karlovy Vary	50 893
Chomutov	50 027

Zdroj: ČSÚ

Severozápad tvoří celkem 486 obcí, přičemž průměrný počet obyvatel, připadajících na jednu obec, dosahuje vysoce nadprůměrné hodnoty – 2 320 obyvatel (průměr v celé ČR je 1 641 obyvatel). Nejvyšší podíl obyvatel v jižní části regionu žije v obcích s 10 000 až 50 000 obyvateli, zatímco na severu je to v obcích nad 50 000 obyvatel.

Tabulka 3 – Srovnání vybraných ukazatelů osídlení regionů ČR r. 2005

Území/Ukazatel	Počet obcí	Průměrný počet částí obcí	Průměrná výměra obce (km ²)	Průměrný počet obyvatel na obec	Hustota obyv./km ²	Počet měst	Podíl městského obyvatelstva (%)
Česká republika	6 248	2,4	12,6	1 641	130	529	70,1
Severozápad	486	3,4	17,8	2 320	130	74	79,5
Jihovýchod	1 376	1,7	10,2	1 193	117	81	61,6
Jihozápad	1 124	3,1	15,7	1 049	67	92	65,4
Moravskoslezsko	299	2,1	18,2	4 183	231	39	76,6
Praha	1	147,0	496,1	1 181 610	2 382	1	100,0
Severovýchod	1 115	2,5	11,2	1 330	119	111	68,4
Střední Čechy	1 146	2,4	9,6	1 011	105	74	54,4
Střední Morava	701	1,7	13,2	1 754	133	57	59,2

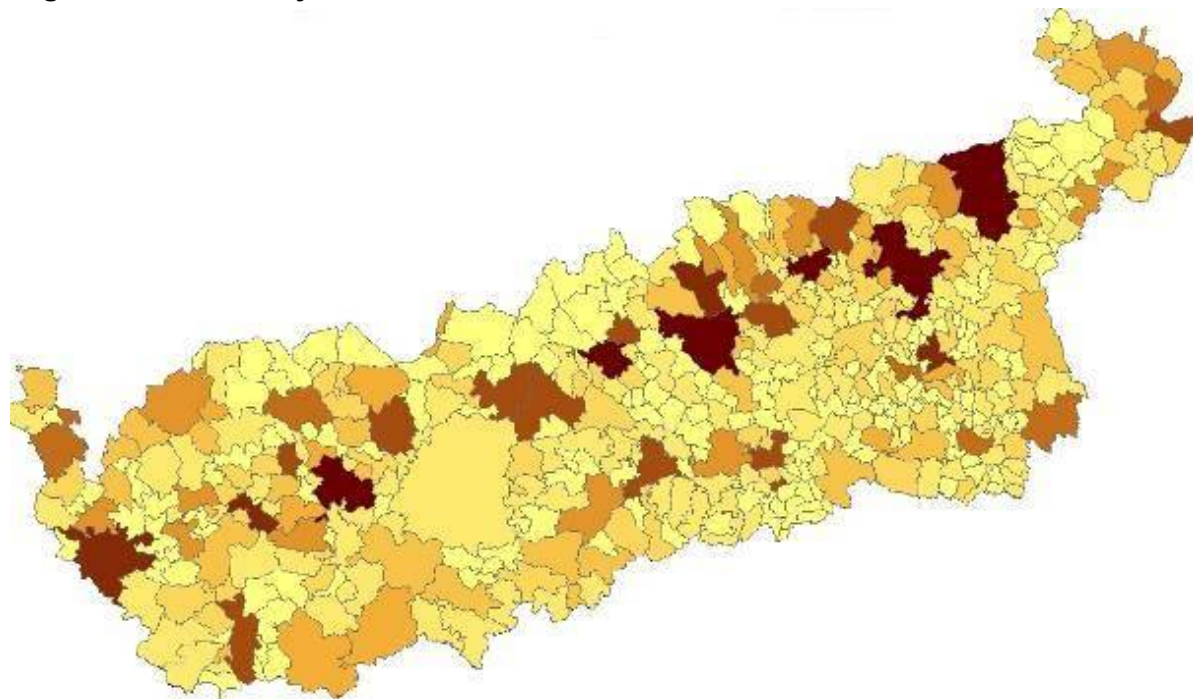
Zdroj: ČSÚ, Malý lexikon obcí ČR 2006, vlastní propočty

Kromě vysokého podílu městského obyvatelstva se region soudržnosti vyznačuje rovněž vysokou mírou integrace sídelních jednotek (částí obcí) do větších administrativních jednotek (obcí), což platí zejména pro pohraniční okresy. Tomuto jevu výrazně napomohla poválečná degradace nebo úplný zánik řady sídel jako přímý důsledek odsunu většiny obyvatelstva německé národnosti, následovaného účelovou devastací krajiny (vojenské újezdy, povrchová těžba nerostných surovin, hraniční pásmo) a centrálně řízenou industrializací soustředěnou do pánevních oblastí regionu.

Tabulka 4 - Struktura obcí podle počtu obyvatel k 1. 1. 2006

Ukazatel/Území	Severozápad				Česká republika			
	Počet obcí		Počet obyvatel		Počet obcí		Počet obyvatel	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
Do 199	78	16,0	10 362	0,9	1 614	25,8	197 865	1,9
200 – 499	168	34,6	56 013	5,0	2 016	32,3	655 165	6,4
500 – 999	108	22,2	73 594	6,5	1 302	20,8	910 087	8,9
1 000 – 1 999	54	11,1	76 743	6,8	671	10,7	929 167	9,1
2 000 – 4 999	39	8,0	114 801	10,2	376	6,0	1 139 318	11,1
5 000 - 9 999	15	3,1	100 087	8,9	138	2,2	939 382	9,2
10 000 – 19 999	13	2,7	199 621	17,7	68	1,1	954 239	9,3
20 000 – 49 999	5	1,0	130 318	11,6	41	0,7	1 197 676	11,7
50 000 – 99 999	6	1,2	365 908	32,5	17	0,3	1 206 595	11,8
nad 100 000	0	0,0	0	0,0	5	0,1	2 121 585	20,7
Celkem	486	100	1 127 447	100	6 248	100	10 251 079	100
Z toho města	74	15,2	896 327	79,5	529	8,5	7 189 109	70

Zdroj: ČSÚ, Malý lexikon obcí ČR 2006, vlastní propočty

Kartogram 3 – Počet obyvatel ve městech a obcích k 1. 1. 2006

Zdroj: ČSÚ, kartogram Cassia Development & Consulting

2.3 REGIONÁLNÍ INFRASTRUKTURA

2.3.1 DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA A OBSLUŽNOST ÚZEMÍ

Dopravní infrastruktura představuje jeden z hlavních faktorů, ovlivňujících možnosti rozvoje celého regionu, a to nejen z pohledu dopravní obslužnosti území, ale i z pohledu zpřístupnění rozvojových zón, oblastí s potenciálem pro podnikání v cestovním ruchu a v neposlední řadě jako základní prvek podnikatelské infrastruktury, potřebné pro zajištění adekvátních podmínek pro příliv investic do území.

Kvalita dopravní infrastruktury a s ní spojené dopravní obslužnosti území veřejnou dopravou navíc zásadním způsobem ovlivňuje mobilitu pracovní síly v daném území. V případě regionu soudržnosti Severozápad lze mobilitu pracovní síly hodnotit jako nedostatečnou a označit ji za jednu z hlavních překážek růstu konkurenceschopnosti regionu soudržnosti jako celku. Nízká mobilita pracovní síly dále negativně ovlivňuje efektivitu již realizovaných investic.

Pro celý region soudržnosti Severozápad má zásadní význam doprava z rozptýleného zbytku malých sídel do velkých a středních měst, tedy do měst s více než 50 000 obyvateli, respektive s 10 000 až 30 000 obyvateli. Polycentrický charakter osídlení pak zdůrazňuje význam dopravy mezi jednotlivými městy. Skutečnost, že s výjimkou Ústí nad Labem (94 298 obyvatel) jsou ostatní póly rozvoje relativně malé (50 027 – 67 805 obyvatel), vede k závěru, že význam městské dopravy ve srovnání s životně důležitou rolí meziměstské dopravy je relativně menší.

Veřejná regionální doprava, tj. veřejná doprava z venkovských sídel do měst a mezi městy, výrazně postrádá potřebnou kvalitu i rychlost. V případě, že se tyto zásadní nedostatky nepodaří odstranit, hrozí regionu soudržnosti následující dopady:

- bude ohrožena existence zejména malých a středních podniků, závislých na dojíždějících pracovnících,
- nekvalitní veřejná doprava posílí migraci zbylých obyvatel z malých sídel do měst, bude pokračovat vylidňování venkova,
- bez možnosti spolehlivé dopravy za prací zůstane nezaměstnanost v malých obcích vysoká.

Doprava a komunikace jsou v regionu velmi významným sektorem jednak kvůli tomu, že územím prochází hlavní evropský koridor TEN-T Berlín – Drážďany – Praha – Vídeň se soustředěnou dopravou (v okresech Děčín, Ústí nad Labem a Litoměřice), jednak kvůli specializaci regionu na těžká průmyslová odvětví, která využívají železniční dopravu. Z tohoto důvodu je v regionu rozsah železniční sítě a související infrastruktury (opravny ap.) nadprůměrný.

Po roce 1990 se významně zvýšil podíl silniční nákladní dopravy, která v současnosti úspěšně konkuruje železnici, i když technický stav a částečně i hustota silniční sítě je nevyhovující. Z jižní a střední části regionu (Chebsko až Mostecko) je z hospodářského hlediska nedostatečné napojení do vnitrozemí a na hl. m. Prahu.

Celorepublikový význam má region z hlediska vodní dopravy. Regionem protékají řeky Ohře a Labe, obě zařazené do koncepce dopravních sítí ČR jako využitelné dopravní cesty. Zatímco řeka Ohře je sledována pouze jako potenciálně využitelný vodní tok, Labe je vodní cestou, převyšující svým významem hranice regionu; nezbytné je však zlepšit plavební podmínky na jeho dolním toku.

Z pohledu současné situace je základní dopravní infrastruktura v území dále doplněna v Karlových Varech o mezinárodní letiště. V celkovém kontextu pak dopravní infrastrukturu doplňují dopravní terminály a síť pěších tras a cyklotras, využívaných v převážné míře zejména pro rozvoj cestovního ruchu a lokální dopravní obslužnost.

Silniční infrastruktura

Základem silniční sítě v regionu soudržnosti Severozápad je několik komunikací mezinárodního či nadregionálního významu. Základní význam z pohledu rozvoje zejména severní části regionu má dálnice D8 Praha – Ústí nad Labem – státní hranice ČR – SRN, tvořící součást transevropské sítě TEN-T a IV. multimodálního panevropského dopravního koridoru. Tato komunikace zajišťuje nejen napojení severní části regionu na pražskou aglomeraci, ale rovněž na sousední region Sasko, kde zajišťuje napojením na německou dálnici A17 propojení s aglomerací Drážďan. Dálnice v současné době není dobudována, přestože na propojení D8 a A17 včetně výstavby hraničního mostu je vypracována mezinárodní dohoda.

Klíčový význam má dobudování tohoto propojení nejen z důvodu dokončení páteřního napojení regionu, ale též z důvodu nutného odlehčení mezinárodní silnice E55 Helsingborg – Berlín – Praha – Salzburg – Venezia – Brinidisi – Patra – Kalámata, která je dnes vedena po silnici I/8 přes Teplice a naprosto neodpovídá potřebám současného dopravního zatížení.

Navazujícími komunikacemi, tvořícími či plánovanými jako páteřní síť regionu, jsou silnice R7/ I/7 v trase Praha – Chomutov (zatím není vybudována) a R6 I/6 Praha – Karlovy Vary - Cheb (v provozu úsek odbočka Františkovy Lázně – Kamenný Dvůr v délce 11,5 km a část průtahu Karlovými Vary). Spolu s dalšími komunikacemi I. a II. třídy a zmíněnou dálnicí D8 tvoří tyto komunikace základ silniční sítě regionu, která by měla mimo jiné umožnit dostatečně kapacitní napojení regionu na okolní prostor. R6 je navíc součástí evropského koridoru TEN-T.

Dálnice, rychlostní silnice a silnice I. třídy na území regionu soudržnosti v délce 745 km jsou ve vlastnictví státu. Silnice II. a III. třídy v délce 5 547 km, které tvoří 85% délky silniční sítě propojující jednotlivá sídla, jsou ve vlastnictví obou krajů tvořících region. Součástí regionálních silnic v regionu soudržnosti Severozápad je 1 329 mostů. O technický stav místních komunikací se stará příslušná obec. Silniční síť v regionu vznikala historicky a co se týká její hustoty (v km/km² rozlohy území), odpovídá průměru celé ČR.

Síť silnic II. a III. třídy převzaly kraje od státu do svého vlastnictví teprve po svém vzniku v roce 2000, a to s obrovským vnitřním dluhem na jejich stavu a kvalitě. Veškeré náklady s jejich provozem, údržbou, obnovou a novými investicemi hradí kraje ze svého rozpočtu, a to z příjmů tvořených podílem na celostátně vybraných daních. Tento podíl závisí z velké části (v případě regionu soudržnosti Severozápad z 88%) na počtu obyvatel regionu. Jelikož region soudržnosti Severozápad patří k nejméně lidnatým, je i jeho podíl na celostátně vybraných daních relativně

menší. Na opravy a běžnou údržbu silnic je v regionu ročně vyčleněno cca 850 – 900 mil. Kč. Z koncepce rozvoje regionální silniční sítě přitom vyplývá, že pokud by měly být všechny regionální silnice uvedeny do stavu odpovídajícímu jejich dopravnímu významu, byly by potřeba finanční prostředky ve výši několika miliard Kč. Tento faktor nutně způsobuje zhoršování stavu silniční sítě ve srovnání s průměrem v ostatních regionech ČR. Zásadní zásahy do modernizace a zvýšení bezpečnosti silniční sítě II. a III. třídy nejsou myslitelné bez intervence z veřejných zdrojů.

Pro vnitřní mobilitu obyvatel regionu soudržnosti má zcela zásadní význam silnice I/13, i když není součástí transevropské sítě TEN-T. Propojuje totiž všechna města nad 50 000 obyvatel od Děčína až po Karlovy Vary. Přestože je silnice I/13 pro život v regionu soudržnosti životně důležitá, je její kvalita a stavu věnována ze strany vlastníka (státu) jen malá pozornost. Vzhledem ke státnímu vlastnictví nemůže být přes klíčový význam pro region modernizace silnice I/13 ani ostatních silnic I. třídy předmětem podpory z ROP Severozápad.

Celková kilometráž silnic II. a III. třídy v regionu soudržnosti Severozápad činí 5 472 km, což představuje necelých 11 % délky těchto silnic na území České republiky. V porovnání s ostatními regiony soudržnosti (NUTS 2) dosahuje procentní podíl regionu soudržnosti Severozápad na celkovém počtu (délce) silniční sítě spíše podprůměrných hodnot. Při srovnání hustoty silniční sítě je možno konstatovat, že region soudržnosti Severozápad se pohybuje zhruba na průměru celé ČR.

Tabulka 5 – Hustota silniční a dálniční sítě

Země	Hustota dálnic		Hustota silnic II. třídy		Hustota silnic III. třídy	
	km / km ²	km/ tis. obyvatel	km / km ²	km/ tis. obyvatel	km / km ²	km/ tis. obyvatel
EU 15	0,017	0,140	*	*	*	*
Česká republika	0,007	0,053	0,186	1,435	0,433	3,339
Severozápad	0,003	0,026	0,169	1,300	0,464	3,558
Karlovarský	-	-	0,170	1,848	0,380	4,133
Ústecký	0,006	0,036	0,169	1,097	0,516	3,345
Hl. m. Praha	0,021	0,009	0,060	0,026	-	-
Středočeský	0,016	0,152	0,215	2,071	0,568	5,464
Jihočeský	0,001	0,014	0,163	2,619	0,380	6,103
Plzeňský	0,014	0,194	0,200	2,747	0,409	5,631
Liberecký	-	-	0,154	1,139	0,512	3,791
Královéhradecký	-	-	0,189	1,646	0,509	4,425
Pardubický	-	-	0,202	1,807	0,492	4,398
Vysočina	0,013	0,180	0,236	3,163	0,425	5,693
Jihomoravský	0,018	0,111	0,209	1,317	0,345	2,173
Olomoucký	-	-	0,178	1,450	0,428	3,476

Zlínský	-	-	0,145	0,972	0,305	2,048
Moravskoslezský	-	-	0,134	0,592	0,341	1,500

Pozn.: * údaj není k dispozici; – v kraji (okrese) se nenachází dálniční síť.

Zdroje: EHK/OSN, Eurostat, ČSÚ – krajské ročenky, vlastní propočty

Tabulka 6 - Délka silnic a dálnic regionu soudržnosti Severozápad k 31.12.2005

Typ silniční komunikace	Délka
Silnice II. třídy:	1 465 km
Silnice III. třídy:	4 007 km
Celkem silnice II. a III. třídy:	5 472 km
Silnice I. třídy:	716 km
z toho rychlostní komunikace	19 km
Dálnice	29 km
Celkem silnice I. třídy a dálnice:	745 km
Celkem silnic a dálnic:	6 217 km

Zdroj: ČSÚ – krajské ročenky, vlastní přepočty

Tabulka 7 – Délka silniční a dálniční sítě ČR v km k 31. 12. 2005

Území/Ukazatel	Délka dálnic	Délka silnic I. třídy	Délka silnic II. třídy	Délka silnic III. třídy
EU (25)	*	*	*	*
Česká republika	564	6 154	14 668	34 124
Severozápad	29	716	1 465	4 007
Jihovýchod	228	870	3 112	5 391
Jihozápad	115	1 073	3 149	6 912
Moravskoslezsko	-	713	744	1 887
Praha	11	31	30	-
Severovýchod	-	1 205	2 302	6 265
Střední Čechy	174	780	2 369	6 251
Střední Morava	8	764	1 497	3 411

Poznámka: * údaj není k dispozici; – v regionu se nenachází dálniční síť

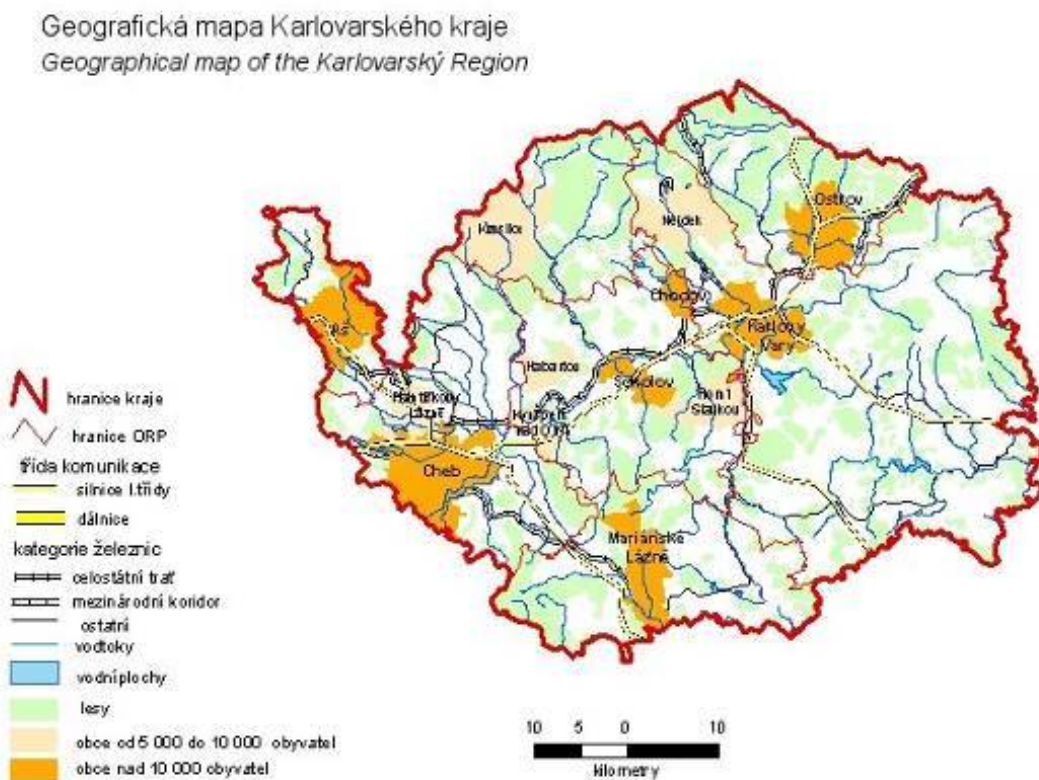
Zdroj: Eurostat, ČSÚ, Statistická ročenky Karlovarského kraje 2006, Statistická ročenka Ústeckého kraje 2006, vlastní propočty

Kartogram 4 - Mapa hlavních silnic a železnic regionu soudržnosti Severozápad

Stav komunikací je neuspokojivý především z pohledu stavebně-technického (tj. s ohledem na šířkové parametry, směrové a výškové vedení, statické parametry neodpovídají dnešnímu dopravnímu zatížení, povrchy především vinou statických poruch vykazují řadu bodových i celoplošných závad). Nedokončené páteřní trasy navíc zapříčiňují jejich přetížení, a to nejen v důsledku tranzitní dopravy, ale i v důsledku rostoucí vnitroregionální dopravy mezi jednotlivými centry osídlení. Toto omezení je významné zejména ve vztahu k potenciálním investorům, kde je limitujícím prvkem jak omezená propustnost a počet hraničních přechodů, tak kapacita a kvalita nosných komunikačních tahů.

Velmi nízkou kvalitu vykazují zejména silnice II. a III. třídy spravované kraji, na kterých se stále nedaří odstranit historický dluh, zapříčiněný omezeným rozvojem infrastruktury v příhraničních oblastech, a to od poloviny 30. let minulého století. Omezování investic do infrastruktury v pohraničí historicky souviselo s nástupem Adolfa Hitlera k moci v sousedním Německu a jeho vlivem na pohraniční oblasti českého státu. Příklon tamějšího německého obyvatelstva k Hitlerovi a obranná politika českého státu logicky vyústily v omezení investic do silniční sítě na nejmenší míru. Takto vzniklý dluh narůstal i po skončení 2. světové války až do pádu Železné opony v souvislosti s vylidněním a periferním postavením českého pohraničí.

Nedostatečná je rovněž prostupnost státní hranice, zapříčiněná nízkým počtem dostatečně kapacitních hraničních přechodů. Vzhledem k tomu, že se jedná o příhraniční oblasti, má tato skutečnost negativní vliv na rozvoj hospodářské a sociální spolupráce nejen se sousedním

Německem, ale i na celkovou možnost zapojení regionu do jednotného evropského prostoru, což ve svém důsledku významně přispívá k jeho snížené konkurenceschopnosti. Někdejší regionální silniční spojení z Čech do sousedního Saska a Bavorska, která z česko–sasko-bavorského příhraničí vytvářela víceméně společný hospodářský prostor už v dobách Rakousko-Uherské monarchie, byla krátce po 2. světové válce přerušena, a to i fyzicky. Většina z přechodů nebyla obnovena dodnes i přesto, že na úrovni regionálních orgánů na obou stranách hranice existuje dohoda přesně specifikující spojení a čas, kdy mají být obnoveny.

Dalším faktorem ovlivňujícím kvalitu regionální silniční sítě je jejich dopravní zatížení. Po roce 1989 došlo k nárůstu počtu používaných silničních vozidel a tím i k podstatnému zvýšení dopravního zatížení. Stavebně technický stav silnic se výrazně zhoršil. Na zkvalitnění stavebně technického stavu regionálních silnic nebyly vyčleněny dostatečné finanční prostředky a jejich stav se dále výrazně zhoršoval. Po vstupu České republiky do EU došlo k dalšímu nárůstu dopravního zatížení a zvýšil se i význam regionálních silnic v příhraničních oblastech. Obdobně tomu zřejmě bude po přístupu České republiky k Schengenským dohodám.

Kromě uvedených závad silniční sítě se stále nedaří minimalizovat negativní vlivy dopravy na obyvatelstvo (dopravní nehody, emise, hluk apod.), zejména díky chybějícím obchvatům sídel a sídelních aglomerací.

Tabulka 8 – Počet dopravních nehod

Území/Rok	2001	2002	2003	2004	2005
Česká republika	185 664	190 718	195 851	196 484	199 262
Severozápad	19 595	19 395	20 346	21 143	21 036
Jihovýchod	23 962	25 152	26 177	27 822	26 845
Jihozápad	24 348	24 839	25 568	26 015	24 827
Moravskoslezsko	17 837	18 186	19 420	19 972	20 398
Praha	34 195	35 888	35 589	29 598	33 349
Severovýchod	25 065	25 621	25 998	27 500	27 345
Střední Čechy	24 031	24 680	25 189	26 161	27 047
Střední Morava	16 631	16 957	17 564	18 273	18 415

Zdroj: PP ČR, ČSÚ, vlastní propočty

Železniční síť

Základní dopravní síť regionu doplňuje síť železničních tratí, tvořená z hlediska napojení regionu na okolní území zejména páteřní tratí č. 090 Břeclav – Brno – Praha – Ústí nad Labem – Děčín s pokračováním do Drážďan, tvořící I. národní tranzitní železniční koridor a tratí č. 170 Ostrava – Praha – Plzeň - Mariánské Lázně – Cheb, tvořící III. národní tranzitní železniční koridor.

Z hlediska vnitřního propojení regionu je celková páteřní síť doplněna tratí č. 130 Ústí nad Labem – Chomutov, s navazující tratí č. 140 Chomutov – Cheb a tratěmi č. 081 Děčín – Rumburk a č. 170 Cheb – Plzeň.

Železniční síť v regionu až na výjimky nespĺňuje, zejména v rámci I. tranzitního koridoru, parametry pro mezinárodní provoz, III. národní koridor v části úseku mezi Plzní a Chebem je dokonce jednokolejný. K hlavním problémům v tomto ohledu patří zejména zanedbaný stavebně technický stav, zastaralé sdělovací a zabezpečovací prostředky a kvalita využívaných vozidel, především vozidel pro osobní dopravu. Velmi špatný technický stav vykazují rovněž jednotlivé železniční uzly, což díky komplikovanému odbavení zvětšuje časové ztráty v železniční dopravě a značně znevýhodňuje železniční dopravu ve vztahu k ostatním druhům dopravy (viz následující tabulka).

Tabulka 9 – Srovnání délky jízdy vlaků a autobusů (2006)

Z	DO	délka jízdy v průměru		nejkratší vzdálenost (v km)	
		VLAK	AUTOBUS	po kolejích	po silnici
Ústí nad Labem	Karlovy Vary	2h 03 min.	x	129	119
Ústí nad Labem	Praha	1 h 24 min.	1 h 05 min.	103	85
Ústí nad Labem	Drážďany	1 h 08 min.	1 h 15 min.	85	65
Karlovy Vary	Praha	3 h 22 min.	2 h 10 min.	236	132
Karlovy Vary	Plzeň	2 h 48 min.	1 h 40 min.	129	84
Karlovy Vary	Norimberk	3 h 21 min.	x	189	190

Zdroj: www.idos.cz, www.mapy.cz

Z tohoto krátkého přehledu je patrné, že z hlediska napojení regionu na vnější prostor je konkurenceschopné pouze železniční spojení Praha – Ústí nad Labem - Drážďany a vnitřní železniční spojení Ústí nad Labem – Karlovy Vary - (Cheb). Železniční doprava v regionu je tedy využitelná s citovanou výjimkou pouze jako regionální uvnitř regionu.

Pro další rozvoj na úrovni regionu soudržnosti Severozápad je třeba zajistit zejména modernizaci jednotlivých železničních tratí včetně jejich technického a technologického zázemí, vozový park pro osobní přepravu vybavit novými soupravami nabízejícími komfort alespoň zhruba srovnatelný s autobusy, vybudovat moderní odbavovací terminály umožňující rychlý přestup vlak-autobus-osobní auto-případně kolo v jednom místě a pro zrychlení odbavení cestujících zavést systém integrovaných jízdenek a možnost úhrady jízdného včetně předplatného formou čipových karet.

Vodní doprava

Územím regionu prochází mezinárodní labská vodní cesta a nacházejí se zde dva velmi důležité přístavy a jediný hraniční přechod pro lodní dopravu v ČR (Hřensko). Celkovou vybavenost vodní cesty doplňuje cca 40 přístavů a překladišť na dolním Labi, z nichž mezi největší patří Děčín - Loubí, Děčín - Rozbělesy, Ústí nad Labem - Krásné Březno, Ústí nad Labem - Vaňov, Lovosice a Štětí.

Labská vodní cesta je pro ČR strategicky významná, jelikož je jedinou vodní dopravní cestu spojující ČR s námořními přístavy severozápadní Evropy. Navíc tato cesta není zpoplatněna a z ekologického hlediska představuje nejšetrnější dopravní cestu.

Plavební podmínky Labe ale bohužel nejsou zvláště v letních měsících vyhovující. Zajištěné ponory plavidel při nízkých letních průtocích nejenže klesají pod 1,2m, ale dokonce běžně klesají pod 0,8m, kdy se plavba z technických důvodů zastavuje. Plavební hloubky na regulovaném úseku Labe jsou od konce předminulého století pouze vylepšeny prohloubením části dna řeky a zúžením řeky bočními koncentračními hrázemi, což z plavebního, ekologického a vodohospodářského pohledu není optimálním řešením. Jelikož do Čech nevtéká žádná vodnatější řeka, plavební hloubky při středních a nízkých průtocích v tomto úseku Labe jsou závislé na srážkách v povodí Labe. Z tohoto důvodu jsou nakládány čluny v ročním průměru pouze na 50% své nosnosti. Vodní doprava při nízkých průtocích není konkurenceschopná vůči vždy na 100% naloženým kamionům či vagonům.

Vodní cesty hrají v rámci regionu svou nezastupitelnou roli, a to jak kvůli stále přetrvávajícímu významu vodních cest pro přepravu levných a hromadných substrátů, tak kvůli rostoucímu potenciálu využití pro osobní dopravu, zejména ve vazbě na rozvoj cestovního ruchu v regionu.

V tomto kontextu se pro vodní dopravu jeví jako využitelné i vodní nádrže (Jesenice, Skalka) a dosud nepříliš exploatovaná řeka Ohře.

Z pohledu dalšího možného rozvoje a využití potenciálu vodní dopravy je potřeba zajistit zejména dobudování navazující infrastruktury v podobě přístavišť a komunikací, umožňující plynulé zapojení vodní dopravy do celkové dopravní soustavy regionu.

Letecká doprava

Stejně jako vodní doprava nabývá postupně na významu i doprava letecká. Sever regionu je z pohledu mezinárodního leteckého provozu relativně dobře dostupný prostřednictvím letiště Praha - Ruzyně. Z pohledu maloobjemového provozu, zejména ve vazbě na rozvoj cestovního ruchu a lázeňskou klientelu, vykazuje významný potenciál mezinárodní letiště v Karlových Varech. Krátce po jeho převodu z vlastnictví státu do vlastnictví Karlovarského kraje došlo v roce 2004 k rozhodnutí o jeho zásadní modernizaci, a to z těchto důvodů:

- zcela nedostatečné železniční napojení jihozápadní části regionu směrem do vnitrozemí, ale i do SRN (v horizontu příštích 20 let nelze očekávat žádnou zásadní změnu);
- neexistence rychlého a kapacitního silničního spojení ve směru od Chebu přes Karlovy Vary do Prahy (z důvodu finančního nezajištění nelze stanovit termín dokončení), neexistence rychlého a kapacitního napojení ve směru od Chebu na dálniční síť v SRN (nezbytné investice na území SRN);
- ve spádové oblasti letiště Karlovy Vary s dojezdem do 90 minut žije 1,4 milionu obyvatel;
- lázeňská klientela jednoznačně preferuje leteckou dopravu.

Na letišti byly dosud realizovány tyto investice:

- zvýšení únosnosti vzletové a přistávací dráhy včetně obnovy povrchu – investor Karlovarský kraj + kofinancování ze SOP Doprava, dokončeno 6/2006. Zdůvodnění investice: podstatné zvýšení frekvence a počtu přistávajících a odlétajících letadel;
- modernizace osvětlení vzletové a přistávací dráhy – investor Karlovarský kraj + kofinancování z Interreg IIIA, dokončeno 6/2006. Zdůvodnění investice: umožnit přistání a start za ztížených klimatických podmínek;
- výstavba nového navigačního radiomajáku – investor ČR, Řízení letového provozu, uvedeno do provozu 6/2006. Zdůvodnění investice: umožnit přistání a start za ztížených klimatických podmínek;
- přestavba stávajícího odbavovacího terminálu tak, aby splnil podmínky Schengenských úmluv - investor Karlovarský kraj + kofinancování z EHP prostřednictvím norských fondů, probíhá, termín dokončení 12/2007.

Globální cíl prvních tří investic - zásadně zvýšit počet přepravených cestujících - byl splněn. Necelý rok po jejich dokončení vykazuje letiště v meziročním srovnání nárůst cestujících téměř o 100 %, z 31 000 na 60 000 ročně a má tendenci dalšího dynamického růstu. Čtvrtá investice je nezbytná pro udržení dynamiky růstu i po přijetí ČR do Schengenského prostoru.

Poslední již připravenou investicí je dostavba odbavovací haly o další modul tak, aby společně s probíhající investicí (viz. bod 4) odpovídala svou kapacitou skutečnému a plánovanému nárůstu cestujících včetně ploch pro parkování. Letiště je napojeno na silnici I. třídy I/6, napojení bude v časové koordinaci s přestavbou I/6 na R6 (zařazena v síti TEN- T) rovněž modernizováno.

Cyklodoprava

Ke každodenní dopravě je hojně využívána také cyklistická doprava. V posledních letech byl zaznamenán rozvoj cyklodopravy zejména v okolí řeky Ohře. Rozvojové aktivity v budování cyklistické infrastruktury a zvýšení bezpečnosti cyklistů na komunikacích se silným automobilovým provozem lze ovšem směřovat do všech oblastí regionu. Ukazuje se totiž, že cyklistická doprava se silně rozvíjí i v kopcovitých terénech. Nárůst byl zaznamenán zejména při vytváření sítě cyklotras, méně již cyklostezek. V naprosté většině se jedná o souběh cyklistické a automobilové dopravy na komunikacích nižších tříd.

V porovnání s ostatními kraji existují v Karlovarském a v Ústeckém kraji velké rezervy ve vybudovaných cyklostezkách. Současně chybí doprovodná infrastruktura a opatření, která by alespoň částečně segregovala cyklistickou dopravu od automobilové a zvyšovala tak její bezpečnost. Následkem nedostatečné segregace bylo v roce 2006 v regionu 372 nehod cyklistů, při nichž došlo k 8 úmrtím, 49 cyklistů bylo těžce zraněno. Nehody se nevyhýbají ani dětem, ve stejném roce jich bylo účastníkem nehody 51. Řešením je budování systému cyklistických komunikací, které přispějí k celkové bezpečnosti dopravy.

Výstavba cyklostezek v regionu vzhledem k investiční náročnosti výrazně zaostává za ostatními regiony v ČR. Na území regionu bylo dosud zprovozněno několik desítek kilometrů cyklostezek. Ještě propastnější je srovnání s Nizozemím – 17 000 km a s Maďarskem – 7 000 km stezek.

Nedostatečně rozvinutá základní infrastruktura brání v mnoha případech tvorbě kvalitních produktů cestovního ruchu.

Tabulka 10 - Srovnání počtu kilometrů cyklostezek v jednotlivých regionech soudržnosti k 31. 12. 2006

Území	Počet kilometrů cyklostezek	Podíl počtu kilometrů cyklostezek v jednotlivých NUTS II na celkovém počtu kilometrů cyklostezek v ČR
Střední Morava	181	19,59
Severovýchod	164	17,75
Střední Čechy	116	12,55
Jihovýchod	113	12,23
Moravskoslezsko	110	11,90
Praha	92	9,96
Jihozápad	89	9,63
Severozápad	59	6,39
Celkem v ČR	924	100%

Zdroj: Ministerstvo dopravy

2.3.2 DOPRAVNÍ OBSLUŽNOST

Pro dostupnost sídel v regionu soudržnosti Severozápad veřejnou dopravou má zásadní význam linková autobusová doprava a železniční doprava zařazená do tzv. základní dopravní obslužnosti, tj. doprava, kterou provozuje dopravce na základě smlouvy s objednatelem. Tím jsou v celé ČR jednotlivé kraje. Kraje jsou pak také povinny hradit případnou ztrátu z provozu této dopravy jednotlivým dopravcům ze svého rozpočtu.

V základní obslužnosti Ústeckého kraje bylo v roce 2005 zahrnuto 3 914 spojů o celkové délce 60 904 km. Do základní dopravní obslužnosti jsou zahrnuty i linky MHD, přesahující hranice měst a provozované dopravními podniky velkých měst.

Základní dopravní obslužnost Karlovarského kraje pro rok 2007 zahrnuje provoz na 115 autobusových linkách (cca 6 500 000 km/rok), jedné trolejbusové a na 12 železničních tratích tzn. 2 575 676 vlkm/rok (ČD – 75,37 % z dotovaných). Největším autobusovým dopravcem jsou Autobusy Karlovy Vary, a. s. s 53 % dotovaných linek, drážním pak České dráhy, a. s.

Ústecký kraj připravuje integrovaný dopravní systém, a proto byla založena společnost IDS Ústeckého kraje, a. s. Po zrušené veřejné soutěži je však zachován dosud status quo a práce na rozvoji integrovaného dopravního systému nepokračují.

Karlovarský kraj zahájil 1. 7. 2004 provoz Integrované dopravy Karlovarského kraje – IDOK. Ta byla postupně zavedena na celé území kraje (dobudování struktury IDOK k 1. 1. 2007) a umožňuje používání předplatných časových jízdenek u všech dopravců na regionálních linkách a tratích, MHD Sokolov, MHD Cheb, MHD Aš a MHD Ostrov. Do systému IDOK dosud nejsou zapojeny

MHD Karlovy Vary a MHD Mariánské Lázně. Integrovaný dopravní systém koordinuje a návrhy rozvoje systému IDOK připravuje příspěvková organizace Koordinátor integrovaného dopravního systému Karlovarského kraje.

Nedílnou součástí IDOK bude zavedení zcela nového elektronického odbavovacího systému v Karlovarském kraji s využitím bezkontaktní čipové karty (včetně uvažované vazby na Elektronický informační systém IDOK a Centrální dispečink IDOK), které umožní aplikovat pružné tarifní systémy, plynulejší odbavování, snížení počtu „černých pasažérů“ a aplikovat slevové a bonusové programy. Při ztrátě, odcizení či poškození čipové karty umožní její nahrazení novou kartou se zbytkovou hodnotou. Bezkontaktní čipová karta bude dále poskytovat nadstavbové služby, tzn. bude využitelná při sportovních akcích a v kulturních zařízeních (kina, divadla, knihovny, muzea, galerie), dále ve školském systému (např. školní jídelny) i jako karta identifikační s možností jejího dalšího využití např. v lázeňství a turistice. Zavedení jednotné bezkontaktní čipové karty do odbavovacího systému a systému zpracování dat umožní přesně rozdělovat tržby mezi zúčastněné dopravce, zjišťovat reálnou poptávku po dopravě tzn. mapovat přepravní proudy, tedy získávat v reálném čase potřebné informace pro orgány kraje a dopravce.

Drážní osobní dopravu tvoří kromě železnice též trolejbusové a tramvajové linky.

Nadstavbovým dopravním systémem v Karlovarském kraji je pak mezinárodní systém příměstské dopravy EgroNet (část území ČR, Saska a Bavorska). V regionu EgroNetu žijí 3 miliony obyvatel, dopravu provozuje 57 dopravců na 649 linkách (z toho je 41 železničních tratí) se 6 000 zastávkami (z toho 287 železničních) a na těchto linkách se ročně ujede 50 mil. km. Jízdenek EgroNet se prodá 45 000 ks (2006) a zvýhodnění k nim poskytuje 182 smluvních partnerů EgroNet. Kooperační sdružení EgroNet má 18 členů, jsou to zemské okresy, města, kraje a dopravní sdružení (za českou stranu jsou členy Karlovarský kraj a město Cheb). Tento systém je propagován přímo zapojenými dopravci, časopisem EgroNet s nákladem 118 000 výtisků, který je vydáván i v české mutaci a na <http://www.egronet.de/>, kde jsou informace také v češtině.

2.3.3 MĚSTSKÁ HROMADNÁ DOPRAVA

Městská hromadná doprava (MHD) je s ohledem na velikost měst v regionu soudržnosti významnější měrou zajišťována zejména ve městech nad 50 000 obyvatel. V největším městě regionu – Ústí nad Labem – je v současnosti MHD na 77 linkách zajišťována 67 trolejbusy a 67 autobusy, z nichž všechny jsou vybaveny ekologickým pohonem. V Mostě zajišťuje MHD na 24 autobusových a pěti tramvajových linkách 89 autobusů (všechny s ekologickým pohonem) a 69 tramvají. Město má vybudován systém MHD společně se sousedním městem Litvínov a osmi dalšími obcemi. V Teplicích na 41 linkách zajišťuje MHD 66 autobusů a 46 trolejbusů. Také v případě Teplic jsou v rámci MHD obsluhovány i okolní obce. V Děčíně je MHD zajišťována na 36 linkách celkem 86 autobusy, v Karlových Varech na 20 linkách celkem 57 autobusy. V Chomutově včetně sousedního města Jirkova a osmi dalších obcí zajišťuje MHD na 23 linkách 27 autobusů a 30 trolejbusů.

Tabulka 11 – Počet osob přepravených MHD v největších městech

Město	2005	2006	Rozdíl
-------	------	------	--------

Děčín	12 355 000	11 695 000	- 660 000
Most (+ 9 obcí)	35 444 000	29 948 000	- 5 496 000
Chomutov (+ další obce)	15 774 000	15 945 000	171 000
Teplice (+ další obce)	13 716 000	13 495 000	- 221 000
Karlovy Vary	15 363 000	15 684 000	321 000
Ústí nad Labem	64 209 000	66 720 000	2 511 000

Zdroj: jednotlivé dopravní podniky

Problémem je nízký počet bezbariérových zastávek. Z celkového počtu 2 196 zastávek v šesti sledovaných městech lze za bezbariérové označit pouze 75. Nedostatek bezbariérových zastávek znevýhodňuje některé skupiny občanů a je v rozporu s principem rovných příležitostí. Problém se týká zvláště handicapovaných občanů a rodin s malými dětmi. Odstraňování bariér je nezbytné pro naplňování horizontálních kritérií.

Městská hromadná doprava působí v silně urbanizovaném území, jakým je podkrušnohorská část regionu, v níž žije více než 50 % obyvatel ve městech s vlastní městskou hromadnou dopravou, v podstatě na témže území jako dopravci veřejné linkové dopravy. V některých případech tak dochází k vzájemné konkurenci linek a spojů.

Integrace městské hromadné dopravy s veřejnou linkovou dopravou a drážní osobní dopravou je příležitostí k dosažení vyšší celkové kvality dopravy ve městech a v příměstských oblastech současně s lepším využitím dotačních finančních prostředků.

2.4 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Koncentrace těžkého průmyslu v centrálních oblastech regionu způsobila v minulosti vážné zhoršení životního prostředí, velice špatná byla po dlouhou dobu zejména kvalita ovzduší. Ačkoli se situace po roce 1990 výrazně zlepšila díky investicím do plynofikace a do odsíření a prachových filtrů v průmyslových zdrojích (zejména severovýchodní část regionu), region má stále negativní image poškozeného území, což je jedním z limitujících faktorů pro získávání zahraničních investorů a pro rozvoj turistického průmyslu.

Negativní vlivy se nepříznivě projevují na zdravotních, sociálních a demografických charakteristikách zdejší populace. Přestože v minulých letech došlo k výrazně příznivějším trendům ve vývoji kvality životního prostředí, lze ekologické zátěže z minulých let považovat za jeden z klíčových problémů zejména pánevních oblastech regionu. V územích devastovaných těžbou nerostů dochází k rekultivaci a revitalizaci území, oblasti poničené imisemi škodlivin (lesy) se rekonstruují. Navrácení ekologické stability čeká též intenzivně zemědělsky obhospodařovanou krajinu (zejména okresy Louny a Litoměřice).

2.4.1 OVZDUŠÍ

Kvalita ovzduší v regionu soudržnosti Severozápad, vyhodnocovaná na základě dlouhodobého sledování emisní bilance a imisního zatížení území, se výrazně zlepšila, v posledních letech však kolísá. Ke snižování emisí, zejména SO₂ z velkých zdrojů, docházelo v regionu soudržnosti

Severozápad do roku 2003 v důsledku rekonstrukcí významné části stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší především z oblasti energetiky. Nepříznivá emisní bilance se naopak začíná projevovat u NO_x, VOC a u PM10 v důsledku přetížení stávajících silnic v kombinaci s rostoucí osobní automobilovou dopravou.

Region, zejména jeho severovýchodní část (těžební a průmyslová oblast), patří celkově mezi nejvíce emisně zatížené kraje v ČR. V meziokresním srovnání je největším původcem emisí okres Chomutov, a to jak v případě tuhých emisních látek, tak také v případě oxidů dusíku a síry. Naměřené hodnoty zde i několikanásobně přesahují hodnoty v ostatních okresech, a to jak z pohledu celkového množství produkovaných látek, tak v přepočtu na km² či obyvatele.

I přes uvedené zlepšení kvality ovzduší jsou v regionu soudržnosti (zejména v jeho severovýchodní části) stále vykazovány dlouhodobě nadprůměrné hodnoty látek způsobujících znečištění ovzduší. Jedná se zejména o vysoké koncentrace SO₂, NO_x a PM10. Z podrobnější analýzy na základě klasifikace zdrojů znečištění v řadě REZZO 1 – 4 vyplývá, že největší podíl připadá na zdroje REZZO 1, tedy velké zdroje znečišťování typu elektráren, tepláren apod.

Tabulka 12 – Emise základních znečišťujících látek v České republice podle regionů za rok 2004, REZZO 1 a REZZO 1-4

ČR, regiony	Emise tuhé		Oxid siřičitý (SO ₂)		Oxidy dusíku (NO _x)		Oxid uhelnatý (CO)	
	celkem (t)	%	celkem (t)	%	celkem (t)	%	celkem (t)	%
REZZO 1								
Česká republika	13 304,1	100,0	183 990,5	100,0	146 409,3	100,0	168 366,3	100,0
Severozápad	3 121,3	23,5	84 912,2	46,2	71 710,3	49,0	9 420,8	5,6
Jihovýchod	971,2	7,3	3 610,2	2,0	4 805,9	3,3	2 627,0	1,6
Jihozápad	1 048,0	7,9	16 423,2	8,9	7 730,7	5,3	2 832,3	1,7
Moravskoslezsko	4 776,3	35,9	26 413,6	14,4	22 449,6	15,3	141 603,9	84,1
NUTS 2 Praha	196,7	1,5	1 799,9	1,0	2 788,7	1,9	747,8	0,4
Severovýchod	1 172,0	8,8	21 256,6	11,6	14 834,9	10,1	3 843,6	2,3
Střední Čechy	1 463,5	11,0	16 778,8	9,1	16 360,5	11,2	4 040,6	2,4
Střední Morava	555,1	4,2	12 796,0	7,0	5 728,7	3,9	3 250,3	1,9
REZZO 1-4								
Česká republika	75 494,9	100,0	227 922,7	100,0	326 128,4	100,0	570 569,2	100,0
Severozápad	8 595,2	11,4	89 285,4	39,2	89 584,5	27,5	48 770,0	8,5
Jihovýchod	10 955,3	14,5	8 861,0	3,9	34 252,7	10,5	63 237,1	11,1
Jihozápad	12 520,6	16,6	24 191,8	10,6	35 002,7	10,7	65 662,7	11,5
Moravskoslezsko	9 156,0	12,1	29 144,7	12,8	38 399,8	11,8	176 437,8	30,9
NUTS 2 Praha	3 714,8	4,9	3 038,8	1,3	19 346,3	5,9	33 702,9	5,9
Severovýchod	11 291,9	15,0	30 638,8	13,4	42 228,2	12,9	71 783,1	12,6
Střední Čechy	11 517,1	15,3	26 154,2	11,5	40 091,8	12,3	65 029,5	11,4
Střední Morava	7 744,0	10,3	16 608,0	7,3	27 222,4	8,3	45 946,1	8,1

Zdroj: ČHMÚ, ČSÚ, vlastní propočty

V regionu soudržnosti Severozápad působí zhruba 10 provozovatelů zvláště velkých energetických a technologických zařízení, kteří se dle výše uvedených údajů rozhodující měrou podílejí na většině emisí znečišťujících látek. Emise oxidů síry a dusíku produkované těmito velkými subjekty představují téměř 50 % celorepublikové produkce těchto znečišťujících látek.

Vzhledem k dosaženému snížení emisí znečišťujících látek z velkých stacionárních zdrojů v minulých letech a alespoň částečné realizaci některých opatření k zastavení negativního vývoje emisní bilance, v současné době kvalitu ovzduší v intravilánech měst a obcí nejvíce ovlivňuje zejména doprava a domácí topeniště vybavená spalovacími zařízeními na tuhá paliva. Nejvýznamnější plošné zdroje znečišťování ovzduší jsou obce a města Chomutov, Most, Teplice, Ústí nad Labem, Louny, Děčín, Sokolov, Tisová, Aš, Karlovy Vary, Horní Slavkov, Cheb, Chodov, Ostrov, Toužim a Vřesová.

Celková imisní situace v regionu soudržnosti Severozápad vyznívá příznivě jen pro jihozápadní část území, kde dochází k překračování imisního limitu pro ozon a méně pro suspendované částice frakce PM₁₀.

Oproti minulému období došlo k mírnému nárůstu imisního znečištění ovzduší zejména v důsledku zintenzivnění automobilové dopravy, které bylo způsobeno výstavbou nových výrobních kapacit v rozvíjejících se průmyslových zónách v Chomutově, Kadani, Klášterci nad Ohří, Žatci a dalších lokalitách. V důsledku cenových změn paliv a elektřiny pro maloobchodatele došlo k hromadnému odpojování od CZT a instalaci vlastních kotlů jako malých nebo středních zdrojů znečišťování ovzduší.

Oba tyto faktory mohou mít negativní dopad i v rámci budoucího vývoje regionu soudržnosti Severozápad, čemuž je potřeba cíleně předcházet zejména včasným dobudováním páteřních komunikací a systematickou podporou využití ekologických zdrojů energie nejen v rámci průmyslových provozů, ale i jednotlivými obyvateli. Dalším negativním faktorem je návrat malých stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší k používání fosilních paliv v důsledku stále se zvyšujících cen zemního plynu a elektřiny.

Kraje mají zpracovány Programy snižování emisí a imisí znečišťujících látek a Programy ke zlepšení kvality ovzduší. Z těchto plánů vyplývají povinnosti provozovatelů zdrojů znečišťování ovzduší přijímat opatření ke snížení vypouštěných polutantů. Dále byly pro vybrané zdroje zpracovány Plány snižování emisí. Tato opatření nelze financovat z ROP, ale je možné prostředky získat z OP Životní prostředí (OP ŽP).

Možnosti intervence ROP Severozápad v oblasti zlepšování kvality životního prostředí jsou limitované skutečností, že v rámci programu nelze řešit emise velkých stacionárních zdrojů znečištění. Kromě toho jsou na velké zdroje znečištění (zejména v oblasti NO_x) a na malé stacionární zdroje znečištění zaměřeny přímé intervence prioritní osy 2 OP ŽP.

Pozornost ROP Severozápad bude tudíž v oblasti životního prostředí zaměřena doplňkově k intervencím OP ŽP a bude se soustředit zejména na zdroje znečištění REZZO 4 – tzn. mobilní zdroje znečištění s důrazem na PM 10 (znečištění přímo související s dopravou).

2.4.2 VODA

Zásobování vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu bylo v roce 2005 na výborné úrovni. Podíl obyvatel v regionu soudržnosti Severozápad na zásobování vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu je 96,4 %, což je 2. místo za region soudržnosti Praha (99,5 %). Průměr ČR je 91,6 %.

Hlavními zdroji jsou skupinové vodovody s výkonnými úpravami a odběrem surové vody z podzemních zdrojů, vodárenských nádrží nebo vodních toků.

Všechny skupinové vodovody mají kapacitní rezervy ve zdrojích. To je způsobeno tím, že po odbourání státních dotací vzrostla výrazně cena pitné vody a následně poklesla spotřeba až o 30 – 40 %. Tento pokles patrně již nebude dále pokračovat.

Mimo skupinové vodovody existuje v regionu celá řada lokálních vodovodů pro jednotlivé obce. Ty jsou závislé na místních podzemních nebo povrchových zdrojích, jejichž vydatnost i kvalita jsou kolísavé.

Technický stav některých potrubních sítí zejména v historických centrech měst je na hranici své životnosti nebo již za ní (potrubí z let 1890 – 1900). U malých obecních nebo účelových vodovodů (původně v majetku statků nebo družstev) je špatný technický stav celého vodovodu způsoben obvykle zanedbanou údržbou nebo nevhodně použitým materiálem.

Celkově lepší infrastruktura z hlediska vodovodních i kanalizačních sítí je v jihozápadní části regionu. Více než 95,8 % populace severovýchodní části regionu je napojeno na veřejný vodovod, na jihozápadě regionu soudržnosti dosahuje tento podíl dokonce 98,1 % (rok 2005).

Stav odkanalizování a čištění odpadních vod se v posledních deseti letech podstatně zlepšil. Většina obcí nad 500 obyvatel má souvislou kanalizaci a centrální ČOV. V menších obcích pod 500 obyvatel se vyskytuje obvykle nesouvislá, původně dešťová kanalizace, která funguje nyní jako kanalizace jednotná. V některých obcích se v posledních letech vybudovala souvislá splašková kanalizace zakončená společnou ČOV.

V regionu soudržnosti Severozápad je celkem 83,8 % obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci (průměr ČR 79,1 %). Celkově je čištěno v regionu Severozápad 99,5 % odpadních vod, což je po Praze (100 %) 2. nejvyšší podíl. Průměr ČR v roce 2005 je 94,6 %. Lepší pozici o 0,6 % zastává jihozápadní oblast regionu, což se nejvýrazněji projevuje v podílu obyvatel, kteří žijí v domech napojených na kanalizaci s koncovkou ČOV (99,0 % z celkového počtu osob napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu v jihozápadní, 94,0 % v severovýchodní oblasti regionu).

Technický stav, účinnost nebo kapacita některých velkých ČOV neodpovídají potřebám a bude nutné je rekonstruovat nebo intenzifikovat. Mezi hlavní problémy patří zejména nutnost rekonstrukce kanalizace v centrálních částech měst, kde je kanalizace nejstarší a také nejvíce opotřebovaná.

Celková kvalita vod na území regionu soudržnosti Severozápad je značně kolísavá. Jihozápadní část regionu představuje v evropském měřítku ojedinělé území s vysokým počtem vývěrů minerálních vod a plynů a pestrostí jejich chemického složení. Počet vývěrů dosahuje několika set. Naproti tomu v severovýchodní části regionu byly v některých profilech pro chemické, fyzikální a mikrobiologické ukazatele stanoveny IV.-V. třídy znečištění vodních toků zejména v důsledku místní intenzivní průmyslové činnosti.

V roce 2005 byl v regionu schválen Program rozvoje vodovodů a kanalizací, jehož součástí je analýza zásobování obyvatel vodou, odkanalizování obcí a měst a čištění komunálních vod.

2.4.3 OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY

Celkové zatížení životního prostředí je v některých oblastech regionu značně zvýšené. Rozsáhlá území jsou devastována těžbou nebo imisemi (lesní porosty). Vyšší zatížení životního prostředí se vyskytuje zejména v oblasti velkých měst: Děčín, Chomutov, Litoměřice, Most, Teplice, Ústí nad Labem, Sokolov a dalších územích v blízkosti povrchových dolů, tepelných elektráren, průmyslové výroby a v okolí hlavních komunikací.

Kromě přetrvávajícího znečištění ovlivnil průmysl významně celkový ráz i současný stav krajiny v regionu. Hlavní negativní vliv měla zejména povrchová těžba hnědého uhlí a navazující vysoce koncentrovaný provoz tepelných elektráren a chemických provozů. Těžbě uhlí padla za oběť nejen volná krajina, ale i celá města a obce. Důsledkem dlouhodobého ovlivnění vzhledu a kvality přírody a krajiny jsou rozsáhlé ekologické zátěže, které jsou klíčovým problémem celého regionu soudržnosti Severozápad, vytvářejícím negativní obraz regionu jak v očích jeho návštěvníků, tak v očích potenciálních investorů a podnikatelů.

I přes značné investice do rekultivace a revitalizace zdevastovaných území dochází pouze k pomalému navrácení ekologické rovnováhy do poškozených oblastí.

Přesto, že je region zejména v pánevních oblastech jedním z nejzdevastovanějších území v rámci celé ČR, disponuje rovněž velmi unikátními územími se zachovalou přírodou a krajinou, zejména ve své severní a západní části, tvořené velkoplošnými chráněnými územími. Vzácné druhy živočichů žijí i na jiných místech regionu. Například v okresech Chomutov, Louny a Litoměřice se nachází stabilnější populace sovy pálené a sýčka obecného, silně ohrožených živočišných druhů.

Území je po stránce geologické, geomorfologické, hydrologické a biologické velmi pestré, přestože již mnoho významných lokalit bylo z hlediska ochrany krajiny a přírody zničeno.

Největším zvláště chráněným územím je Chráněná krajinná oblast Slavkovský les, která je unikátním krajinným celkem, velmi málo zalidněným, s množstvím přírodně hodnotných lokalit (lesy, louky, rašeliniště, skalní útvary, vývěry minerálních vod a plynů apod). Mezi další významné lokality patří (CHKO) – Labské pískovce, České středohoří (část), Kokořínsko (část), Lužické hory (část) a Národní park (NP) České Švýcarsko.

Na území regionu leží rovněž celkem 202 maloplošných chráněných území zcela nebo z části, z toho v severovýchodní části se nachází 137 maloplošných zvláště chráněných území a v jihozápadní oblasti potom 65 maloplošných chráněných území.

Novým, nicméně velmi důležitým prvkem potvrzujícím unikátnost některých částí území regionu, je existence území spadajících do soustavy Natura 2000. Tato soustava představuje soubor mezinárodně chráněných území evropského významu, na nichž se vyskytují ohrožené druhy rostlin, živočichů a cenné biotopy. Jejím cílem je zachování biologické rozmanitosti a zajištění trvalé péče o nejhodnotnější přírodní lokality celé Evropské unie.

V rámci soustavy Natura 2000 se rozlišují dvě směrnice (zákonné předpisy EU). Směrnice č. 79/409/EHS o ochraně volně žijících ptáků (směrnice o ptácích) a směrnice č. 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (směrnice o stanovištích).

V regionu soudržnosti Severozápad byly v roce 2004 na základě evropské směrnice č. 79/409/EHS vyhlášeny následující ptačí oblasti:

- Doupovské hory
- Vodní nádrž Nechanice
- Východní Krušné hory
- Labské pískovce
- Novodomské rašeliniště - Kovářská

Oblast Doupovské hory je vojenským újezdem a převážná část této oblasti je veřejnosti a jejím aktivitám nepřístupná.

Celková kvalita životního prostředí v méně urbanizovaných částech regionu tvoří hlavní potenciál pro rozvoj venkovských oblastí zejména se zaměřením na sektor šetrného a udržitelného cestovního ruchu. Významným potenciálem by mohla být i probíhající či plánovaná revitalizace bývalých důlních oblastí, o jejichž využití pro cestovní ruch je rovněž uvažováno.

2.5 ENERGETIKA REGIONU

Pro region soudržnosti Severozápad, kde energetika hrála a bude hrát zásadní roli jak v oblasti hospodářské, tak v oblasti životního prostředí, se předpokládá především produkce elektrické energie klasickými uhelnými elektrárnami, případně fluidními technologiemi či paroplynovou technologií.

Velice zásadní význam má pro celý region centrální zásobování teplem (CZT). Především ve vztahu k ovlivnění kvality ovzduší v oblasti měst a obcí je však třeba energetické rekonstruovat, aby ekonomika této technologie přinášela odběratelům výhody a nebyly snahy přecházet na individuální zdroje vytápění, které využívají zemní plyn, uhlí či dřevo.

Elektrická energie

Hlavní zdroje elektrické energie v Ústeckém kraji představují elektrárny Tušimice II, Pruněrov I a II, Počeradky I a II, Ledvice, Teplárna Komořany, Teplárna Ústí nad Labem a Teplárna Chemopetrol. Všechny stávající zdroje elektrické energie jsou ekologizovány. Na území Karlovarského kraje jsou dva významné energetické zdroje: Palivový kombinát Vřesová a Elektrárna Tisová. Mimo tyto významné energetické zdroje se na území kraje nacházejí zdroje malého výkonu vyrábějící elektrickou energii využitím vodního potenciálu a kogenerační technologie.

V porovnání celkových bilancí spotřeby a výroby elektřiny je zde převážná část na území krajů vyrobené elektrické energie „exportována“ mimo toto území a existuje zde rovněž významná energetická rezerva svou kapacitou přesahující hranice regionu soudržnosti Severozápad.

Tab. 13 - Výroba elektřiny v roce 2006

Výroba brutto-Elektrárny:	parní	paroplyn.	vodní	plyn.	jaderné	větrné	slun.	biomasa	Celkem
REGION / kraj- 2006	[GWh]	[GWh]	[GWh]	[GWh]	[GWh]	[GWh]	[GWh]	[GWh]	[GWh]
SEVEROZÁPAD	29301,9	1844,9	236,2	65,6	0	22,4	0	13,4	31484,3
Karlovarský kraj	3268,7	1821,4	22,9	26,2	0	0,9	0	2,3	5142,4
Ústecký kraj	26033,2	23,5	213,3	39,4	0	21,4	0	11,1	26341,9
PRAHA	206,2	0	31,9	49,9	0	0	0	28,8	316,8
STŘEDNÍ ČECHY	6948,1	0	1469,9	49,4	0	0	0	15,6	8483
JIHOZÁPAD	1627	0	354,5	21,5	12021,1	0	0	9,1	14033,3
SEVEROVÝCHOD	5809,4	46,2	212,9	34,5	0	7,2	0,1	23,1	6133,5
JIHOVÝCHOD	506,7	267,8	509,4	41,8	14025,4	8,4	0	12,6	15372,1
STŘEDNÍ MORAVA	823,1	0	397,2	28,4	0	11,4	0	5,8	1265,9
MORAVSKOSLEZSKO	7173,1	0	45,2	30	0	0	0	23,6	7272
Česká republika - výroba	52395,4	2158,8	3257,3	321,2	26046,5	49,4	0,2	132,1	84360,9

Zdroj: Karlovarský kraj

Tab. 14 - Spotřeba elektřiny v roce 2006

Spotřeba brutto 2006	Průmysl	Energet.	Doprava	Stavebn.	Zeměd.	Domácnosti	Služby	Ostatní	Celkem
REGION / kraj	[GWh]	[GWh]	[GWh]	[GWh]	[GWh]	[GWh]	[GWh]	[GWh]	[GWh]
SEVEROZÁPAD	5536,4	1642	187,9	18,4	58,2	1280,2	356	1252,5	10331,6
Karlovarský kraj	1699	506,8	10,3	0,6	9,2	266,4	55,7	313,2	2861,2
Ústecký kraj	3837,4	1135,2	177,6	17,8	49	1013,8	300,3	939,3	7470,4
PRAHA	575,2	523,1	979,2	124	9,3	1493,1	2014,2	499,2	6217,3
STŘEDNÍ ČECHY	3869,5	1314,5	261,5	29,6	144,3	2386,8	680,4	1625,2	10311,8
JIHOZÁPAD	2914,9	1073,6	271,5	34,7	189,7	2253	691	704,4	8132,8
SEVEROVÝCHOD	2945,6	889,2	254,8	30,6	160,3	2565,8	648,5	2040,6	9535,4
JIHOVÝCHOD	3387,4	2684	460,1	118,1	461,6	2166,9	919,7	116,8	10314,5
STŘEDNÍ MORAVA	2278,3	1017,9	72,8	22,8	265,4	1762,9	590,4	731,1	6741,7
MORAVSKOSLEZSKO	4480,3	2155,2	338,2	20,3	52,9	1335,4	704	1058	10144,3
Česká republika - spotřeba	25987	11299,5	2826,1	398,6	1341,7	15244,1	6604,2	8027,8	71729,5

Zdroj: Karlovarský kraj

Zemní plyn

Ústecký kraj patří k územím s vysokou dostupností zemního plynu. Prakticky všechna velká města na tomto území jsou již plošně plynofikována středotlakými i nízkotlakými plynovody, zemní plyn je dostupný též v mnoha malých obcích. Celkově bylo v roce 2005 v Ústeckém kraji plynofikováno 62 % obcí.

V Karlovarském kraji je plynofikováno celkem 79 obcí, což je cca 60 % z celkového počtu 132 obcí kraje uvedených v územním identifikačním registru. Mimo tyto obce je zde plynofikováno 13 městských částí či osad. Region Severozápad se tak v plynofikaci obcí pohybuje na průměru ČR.

Tepelná energie ze systémů CZT

Vzhledem k soustředování vysokého počtu obyvatel do velkých měst v ústecko-chomutovské aglomeraci hraje centralizované zásobování teplem významnou roli a jeho podíl na zásobování teplem je nadprůměrný (přes 45 % domácností v kraji, zejména v bytových domech a na sídlištích). Ve městech a větších obcích kraje je dále instalována široká škála menších výtopen a kotelen středního a nižšího výkonu, plnící funkci zdroje pro centralizované zásobování teplem menších oblastí. Tyto zdroje spalují ve značné míře zemní plyn, ojediněle topné oleje, je však i řada zdrojů mimo dosah plynové sítě, spalujících hnědé uhlí.

V Karlovarském kraji bylo identifikováno 38 subjektů - držitelů státní autorizace pro výrobu a prodej tepla. Dominantní postavení zde zaujímá elektrárna v Tisové s celkovým instalovaným tepelným výkonem 783 MW_t a roční dodávkou tepla odběratelům CZT cca 1 500 TJ a dále Palivový kombinát ve Vřesové s celkovým instalovaným tepelným výkonem 1 540 MW_t a roční dodávkou tepla cca 12 300 TJ.

2.5.1 VYUŽITÍ OBNOVITELNÝCH ZDROJŮ ENERGIE

Vodní energie

U nově budovaných elektráren převažují investiční náklady na stavební část nad strojně-technologickou. Z těchto důvodů je vhodné stavět elektrárny tam, kde již v minulosti nějaké vodní dílo stálo, kde se využijí terénní úpravy předchozí stavby.

Na území regionu soudržnosti Severozápad se nenachází zvláště vhodná oblast pro využívání vodní energie ve větším rozsahu. Využívány jsou pouze zdroje malého výkonu, vyrábějící elektrickou energii využitím vodního potenciálu. V některých lokalitách je výstavba vodních elektráren plánována, jde však opět pouze o vodní elektrárny nízkého výkonu.

Biomasa

Energie získávaná z biomasy patří mezi nejvýznamnější možnosti využívání obnovitelných zdrojů energie v regionu. Největší koncentrace zemědělské půdy v Ústeckém kraji (a zároveň potenciálu biomasy ze zemědělské půdy) je v okrese Litoměřice a Louny. Nejlepší podmínky pro využití lesního dřeva pro energetické účely mají okresy Děčín, Teplice a Chomutov. Na vhodných zemědělských plochách (nevyužitá zemědělská plocha) je navrženo vysazovat převážně dvouleté a vytrvalé energetické plodiny (podle druhů půdy a podmínek pro pěstování těchto plodin), především šťovík, který se jeví jako velice perspektivní energetická plodina. Oproti ostatní biomase je využití bioplynu obtížnější pro vysoké investiční náklady bioplynových stanic a tím i vysokou cenu využitelné energie. Větší bioplynové stanice jsou ekonomicky rentabilnější než malé jednotky, stále však zůstává problém laciného využití odpadního tepla (zejména v létě).

Počet velkých a středních zdrojů, které využívají energie z obnovitelných zdrojů v Karlovarském kraji je 43, což je cca 6 % z celkového počtu energetických zdrojů. Celkový podíl na spotřebě energie z těchto zdrojů pak činí 0,12 %. V zastoupení použitých paliv převažuje dřevní hmota (štěpka, palivové dříví atd. - cca 87,5 %) a bioplyn získaný převážně z ČOV, zastoupený cca

12,5 %. Z druhotných zdrojů je zde pak v menší míře zastoupena kogenerační výroba tepla a elektrické energie.

Větrná energie

V podmínkách ČR je využití energie větru ekonomické od průměrné rychlosti větru $5 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$ a výše v ose rotoru uvažované větrné elektrárny. Při průměrné rychlosti větru nad $6 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$ jsou pak dosahovány poměrně příznivé ekonomické ukazatele.

Mezi nejvýhodnější oblasti z hlediska využití energie větru byly na území Ústeckého kraje vytipovány planiny Krušných hor. V těchto oblastech byla naměřena nejvyšší střední rychlost větru u nás, a to $8,5 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$. Území Ústeckého kraje má pro využívání větrné energie vhodné podmínky. Připravuje se zde a probíhá výstavba větrných elektráren ve správních územích obcí Hora Sv. Šebestiána, Nová Ves, Křimov, Kovářská, Měděnec, Loučná, Vrch Tří pánů a Větrov.

Na území Karlovarského kraje se (s přihlédnutím k průměrné rychlosti větru) využití větrné energie soustředí pouze do okresu Karlovy Vary resp. do výše položených hřebenových oblastí Krušných a Doupovských hor v lokalitách Vysoká Hora, Javorná, Císařský vrch, Podkova, Plešivec - Vysoká pláň, prostor u obce Boží Dar a ve vojenském výcvikovém prostoru Hradiště.

Geotermální energie a sluneční energie

Na celém území regionu Severozápad lze využívat geotermální energii bez omezení, pouze s ohledem na prochlazování svrchní části zemské kůry. Případná aplikace solární energie je účelná pro ohřev TUV pro individuální účely v rodinných a bytových domech.

2.6 HOSPODÁŘSTVÍ REGIONU

Transformace ekonomiky a restrukturalizace výroby po roce 1989 vedly mj. k rozsáhlým změnám odvětvové struktury a ke změnám v rozmístění hospodářských aktivit ekonomické základny regionu. Ve stejném období došlo také k výraznému snížení zaměstnanosti v priméru a částečně i sekundéru, vzrostla zaměstnanost ve službách.

Ekonomická váha regionu soudržnosti Severozápad byla v minulosti výrazně nadprůměrná. Tento region patřil k vysoce průmyslovým regionům s důrazem především na těžbu nerostných surovin, energetiku a další odvětví těžkého průmyslu (např. strojírenství a chemický průmysl) a na zemědělskou velkovýrobu. Tyto činnosti měly řadu negativních dopadů na kvalitu životního a sociálního prostředí, na sídelní strukturu a vzdělanostní strukturu obyvatel velké části regionu.

Velkovýrobní způsob v průmyslu, zemědělství, těžbě a energetice vedl k postupnému zhoršování životního prostředí a krajiny. Přejít od hlubinné těžby uhlí a kaolinu na těžbu povrchovou navíc vedl k devastaci rozsáhlých území, která v tomto regionu soudržnosti pokračuje i nadále. I přes postupnou rekultivaci a revitalizaci území po těžbě zaujímají prostory těžby stále významné plochy v centrálních částech regionu soudržnosti Severozápad.

Převážná část území se v současné době řadí mezi tzv. regiony se soustředěnou podporou státu, které se dále dělí na 3 typy dle charakteru postižení (strukturálně postižené, hospodářsky slabé, s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností). Tyto regiony byly pro období 2007 - 2013 vymezeny na základě usnesení vlády ČR č. 560 ze dne 17. května 2006.

Hospodářský vývoj regionu byl za posledních 16 let rozhodující měrou ovlivněn těmito faktory:

- výrazným snížením podílu zemědělství a průmyslu a zvýšením podílu služeb, jako důsledku rozpadu centrálně řízené ekonomiky a postupného prosazování tržních sil;
- zánikem a snižováním počtu velkých podniků a přes nekoordinovanou podporu ze strany státu zvyšováním počtu malých a středních podniků a individuálně podnikajících občanů;
- restrukturalizací hospodářství, která způsobila útlum některých tradičních oborů a odvětví – textilní a oděvní průmysl, těžba nerostných surovin, některé obory strojírenství, stavebnictví a chemického průmyslu;
- změnou vlastnických vztahů – privatizací, vstupem zahraničního kapitálu do firem a společných podniků; velká část těchto firem je založena na práci ve mzdě, vlastní rozvoj a zejména výzkum a vývoj je velmi omezen;
- konkurenceschopnost firem je založena na využívání příležitosti spočívající v nízkých nákladech na pracovní sílu. Firmy na tento fakt často spoléhají a nedostatečně investují do nových technologií. Stav výrobních prostředků se mnohde dostal na samotnou mez únosnosti. Firmy často nemají vlastní odbytovou základnu a přístupy na zahraniční trhy;
- nedostatečnou kvalifikační úroveň a nevhodnou strukturou pracovní síly, která je stále jedním z významných negativních důsledků hospodářské orientace regionu v minulosti a do jisté míry i v současnosti. Místní podniky postrádají dostatečné množství kvalifikované pracovní síly, což vedle jiných faktorů limituje jejich rozvoj.

Kromě uvedených faktorů ovlivňuje ekonomickou základnu regionu nespočet dalších faktorů, z nichž lze uvést např. nízkou provázanost školské soustavy na potřeby trhu práce, nedostatek kapitálu pro rozvoj podniků, ale také nízkou infrastrukturní vybavenost území (zejména dopravní) a celkově neatraktivní prostředí, které spolu s ostatními faktory zapříčiňuje nízký počet zahraničních investic v regionu.

Značný dopad na stávající a budoucí situaci v hospodářství regionu budou mít i stále probíhající transformační procesy, které dosud nebyly ukončeny. Nejsou však rozhodující měrou ovlivnitelné regionálními subjekty a jsou víceméně závislé na podmínkách vytvářených z úrovně vládních koncepcí.

Na základě hospodářského vývoje by se tak region v tomto ohledu měl soustředit zejména na odstranění nedostatků, které může napomoci zvýšení atraktivity pro podnikání a příliv investic, jako je například zlepšení nabídky prostor a území pro rozvoj podnikání, podpora inovací, výzkumu a vývoje. Uvedenou problematikou se samostatně zabývá OP Podnikání a inovace (dále OP PI), OP Výzkum a vývoj pro inovace (dále OP VaVpI) a OP Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ). ROP Severozápad může k řešení této problematiky přispět zlepšením dopravní dostupnosti.

2.6.1 VÝVOJ HLAVNÍCH PARAMETRŮ REGIONÁLNÍ EKONOMIKY

Základním ukazatelem pro porovnávání regionální konkurenceschopnosti a socioekonomické úrovně regionu je hrubý domácí produkt. Ekonomický výkon (HDP) na obyvatele je také hlavním ukazatelem používaným pro sledování regionálních disparit, neboť výsledný ekonomický výkon je odrazem kombinace mnoha primárních (lidské zdroje, infrastruktura) a sekundárních faktorů (zahraniční investice), a tedy do jisté míry i konkurenceschopnosti regionu.

Současné rozdíly v ekonomickém výkonu jednotlivých regionů v ČR jsou stále do značné míry způsobeny skutečností, že regiony preferované do roku 1989 (s výrazným zastoupením těžkého a těžebního průmyslu apod.) vykazují díky následným strukturálním změnám ekonomiky podstatně horší výsledky z hlediska dynamiky ekonomického růstu, odrážejících i jejich současnou nižší ekonomickou úroveň.

Stabilními vedoucími regiony v rámci ČR z hlediska ekonomického výkonu jsou Praha, Jihomoravský a Plzeňský kraj. Naopak region soudržnosti Severozápad patří dlouhodobě k regionům s nejnižší dynamikou ekonomického výkonu na jednoho obyvatele mezi regiony NUTS 2. Velké rozdíly jsou i uvnitř jednotlivých oblastí v regionu. Celý region Severozápad i oba jeho kraje jednotlivě nedosahují v případě HDP podílu na ČR, který jim náleží podle počtu obyvatel. Karlovarský kraj se podílí 2,3 % (68 657 mil. Kč – rok 2005) na HDP celé ČR a Ústecký kraj 6,5 % (193 614 mil. Kč – rok 2005), ačkoliv jejich podíl na obyvatelstvu ČR je 3,0 %, resp. 8,0 %. Na rozdíl od Karlovarského kraje se však podíl Ústeckého kraje na HDP ČR pomalu zvyšuje (za období 2002 - 2004 nárůst o 0,2 procentního bodu). Vzhledem k velmi nízké úrovni dynamiky ekonomického výkonu je možné předpokládat, že pokud nedojde k zásadnímu zvratu, region jako celek bude nadále zhoršovat svou pozici nejen v rámci ČR, ale i celé Evropy.

Nedostatečný ekonomický růst v regionu soudržnosti Severozápad, případně v jeho některých částech, se negativně odráží také v oblasti zaměstnanosti (viz dále kapitola trh práce).

Alarmující je z pohledu ekonomické základny regionu nejen aktuálně nízký podíl HDP, ale i velmi nízká dynamika jeho růstu. Podíl vytvořeného HDP na 1 obyvatele se v regionu Severozápad v letech 1993 – 2005 oproti celorepublikovému průměru výrazně snížil (z přibližně 95 na 80 %), což lze označit za velmi nepříznivý stav.

Tabulka 15 – Srovnání vývoje HDP na 1 obyvatele v Kč v regionech ČR (ČR=100%)

Území/Rok	2001	2002	2003	2004	2005	Průměr indexů za období 2001-2005
Česká republika	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Severozápad	79,4	79,9	81,8	80,7	80,2	80,4
Jihovýchod	91,3	90,4	90,7	89,5	89,7	90,3
Jihozápad	92,1	90,9	91,2	92,5	92,3	91,8
Moravskoslezsko	78,1	77,0	77,5	81,5	81,7	79,2
Praha	206,8	209,5	209,9	209,2	209,1	208,9
Severovýchod	88,2	87,4	85,6	84,6	84,3	86,0
Střední Čechy	92,9	95,4	94,3	93,0	92,9	93,7
Střední Morava	80,2	79,7	79,2	79,2	79,1	79,5

Zdroj: ČSÚ, Regionální účty 2005, vlastní propočty

Dalším ukazatelem, kterým je možné hodnotit konkurenceschopnost jednotlivých regionů, je exportní výkonnost. V tomto směru je region Severozápad opět pod průměrem ČR, a to jak podle jeho podílu na celkovém vývozu, tak podle exportní výkonnosti, relativizované počtem obyvatel regionu.

Tabulka 16 – Exportní výkonnost v regionech ČR (2005)

Území/Ukazatel	Vývoz (v mil. Kč)	Podíl na vývozu ČR	Objem vývozu na obyv. (v tis. Kč)
Česká republika	1 868 586	100,0	182,3
Severozápad	180 744	9,67	160,3
Jihovýchod	217 330	11,63	132,4
Jihozápad	235 093	12,58	199,4
Moravskoslezsko	201 970	10,81	161,5
Praha	107 220	5,74	90,7
Severovýchod	328 557	17,58	221,5
Střední Čechy	377 143	20,18	325,6
Střední Morava	172 102	9,21	140,0

Zdroj: ČSÚ, vlastní propočty

Celkově negativní situaci regionu prezentuje i velmi nízký podíl přímých zahraničních investic v rámci ČR. Při zohlednění očekávaného vývoje je přitom potřeba upozornit na fakt, že do budoucna lze očekávat nárůst spíše investic s vyšší přidanou hodnotou, tedy investic s vyšší technologickou náročností, při jejichž umístování hraje nemalou roli i celková vyspělost a atraktivita regionu, což region Severozápad ještě více znevýhodňuje.

Z dosud provedených hodnocení je přitom patrné, že atraktivita regionu Severozápad pro zahraniční investice je relativně nízká, a z hlediska ČR podprůměrná. Tato situace je navíc umocněna vnitroregionálními rozdíly, kdy dosavadní příliv investic do severovýchodní části regionu

soudržnosti vykazoval vyšší hodnoty, zejména díky programu investičních pobídek, který je zaměřen především na nejvíce postižené oblasti, jež představují právě okresy v severovýchodní části regionu. Vzhledem k výrazně vyššímu počtu „pobídkových“ investorů, lokalizovaných v severovýchodní části regionu, je zcela logicky tato oblast ve výrazně lepším postavení i co se týká alokovaného objemu přímých zahraničních investic na 1 obyvatele. Do jihozápadní části regionu však bylo v letech 1998 – 2005 alokováno pouze o něco více než 1 % ze všech přímých zahraničních investic plynoucích do ČR.

Tabulka 17 – Stav přímých zahraničních investic 2001-2005 na 1 obyvatele (Kč)

Území/Rok	2001	2002	2003	2004	2005
Česká republika	96 247	114 231	113 773	125 296	145 503
Severozápad	71 565	81 013	72 571	81 015	69 146
Jihovýchod	50 462	47 268	62 390	75 838	57 416
Jihozápad	63 303	75 325	70 392	75 505	89 446
Moravskoslezsko	30 874	40 548	56 194	65 198	71 020
Praha	417 772	527 609	461 083	511 392	677 973
Severovýchod	44 016	48 550	62 714	70 363	71 889
Střední Čechy	93 332	101 788	118 677	112 440	137 895
Střední Morava	41 192	46 686	48 156	51 116	46 876

Zdroj: ČNB, vlastní propočty

2.6.2 STRUKTURA EKONOMICKÉ ZÁKLADNY

Z hlediska struktury ekonomických subjektů dle převažující činnosti jsou v regionu Severozápad, stejně jako ve všech ostatních regionech ČR, největším podílem zastoupeny subjekty působící ve sféře obchodu, ubytování a stravování. Tyto tvoří v rámci regionu 37,1 % všech ekonomických subjektů, což je největší podíl i v meziregionálním srovnání.

Průmyslová výroba jako jedno z významných odvětví v regionu potom v meziregionálním měřítku paradoxně z hlediska podílu na celkové struktuře ekonomických subjektů představuje poměrně nízké procento (11,6 % z počtu registrovaných subjektů v regionu Severozápad oproti 13,0 % - průměr za ČR), což je způsobeno i přítomností řady velkých průmyslových podniků např. v těžebním nebo chemickém průmyslu.

Tabulka 18 - Ekonomické subjekty podle regionů k 31. 12. 2005

Převažující činnost OKEČ (vybrané činnosti)	ČR, regiony								
	ČR	SZ	JV	JZ	MS	Praha	SV	StČ	StM
Počet registrovaných jednotek celkem	2 388 490	241 981	354 006	271 601	229 242	426 165	337 518	269 429	258 548
Zemědělství, myslivost, lesnictví	138 215	12 098	27 931	22 570	11 542	2 879	24 374	16 176	20 645

a rybářství									
Průmysl celkem	310 776	28 143	51 241	36 225	29 449	34 905	51 703	37 211	41 899
Stavebnictví	269 625	29 391	40 238	32 031	21 976	39 077	41 994	35 015	29 903
Obchod (vč. oprav), ubytování a stravování	781 257	89 761	105 136	91 357	81 522	132 952	108 632	87 989	83 908
Doprava, skladování a spoje	82 677	8 845	10 385	8 328	7 495	18 264	9 987	10 963	8 410
Finanční zprostředkování	71 039	8 528	11 113	8 426	8 678	9 000	10 587	6 938	7 769
Činnost v oblasti nemovitosti a pronájmu; podnikatelské činnosti	457 911	39 177	66 923	40 825	41 501	139 588	50 008	42 897	36 992
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	15 434	1 059	3 099	3 040	800	296	2 864	2 535	1 741
Vzdělávání	35 208	2 911	5 160	3 615	3 834	7 039	5 120	3 814	3 715
Zdravotní a sociální péče; veterinární činnosti	34 026	3 393	5 163	3 811	3 577	6 005	4 882	3 360	3 835
Ostatní veřejné, sociální a osobní služby	192 129	18 673	27 611	21 373	18 864	35 995	27 358	22 526	19 729

Zdroj: ČSÚ, Krajské ročenky 2006

Výrazné rozdíly v ekonomické struktuře jsou mezi průmyslovými centry a zaostávajícím venkovem. Zatímco v oblastech s velkými průmyslovými centry již významně dominuje sektor služeb, v ostatních částech regionu má stále ještě značný význam sektor sekundární.

Z pohledu základních ukazatelů průmyslové výroby, vztahujících se k podnikům se 100 a více zaměstnanci se sídlem v příslušném regionu, jsou výrazné rozdíly mezi jihozápadní, lázeňskou (cestovní ruch a související služby) částí a severovýchodními oblastmi regionu. Tyto rozdíly jsou patrné v průměrném počtu podnikatelských subjektů v průmyslové výrobě (jihozápad - 93, severovýchod - 167) a zejména v tržbách za prodej výrobků a služeb průmyslové povahy (jihozápad 35 958 mil. Kč, severovýchod 211 840 mil. Kč) či ve výši průměrných měsíčních mezd (jihozápad 16 749 Kč, severovýchod 19 280 Kč). Tyto ukazatele jsou zejména důsledkem přítomnosti výrazně většího počtu velkých a technologicky vyspělejších podniků v severozápadní části regionu.

Přetrvávající význam průmyslu pro region nicméně potvrzuje i jeho rostoucí podíl na hrubé přidané hodnotě (HPH), jedná se zejména o odvětví zpracovatelského průmyslu (v období 2001 - 2004 nárůst o 0,3 %). Pokles se projevil pouze u těžby nerostných surovin (vliv útlumu těžby uhlí v severovýchodní části regionu a na Sokolovsku).

V detailnějším pohledu jsou podle tržeb (celkem 27 624 mil. Kč) stěžejními odvětvími zpracovatelského průmyslu v jihozápadní části regionu především výroba základních kovů, hutních

a kovodělných výrobků (v r. 2005 29,1 % z tržeb zpracovatelského průmyslu v jihozápadní části regionu), výroba potravinářských výrobků a nápojů, tabákových výrobků (17,6 %) a výroba ostatních nekovových minerálních výrobků (12,2 %). Růst z hlediska tržeb zaznamenává odvětví výroby elektrických optických přístrojů a zařízení (cca 7 % celkových tržeb zpracovatelského průmyslu, meziroční nárůst 2005/2004 činil takřka 80 %).

Na severovýchodě regionu potom hlavní podíl na tržbách zpracovatelského průmyslu (celkem 187 638 mil. Kč) zaznamenává dobře se rozvíjející obor výroby chemických látek, přípravků, léčiv a chemických vláken (92 885 mil. Kč, tj. 49,5 % tržeb zpracovatelského průmyslu), dalšími významnými složkami zpracovatelského průmyslu jsou výroba ostatních nekovových minerálních výrobků (9,3 %) a výroba dopravních prostředků a zařízení (8,8 %). Těžba nerostných surovin se na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy podílí přibližně 6,5 %.

2.6.3 MSP A PODNIKATELSKÁ AKTIVITA

Kromě struktury ekonomické základny je důležitou charakteristikou ekonomiky regionu také podnikatelská aktivita, představující částečně vysvětlující funkci ve vztahu k ekonomické výkonnosti a nezaměstnanosti v regionech a poskytující základní obraz o celkové životaschopnosti místní ekonomiky.

Jak již bylo částečně zmíněno v předchozích částech analýzy, podnikatelská aktivita v regionu Severozápad je v důsledku historického vývoje a probíhající transformace místní ekonomiky znatelně nižší než na národní úrovni, což dokládá následující tabulka.

Tabulka 19 - Počet subjektů – fyzických osob registrovaných jako plátcí DPH na 1000 obyvatel

Region	1993	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Česká republika	10,6	25,5	26,2	26,9	27,4	27,8	27,8
Severozápad	9,8	14,3	17,0	18,9	20,3	21,0	21,2

Zdroj: MF, ČSÚ, vlastní výpočty

V regionu existují podle této charakteristiky také výrazné rozdíly i mezi jednotlivými okresy, což je důsledek jak stávající hospodářské struktury, tak odlišného přístupu k podnikatelské aktivitě ve vyspělých a zaostávajících oblastech (okresy s nejvyšším počtem podnikatelských subjektů - fyzických osob - na 1 000 obyvatel zastupují Karlovy Vary - 25,9 - či Litoměřice - 25,0 subjektů; nejnižší počet subjektů je potom ve strukturálně postižených oblastech - okresy Sokolov - 17,7 - a Chomutov - 19,0 subjektů).

Na území regionu soudržnosti Severozápad bylo k 31. 12. 2004 evidováno 238 454 ekonomických subjektů, z nichž převážnou část tvoří podnikatelé - fyzické osoby. Z územního hlediska je nejvíce firem registrováno v okresech Děčín, Litoměřice a Ústí nad Labem (téměř 1/3 ekonomických subjektů, cca 54 000 subjektů) v severovýchodní části regionu, v jihozápadní části potom v okrese Karlovy Vary (cca 32 600 firem).

Tabulka 20 - Registrované subjekty podle právní formy v regionu soudržnosti Severozápad

	2000	2001	2002	2003	2004	Změna (%) 2004/2000	Struktura v %	
							2000	2004
Registrované subjekty celkem	201 269	203 674	226 776	237 049	238 454	18,5	100,0	100,0
Z toho:								0,0
fyzické	166 861	172 211	188 422	194 969	193 592	16,0	82,9	81,2
obch. společnosti	15 691	16 462	16 939	17 795	18 791	19,8	7,8	7,9
družstva	477	491	508	534	546	14,5	0,2	0,2
zahraniční osoby	7 977	7 569	7 954	8 797	9 705	21,7	4,0	4,1
sdužení	4 897	5 146	5 329	5 482	5 738	17,2	2,4	2,4

Zdroj: ČSÚ, vlastní propočty

Z pohledu vývoje počtu ekonomických subjektů došlo od roku 2002 k výraznějšímu růstu v jihozápadní části regionu (oproti průměru ČR), souhrnně lze nárůst počtu ekonomických subjektů charakterizovat jako průměrný.

Z hlediska počtu zaměstnanců si dominantní roli v celém regionu drží stále podniky s více než 25 zaměstnanci, což je logické, neboť velká část zaměstnanosti byla v minulosti soustředěna do několika průmyslových gigantů. Dnes se tento stav začíná pomalu měnit, avšak struktura zaměstnanosti zůstane ještě po nějakou dobu obdobná, a to i přes rozvoj malého a středního podnikání.

Tabulka 21 – Ekonomické subjekty podle kategorie počtu zaměstnanců podle regionů ČR (k 31. 12. 2006)

Území/Ukazatel	Celkem	Mikrofirmy	Malé firmy	Střední firmy	Velké firmy	Neuvedeno
Česká republika	2 430 446	958 958	48 438	12 017	2 109	1 408 924
Severozápad	245 861	85 865	4 448	1 121	191	154 236
Jihovýchod	360 226	148 590	7 912	1 944	328	201 452
Jihozápad	275 964	111 403	5 315	1 369	229	157 648
Moravskoslezsko	231 786	85 420	4 693	1 108	209	140 356
Praha	437 882	172 602	9 022	2 259	518	253 481
Severovýchod	342 036	137 432	6 638	1 677	253	196 036
Střední Čechy	275 787	115 430	4 874	1 134	177	154 172
Střední Morava	260 904	102 216	5 536	1 405	204	151 543

Zdroj: ČSÚ, vlastní propočty

Poznámka: mikrofirmy – ekonomické subjekty s 0 – 9 zaměstnanci,

malé firmy – ekonomické subjekty s 10 – 49 zaměstnanci,

střední firmy – ekonomické subjekty s 50 – 249 zaměstnanci.

* - nejsou zahrnuty firmy, u nichž není uveden počet zaměstnanců.

Trend rozvoje malého a středního podnikání je dnes velmi příznivý a je nutno jej dále podporovat zejména přípravou nových či revitalizací starých nevyužitých ploch a objektů pro rozvoj podnikání. Uvedenou problematikou se samostatně zabývá OP PI.

2.6.4 VÝZKUM, VÝVOJ, INOVACE

Významným faktorem, ovlivňujícím celkovou konkurenceschopnost ekonomické základny regionu, je věda a výzkum, představující spolu s kvalitou lidských zdrojů základ inovačního potenciálu regionu.

Region Severozápad i v této oblasti vykazuje značné nedostatky. Výdaje na výzkum a vývoj v regionu jsou oproti národní úrovni výrazně podprůměrné a region se podle výdajů na vědu a výzkum vztažených k jeho ekonomickému výkonu řadí mezi regiony NUTS 2 na poslední místo. Obdobně je tomu také podle jeho podílu na celkových výdajích na výzkum a vývoj v ČR, který představoval v pěti sledovaných letech v průměru pouze 1,86 %.

Podíl regionu soudržnosti na výdajích na VaV za celou ČR vykazuje velmi nepatrné hodnoty.

Tabulka 22 – Pracovníci a výdaje ve vědě a výzkumu podle regionů

Region	Pracovníci ve VaV (2005)		Výdaje na VaV (2005)		
	Počet osob	Podíl na ČR (%)	mil. Kč	Podíl na výdajích ČR na VaV (%)	Podíl výdajů na VaV na HDP regionu (%)
Česká republika	43 370	100,0	42 198	100,0	1,42
Severozápad	767	1,8	665	1,6	0,25
Jihovýchod	6 735	15,5	5 361	12,7	1,26
Jihozápad	3 076	7,1	2 740	6,5	0,87
Moravskoslezsko	2 376	5,5	2 182	5,2	0,73
Praha	17 584	40,5	15 835	37,5	2,22
Severovýchod	4 596	10,6	3 911	9,3	1,08
Střední Čechy	4 513	10,4	8 561	20,3	2,76
Střední Morava	3 723	8,5	2 943	7,0	1,04

Zdroj: ČSÚ, vlastní propočty

Současný stav je způsoben zejména koncentrací vědy a výzkumu (včetně podnikového výzkumu a vývoje) v rámci ČR do největších center a oblastí s vysokým potenciálem lidských zdrojů, což při zohlednění aktuální kvality lidských zdrojů v regionu Severozápad jednoznačně vyústí v jeho neprospěch. Významnou roli v rámci koncentrace aktivit vědy a výzkumu hraje i rozmístění akademických a vysokoškolských pracovišť, které se v regionu Severozápad vyskytují v podprůměrném počtu a kapacitě. Také podle počtu pracovníků v oblasti výzkumu a vývoje je region Severozápad nejslabším v ČR. Jeho podíl na celkovém počtu pracovníků v oblasti vědy a výzkumu činil v roce 2005 pouze 1,69 %.

Problematikou vědy a výzkumu se samostatně zabývá OP PI, OP VaVpl, OP LZZ a OP VK.

2.7 CESTOVNÍ RUCH A LÁZEŇSTVÍ

Cestovní ruch patří k nejdynamičtěji se rozvíjejícím odvětvím hospodářství se stále vyšším podílem na tvorbě devizových příjmů, HDP i zaměstnanosti. Růstový trend je všeobecný, v ČR se ovšem vývoj po roce 1990 výrazným způsobem urychlil.

Ve statistice za rok 2004 Česká centrála cestovního ruchu (ČCCR) uvádí, že odvětví cestovního ruchu se v ČR podílelo cca 3,7 % na celkové zaměstnanosti a 3,9 % na HDP. I přes nesporný význam cestovního ruchu pro rozvoj obcí a regionů se ovšem v obecné rovině ekonomické přínosy často nadhodnocují a naopak negativní dopady na fyzické i sociální prostředí opomíjejí.

2.7.1 PODMÍNKY PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU

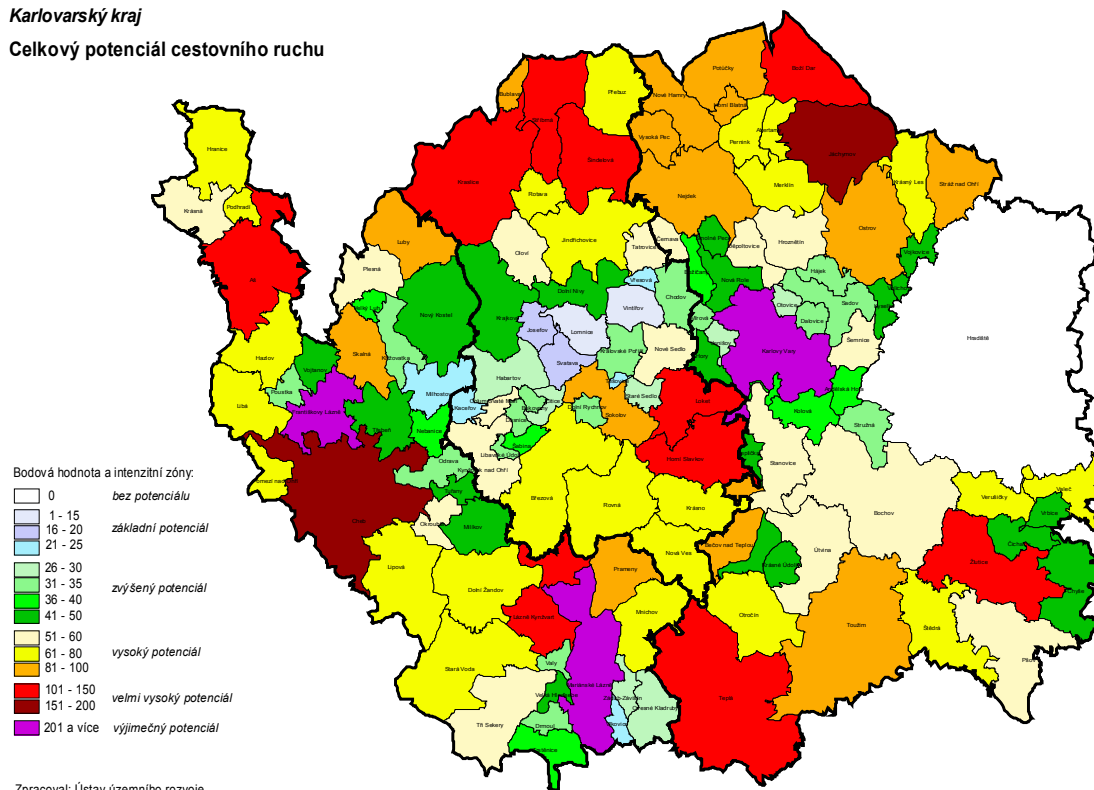
Obecně je potenciál území pro rozvoj cestovního ruchu primárně určen přírodními podmínkami a mírou koncentrace kulturních, případně společenských hodnot, jež mohou být nabídnuty účastníkům cestovního ruchu.

Z hlediska obou faktorů má region Severozápad územně velmi diferencované podmínky pro rozvoj cestovního ruchu, což je patrné i z následujících kartogramů znázornění potenciálu regionu pro rozvoj cestovního ruchu vyhodnocené MMR v roce 2002.

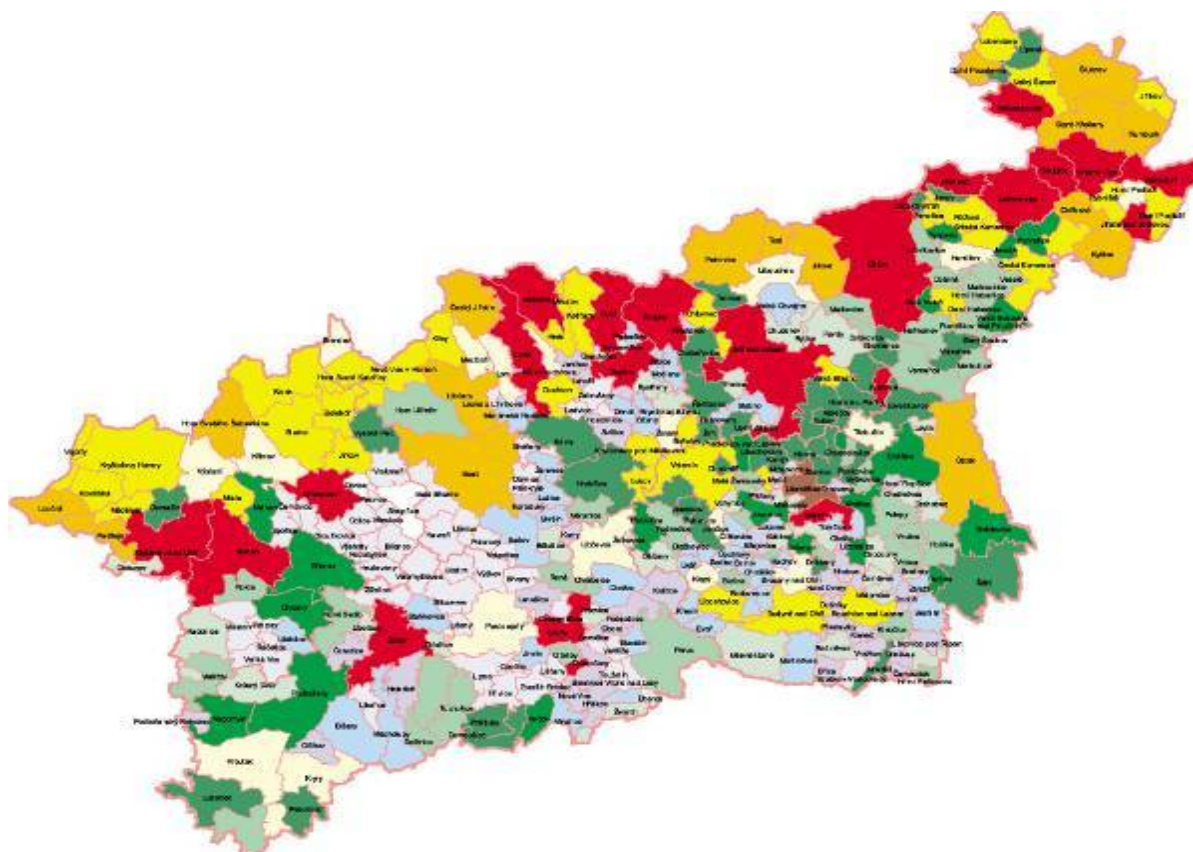
Kartogram 5 – Znázornění potenciálu cestovního ruchu v Karlovarském kraji

Karlovarský kraj

Celkový potenciál cestovního ruchu

Kartogram 6 – Znázornění potenciálu cestovního ruchu v Ústeckém kraji

Z provedeného vyhodnocení je patrné, že region i přes rozvinutý cestovní ruch v některých jeho částech stále vykazuje značný potenciál pro další rozvoj tohoto odvětví.

Na území regionu soudržnosti se na straně jedné nacházejí rekreační oblasti nadregionálního významu (Národní park České Švýcarsko, CHKO Slavkovský les, Západočeský lázeňský trojúhelník), na straně druhé však i území, jejichž využití je z hlediska cestovního ruchu omezené (zejména urbanizované pánevní oblasti). V důsledku těžby a průmyslové výroby (zejména energetiky) došlo na rozsáhlých plochách v pánevních oblastech a v Krušnohoří k devastaci přírodních a částečně i kulturních hodnot, jež přispěla k snížení rekreačního potenciálu pánevních okresů.

Podrobněji lze region Severozápad rozdělit na následující oblasti s potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu:

1. České Švýcarsko
2. Krušnohoří a Podkrušnohoří
3. České středohoří a Žatecko
4. Západočeský lázeňský trojúhelník
5. Slavkovský les

Kromě toho na území regionu zasahují okrajově ještě dva významné krajinné celky – východní část CHKO Lužické hory (okres Děčín) a východní okraj CHKO Kokořínsko (okres Litoměřice).

Potenciál cestovního ruchu v regionu soudržnosti Severozápad tak zahrnuje přírodní i kulturně-historické atraktivity. Přírodní a kulturně-historický potenciál území do jisté míry determinuje i využitelnost konkrétních oblastí z hlediska jednotlivých forem cestovního ruchu.

Region soudržnosti Severozápad disponuje velkým počtem kulturně-historických památek všech forem, na území regionu se nacházejí zámky, zámecké parky, hrady a hradní zříceniny, sakrální památky (kláštery, kostely, kaple), skanseny, rozhledny a zoologické zahrady.

Do jisté míry je region soudržnosti unikátní svými památkami technického charakteru, zejména památkami upomínajícími na bohatou a slavnou hornickou historii regionu. Mezi nejznámější lokality patří nemovitá kulturní památka Důl Jeroným v Čisté (cínový důl z poloviny 16. století, který je unikátní památkou hornické kultury), hornické muzeum v Krásně, důlní skanzen Barbora v Jáchymově a další. Region oplývá lokalitami celoevropsky známými jako historická centra těžby nerostných surovin, v nichž byly položeny základy světového moderního hornictví, metalurgie, geologie a mineralogie. Tyto lokality vytvářejí potenciál pro turistický, vzdělávací a propagační produkt cestovního ruchu, který by propojil nejvýznamnější přírodní lokality a technické památky po důlní činnosti.

Velmi specifické a významné postavení v regionu má lázeňství. Území regionu, zejména v jeho jihozápadní části, je v evropském měřítku ojedinělé počtem vývěrů minerálních vod a plynů a také pestrostí jejich chemického složení. Počet vývěrů dosahuje několika set. Nejvýznamnějšími lokalitami s vyhlášenými ochrannými pásmy jsou Karlovy Vary s termálními uhličitými vodami, Jáchymov s termálními radioaktivními vodami, Mariánské Lázně, Františkovy Lázně, Lázně Kynžvart, Kyselka, Korunní, Nová Ves se studenými uhličitými vodami a dále lázně Teplice.

Značný potenciál cestovního ruchu představuje řeka Ohře, jež prochází celým regionem. Ohře je pro vodní sporty (vodáctví) využívána na celém území regionu. Ohře je dobře přístupná po celé délce toku železnicí i silnicí. Řeka protéká turistickými centry (Loket, Svatošské skály, Karlovy Vary, Terezín). Pro svou dobrou sjízdnost je řeka vyhledávána i začínajícími vodáky a rodinami s dětmi. Faktorem negativně ovlivňujícím využití potenciálu řeky Ohře je nedostatek vhodných ubytovacích a stravovacích zařízení v blízkosti řeky. Podél řeky se nachází jen několik ploch určených pro přenocování vodáků. Jedná se však o zařízení, která nesplňují běžné standardy. Často v nich chybí nejen možnost stravování, ale i sociální zařízení včetně odpovídajících služeb (půjčovny lodí apod.).

Region soudržnosti Severozápad turistům nenabízí pouze historické památky a přírodní krásy, ale i světově známé kulturní akce. Jednou ze specialit regionu je každoroční konání mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech. Tento festival se koná pravidelně už od roku 1945. Od roku 1997 je zařazen (např. společně s filmovým festivalem ve francouzském Cannes) do kategorie A. V regionu představuje kulturní událost klíčového významu nejen pro kulturní život regionu, ale i pro podnikatelskou sféru. Mezi další významné kulturní akce patří např. Dvořákův karlovarský podzim, Fresh Film Fest, Mezinárodní jazz&blues festival. Výše zmíněné kulturní akce přivádějí do regionu ročně tisíce návštěvníků z celého světa.

Na základě průzkumů realizovaných pro agenturu CzechTourism (GfK - Monitoring návštěvníků v turistických regionech ČR, léto 2005 a 2006, zima 2005/2006) byly jako hlavní důvody pro návštěvu regionu Severozápad identifikovány zejména pěší turistika (především severovýchodní oblast) a sport (vodní sporty a cykloturistika v letním období, zimní sporty), poznávací turistika, v letním období také péče o zdraví (jihozápadní lázeňská oblast) a relaxace (severovýchod).

2.7.2 NÁVŠTĚVNOST REGIONU

Celkový počet návštěvníků regionu Severozápad činil v roce 2004 přibližně 920 000, z nichž v rámci vnitroregionálního srovnání zhruba 61 % tvořili návštěvníci Karlovarského kraje.

Uvnitř regionu jsou výrazné rozdíly, které se týkají nejen množství, ale i charakteru návštěvnosti. Počet zahraničních návštěvníků (tj. zahraničních turistů, kteří v regionu alespoň 1 x nocovali) dosáhl v roce 2004 podle údajů ČCCR v Karlovarském kraji 386 971 zahraničních návštěvníků, v roce 2005 pak 405 969 zahraničních návštěvníků, zatímco v Ústeckém kraji to bylo pouze 148 441 zahraničních návštěvníků v roce 2004 a v roce 2005 166 648 zahraničních návštěvníků.

Příznivěji pro region soudržnosti Severozápad vyznívá statistika průměrné doby pobytu návštěvníků a celkového počtu přenocování. Průměrná doba pobytu byla v Karlovarském kraji v roce 2006 u tuzemských návštěvníků 7,2 dne, u zahraničních pak 7,6 dne. V Ústeckém kraji činila tato hodnota 4,4 (tuzemští), resp. 4,0 (zahraniční) dne. Z hlediska celkového počtu přenocování se Karlovarský kraj řadí na druhé místo v mezikrajském srovnání v rámci celé ČR. Tento rozdíl je ovlivněn přítomností lázeňských hostů, kteří obecně vykazují delší pobyty než ostatní návštěvníci.

Tabulka 23 – Celková a sezónní návštěvnost regionů v roce 2006

Území/Ukazatel	Počet příjezdů		Čtvrtletní podíly příjezdů celkem (%)				Index sezónnosti
	celkem	z toho cizinci	I.	II.	III.	IV.	
Česká republika	12 724 926	6 435 474	18,9	26,4	36,7	18,0	2,72
Severozápad	1 062 293	647 122	18,1	28,8	35,2	17,9	2,70
Jihovýchod	1 476 978	456 638	16,1	27,1	38,3	18,5	2,80
Jihozápad	1 589 143	488 230	14,7	23,9	50,1	11,3	3,43
Moravskoslezsko	609 436	112 668	25,0	24,6	33,2	17,2	2,63
Praha	4 142 538	3 702 116	17,2	27,8	31,1	23,9	2,61
Severovýchod	2 137 665	634 592	26,0	24,1	37,2	12,8	2,80
Střední Čechy	767 477	224 215	14,6	27,1	43,1	15,2	3,04
Střední Morava	939 396	169 893	22,0	26,5	34,2	17,3	2,66

Zdroj: ČSÚ, vlastní propočty

Poznámka: Index sezónnosti je spočítán jako součet druhých mocnin čtvrtletních podílů příjezdů a vydělen 1000 (čím vyšší index, tím vyšší sezónnost)

Celkový potenciál regionu pro rozvoj cestovního ruchu potvrzuje mimo jiné i podíl zahraničních hostů, který v regionu soudržnosti Severozápad dosahuje poměrně vyšších hodnot než v případě ostatních regionů (s výjimkou hlavního města Prahy). U Karlovarského kraje činí přes 71 %, u Ústeckého pak téměř 43 %, přičemž průměrný podíl zahraničních návštěvníků na celkovém počtu hostů představuje přibližně 50 %.

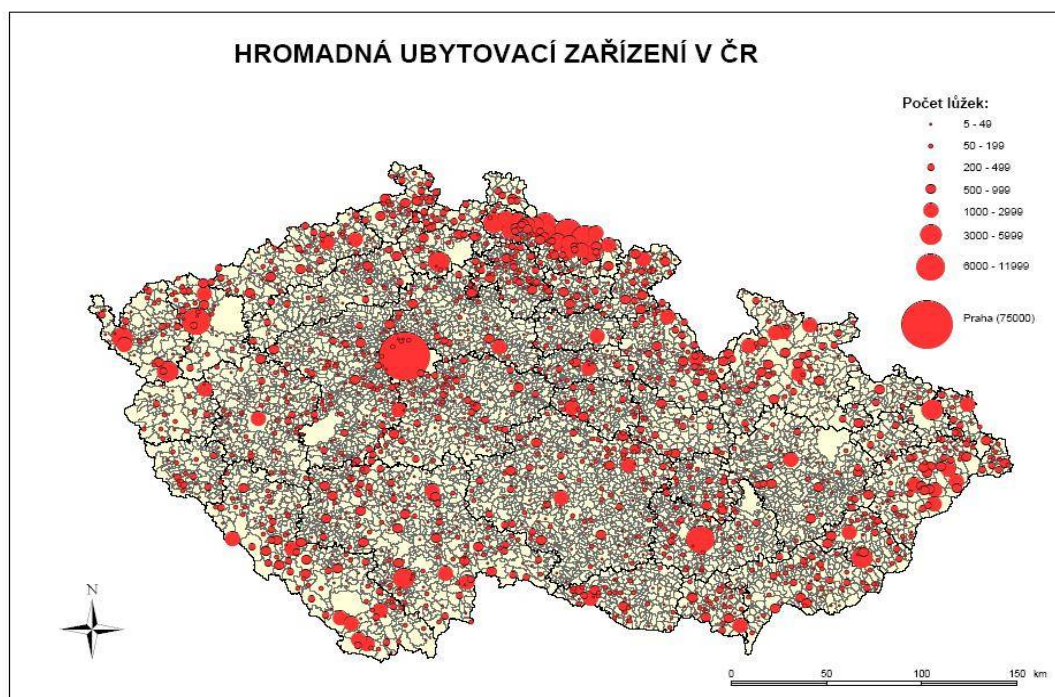
Z hlediska struktury zahraničních návštěvníků v Karlovarském kraji převažují Němci (v roce 2006 byl jejich podíl 60,3 %), následují Rusové (11,3 %) a Nizozemci (3,5 %). V Ústeckém kraji je nejvíce návštěvníků také z Německa (61,3 %), následují Nizozemci (6,1 %), Dánové (4,7 %) a Slováci (4,1 %). V obou případech je patrné, že region těží ze své polohy v blízkosti sousedního Německa, což by mohlo sloužit jako základ pro další rozvoj CR i v rámci budoucího směřování rozvojových aktivit.

2.7.3 INFRASTRUKTURA CESTOVNÍHO RUCHU

I přes značné investice, které byly do rozšíření jak základní, tak doplňkové infrastruktury vynaloženy, lze konstatovat, že její stav stále v regionu soudržnosti Severozápad v mnoha ohledech nedosahuje ani základní úrovně vyspělých turistických regionů.

Obecně je v regionu Severozápad možno evidovat stále přetrvávající značné nedostatky v základní infrastruktuře cestovního ruchu, jako jsou ubytovací a stravovací zařízení či sítě cyklo a pěších stezek, charakteristické zejména pro venkovské a okrajové části regionu, ve kterých do současné doby není celkový potenciál pro rozvoj cestovního ruchu dostatečně využit (viz výše uvedená analýza potenciálu cestovního ruchu). Hlavním problémem těchto oblastí je zejména kvalita ubytovacích a stravovacích zařízení, ale i další doplňkové infrastruktury, jako jsou služby v podobě návštěvnických center, sportovních či kulturních zařízení. Celá situace je navíc umocněna naprostou neexistencí tzv. infrastruktury pro špatné počasí, případně pro období mimo období hlavní sezóny.

Kartogram 7 – Základní infrastruktura cestovního ruchu – ubytovací zařízení v ČR

Zdroj : Návrh nové rajonizace cestovního ruchu ČR. Analytické výstupy výzkumného projektu MMR, č. WB 8200452. ESF MU v Brně 2005

Region soudržnosti vykazuje menší počet hromadných ubytovacích zařízení v porovnání s ostatními regiony, přičemž v rámci vnitreregionálního srovnání existují výrazné disparity v rámci obou krajů, specifické vysokou koncentrací ubytovacích zařízení do vybraných lokalit (např. lázeňská centra) a naopak naprostou absencí těchto zařízení v lokalitách s dosud nevyužitým potenciálem. Lůžková kapacita hromadných ubytovacích zařízení je pod republikovým průměrem. Větší ubytovací zařízení jsou zastoupena zejména v městských centrech.

Region Severozápad disponuje poměrně vysokým podílem ubytovacích zařízení kategorie hotel či penzion na celkovém počtu hromadných ubytovacích zařízení, přičemž jednoznačně vůdčí roli zaujímá v meziokresním srovnání karlovarský lázeňský region (okresy Karlovy Vary a Cheb). Podíl hotelů a penzionů na celkovém počtu hromadných ubytovacích zařízení je v případě Karlovarského kraje výrazně vyšší (68,6 %) než průměrné hodnoty za Českou republiku (56,2 %). Ubytovací kapacity nadstandardní kvality jsou však soustředěny takřka výhradně ve vybraných lázeňských centrech, zatímco zbytek regionu soudržnosti disponuje ubytovacími kapacitami nižších kategorií, avšak ani jejich nabídka není dostatečná.

Velmi důležitým ukazatelem v souvislosti s ubytovacími zařízeními je využití lůžek a pokojů u hotelů a podobných ubytovacích zařízení (např. penzionů). Čisté celoroční využití lůžek¹ činilo v Karlovarském kraji v roce 2006 45,3 %, což představuje hodnotu cca o 9,5 % vyšší než průměr za ČR. Tyto hodnoty jsou ale do značné míry ovlivněny dlouhodobými lázeňskými pobyty. Naopak zcela nevyhovující je tento ukazatel v případě kraje Ústeckého, kdy jeho hodnota je v mezikrajském srovnání absolutně nejnižší a dosahuje pouhých 21,8 %.

¹ Čisté využití lůžek - ukazatel, vycházející z počtu lůžek, která byla hostům v daném období skutečně k dispozici.

Celkově lze hodnotit nabídku ubytovacích zařízení kvantitativně jako dostačující, vyjma zařízení nižších kategorií. Za nedostačující je možno označit kvalitu této infrastruktury, která v zařízeních mimo lázeňská města neodpovídá požadovaným standardům. Problematické je rovněž „rozložení“ těchto kapacit v rámci regionu. Jednotlivá zařízení jsou koncentrována především do oblastí s již rozvinutým potenciálem cestovního ruchu, naopak území s dosud nevyužitým potenciálem se potýkají s nedostatkem zařízení všech úrovní, jejichž absence zde brání celkovému využití potenciálu. Ve stávajících ubytovacích zařízeních lze navíc jako častý nedostatek pozorovat nepoměr mezi kvalitou služeb a jejich cenou i s ohledem na standardy a v porovnání s jinými regiony, což z dlouhodobého hlediska může znamenat úbytek návštěvníků a celkové zhoršení turistického image regionu.

Z hlediska doplňkové infrastruktury je situace velmi podobná. Region disponuje relativně dobrou nabídkou doplňkové infrastruktury zejména v lázeňských centrech a územích s již rozvinutou nabídkou cestovního ruchu, v územích s identifikovaným potenciálem zvláště ve venkovských a pohraničních částech regionu je naopak nabídka značně nedostačující.

Specifickým problémem je rovněž nedostatečné využití stávající infrastruktury, která mnohdy díky své izolovanosti nenabízí dostatečně atraktivní spektrum služeb pro přilákání nezbytného množství návštěvníků. Příkladem v tomto ohledu může být síť golfových hřišť v jihozápadní části regionu, která na straně jedné tvoří tradiční doplněk nabídky lázeňských měst, na druhé straně podíl návštěvníků (zvláště lázní) přijíždějících za tímto sportem je prozatím nízký.

Výrazné možnosti v tomto ohledu lze spatřovat zejména ve vyšším využití potenciálu pro sportovní a rekreační turistiku zejména v oblasti Krušných hor, kde se nachází řada zimních středisek, většinou spíše regionálního významu (s výjimkou Klínovce – Božího Daru) s množstvím horských chat. Oblast Krušných hor má ale značný potenciál i pro rozvoj letního cestovního ruchu. Chybí však kvalitní turistická infrastruktura, neboť v minulosti kvůli znečištěnému ovzduší a narušenému životnímu prostředí byla tato oblast považována za vhodnou spíše jen pro krátkodobou rekreaci a byla tak z pohledu turistické infrastruktury spíše podvybavena. I dnes má tato oblast image hor s narušeným přírodním prostředím, což ve skutečnosti tomuto území ubírá na atraktivitě.

Specifickým, avšak rovněž velmi důležitým prvkem základní infrastruktury cestovního ruchu, je infrastruktura lázeňská, kde především základní vybavenost léčebných lázní v současné době představuje konkurenční výhodu oproti „novodobým“ lázním typu wellness. Tato infrastruktura však díky historickému vývoji kvalitou odpovídá spíše „léčebnému zařízení“ než zařízení cestovního ruchu a příjmy plynoucí z poskytovaných služeb neumožňují zásadnější rekonstrukce. Má-li tak lázeňství v regionu zůstat konkurenceschopné, je nezbytně nutné vytvořit podmínky pro postupnou transformaci zmíněné základní, ale i doplňkové infrastruktury na úroveň, která bude zajišťovat dostatečnou atraktivitu mimo jiné pro tzv. samoplátce, tedy cílovou skupinu, která bude i nadále stále nabývat na významu.

2.7.4 SLUŽBY CESTOVNÍHO RUCHU

Kromě kvality a skladby infrastruktury má na rozvoj cestovního ruchu zcela zásadní dopad kvalita a struktura poskytovaných služeb.

Při srovnání úrovně poskytovaných služeb v regionu soudržnosti s průměrnou úrovní služeb poskytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních na celém území ČR, vyjádřenou procentuálním zastoupením sledovaných druhů služeb, můžeme opět v mnoha případech pozorovat výrazné diference.

V lázeňských oblastech jsou nadprůměrně zastoupeny služby v oblasti léčebných procedur či péče o tělo, vyšší procentuální podíl mají také finanční a směnárenské služby (vysoký počet zahraničních návštěvníků regionu). Stejně jako u infrastruktury, i v oblasti služeb je problémem jejich koncentrace do lázeňských či jinak rozvinutých center cestovního ruchu a naprostá absence v ostatních částech regionu.

Hlavním handicapem regionu je zatím nerozvinutá infrastruktura služeb doplňujících samotnou „materiální základnu cestovního ruchu“ (ubytovací a stravovací zařízení) – služby sportovní, rekreační, kulturně poznávací, turistické, zábavní apod., které jsou doplňkové pouze nominálně – ve skutečnosti právě jejich rozvoj může být tím faktorem, který kvalitativně zvýší zájem o region jako destinaci cestovního ruchu.

Problematiku kvality služeb do značné míry komplikuje neexistence zákonem stanoveného systému certifikace jednotlivých zařízení poskytujících služby cestovního ruchu, která by tvořila prostředek pro motivaci jednotlivých podnikatelů (např. zvýhodnění certifikovaných subjektů v rámci dotačních titulů, informačních systémů či marketingových materiálů). Značným limitujícím faktorem v tomto ohledu je i kvalita lidských zdrojů, která v regionu obecně dosahuje podprůměrné úrovně a promítá se v tomto ohledu i do oblasti cestovního ruchu.

2.7.5 MARKETING, PROPAGACE A KOORDINACE

V regionu lze z pohledu služeb cestovního ruchu spatřovat rovněž naprostou absenci jednotného marketingu či tzv. destinačního managementu. Stále je na velmi nízké úrovni tvorba ucelených produktů, které by nabízely nejen tradiční nabídku v podobě lázeňských měst, ale též další atraktivitu v území.

2.7.6 HLAVNÍ PŘEKÁŽKY ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU

Jako nejvýznamnější problémy nebo překážky rozvoje potenciálu cestovního ruchu jsou ve strategických dokumentech obou krajů uváděny: špatná dopravní dostupnost atraktivních oblastí a značně zanedbaný stav dopravní infrastruktury, nedostatek ubytovacích kapacit v některých, v současné době méně využívaných částech regionu, celkový nedostatek ubytovacích kapacit nižší kategorie, nízká kvalita ubytovacích kapacit střední a vyšší kategorie a restauračních zařízení a nízká kvalita základních a doplňkových služeb cestovního ruchu. Často uváděným problémem je také nedostatečná péče o kulturní památky a dostupnost informací o regionu, vyúsťující v minimální úroveň marketingu potenciálů regionu a tím i malé využití těchto potenciálů.

Jako základ rozvoje cestovního ruchu v regionu jsou ve strategických dokumentech obou krajů nejčastěji uváděny jako prioritní následující oblasti:

- kvantitativní i kvalitativní rozvoj základní a doplňkové infrastruktury cestovního ruchu: zlepšení dopravní dostupnosti, služeb cestovního ruchu a ubytovacích kapacit;
- doplňková infrastruktura obecně, spojená hlavně s rozšířením možností zábavy a sportovního vyžití;
- cíleně orientovaný marketing a jeho koordinace;
- tvorba nových produktů a produktových balíčků využívajících potenciálu regionu.

Obdobné problémy identifikovaly průzkumy realizované pro agenturu CzechTourism (GfK - Monitoring návštěvníků v turistických regionech ČR, léto 2005 a 2006, zima 2005/2006), z nichž vyplývá, že hlavními problémovými oblastmi z hlediska cestovního ruchu jsou především:

- místní orientační značení (jihozápadní část regionu)
- nekvalitní dopravní infrastruktura, nedostatek parkovacích míst (jihozápad), špatná dostupnost MHD (severovýchodní část regionu)
- nedostatečné kulturní a společenské vyžití (jihozápadní část regionu)
- nedostatečné nákupní možnosti (severovýchodní část regionu)
- drahé služby (jihozápadní část regionu)
- málo obchodů a jejich špatná úroveň (jihozápadní část regionu)
- špatná dostupnost zajímavých míst linkovými autobusy (jihozápadní část regionu)
- nedostatečné či nevyhovující informace o regionu
- špatný stav památek (severovýchodní část regionu)
- nedostatek restaurací (severovýchodní část regionu)

Uvedené oblasti by tedy z pohledu ROP Severozápad měly představovat hlavní problémové oblasti a „úzké body“, na jejichž odstranění by se region v budoucnosti měl zaměřit.

2.8 ROZVOJ LIDSKÝCH ZDROJŮ

2.8.1 DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

Obyvatelstvo spolu s osídlením regionu Severozápad prošlo v poválečném období složitým vývojem, jehož klíčové momenty trvale poznamenávají životní podmínky, resp. sociální i ekonomické klima. Při perspektivních úvahách ani dnes nelze zdaleka podceňovat skutečnost, že se v poválečných letech na území regionu vyměnila velká část obyvatelstva (jehož celkový počet se mimo to podstatně snížil), že území bylo dosídleno etnicky i kulturně různorodými skupinami, že vznikla výrazná sídelní a kulturní diskontinuita. Navíc spuštěním „železné opony“ se podstatně změnila i makrogeografická poloha celého prostoru, který se z exponovaného prostoru, majícího minimálně stejné ekonomické a sociální vazby do Německa jako do českého vnitrozemí, stal periferií v rámci ČR.

V minulosti prošel region velmi různorodým vývojem, který ke stabilizaci demografické struktury v území příliš nepřispěl. V důsledku uvedených skutečností se region Severozápad, stejně jako ostatní pohraniční oblasti, tradičně vyznačuje nadprůměrnou fluktuací obyvatelstva. Hlavní příčiny přitom lze spatřovat zejména v nedostatečné nabídce pracovních příležitostí a celkově nižší atraktivitě území pro život zejména v důsledku historického průmyslového zatížení, jehož následky v regionu přetrvávají dodnes.

Dle údajů ČSÚ činil počet obyvatel regionu soudržnosti Severozápad v roce 2005 přibližně 1,127 mil. obyvatel. Zastoupení obyvatelstva v rámci jednotlivých okresů regionu je ve většině případů poměrně rovnoměrné (zhruba 115 000 – 120 000 obyv.). Nejlidnatějším okresem je okres Děčín (133 705 obyv.), nejméně obyvatel žije v okrese Louny (85 716 obyv.). Podprůměrně zalidněna je v celostátním kontextu zejména jihozápadní část regionu soudržnosti.

Počet obyvatel regionu soudržnosti Severozápad mezi roky 2001 a 2005 mírně vzrostl, uvnitř regionu však z pohledu demografického vývoje existují značné vnitroregionální rozdíly.

Nejvýraznější negativní vývoj počtu obyvatel v období let 2001 – 2005 zaznamenaly především okresy Most, Louny, Teplice a Ústí nad Labem, v jejich rámci pak zejména urbanizované oblasti Mostu, Ústí nad Labem nebo Teplic, které se na absolutním úbytku populace podílejí nejvýrazněji měrou. Negativní vývoj zaznamenalo rovněž město Karlovy Vary, přestože celkově okres Karlovy Vary vykazuje pozitivní vývoj.

Kromě negativního vývoje lze v regionu zaznamenat i území s opačným, pozitivním trendem, a to zejména v okresech Cheb a Litoměřice, respektive ve městech Cheb, Aš a Ostrov.

Tabulka 24 – Přírůstek obyvatel v období 2001–2005

Území/Rok	2001	2005	Celkový přírůstek obyvatelstva 2001–2005 v %
Česká republika	10 206 436	10 251 079	0,44
Severozápad	1 123 164	1 127 447	0,38
Jihovýchod	1 642 808	1 641 125	-0,10
Jihozápad	1 174 168	1 179 294	0,44
Moravskoslezsko	1 265 912	1 250 769	-1,20
Praha	1 160 118	1 181 610	1,85
Severovýchod	1 483 901	1 483 423	-0,03
Střední Čechy	1 123 931	1 158 108	3,04
Střední Morava	1 232 434	1 229 303	-0,25

Zdroj: ČSÚ, *Statistická ročenka 2006 a 2002, vlastní propočty*

Ve sledovaném období (2001 – 2005) došlo k poklesu obyvatel přibližně u poloviny měst. Mezi obcemi se statutem města došlo v uvedeném období k největšímu relativnímu propadu (úbytku) u Bečova nad Teplou (10,4 %), Loun (8,6 %) a Mariánských Lázní (8,4 %). V největších městech regionu soudržnosti proběhl opožděný proces suburbanizace, který byl do roku 1989 uměle zadržován ve svém spontánním vývoji. S tím koresponduje významný přírůstek počtu obyvatel v malých městech (do 5 000 obyvatel) v blízkosti velkých. V případě hlavních center regionu (tj. měst s více než 50 000 obyvateli) došlo u všech k úbytku obyvatel – největší relativní úbytek zaznamenaly Karlovy Vary (8,1 %), Chomutov (5,5 %), Ústí nad Labem (4,4 %) a Most (4,0 %). Úbytek obyvatel doznala i všechna města od 15 000 do 20 000 obyvatel. V případě měst s

10 000 – 15 000 a 5 000 – 10 000 obyvateli existují v regionu města jak s výraznými úbytky, tak i přírůstky.

2.8.2 VĚKOVÁ STRUKTURA

Obečným trendem v České republice je výrazné stárnutí obyvatelstva. Hodnota indexu stáří (tj. počtu osob ve věku nad 65 let připadajících na 100 osob ve věku 0 – 14 let) v roce 2005 dosáhla 92,8 a průměrný věk se posunul na hranici 40 let.

Region Severozápad má oproti celorepublikovému průměru výrazně mladší věkovou strukturu obyvatelstva, jak dokládá především index stáří, jehož hodnota se pohybuje zhruba v rozmezí 80 – 84 (Ústecký kraj – 80,2, Karlovarský – 84,9). Nicméně i v tomto případě je v porovnání s předchozími lety vývoj věkové struktury obyvatelstva, zejména v Karlovarském kraji, negativní.

Výrazné diference jsou také ve srovnání věkové struktury obyvatelstva dle pohlaví, kdy v případě mužů výrazně převažuje podíl mladších věkových kategorií (index stáří se pohybuje zhruba okolo 60), zatímco u žen je poměr dětské populace k postproduktivní prakticky rovnocenný.

Tabulka 25 – Věková struktura obyvatelstva

Území/Ukazatel	Obyvatelstvo k 31.12. 2005 ve věku			Index stáří		Průměrný věk obyvatel 2005
				Stav	Index vývoje (2003=100)	
	0 – 14	15 – 64	65 +	2005	2005/2003	
Česká republika	14,6	71,1	14,2	97,0	105,9	40,0
Severozápad	15,6	71,8	12,7	81,5	107,0	39,0
Jihovýchod	14,7	70,6	14,7	99,7	106,2	40,1
Jihozápad	14,6	71,0	14,4	98,4	106,3	40,1
Moravskoslezsko	15,0	71,6	13,3	88,6	110,8	39,4
Praha	12,3	72,1	15,6	126,9	101,5	41,7
Severovýchod	15,1	70,6	14,2	94,3	106,0	39,9
Střední Čechy	14,9	70,9	14,1	94,5	101,8	39,9
Střední Morava	14,7	70,9	14,4	97,9	107,8	39,8

Zdroj: ČSÚ, Základní ukazatele věkové struktury obyvatelstva podle krajů a okresů k 31. 12. 2005 a 31. 12. 2003, Statistická ročenka 2006, vlastní propočty

Na první pohled je zřejmé, že region Severozápad má oproti celorepublikovému průměru výrazně mladší věkovou strukturu obyvatelstva, jak dokládá především index stáří. Region však stárne rychleji než ČR jako celek, což je zapříčiněno zejména rychleji stárnoucí populací Karlovarského kraje.

2.8.3 VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA

Historický vývoj v regionu značně poznamenal i jeho vzdělanostní strukturu. Ta je v porovnání s celorepublikovými hodnotami podprůměrná, přičemž nejvýrazněji zaostává v podílu vysokoškolsky vzdělaných osob a osob s úplným středním vzděláním s maturitou.

Nejprogresivnější vzdělanostní strukturu mají krajská města, s odstupem následují další velká centra, naopak výrazně podprůměrnou vzdělanostní úroveň mají zejména venkovské oblasti, z měst pak Aš, Bílina, Kadaň, Kraslice, Podbořany, Rumburk a Varnsdorf, tedy především periferní příhraniční oblasti.

Celý problém vzdělanostní struktury je značně umocněn zejména migrací vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva za prací mimo region, a to zejména v důsledku nízké úrovně nabídky kvalifikovaných pracovních příležitostí.

Tabulka 26 – Srovnání vzdělanostní struktury obyvatelstva staršího 15 let v regionech ČR v letech 2001 a 2006

Území/Ukazatel	2001		2006		Index růstu VŠ 2006 / 2001
	Úplné střední s maturitou	VŠ	Úplné střední s maturitou	VŠ	
Česká republika	2597700	797100	2855800	954600	119,8
Severozápad	253200	50700	291200	62300	122,9
Jihovýchod	417600	132000	452900	159600	120,9
Jihozápad	295900	77800	333800	94700	121,7
Moravskoslezsko	294200	87900	320400	96600	109,9
Praha	413700	212500	437300	239900	112,9
Severovýchod	359900	91600	384200	116200	126,9
Střední Čechy	272900	65200	331500	83700	128,4
Střední Morava	290200	79400	304500	101600	128

Zdroj: ČSÚ, *Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků výběrového šetření pracovních sil – roční průměry za roky 2001 a 2006, vlastní propočty*

Region je z hlediska úrovně vzdělanosti obyvatel výrazně pod republikovým průměrem. V regionu se nachází ve srovnání s ostatními regiony ČR nejnižší podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním a nejvyšší podíl obyvatel, kteří dosáhli maximálně základního vzdělání. Velmi nízká je rovněž úroveň jazykového vzdělání místních obyvatel, což je problematické nejen obecně ve vztahu k celkové konkurenceschopnosti regionu, ale též ve vztahu k jeho příhraniční poloze, kdy tento handicap lidských zdrojů brání významnější ekonomické i společenské spolupráci se sousedním Německem.

Veškeré dostupné analýzy tento stav považují za základní příčinu vysoké míry nezaměstnanosti a s tím souvisejících průvodních sociálních a hospodářských jevů.

Významný podíl na této skutečnosti má i nedostatečné přizpůsobení vzdělávací soustavy požadavkům trhu práce. Koncem roku 2005 a počátkem roku 2006 byl Karlovarským krajem ve spolupráci s Regionální hospodářskou komorou Poohří, orgány státní správy a sociálními partnery uskutečněn pilotní průzkum „Průzkum potřeb nových zaměstnanců v budoucím období 2006 – 2015“. Z průzkumu vyplynulo, že se jihozápadní část regionu potýká s nedostatkem absolventů technického zaměření.

V celém regionu se nachází jen málo specializovaných škol odpovídajících ekonomickým aktivitám regionu. V rámci socio-ekonomického rozvoje regionu je nezbytné podporovat činnost zvláště těch

škol, jejichž absolventi jsou na trhu práce poptáváni a jejichž zaměření koresponduje s charakterem ekonomické aktivity regionu. Zároveň je nutné zlepšit technický stav školních budov a zvýšit jejich vybavenost nezbytnou pro kvalitní výuku.

Podstatnou slabinou škol a školských zařízení je kvalita jazykového vzdělávání na straně jedné a na straně druhé zvyšující se podíl občanů s cizí státní příslušností v regionu (v krajském porovnání zaznamenal Karlovarský kraj druhý nejvyšší podíl po Praze).

Podpora rozvoje vysokého školství je předmětem jedné prioritní osy podpory OP VK a OP VaVpl, na intervence ve prospěch trhu práce je zaměřen OP LZZ. ROP Severozápad přispěje v této oblasti komplementárně zejména na úrovni středního školství. Případné doplňující aktivity k ROP Severozápad zaměřené na zvyšování kvality počátečního vzdělávání, rovných příležitostí a dalšího vzdělávání jsou neinvestičního charakteru a budou předmětem podpory OP VK. Pro nastavení systému spolupráce škol a zaměstnavatelů a monitorovacích systémů bude možno použít zdrojů z prioritní osy Adaptabilita OP LZZ.

2.8.4 TRH PRÁCE A ZAMĚSTNANOST

Jako celek se hospodářství regionu Severozápad vyznačuje spíše průměrnou progresivitou ekonomické struktury v porovnání s ostatními kraji České republiky.

Z aktuálních statistických údajů je zřejmé, že v regionu soudržnosti je stále mírně nadprůměrný podíl sekundárního sektoru (průmyslu) na zaměstnanosti, naopak zaměstnanost v zemědělství je i oproti celorepublikové úrovni relativně nízká. Zemědělství má okrajový význam v okresech uhelné pánve, naopak pro jihovýchodní část regionu s příznivými podmínkami pro zemědělskou výrobu je charakteristické intenzivní zemědělství (pěstování ovoce, zeleniny a chmele).

S ohledem na současné vývojové trendy, kdy nabývá na významu především sektor služeb, je s ohledem na silnou koncentraci lázeňství poměrně překvapující pokles podílu odvětví služeb na celkové zaměstnanosti v Karlovarském kraji v posledních několika letech (r. 2002 – 56 %, r. 2006 – 53,4 %). Zřetelně rychlejší vývoj směrem k progresivnější ekonomické struktuře je v případě Ústeckého kraje.

Z hlediska dosaženého vzdělání lze konstatovat, že v regionu soudržnosti Severozápad je míra nezaměstnanosti přímo úměrná dosaženému vzdělání. Největší byla u populace se základním vzděláním, nejmenší u skupiny terciárně vzdělaných. Z pohledu na nezaměstnanost absolventů podle maximálního dosaženého vzdělání lze konstatovat, že na trhu práce jsou nejlépe uplatnitelní absolventi vysokých škol a gymnázií.

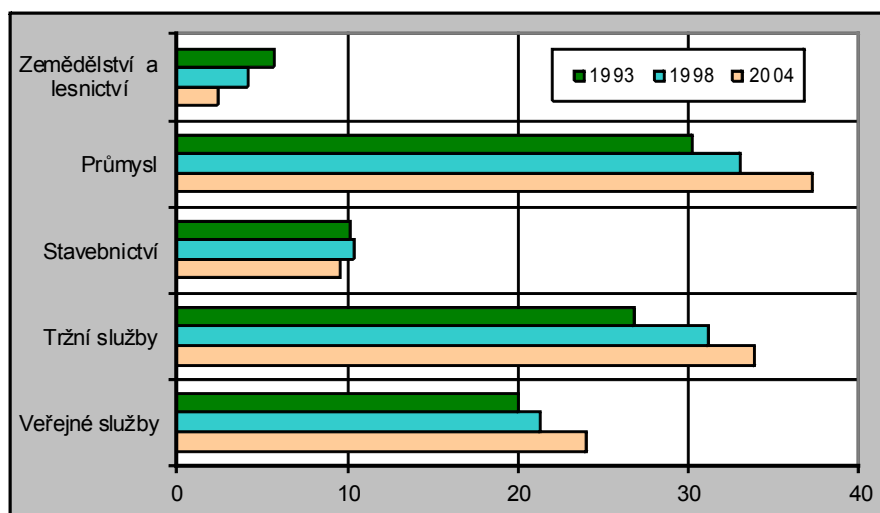
Zahrnujeme-li pod pojem služby celý terciární sektor, poskytuje tento sektor dnes již více než 56 % všech pracovních příležitostí.

Tabulka 27 – Struktura zaměstnanosti podle sektorů NH (v %)

Území/Rok	2001			2006			Index změny 2001 = 100		
	I.	II.	III.	I.	II.	III.	I.	II.	III.
Česká republika	4,7	40,0	55,2	3,8	40,0	56,3	80,9	100,0	102,0
Severozápad	3,5	42,4	54,2	2,6	41,9	55,4	74,3	98,8	102,2
Jihovýchod	6,9	40,7	52,4	5,3	41,8	52,9	76,8	102,7	101,0
Jihozápad	7,4	41,5	51,1	6,0	42,1	51,9	81,1	101,4	101,6
Moravskoslezsko	2,6	43,6	53,8	2,7	44,0	53,3	103,8	100,9	99,1
Praha	0,7	22,2	77,1	0,5	20,2	79,3	71,4	91,0	102,9
Severovýchod	5,3	45,9	48,8	3,7	46,4	49,9	69,8	101,1	102,3
Střední Čechy	5,6	39,0	55,5	4,1	38,1	57,8	73,2	97,7	104,1
Střední Morava	5,4	45,4	49,2	4,7	45,7	49,7	87,0	100,7	101,0

Zdroj: ČSÚ, vlastní propočty

Větší zastoupení v zaměstnanosti v rámci služeb mají služby převážně veřejného charakteru, zejména veřejná správa, školství, zdravotnictví, sociální zabezpečení a sociální služby. Z ostatních služeb jsou v kraji výrazněji zastoupeny obchod, doprava a spoje. Dlouhodobě mírně stoupá význam tzv. progresivních služeb. I když převaha podniků v oblasti služeb spadá spíše do kategorie malých a středních podniků, v oblasti dopravy a spojů je zde i řada podniků velkých. Vývojový trend a hlavní změny, ke kterým došlo v ekonomické struktuře v regionu Severozápad, dokumentuje následující grafické znázornění:

Graf 1 – Vývoj zaměstnanosti v hlavních sektorech NH v regionu Severozápad v %

Zdroj: ČSÚ

Restrukturalizace ekonomické základny byla spojena s výrazným vzestupem nezaměstnanosti, která se stala značným sociálně ekonomickým problémem regionu. Z tohoto hlediska patří celý region soudržnosti k nejproblémovějším regionům v rámci celé ČR. Negativní vývoj ukazatelů v oblasti nezaměstnanosti názorně ukazuje následující tabulka.

Tabulka 28 – Vývoj vybraných ukazatelů nezaměstnanosti podle regionů (2001=100)

Území/Ukazatel	Registrovaná míra nezaměstnanosti			Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo			Podíl dlouhodobě nezaměstnaných			Průměr indexů vývoje
	2001	2005	Index vývoje	2001	2005	Index vývoje	2001	2005	Index vývoje	
Česká republika	8,1	7,9	97,5	8,9	9,8	110,1	37,1	41,7	112,4	106,7
Severozápad	11,7	13,5	115,4	17,4	22,6	129,9	44,5	49,6	111,5	118,9
Jihovýchod	7,8	7,7	98,7	11,3	19,6	173,5	34,0	41,0	120,6	130,9
Jihozápad	5,7	5,1	89,5	5,8	6,7	115,5	28,4	31,1	109,5	104,8
Moravskoslezsko	14,3	13,9	97,2	36,7	29,2	79,6	46,2	51,8	112,1	96,3
Praha	3,9	3,5	89,7	6,7	2,2	32,8	24,0	25,6	106,7	76,4
Severovýchod	6,2	5,6	90,3	5,7	8,5	149,1	28,6	35,3	123,4	120,9
Střední Čechy	6,7	5,2	77,6	2,2	5,8	263,6	32,6	34,9	107,1	149,4
Střední Morava	9,5	9,7	102,1	11,4	13,4	117,5	36,9	40,8	110,6	110,1

Zdroj: ČSÚ, *Statistické ročenky jednotlivých krajů z let 2002, 2003, 2006, Regionální účty 2005, vlastní propočty*

Z hlediska republikové úrovně je míra nezaměstnanosti v regionu Severozápad nadprůměrná a patří k jedné z nejvyšších mezi regiony ČR. K její eskalaci došlo podobně jako na národní úrovni zejména po roce 1997 v souvislosti s nástupem hlavní fáze restrukturalizace ekonomiky, která je doprovázena poklesem zaměstnanosti v určitých zaostávajících a neperspektivních odvětvích.

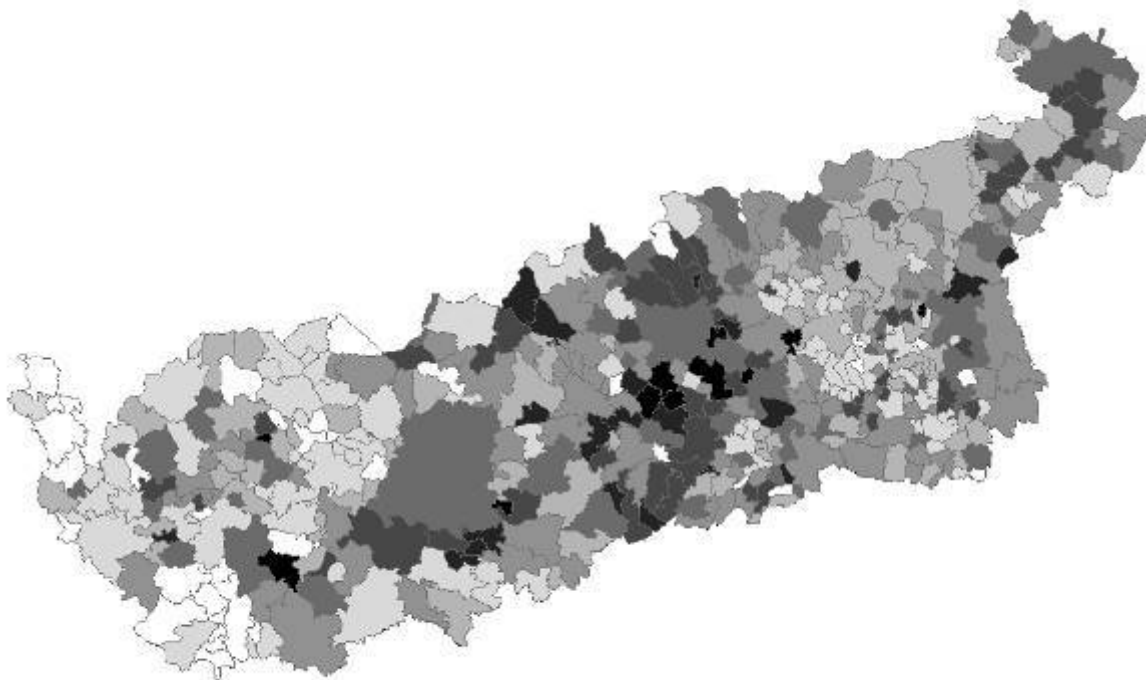
Vzrůst nezaměstnanosti je spojen s útlumem velkých podniků a významně menší dynamikou MSP. Zhoršování situace na trhu práce ilustruje zejména růst počtu uchazečů na jedno volné pracovní místo, který se v posledních pěti letech zhoršil více než pětinašobně a dosahuje dvojnásobku průměru ČR.

Mezi 10 okresy s nejvyšší mírou nezaměstnanosti v rámci ČR se z regionu umísťuje 5 okresů. Nejproblémovějším okresem, a to nejen na úrovni regionu, ale i celé ČR, je okres Most, kde je v posledních dvou letech stabilně bez zaměstnání zhruba 1/5 práceschopného obyvatelstva. Vážná je situace na trhu práce také v pánevních okresech Chomutov, Teplice, Sokolov a v okrese Louny. Celkově nepříznivou situaci na trhu práce může ilustrovat fakt, že v celém sledovaném období se míra nezaměstnanosti téměř ve všech okresech regionu soudržnosti pohybovala nad republikovým průměrem.

Strukturální charakteristiky svědčí jednoznačně o dvou hlavních příčinách nezaměstnanosti:

- a) strukturální nerovnováha mezi nabídkou a poptávkou po pracovních místech
- b) nedostatečná tvorba nových pracovních míst (a pokračující zánik míst existujících).

Kartogram 8 – Míra nezaměstnanosti v obcích regionu k 31. 12. 2005

Zdroj: kartogram Cassia Development & Consulting

Slabou pozici vykazují kraje regionu Severozápad také podle ukazatele počtu neumístěných uchazečů na 1 volné pracovní místo, jejichž počet je oproti národní úrovni dvakrát vyšší.

Patrně nejvíce problematickou skupinou jsou dlouhodobě nezaměstnaní² (v evidenci ÚP déle než 1 rok). Podle některých výzkumů se šance této skupiny nezaměstnaných umístit se na trhu práce velmi rychle snižují a značná část se již do pracovního procesu prakticky nezapojí. Bohužel i podíl této skupiny uchazečů je v regionu Severozápad vyšší a dosahuje hodnot 50 %.

Vysoký podíl dlouhodobé nezaměstnanosti znamená, že se vytváří stále větší skupina uchazečů „neumístitelných“ na trhu práce, kteří postupně ztrácejí pracovní návyky a pro které se nezaměstnanost stává normální součástí života, čímž se mění i jejich žebříček sociálních hodnot.

Závěrem je třeba zdůraznit, že mobilita na trhu práce, a to jak prostorová, tak profesní, je v regionu velice nízká. Je to způsobeno např. nepružností trhu s byty a nezvyklostí vyjíždět za prací, ale také kvantitativně a kvalitativně nedostatečnou dopravní obsluhovaností regionu. Výsledky šetření ukazují, že vedle bytové situace se musí řešit ekonomický růst regionu, jinak může dojít k úbytku

² V regionech s vysokou dlouhodobou nezaměstnaností a nezaměstnaností mladých do 25 let je vytvořen významně vyšší potenciál pro sociálně patologické jevy (v čele s kriminalitou, užíváním drog apod.) ve srovnání s ostatními regiony. Nutné je zdůraznit, že všechny tyto jevy přímo posilují další zaostávání daného regionu.

pracovních sil a pokračujícímu negativnímu demografickému vývoji, a to zejména v jihovýchodní části regionu (ve prospěch sousedních krajských center a Prahy, v budoucnu i zahraničí).

Tabulka 29 – Mzdy zaměstnanců podle regionů a jejich vývoj (2001=100 %)

Území/Ukazatel	Průměrná měsíční mzda v Kč (fyzické osoby)		Index vývoje
	2001	2006	2006/2001
Česká republika	14 642	20 211	138,0
Severozápad	13 192	17 786	134,8
Jihovýchod	12 924	18 140	140,4
Jihozápad	13 516	18 229	134,9
Moravskoslezsko	13 772	18 680	135,6
Praha	18 416	25 282	137,3
Severovýchod	12 893	17 536	136,1
Střední Čechy	14 689	18 856	128,4
Střední Morava	12 719	17 242	135,6

Zdroj: ČSÚ, Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy za rok 2001, Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy v ČR za 1. - 4. čtvrtletí 2006, vlastní propočty

Zatímco podle podílu průměrné mzdy na průměrné mzdě ČR byly Karlovarský a Ústecký kraj mezi všemi kraji v ČR přibližně ve středu, v roce 2006 se již pohybují výrazně pod průměrem (přičemž Karlovarský kraj má zcela nejnižší úroveň mezd ze všech krajů), podle dynamiky vývoje průměrné mzdy mezi lety 2001 a 2006 jsou všechny regiony na přibližně stejné úrovni, Severozápad je na předposledním místě.

Celkově se tedy region soudržnosti z pohledu celorepublikové úrovně postupně propadá. Důležité je také to, že podle výše průměrné měsíční mzdy je Karlovarský kraj na posledním místě mezi kraji, zatímco Ústecký kraj je na místě 7. Kromě toho tyto údaje ukazují na velmi nízkou dynamiku mezd v celém regionu.

Na intervence v oblasti trhu práce a zaměstnanosti se primárně zaměřuje OP LZZ. ROP Severozápad bude komplementárně přispívat například podporou ve prospěch zvýšení mobility pracovních sil.

2.8.5 ŠKOLSTVÍ

Školská soustava v regionu prošla v uplynulých deseti letech procesem rozsáhlé optimalizace. V jejím důsledku došlo v posledních letech k podstatnému snížení počtu mateřských škol a zčásti ke snížení počtu škol základních. Vzhledem k demografickému vývoji lze očekávat, že v budoucnu bude třeba přizpůsobit nabídku těchto zařízení aktuální poptávce, neboť vývoj počtu narozených dětí a dětí předškolního věku má v současné době rostoucí tendenci.

Značná část škol je soustředěna v pánevních okresech, kde je obyvatelstvo více koncentrováno do velkých měst. V menších obcích venkovského prostoru proto převažuje tendence udržet i malotřídní školy s méně žáky a vyššími jednotkovými náklady.

Nabídka středního vzdělání v regionu je poměrně diverzifikovaná, přesto lze spatřovat nezbytnost přizpůsobení nabídky učebních a studijních oborů středních škol potřebám trhu práce a nutnosti reagovat na změny, jež souvisejí také s požadavky potencionálních zaměstnavatelů.

Vysoké školství v regionu reprezentuje především Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, která má 7 fakult a 2 ústavy. V roce 2000 byla v Karlových Varech založena soukromá Vysoká škola Karlovy Vary, v. o. s. (správní, sociálně správní a veřejnosprávní obory). Kromě toho v největších městech (Cheb, Karlovy Vary, Most, Mariánské Lázně apod.) působí „pobočky“ dalších vysokých škol a univerzit (například v Chebu fakulta ekonomická Západočeské univerzity, v Děčíně dvě fakulty ČVUT, v Mostě fakulta VŠB Ostrava, UP Olomouc, provozně ekonomická fakulta ČZU, soukromá VŠFS se sídlem v Praze). Kromě nich působí v Ústí nad Labem dále soukromá Vysoká škola ekonomie a managementu, s. r. o. Přesto nelze nabídku vysokého školství v regionu hodnotit jako zcela uspokojivou. Obecně lze totiž konstatovat, že přítomnost vysoké školy, zejména pak univerzity, má na rozvoj města i celého okolí pozitivní vliv v mnoha směrech. S výjimkou Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem jsou VŠ působící v ostatních městech buď relativně malé, nebo se soustřeďují pouze na distanční a kombinované formy studia. Pozitivní vlivy související mimo jiné s přítomností početného souboru studentů denního studia a zaměstnanců VŠ tak v případě měst regionu soudržnosti Severozápad nejsou markantní.

Kromě nedostatečné nabídky vysokého školství se stále častěji projevuje potřeba modernizace infrastruktury zejména středního školství, která často nedosahuje ani základních parametrů moderního vzdělávání a limituje tak konkurenceschopnost absolventů na trhu práce. Problémem jsou nejen nevyhovující parametry školních budov, ale i chybějící vybavení zejména pro odbornou výuku. Řada školních budov byla postavena před 80 – 100 lety, mnohdy k jinému než výukovému účelu. Další školní budovy vznikaly v období masové panelové výstavby před zhruba 30 lety a trpí všemi jejími neduhy – zejména nevyhovujícími energetickými parametry a nevhodným architektonickým řešením. Provoz takovýchto budov je pak nevhodný. Ve školách chybí odpovídající vybavení pro moderní výuku – kromě IT vybavení je problémem i vybavení pro odborné vyučování, zejména v technických školách.

V souladu se zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání, ve znění pozdějších předpisů, se zpracovávají Dlouhodobé záměry vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávacích soustav obou krajů regionu. Tyto dokumenty jsou nástrojem řízení vzdělávací soustavy regionu. Jejich cílem je vytvořit moderní a efektivní vzdělávací soustavy, jejichž struktura a objem bude v souladu s celkovým rozvojem a potřebami regionu.

S ohledem na skutečnost, že vysoké školství je řešeno v rámci tematických operačních programů, podpora z ROP Severozápad se soustředí zejména na střední a vyšší odborné školství. Předmětem podpory budou školy poskytující vzdělání v oborech poptávaných na trhu práce a s potenciálem v rámci celoživotního vzdělávání.

Podpora rozvoje vysokého školství je předmětem jedné prioritní osy podpory OP VK a OP VaVpl, na intervence ve prospěch trhu práce je zaměřen OP LZZ. ROP Severozápad přispěje v této oblasti komplementárně zejména na úrovni středního školství. Případné doplňující aktivity k ROP Severozápad zaměřené na zvyšování kvality počátečního vzdělávání, rovných příležitostí a dalšího vzdělávání jsou neinvestičního charakteru a budou předmětem podpory OP VK.

2.8.6 SOCIÁLNÍ SLUŽBY A ZDRAVOTNICTVÍ

Síť zdravotnických zařízení v regionu Severozápad tvoří nemocnice, ambulantní zařízení, zařízení následné péče, lékárny a další zařízení. Síť zdravotnických zařízení odpovídá počtem i strukturou potřebám území. Drtivá většina zařízení se nachází ve větších městech. Akutní, následná a rehabilitační péče je zabezpečena stabilizovanou sítí 25 nemocnic. Nadregionální působnost mají například Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem, nemocnice s poliklinikou v Mostě a nemocnice s poliklinikou v Chomutově. Vysoce specializované zdravotnické obory jsou zajišťovány i mimo území kraje, a to především v Praze, Plzni, Liberci a Hradci Králové. Celkově vyšší vybavenost zdravotnickým zařízením vykazuje jihozápadní část regionu.

Technický stav některých regionálních zdravotnických zařízení je nevyhovující. Často se jedná o několik desítek let starou infrastrukturu, kterou bude nutné modernizovat. Problémem lůžkových zařízení provozujících léčebnou péči v regionu je také zastaralé přístrojové vybavení, které je nutné zkvalitnit tak, aby odpovídalo požadavkům vyplývajícím ze zákonů.

Značným problémem je stavebně technický stav nemocnic, který vyžaduje vysoké náklady na údržbu, modernizaci a celkovou přestavbu. Stavebně – technické dispozice klíčových zdravotnických zařízení se nepříznivě projevují do samotné organizace zdravotní péče včetně neefektivního využívání lidských zdrojů, což v konečném důsledku vede k neúměrným nárokům na lidské zdroje pro zajištění jednotlivých procesů poskytování zdravotní péče.

Moderní zdravotnická zařízení vytvářejí předpoklad pro zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva. Kvalitní zdravotní péče znamená nižší nemocnost, vyšší účast na trhu práce, delší pracovní život, vyšší produktivitu a nižší náklady na zdravotní a sociální péči.

Sociální infrastruktura zajišťuje veřejné služby s bezprostředním dopadem na kvalitu života. Současné trendy stárnutí obyvatelstva a dynamického vývoje hospodářských odvětví zvyšují nároky na přizpůsobování sociální infrastruktury novým podmínkám. Důležitý je v tomto ohledu důraz na prevenci, flexibilitu vytvářených struktur a zaměření na sociální začleňování. Vytváření prostředí s preferencí těchto podmínek se následně promítá do efektivity veřejných sociálních služeb, a tedy i do oblasti ekonomického rozvoje.

Sociální infrastruktura nadmístního významu je v regionu soudržnosti Severozápad orientována především do měst, která svou vybaveností zabezpečují obsluhu příslušných spádových území. Existují však pobytová (rezidenční) celoroční zařízení sociálních služeb zřizovaná zejména subjekty veřejné správy, umístěná mimo města a obce, v odlehlých lokalitách. Neexistuje zde možnost využití místních institucí, které poskytují služby veřejnosti i přirozené vztahové sítě, neumožňují uživatelům zůstat součástí přirozeného místního společenství, žít běžným způsobem života, zachovat jejich osobní autonomii.

Nabídka sociálních služeb v regionu soudržnosti Severozápad zahrnuje sociální služby a služby v zařízeních zřizovaných subjekty veřejné správy, které však vzhledem k nedostatku prostředků na jejich modernizaci neposkytují služby, které by zcela odpovídaly současným požadavkům - tedy principu humanizace, individuálního přístupu a služeb v přirozeném prostředí. Síť zařízení sociálních služeb zřizovaných subjekty veřejné správy je postupně doplňována službami nevládních neziskových organizací (NNO), účelových zařízení církví a charitativních organizací,

avšak tato síť vzniká zatím spíše náhodně a vyváženost územní nabídky v rámci regionu není systémově řešena. I tyto sociální služby neodpovídají zcela současným požadavkům.

Rozdíly v pokrytí sociálních služeb mezi jednotlivými oblastmi regionu i jednotlivými obcemi jsou velké, v některých případech se tato zařízení v daném obvodu nevyskytují vůbec. Nejen v souvislosti s nárůstem počtu starších obyvatel bude nutné do systému služeb ve vysoké míře zahrnout alternativní formy poskytování služeb – tzn. rozšiřování nabídky terénních a ambulantních služeb sociální péče, které umožní jejich uživatelům (zejména starým či zdravotně postiženým občanům) zůstat v jejich domácím, přirozeném prostředí při zachování sociálních vazeb – např. pečovatelská služba, služby osobní asistence, chráněné bydlení, denní stacionáře.

2.9 PROBLÉMY MĚSTSKÉHO A VENKOVSKÉHO PROSTORU

Problémy větších měst i venkovského prostoru v regionu soudržnosti Severozápad jsou do značné míry totožné s obecnými tématy, která se týkají většiny měst a venkovských částí celé České republiky. Města nabízejí celkově vyšší standard životní úrovně, představují administrativní, kulturní, hospodářská a společenská centra regionu. Obyvatelé měst z důvodu koncentrace městských funkcí vykazují vyšší zaměstnanost v terciárním a kvartérním sektoru, dosahují vyššího stupně vzdělání, v posledním období se však projevuje úbytek obyvatel v důsledku stěhování do satelitních obytných komplexů v zázemí velkých měst.

Města také poskytují vyšší kvalitu bydlení, hodnocenou z hlediska vybavenosti a stáří domů, ovšem průměrná obytná plocha na obyvatele je ve srovnání s byty na venkově nižší.

Z hlediska hodnocení kvality života jsou s městem spojeny zejména problémy s kvalitou životního prostředí. V městských regionech je vyšší úroveň znečištění složek životního prostředí, zvýšená emisní zátěž (v poslední době vzrůstá zejména produkce NOx v důsledku zvyšující se intenzity individuální dopravy), vyšší koncentrace hluku a prachu, vyšší produkce komunálních odpadů. Města se potýkají s problémy spojenými s intenzivní dopravou (nedostatečně vyřešená dopravní infrastruktura, přetížené stávající silniční sítě, chybějící obchvaty měst, absence parkovacích ploch...).

Potenciál dalšího rozvoje a celková hodnota měst bývá narušena existencí neefektivně využívaných a zanedbaných areálů a objektů (tzv. brownfields), převážně průmyslového charakteru. Tento problém je v regionu Severozápad obzvláště markantní, neboť se zde v důsledku historického vývoje nachází značné množství nevyužívaných objektů a areálů, které mají významný negativní dopad na celkový image regionu a jeho sídel.

Ačkoliv se v území nachází řada měst, jež mají podobnou velikost, ale zcela odlišný socioekonomický charakter (na jedné straně města v pánevní a zemědělské oblasti, která jsou postižena strukturálními a hospodářskými problémy a na straně druhé lázeňský trojúhelník), řeší stejné anebo velmi podobné problémy (nevyužívané a chátrající objekty, zanedbaná dopravní, technická, podnikatelská a obytná infrastruktura apod.).

Stručně lze definovat nejzávažnější problémy urbanizovaných prostorů takto:

- přetížená dopravní infrastruktura s negativním dopadem na životní prostředí (hluk, prach, exhalace, vibrace);
- nedostatek zeleně a ploch pro denní rekreaci (relaxaci) a volnočasové aktivity obyvatel;
- širší zastoupení sociálně-patologických jevů v důsledku vyšší anonymity, silnějšího zastoupení sociálně slabého a nepřízpůsobivého obyvatelstva a jeho koncentrace do určitých lokalit (region Severozápad vykazuje po Praze nejvyšší počet zjištěných trestných činů - cca 12,5 % z celkového počtu zjištěných trestných činů za ČR);
- existence velkého množství neefektivně využívaných, zanedbaných případně i kontaminovaných areálů a objektů (brownfields), převážně průmyslového charakteru v důsledku transformace a restrukturalizace ekonomiky s významným negativním dopadem na image regionu.

Uvedené problémy jsou výsledkem poválečné transformace sídelní soustavy. Po roce 1945 všechna sídla regionu soudržnosti takřka bez výjimky utrpěla rozsáhlou výměnou obyvatel v důsledku odsunu obyvatelstva německé národnosti (do konce 2. světové války podíl obyvatel německé národnosti přesahoval ve většině měst a obcí 90 %). Ačkoli bylo území regionu dosidlováno novým obyvatelstvem z českého vnitrozemí, došlo ke značnému demografickému propadu, kdy podle některých odhadů klesl počet populace v regionu až na polovinu.

Nově příchozí obyvatelstvo přednostně osidlovalo města, zatímco na venkově byly rozsáhlé oblasti zcela vylidněny. Vysoký počet obcí zanikl, v řadě jiných výrazně poklesl počet obyvatel, což jen napomohlo k integraci menších obcí do větších administrativních jednotek. Stav obyvatelstva se do dnešních dnů nepodařilo obnovit. Jelikož ne všichni nově příchozí obyvatelé se s regionem sžili, pokračovala a do jisté míry i nadále pokračuje obměna obyvatelstva se všemi (a mnoha negativními) průvodními jevy ještě několik desetiletí po skončení 2. světové války.

Venkovské oblasti regionu soudržnosti Severozápad jsou charakteristické rozdrobenou sídelní strukturou³ s relativně nadprůměrným počtem obyvatel na jednu obec. Stejně jako v celé ČR i zde dochází k postupnému vylidňování, a to zejména v důsledku migračních ztrát. Tento problém se však netýká zázemí velkých měst, kde naopak v rámci procesu tzv. „suburbanizace“ dochází k fyzickému a populačnímu růstu menších blízkých (satelitních) sídel, kde je tento nárůst umožněn i díky existujícím volným pozemkům a jejich nižším cenám. Tato satelitní sídla díky své prostorové blízkosti, dobré dopravní i časové dostupnosti a převážně residentní funkci vůči velkým městům zpravidla vykazují minimální nebo nízkou nezaměstnanost. Některá z těchto sídel však trpí vzájemnou fyzickou i sociální izolací původních a nových obyvatel, což se projevuje na vnitřní integraci a životě sídel.

³ Rozdrobenost sídelní struktury nemá negativní vliv jen na obtížnou udržitelnost adekvátní občanské vybavenosti, ale i na celkovou velmi nízkou schopnost menších územních jednotek realizovat v důsledku velmi nízké ekonomické síly větší investiční akce, které by mohly mít významnější rozvojový efekt.

Celkově jsou venkovské oblasti v regionu charakteristické vyšší mírou nezaměstnanosti, způsobenou jak úpadkem místních průmyslových podniků, tak problematickou mobilitou pracovní síly v důsledku špatné dopravní obslužnosti i díky vysokým relativním nákladům na dojíždění za prací v porovnání s průměrným výdělkem v regionu. V některých (zejména příhraničních) venkovských oblastech se projevuje absence či nedostatek stabilizovaných podnikatelských subjektů; tyto oblasti nejsou pro nové investory atraktivní a stále zde nedochází k dostatečné mobilizaci a využití místního potenciálu např. pro rozvoj cestovního ruchu.

Velkým problémem je přetrvávající selektivní migrace z periferních venkovských oblastí. Jedná se jak o migraci vzdělanější a kvalifikované části populace, tak obecně o složku ekonomicky aktivních osob, čímž postupně dochází ke zhoršování kvality lidských zdrojů a dalším negativním synergickým projevům – např. ke snižování flexibility a adaptability zdejší pracovní síly, poklesu vzdělanosti, příjmů obyvatel a k růstu nezaměstnanosti.

Technická infrastruktura nedosahuje vždy potřebné úrovně, problematické jsou v regionu Severozápad zejména nedořešené střední a malé zdroje znečištění ovzduší, výskyt starých ekologických zátěží, existence neefektivně využívaných areálů a objektů (brownfields) převážně zemědělského charakteru. Všechny uvedené faktory mají vliv na investiční aktivitu a rozvoj podnikání, proto je většina ekonomicky aktivních obyvatel vázána na dojíždění za prací do větších měst. Dojížděka za prací je však determinována kvalitou dopravní infrastruktury i dopravní obslužností, která vykazuje závažné nedostatky.

Venkov obecně nabízí vyšší kvalitu přírodního prostředí, která je však vyvážena menší dostupností „služeb“ (v nejširším vymezení) pro obyvatele z hlediska kvantity i kvality.

Nejsložitější situace je v příhraničních venkovských oblastech s předválečným německým osídlením, kde se absence pracovních příležitostí v důsledku dopadů restrukturalizace zemědělství a tradičního zpracovatelského průmyslu kombinuje s nedostatečnou dopravní dostupností, nízkou vzdělaností, vyšší mírou sociální exkluze obyvatel a poměrně nízkým stupněm identifikace s prostředím. Tyto oblasti jsou často využívány i jako oblasti tzv. „druhého bydlení“ (tj. soukromé rekreační chaty a chalupy) obyvateli velkých měst i mimo region Severozápad pro sezónní a krátkodobé pobyty. Pro tento účel je využívána i značná část zachovalého nebo rekonstruovaného původního bytového fondu. Takto využívané objekty jsou často v mnohem lepším technickém stavu než bytový fond stálých obyvatel.

Stručně lze definovat nejzávažnější problémy venkovských prostorů takto:

- vyšší míra nezaměstnanosti, způsobená útlumem zemědělství, nižší kvalifikací a nedostatečnou mobilitou obyvatel za prací, nižší mírou podnikatelských aktivit;
- špatná úroveň dopravní obslužnosti;
- nedostatečná a nekvalitní dopravní a technická infrastruktura, nízká úroveň občanské vybavenosti a služeb, vyšší stáří a nižší kvalita bytového fondu;

- neustálý odliv mladé generace a kvalifikované pracovní síly do měst, což má za následek rychlejší stárnutí venkovské populace a snížení její schopnosti adaptace na měnící se ekonomické a sociální podmínky.

2.10 SHRNU TÍ REGIONÁLNÍCH DISPARIT

2.10.1 VNITŘNÍ REGIONÁLNÍ DISPARITY

Při souhrnném vyhodnocení závěrů provedené socioekonomické analýzy je možno v regionu identifikovat několik klíčových problémů, které lze považovat za hlavní bariéry zvyšování celkové konkurenceschopnosti regionu, a které je potřeba řešit cíleným strategickým přístupem, jenž povede k dosažení cílů Lisabonské strategie. Tyto problémy představují zejména prohlubující se negativní odlišnosti venkovského prostoru vůči městskému prostředí, průmyslových oblastí vůči zemědělským, jejichž původ lze nalézt v několika hlavních faktorech:

1. Poloha a osídlení regionu

Mezi hlavní polohové a sídelní disparity uvnitř regionu patří:

- vysoká míra urbanizace v pánevních oblastech a podél řeky Labe, díky čemuž ve městech žije okolo 80 % populace regionu (po Praze se jedná o nejvíce urbanizovaný region). Území regionu se proto vyznačuje značnými vnitřními rozdíly v koncentraci obyvatel mezi pánevními a venkovskými oblastmi a mezi Ústeckým a Karlovarským krajem;

Tabulka 30 – Srovnání vybraných ukazatelů osídlení ČR, regionu a jeho částí (2005)

Území/Ukazatel	Počet obcí	Průměrná výměra obce (km ²)	Průměrný počet obyvatel na obec	Hustota obyv./km ²	Počet měst	Počet měst nad 50 000 obyvatel	Podíl městského obyvatelstva (%)
Česká republika	6 248	12,6	1 641	130	529	22	70,1
Karlovarský kraj	132	25,1	2 305	92	28	1	80,5
Ústecký kraj	354	15,1	2 325	154	46	5	79,1

Zdroj: ČSÚ, Malý lexikon obcí ČR 2006, vlastní propočty

- populační a ekonomická slabost venkova silně vylidněného díky historickému vývoji po roce 1945 (odsun většiny obyvatelstva německé národnosti; rozsáhlá devastace krajiny pro účely vojenských újezdů a povrchové těžby nerostných surovin; hraniční pásmo; centrálně řízená industrializace);

Tabulka 31 – Vývoj počtu obyvatel ČR, regionu a jeho částí (1930=100)

Území/Ukazatel	Počet obyvatel 1930	Počet obyvatel 1950	Počet obyvatel 2005	Index vývoje počtu obyvatel 1930-2005
Česká republika	10 674 240	8 896 086	10 251 079	96,0
Karlovarský kraj	502 176	244 112	304 274	60,6
Ústecký kraj	1 115 286	734 827	823 173	73,8

Zdroj: ČSÚ, *Historický lexikon obcí ČR 1869-2005*, vlastní propočty

- přítomnost oblasti, která je součástí největší české vnitřní periferie (v regionu se jedná o území přibližně mezi Teplou, Bochovem a Podbořany) a dalších vylidněných venkovských oblastí s pokračující obměnou obyvatelstva s mnoha negativními průvodními jevy (vyšší kriminalita, nižší vzdělanost, degradovaný bytový fond, absence kulturních tradic a pozitivního vztahu k území).

2. Regionální infrastruktura

Regionální infrastruktura se vyznačuje vnitroregionálními disparitami:

zanedbaná dopravní infrastruktura, zejména dostupnost větších center regionu (nejnižší hustota dopravní infrastruktury je v okrese Most - 0,59 km/km², nejvyšší potom v okresech Litoměřice a Ústí nad Labem - 0,93 km/km²), v detailnějším pohledu potom region plošně zaostává za celorepublikovým průměrem co do hustoty všech úrovní silniční infrastruktury, tzn. jak dálnic, tak silnic I., II. i III. třídy);

Tabulka 32 - Porovnání ukazatelů dopravy Karlovarského a Ústeckého kraje a ČR (2005)

Území/ Ukazatel	Provozní délka železničních tratí v Km	Z toho					Hustota silnic II. třídy		Hustota silnic III. třídy	
		Dálnice	I. třída	Z toho rychlostní silnice	II. třída	III. třída	Km/km ²	Km/tis. obyvatel	Km/km ²	Km/tis. obyvatel
Česká republika	9 614	564	6 154	322	14 668	34 124	0,186	1,435	0,433	3,339
Karlovarský kraj	493	-	226	12	563	1 255	0,170	1,848	0,380	4,133
Ústecký kraj	1 020	29	490	7	902	2 752	0,169	1,097	0,516	3,345

Zdroj: ČSÚ

- dostupnost z jižní a střední části regionu (Chebsko až Mostecko) je z hospodářského hlediska nedostatečná vzhledem k absenci rychlého a kvalitního silničního a železničního napojení do vnitrozemí a na Prahu;

Tabulka 33 - Srovnání délky jízdy vlaků a autobusů z Ústí nad Labem a z Karlových Varů do Prahy (2006)

Z	DO	Délka jízdy v průměru		Nejkratší vzdálenost (v km)	
		VLAK	AUTOBUS	Po kolejích	Po silnici
Ústí nad Labem	Praha	1 h 24 min.	1 h 05 min.	103	85
Karlovy Vary	Praha	3 h 22 min.	2 h 10 min.	236	132

Zdroj: www.idos.cz, www.mapy.cz

- potenciál vodní dopravy po řece Labi (pouze v Ústeckém kraji), která převyšuje svým významem hranice regionu; v Karlovarském kraji pouze možnost využití vodních nádrží (Jesenice, Skalka);
- výrazně horší dostupnost mezinárodního letiště Praha Ruzyně z Karlovarského kraje a z toho vyplývající potřeba rozvoje mezinárodního letiště v Karlových Varech;
- nedostatečná a neefektivní dopravní obslužnost venkovských území zejména v příhraničních oblastech a oblastech s nízkou hustotou zalidnění ve srovnání s městskými oblastmi regionu;
- nedostatečná vybavenost hlavních center regionu bezbariérovými zastávkami městské hromadné dopravy, z počtu 2 196 zastávek je pouze 75 bezbariérových. Z následující tabulky je zřejmé, že centra v Ústeckém kraji mají větší počet bezbariérových zastávek než centra v Karlovarském kraji;

Tabulka 34 - Městská hromadná doprava v regionu Severozápad (2006)

Obec s MHD	Počet obyvatel *)	Počet bezbariérových zastávek	
		Skutečnost	Plán
Děčín	52 000	0	-
Teplice	110 000	22	62
Chomutov a okolí	74 151	12	0
Most a okolí	67 691	21	36
Ústí nad Labem	106 893	20	100
Karlovy Vary	50 691	0	90

Poznámka: *) počet obyvatel na území obsluhovaném MHD

Zdroj: Dopravní podniky

- absence integrovaného a mezinárodního systému příměstské dopravy v Ústeckém kraji (v Karlovarském kraji plní tuto funkci systém EgroNet, respektive IDOK).

3. Životní prostředí

Hlavní disparity v oblasti životního prostředí v regionu jsou:

- v odlišné kvalitě životního prostředí v jednotlivých částech regionu, koncentrace zvláště velkých spalovacích procesů na území regionu, které produkují plynné a tuhé emise a pevné produkty spalování (produkce emisí SO₂ a NO_x z velkých stacionárních zdrojů znečištění ovzduší kategorie REZZO 1 dosahují v regionu téměř 50 % celorepublikové produkce; v mikroregionálním srovnání jsou největšími producenty emisí v t/km² okresy Chomutov a Most - tuhé emise 1,1 t/km², resp. 0,8 t/km², SO₂ 26,4 t/km² resp. 38,5 t/km² a NO_x 27,0 t/km² resp. 22,9 t/km²; v přepočtu na obyvatele potom v případě tuhých emisí a NO_x také okres Louny; největším producentem CO je okres Litoměřice - 3,0 t/km²; v Karlovarském kraji potom jednoznačně největší produkce emisí dosahuje okres Sokolov). Mezikrajské srovnání emisní bilance je uvedeno v následující tabulce:

Tabulka 35 - Emisní bilance Karlovarského a Ústeckého kraje (2005)

ČR, kraje	Emise tuhé		Oxid siřičitý (SO ₂)		Oxidy dusíku (NO _x)		Oxid uhelnatý (CO)	
	Celkem (t)	Měrné ¹⁾	Celkem (t)	Měrné ¹⁾	Celkem (t)	Měrné ¹⁾	Celkem (t)	Měrné ¹⁾
REZZO 1								
Česká republika	13 304,1	0,2	183 990,5	2,3	146 409,3	1,9	168 366,3	2,1
Karlovarský kraj	494,1	0,1	16 177,0	4,9	7 831,0	2,4	878,7	0,3
Ústecký kraj	2 627,2	0,5	68 735,2	12,9	63 879,3	12,0	8 542,1	1,6
REZZO 1-3								
Česká republika	46 810,1	0,6	222 583,1	2,8	163 667,4	2,1	276 644,1	3,5
Karlovarský kraj	1 487,4	0,4	17 164,2	5,2	8 366,8	2,5	4 334,5	1,3
Ústecký kraj	4 426,2	0,8	71 602,9	13,4	65 084,8	12,2	16 180,0	3,0
REZZO 1-4								
Česká republika	75 494,9	1,0	227 922,7	2,9	326 128,4	4,1	570 569,2	7,2
Karlovarský kraj	2 283,2	0,7	17 322,1	5,2	12 795,9	3,9	11 618,7	3,5
Ústecký kraj	6 312,0	1,2	71 963,3	13,5	76 788,6	14,4	37 151,3	7,0

Poznámka: ¹⁾ v t na km²

Zdroj: ČSÚ

- znevýhodnění území některých okresů (okresy Most, Chomutov a Sokolov) z důvodu zdoluhavé a náročné rekultivace území po těžbě nerostných surovin, zejména hnědého uhlí;
- města a průmyslové oblasti regionu postižené vysokým počtem rizikových starých ekologických zátěží a nevyužitých území a objektů (brownfields) s výrazným negativním dopadem na kvalitu fyzického prostředí;

Tabulka 36 - Počet a rozloha brownfields v regionu soudržnosti Severozápad (2005)

Území/Ukazatel	Počet brownfields	Rozloha (ha)	Podíl rozlohy brownfields na celkové rozloze kraje na 1 000 ha
Karlovarský kraj	200	798,1	2,407
Ústecký kraj	191	1 003,8	1,881

Zdroj: internetové stránky CZECHINVESTu, vlastní výpočty

- v rostoucím množství odpadů a tomu neadekvátní tempo jejich využívání (z hlediska produkce odpadů je Ústecký kraj na 6. místě v mezikrajském srovnání produkce odpadů, Karlovarský kraj produkuje podstatně méně; z pohledu využití odpadů se region pohybuje nad průměrem ve využití odpadů jako paliva nebo k výrobě energie - cca 4,2 % z celkové produkce odpadů, průměr za ČR cca 2,7 %, naopak výrazně zaostává v recyklaci odpadů - cca 4,6 % z celkové produkce odpadů, průměr za ČR cca 12,7 %; vážným problémem Karlovarského kraje je potom skládkování – 56 % veškerého odpadu, průměr za ČR 19 %). Z následující tabulky je zřejmé, že Karlovarský kraj vyprodukuje na 1 obyvatele více běžného odpadu než kraj Ústecký. Rovněž v recyklaci Karlovarský kraj zaostává za Ústeckým krajem.

Tabulka 37 - Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele podle krajů 2005 (v kg na 1 obyvatele)

Území/ Ukazatel	Z toho				Komunální odpad na 1 obyvatele v kg
	Běžný svoz odpadu	Svoz objemného odpadu	Odděleně sbírané složky	Odpad z komunálních služeb	
Česká republika	220	27	29	10	288
Karlovarský kraj	233	31	17	8	269
Ústecký kraj	224	42	32	17	316

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

4. Hospodářství regionu

Disparity v oblasti hospodářství jsou:

- velký podíl a pokračující útlum některých tradičních odvětví (těžební, strojírenský, keramický, sklářský, oděvní a textilní průmysl) využívajících méně kvalifikovanou pracovní sílu a koncentrovaných zejména v pánevních oblastech (strukturálně postižené okresy Most, Teplice, Chomutov a Sokolov);

- převážná část území zařazena mezi tzv. regiony se soustředěnou podporou státu, kdy jsou v regionu zastoupeny všechny 3 typy postižených regionů (strukturálně postižené, hospodářsky slabé, s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností);
- nižší podnikatelská aktivita ve strukturálně postižených (zejména okresy Sokolov a Chomutov) a venkovských oblastech jako projev nedostatečné mobilizace vnitřních zdrojů a potenciálu regionu;
- pokračující zaostávání Karlovarského kraje v ekonomické výkonnosti za celostátním průměrem i za výkonností Ústeckého kraje (Karlovarský kraj vykazuje nejnižší HDP na obyvatele v celé ČR);

Tabulka 38 – Srovnání vývoje HDP na 1 obyvatele v Kč v ČR a krajích regionu (ČR=100)

Území/Rok	2001	2002	2003	2004	2005	Index vývoje 2001-2005 (2001=100)
Česká republika	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	126,2
Karlovarský kraj	79,6	81,2	80,1	78,2	77,7	123,2
Ústecký kraj	79,4	79,4	82,4	81,7	81,1	128,9

Zdroj: ČSÚ, Regionální účty 2005, vlastní propočty

- značný útlum zemědělské funkce venkova díky rozpadu systému socialistického zemědělství a jeho nízké ekonomické rentabilitě, zapříčiněné nízkými výnosy z pěstovaných plodin z důvodu nepříznivých klimatických podmínek (zejména v Karlovarském kraji);
- nízká alokace přímých zahraničních investic do Karlovarského kraje a venkovské části regionu z důvodu neatraktivního fyzického prostředí, nedostatečné dopravní a podnikatelské infrastruktury (průmyslové zóny), nedostatečného počtu a nevhodné struktury pracovních sil;

Tabulka 39 – Výše přímých zahraničních investic na 1 obyvatele v ČR a krajích regionu (Kč)

Území/Rok	2001	2002	2003	2004	2005	Průměr za 2001-2005
Česká republika	96 247	114 231	113 773	125 296	145 503	119 010
Karlovarský kraj	36 548	48 581	45 433	50 700	52 717	46 796
Ústecký kraj	84 543	93 050	82 629	92 246	75 218	85 537

Zdroj: ČNB, vlastní propočty

- výrazné zaostávání regionu jako celku, zejména však Karlovarského kraje v přítomnosti vědeckovýzkumných institucí a vědeckovýzkumného potenciálu.

Tabulka 40 – Pracovníci a výdaje ve vědě a výzkumu v ČR a krajích regionu Severozápad (2005)

Území/Úkazatel	Pracovníci ve VaV		Výdaje na VaV		
	Počet osob	Podíl na ČR (%)	mil. Kč	Podíl na výdajích ČR na VaV (%)	Podíl výdajů na VaV na HDP kraje (%)
Česká republika	43 370	100,0	42 198	100,0	1,42
Karlovarský kraj	70	0,2	76	0,2	0,11
Ústecký kraj	697	1,6	589	1,4	0,30

Zdroj: ČSÚ, vlastní propočty

5. Cestovní ruch a lázeňství

V regionu jsou dispozice pro cestovní ruch odlišné:

- velmi specifické a významné postavení některých okresů zaměřených na cestovní ruch a lázeňství (Cheb, Karlovy Vary, Teplice);
- rozdílnost v ubytovací infrastruktuře a službách a jejich nevyhovující kvalita a úroveň (výjimky tvoří pouze lázeňské oblasti); přítomnost lázeňských míst v Karlovarském kraji pozitivně ovlivňuje délku pobytu návštěvníků;

Tabulka 41 - Výkony hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu (2005)

Území/Úkazatel	Hosté celkem	Z toho cizinci (%)	Přenocování	Průměrný počet přenocování na 1 hosta	Čisté využití lůžek (%)
Česká republika	12 361 793	51,26	40 320 477	3,3	35,8
Karlovarský kraj	589 838	68,83	3 792 155	6,4	43,5
Ústecký kraj	385 056	43,28	1 265 912	3,3	21,6

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 42 – Hromadná ubytovací zařízení cestovního ruchu (2005)

Území/Úkazatel	Hromadná ubytovací zařízení	Lůžka	Průměrný evidenční počet zaměstnanců	Hotely *****/*****	Ostatní hotely a penziony
Česká republika	7 605	433 211	48 482	286	3 992
Karlovarský kraj	423	28 607	7 080	57	233
Ústecký kraj	399	19 405	2 056	11	227

Zdroj: ČSÚ

- kvalitní přírodní a fyzické prostředí (mimo území těžební pánve a průmyslové oblasti) s unikátní zachovalou přírodou a krajinou (velkoplošné a maloplošné CHKO). Atraktivita několika měst se zachovalým historickým jádrem (lázeňská města a města na řece Ohři).

Tabulka 43 – Ukazatele potenciálu cestovního ruchu, přírodní subsystém

Území/ ukazatel	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Ústecký kraj	205	1 655	4 170	579	346	240	769	1 321	70	54	210	486	408	8
Karlovarský kraj	195	1 240	1 640	400	342	380	694	720	161	16	22	244	206	11

Poznámka: 1 – přírodní pozoruhodnosti, 2 - pěší turistika, 3 - cykloturistika, 4 - sjezdové zimní sporty, 5 - lyžařská turistika, 6 - rekreace u vody, 7 - rekreace hory/lesy, 8 - venkovská turistika, 9 - vodní turistika, 10 - horolezectví, 11 - závěsné létání, 12 - myslivost, 13 – rybolov, 14 - pozorování vodních ptáků

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 44 – Ukazatele potenciálu cestovního ruchu, kulturní subsystém

Území/ ukazatel	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ústecký kraj	30	1 610	265	96	950	149	42	180	105	412
Karlovarský kraj	140	585	75	92	390	115	12	100	140	305

Poznámka: 1 – lázeňská funkce, 2 – kulturně-historické památky, 3 – skanzeny a muzea, 4 – kongresy a konference, 5 – kulturní akce, 6 – sportovní akce, 7 – církevní akce, 8 – veletrhy a tématické trhy, 9 – místní produkty, 10 – příhraniční specifika

Zdroj: ČSÚ

6. Rozvoj lidských zdrojů

Je další významnou disparitou regionu, která významným způsobem brání rozvoji některých oblastí. Hlavní příčinu je možno spatřovat:

- v nízké vzdělanostní úrovni obyvatel (nejnižší podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel a nejvyšší podíl obyvatel se základním vzděláním mezi regiony ČR);

Tabulka 45 – Rozložení vzdělanostní struktury obyvatelstva staršího 15 let v % v rámci jednotlivých krajů a ČR (2006)

Území/Ukazatel	Bez vzdělání	Základní	Střední bez maturity	Střední s maturitou	Vysokoškolské
Česká republika	0,1	19,2	37,2	32,6	10,9
Karlovarský kraj	0,2	24,7	39,4	28,9	6,7
Ústecký kraj	0,2	23,6	38,7	31,1	6,5

Zdroj: ČSÚ, Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků výběrového šetření pracovních sil za rok 2006

Tabulka 46 – Rozložení vzdělanostní struktury obyvatelstva staršího 15 let (2006)

Území/ Ukazatel	Obyvatelst vo 15+	Bez vzdělání	Základní	Střední bez maturity	Střední s maturitou	Vysokoškolské
Česká republika	8 773 400	12 200	1 685 900	3 264 100	2 885 800	954 600
Karlovarský kraj	258 700	600	63 800	102 000	74 800	17 400
Ústecký kraj	695 700	1 100	163 900	269 300	216 400	44 900

Zdroj: ČSÚ, Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků výběrového šetření pracovních sil za rok 2006

- v nevyrovnané nabídce a poptávce ze strany vzdělávacích institucí oproti nabídce a poptávce ze strany trhu práce;
- v dlouhodobém vývoji průměrné hrubé mzdy na pracovníka, kdy jsou významné rozdíly v jednotlivých krajích v rámci celé ČR, tak v rámci regionu (Karlovarský kraj má zcela nejnižší úroveň mezd, zatímco Ústecký kraj se pohybuje okolo středu);

Tabulka 47 – Mzdy zaměstnanců podle krajů v regionu soudržnosti Severozápad a jejich vývoj (2001=100)

Území/Ukazatel	Průměrná měsíční mzda v Kč (fyzické osoby)		Index vývoje
	2001	2006	2006/2001
Česká republika	14 642	20 211	138,0
Karlovarský kraj	12 617	17 006	134,8
Ústecký kraj	13 425	18 094	134,8

Zdroj: ČSÚ, Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy za rok 2001, Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy v ČR za 1. - 4. čtvrtletí 2006, vlastní propočty

- v obyvatelstvu a jeho demografickém vývoji (Karlovarský kraj se vyznačuje odlivem mladé a střední generace do centrálních oblastí České republiky, zatímco Ústecký kraj má kladný přírůstek stěhování);

Tabulka 48 – Přírůstek obyvatel v období 2001–2005

Území/Rok	Přirozený přírůstek		Přírůstek stěhování		Celkový přírůstek	
	2001	2005	2001	2005	2001	2005
Česká republika	- 17 040	- 5 727	- 8 551	36 229	- 25 591	30 502
Karlovarský kraj	- 207	31	- 512	- 345	- 719	- 314
Ústecký kraj	- 947	- 226	17	1 266	- 930	1 040

Zdroj: ČSÚ, Statistická ročenka 2006 a 2002, vlastní propočty

- v nezaměstnanosti, která postihuje Ústecký kraj (okresy Most, Chomutov, Teplice, Louny), ale i Karlovarský kraj (okres Sokolov); jedná se o disparitu způsobenou zaměřením ekonomik těchto okresů (těžký průmysl a těžba nerostných surovin), tzv. strukturální nezaměstnanost.

Tabulka 49 – Vývoj vybraných ukazatelů nezaměstnanosti podle regionů (2001=100)

Území/Ukazatel	Registrovaná míra nezaměstnanosti			Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo			Podíl dlouhodobě nezaměstnaných			Průměr indexů vývoje
	2001	2005	Index vývoje	2001	2005	Index vývoje	2001	2005	Index vývoje	
Česká republika	8,1	7,9	97,5	8,9	9,8	110,1	37,1	41,7	112,4	106,7
Karlovarský kraj	7,4	10,9	147,3	10,0	14,9	149,0	32,3	43,1	133,4	143,2
Ústecký kraj	13,3	14,5	109,0	20,6	26,0	126,2	47,0	51,2	108,9	114,7

Zdroj: ČSÚ, *Statistické ročenky jednotlivých krajů z let 2002, 2003, 2006; Regionální účty 2005; vlastní propočty*

2.10.2 REGIONÁLNÍ DISPARITY V RÁMCI ČESKÉ REPUBLIKY

Strategie regionálního rozvoje ČR schválená usnesením vlády ČR č. 682 ze dne 12. července 2000, usnesení vlády ČR č. 722 ze dne 16. července 2003 a následně Strategie regionálního rozvoje ČR pro léta 2007 – 2013, schválená usnesením vlády ČR č. 560 ze dne 17. května 2006 vymezuje na území ČR tzv. regiony se soustředěnou podporou státu. Ty se dále dělí na strukturálně postižené regiony, hospodářsky slabé regiony a regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností. Všechny tyto regiony jsou administrativně vymezené okresními hranicemi případně hranicemi územních obvodů obcí s rozšířenou působností. K vymezení těchto typů regionů byly použity následující indikátory (s hodnotami za roky 2002 - 2004, případně novějšími):

- souhrnné hodnocení situace na trhu práce (nezaměstnanosti) zahrnující míru nezaměstnanosti, dlouhodobou nezaměstnanost a počet uchazečů na jedno volné pracovní místo (váha tohoto indikátoru je určena na 0,4);
- daňové příjmy na 1 obyvatele (váha tohoto indikátoru je určena na 0,15);
- počet podnikatelů na 1 000 obyvatel (váha tohoto indikátoru je určena na 0,15);
- kupní síla obyvatel (váha tohoto indikátoru je určena na 0,3).

Jako strukturálně postižené regiony podle § 4 zákona č. 248/2000 Sb. byly vymezeny okresy s vyšším podílem těžebního a těžkého průmyslu a ostatní okresy podle pořadí problémovosti byly klasifikovány jako hospodářsky slabé nebo s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností.

Mezi regiony se soustředěnou podporou státu náleží území 19 z 23 ORP (obcí s rozšířenou působností), přičemž problémové regiony byly většinou vymezeny na úrovni okresů regionu soudržnosti Severozápad. Většina území tohoto regionu NUTS 2 je postižena strukturálními problémy, vykazuje nízkou hospodářskou výkonnost (slabost) nebo trpí výrazně vyšší nezaměstnaností, než je tomu na národní úrovni.

Na období 2007 - 2013 se tedy na území regionu soudržnosti Severozápad nacházejí čtyři strukturálně postižené regiony, vymezené územím okresů Most, Chomutov, Teplice a Sokolov. Území, zařazená státem mezi strukturálně postižené regiony, jsou charakterizována zejména hlubokými strukturálními změnami, výrazným růstem nezaměstnanosti, nevhodnou kvalifikační strukturou pracovní síly, neadekvátní technickou, dopravní a podnikatelskou infrastrukturou.

V regionu se dále nachází okres Louny, zařazený mezi hospodářsky slabé regiony. Území, zařazená mezi hospodářsky slabé regiony, se vyznačují nízkou ekonomickou výkonností spojenou s nízkými mzdami, slabou ekonomickou aktivitou, vysokou nezaměstnaností, nepříznivou geografickou polohou a nerozvinutou technickou infrastrukturou.

V regionu soudržnosti Severozápad se nacházejí rovněž čtyři regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností, vymezené územím okresů Děčín, Ústí nad Labem a Litoměřice a územním obvodem ORP Ostrov. Území zařazená mezi regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností trpí zpravidla kombinací nedostatků obou předchozích typů, v důsledku se projevující nezaměstnaností vyšší, než je tomu na národní úrovni.

Všechny tyto regiony jsou z uvedených i dalších důvodů „na okraji“ zájmu investorů, podnikatelských aktivit, vzdělaných a vysoce kvalifikovaných pracovních sil, přičemž nedostatečně se rozvíjí veškeré infrastrukturní systémy, které jsou zpravidla v nevyhovujícím stavu. Tato území se potýkají s vnitřními problémy takového rozsahu, které nemohou vlastními silami překonat a dostat se tak na dráhu rychlejšího rozvoje. Tato území tedy nadále vyžadují zvýšenou pozornost a potřebují soustředěnou (např. strukturální) podporu společnosti. Tuto skutečnost v případě regionu soudržnosti Severozápad dosvědčují pro výše uvedené indikátory hodnoty v tabulce 48.

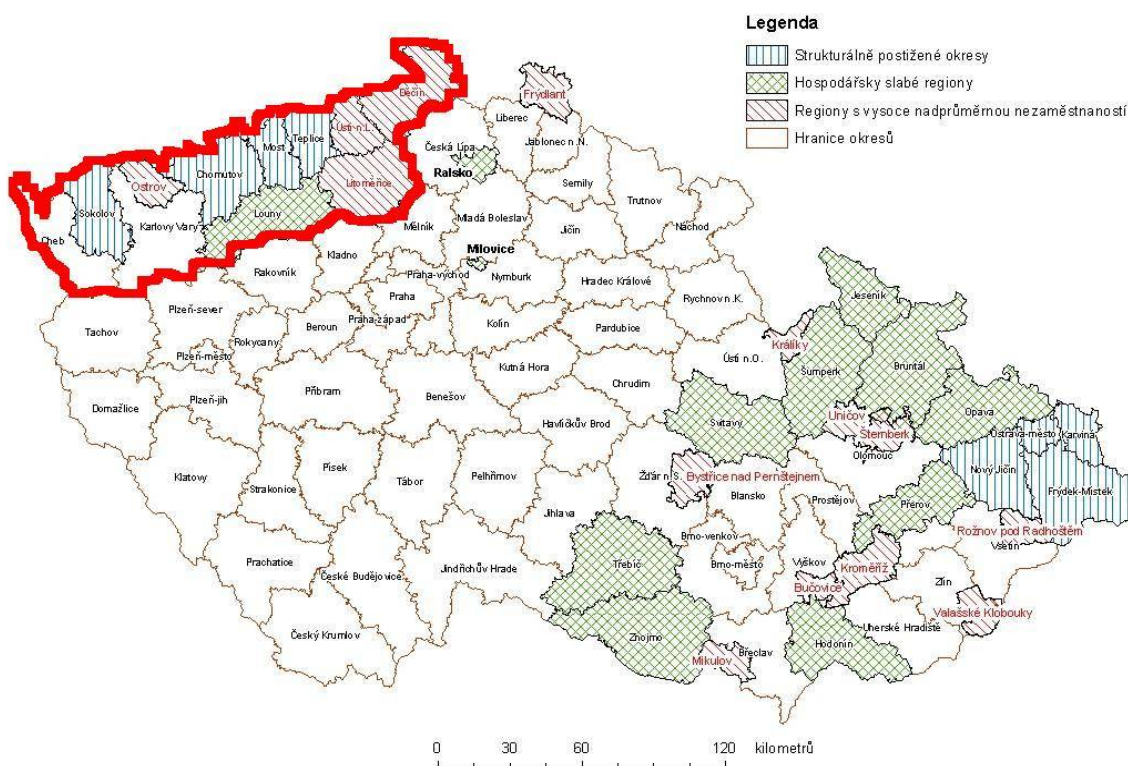
Tabulka 50 – Ukazatele regionálních disparit v rámci ČR

Ukazatel	EU (25)	Česká republika	Region NUTS 2 Severozápad
Míra nezaměstnanosti v % – r. 2005	8,7	7,9	13,5
HDP v běžných cenách na obyvatele v PPS (EU 25=100 %) – r. 2005	100,0	79,6	59,1
HDP v běžných cenách na obyvatele v EUR (EU 25=100 %) – r. 2005	100,0	41,4	33,2
Počet subjektů – fyzických osob registrovaných jako plátcí DPH na 1000 obyvatel – r. 2003	-	27,8	21,2
Průměrná měsíční mzda zaměstnance v Kč (fyzické osoby) – r. 2006	-	20 211	17 786

Zdroj: ČSÚ, Eurostat, MF, vlastní propočty

Kartogram 9 - Regiony se soustředěnou podporou státu na období let 2007-2013

Vymezení regionů se soustředěnou podporou státu

Zdroj: Strategie regionálního rozvoje České republiky, MMR 2006, upraveno

3 VYHODNOCENÍ ZKUŠENOSTÍ REGIONU S REALIZACÍ ROZVOJOVÝCH PROGRAMŮ

Česká republika v oblasti čerpání prostředků ze strukturálních fondů disponuje pouze zkušenostmi z předvstupní pomoci a z právě probíhajícího, byť zkráceného programového období. Na regionální úrovni kromě programů přeshraniční spolupráce nebyly dosud realizovány žádné samostatné operační programy, proto je třeba důsledně vyhodnotit poznatky ze všech operačních programů, tedy sektorových i SROP.

Přestože se současné programové období chýlí ke konci a v plném proudu jsou přípravy na období následující, je hodnocení faktické úspěšnosti těchto programů nemožné, neboť valná většina projektů bude teprve postupně dokončována a hodnocena až v následujících měsících či letech.

Z tohoto důvodu je možno provést hodnocení pouze na základě dostupných průběžných evaluačních zpráv k jednotlivým operačním programům, případně s využitím různých účelových průzkumů a vyhodnocení, provedených v rámci přípravy ROP Severozápad⁴.

Z provedených hodnocení jednotlivých programů vyplývá, že obecné podmínky implementace jsou v podstatě funkční, ovšem vyskytují se určité nedostatky, které brání plnému využití prostředků z EU. Základním problémem je nedostatečné propojení programů podporovaných v rámci strukturálních fondů s českým systémem veřejných intervencí a také určitý nezájem žadatelů o podporu, způsobený především složitým přístupem k financování a náročnými pravidly podpory. Tento nezájem se projevuje zejména v rámci těch opatření, kde existuje „konkurence“ národní podpory, případně v oblastech, které vyžadují složitější a koncepčnější přístup např. v podobě neinvestičních či vzdělávacích projektů, s jejichž realizací nemají žadatelé potřebné zkušenosti.

3.1 NASTAVENÍ AKTUÁLNÍCH PROGRAMŮ

Při hodnocení relevance aktuálně nastavených programů je možné za problematické považovat především nastavení indikátorů a od toho se odvíjejícího systému hodnocení projektů, které např. u cestovního ruchu směřovalo investice pouze do ubytovacích zařízení (nastavený hlavní hodnotící indikátor „Počet vytvořených lůžek“). Stejný limit představoval obecný indikátor „Vytvořená pracovní místa“, zejména s ohledem na potřebu modernizace ekonomické základny v ČR s cílem zvýšení její konkurenceschopnosti, což paradoxně v mnoha případech počet potřebných pracovních míst snižuje. Takto nastavený systém indikátorů, které následně určují priority při výběru projektů, tak z podpory naprosto vyřadil např. rozvoj doplňkové infrastruktury CR, která je nezbytnou součástí např. zvyšování konkurenceschopnosti (rozšiřování zázemí sportovišť, cyklostezky, informační systémy atp.), včetně zvyšování kvality stávající infrastruktury, protože tato investice zřídka kdy přispěje k vytvoření dodatečného pracovního místa a stejně tak ke vzniku nového lůžka. Toto centrální nastavení indikátorů se v některých územích včetně regionu Severozápad minulo účinkem, neboť na většině území regionu není nedostatek lůžek, ale je

⁴ viz Vyhodnocení absorpční kapacity v regionu Severozápad, SPF Group 12/ 2005

problém s kvalitou lůžkového fondu, případně jeho strukturou v rámci jednotlivých typů ubytovacích zařízení.

Obecné nastavení prioritních os ve stávajících programech je vnímáno většinou jako správné, přesto lze říci, že očekávání spíše směřují do větších investic v základní infrastrukturu, např. se zaměřením na zvýšenou propustnost hranice, případně na obnovu základní technické infrastruktury menších obcí atp.

Za nadhodnocené jsou místními subjekty považovány alokace do oblasti lidských zdrojů, kde v regionu není v současné době poptávka odpovídající aktuální alokaci. Tento problém je potřeba považovat za závažný, zejména s ohledem na vyšší potřebu právě změny struktury místní pracovní síly a podpory zvyšování kvalifikace místních obyvatel. Bez dosažení tohoto cíle budou jakékoliv investice do infrastruktury neefektivní. V budoucích obdobích by se tak součástí projektů, u nichž je to proveditelné, měly intervence zaměřit na vyšší zapojení obyvatel do projektů, osvětu a celkovou mobilizaci místních obyvatel tak, aby si i oni uvědomovali potřebu změny a zapojili se aktivně do zvyšování absorpční kapacity v problémových oblastech.

Značná část současných intervencí v regionu Severozápad byla realizována prostřednictvím grantových schémat. Příslušný implementační subjekt (v rámci SROP kraje) na regionální úrovni nepřistoupil ke specifickému zúžení či zpřísnění podmínek čerpání a ponechal definici prioritních os ve znění původního centrálního návrhu opatření, zejména s cílem zamezit předběžné eliminaci jakéhokoliv vhodného projektu v situaci, kdy nebyla známa potenciální absorpční kapacita dle jednotlivých opatření.

Tento přístup byl opodstatněný v prvních letech realizace operačních programů, kdy se celý místní systém a schopnost přípravy projektů testovaly, v budoucím období by s ohledem na získané zkušenosti bylo vhodné přistoupit k většímu zúžení prioritních os na konkrétní problémy v regionu a využít delšího časového období na realizaci k iniciaci a podpoře vzniku vhodných projektů v prvních letech období.

Provedená hodnocení poukázala kromě zmíněného problému s nastavením indikátorů na potřebu podpory vzniku vhodných projektů i na problematiku nastavení vhodných žadatelů. Jako příklad možných dopadů neadekvátně nastavených žadatelů a příjemců podpory u jednotlivých intervencí lze uvést rozhodnutí ÚOHS, na jehož základě nemohla v současném období žádat o podporu sdružení právnických osob. Jakákoliv sdružení obcí, ale i jiná sdružení, která nejsou založena podle zákona o obcích, ale podle příslušného paragrafu Občanského zákoníku jako „sdružení právnických osob“, tak nemají možnost využít aktuální prostředky z SROP. Na druhé straně např. tzv. MAS (Místní akční skupiny) v rámci programu LEADER musí obsahovat i podnikatele, a zde zákon o obcích neumožňuje jiný způsob než využít Občanský zákoník. Tyto subjekty jsou tudíž založeny jako uvedená sdružení právnických osob (stejná situace je často způsobena např. tím, že kromě obcí je zakladatelem sdružení hospodářská komora nebo euroregion atp.). Mnoho mikroregionů se tak ve snaze získat možnost požádat do programu LEADER transformovalo na MAS, čímž automaticky přišly o možnost získat podporu v SROP. Takto nevyhodnocený možný dopad nastavení podmínek programu následně vede k značnému zvyšování zátěže potenciálních

žadatelů, kteří jsou mnohdy nuceni zakládat účelové organizace, případně od realizace projektu ustoupit.

Původně často avizovaná problematika složitosti přípravy žádostí se v rámci provedených vyhodnocení neprokázala jako hlavní či jeden z hlavních limitujících faktorů. Žadatelé v uplynulém programovacím období považovali sice z počátku přípravu žádostí za složitý proces, s postupem času a s pokračující realizací programu se však jejich schopnost zvládnout přípravu projektů postupně zvyšovala díky nasbíraným zkušenostem a problém neznalosti žádosti a příloh – zejména u těch, kteří celý proces absolvovali – se redukoval. Tato zkušenost se zřejmě promítla i do zjištění, že se absorpce u většiny programů a opatření zlepšuje s postupem času realizace. Tato zjištění opětovně dokládají potřebu dostatečného zajištění podpory žadatelů zejména v prvních letech realizace programu s cílem zajistit dostatečný počet projektů vhodných k realizaci.

Kromě uvedených problémů by při zpracování programu bylo vhodné zohlednit některé další faktory, které absorpci v regionu komplikují zejména díky jeho demografickému a územnímu charakteru. Jedná se především o následující faktory:

Karlovarský kraj je malý region s nízkým počtem obyvatel – v regionu je např. nízký počet velkých neziskových organizací, většinou zde působí menší organizace, kterých je sice relativně velký počet, ale nemají dostatečné personální ani finanční kapacity. Personální kapacity přitom limitují absorpci i přes skutečnost, že pro NNO proběhla řada školení a dalších akcí, které měly posílit jejich kapacitu zejména z hlediska potřebných znalostí a vědomostí. Důvodem je i fakt, že nedostatečné personální zázemí NNO neumožňuje těmto organizacím „vysílat“ na školení potřebný počet osob. Hrozí tak, že další plánovaná školení budou nevyužita a jejich dopad na zvýšení absorpce bude minimální. U většiny opatření je dnes absorpce na celkem dobré úrovni, region má hlavní problémy vyžadující značné investice zejména v infrastruktuře – zde je absorpce téměř neomezená.

Další oblastí je cestovní ruch. Region má zejména v Karlovarské části a dále v Ústeckém kraji v oblasti Česko-saského Švýcarska dobré podmínky pro jeho rozvoj, které v současné době nejsou využity. V regionu je několik významných lázeňských měst, která připravují větší integrované projekty⁵, což předurčuje relativně vysokou absorpční kapacitu v dané oblasti.

Mnoho žadatelů je omezeno minimální velikostí projektů, která limituje menší projekty, na druhou stranu lze konstatovat, že malé projekty mají minimální dopad do území a z tohoto pohledu je výhodnější podporovat větší integrované projekty (za mikroregion či alespoň několik obcí atp.) Je však potřeba mít na paměti potřebu podpory vzniku integrovaných projektů u menších žadatelů a spojování menších projektů do větších integrovaných celků.

V regionu se připravují velké integrované projekty zaměřené na revitalizaci měst a důlních oblastí. V rámci zpracování plánů rekultivace bývalých povrchových dolů se již s dotčenými subjekty,

⁵ Integrovaný projekt je v tomto kontextu vnímán jako projekt zahrnující řešení více aspektů rozvoje daného sektoru či oblasti (např. kombinace investic do rozvoje infrastruktury s investicemi do oblasti marketingu a rozvoje lidských zdrojů), případně jako projekt, který neřeší izolovanou investiční akci, tedy např. pouze opravu komunikace v obci, ale též navazující investice jako je vybudování odstavného parkoviště či informačního centra, navazujícího dopravního terminálu apod. a řeší tak problematiku jako celek, čímž je zajištěn dostatečný efekt investice.

obcemi a Karlovarským krajem jedná o tom, aby plány byly upraveny již nyní tak, aby se do budoucna dalo území využít pro realizaci projektů v cestovním ruchu. To by při dobrém postupu mohlo vyústit v optimální velký integrovaný projekt, který by splňoval všechna kritéria včetně zaměření na řešení konkurenceschopnosti regionu.

Velmi nízká je absorpce u opatření zaměřených na informační společnost a lidské zdroje – u prvního opatření je to způsobeno především faktem, že se pro místní obce i obyvatele jedná o nadstavbu, která by měla přijít na řadu až po řešení základních problémů. Tyto projekty jsou zatím na okraji zájmu ve smyslu intenzivní přípravy. Projekty, které byly předloženy v dané oblasti, jsou především ty, které vznikly v reakci na skutečnost existence volných finančních prostředků, nejedná se tedy o projekty reagující na definovanou potřebu, ale na nabídku finančních prostředků. V regionu je obecně otázka „sítí“ řešena na bázi konkurenčního prostředí, problém je s přístupností těchto a souvisejících služeb pro obyvatele zejména v okrajových a příhraničních oblastech.

V oblasti lidských zdrojů problém vyplývá z demografického vývoje a struktury v pohraničí, velmi málo lidí má zájem o přímou účast v případných kurzech, problém s kapacitou NNO již byl zmíněn. Zejména v okresech Ústeckého kraje, postižených vysokou nezaměstnaností, podpora rozvoje lidských zdrojů splývá z pohledu jak obyvatel, tak příslušných orgánů automaticky s vyplácením podpory v nezaměstnanosti a ani mezi zástupci veřejné správy, ani mezi dalšími potenciálními předkladateli projektů není příliš ochoty se v této oblasti angažovat, neboť ji považují za neefektivní.

3.2 IDENTIFIKOVANÉ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ PŘÍPRAVU ROP

Obecně lze konstatovat, že současné aktivity zaměřené na zpracování projektů v regionu pravděpodobně povedou k relativně uspokojivé poptávce po projektech od samého zahájení programu, ovšem za předpokladu, že tyto aktivity budou pokračovat a hlavní orientace programu bude propagována včas, tj. již v roce 2006, z důvodu časového předstihu pro zajištění přípravy projektů.

Lze předpokládat silnou poptávku především v oblasti dopravy, kde projekty předkládají kraje, respektive jimi zřizované či zakládané organizace. Vyšší poptávka bude také v prioritách obnovy měst a infrastruktury cestovního ruchu. Problémem by v tomto kontextu mohla být nevyužitá absorpční kapacita menších projektů v méně urbanizovaných oblastech.

Kromě dopravní oblasti je většina projektů v počátečních fázích zpracování, tj. ve fázi formulace koncepce a návrhu. Protože jde často o infrastrukturní projekty, bude jejich dokončení časově náročnější, v mnoha případech zabere minimálně rok i více a projekty tak budou připraveny až v druhé polovině roku 2007. Včasné a přesné pochopení možností nabízených v ROP může zpracování urychlit, resp. opak může být faktorem ohrožujícím realizovatelnou absorpci v území.

Vzhledem k pravidlu $n+3$ ($n+2$ od roku 2010) je třeba vycházet z předpokladu, že výdaje budou narůstat až v průběhu programovacího období a v letech 2007 – 2008 budou poměrně nízké, jistě jen o trochu vyšší než v současnosti. V tomto období by však měla být k dispozici velkorysá podpora pro nastartování rozvojového procesu, umožňujícího zahájit v období po roce 2008

absorpci a zajišťovat ji účinnějším způsobem. Jedinou oblastí, která dle provedených hodnocení umožní intenzivnější podporu od počátku implementace programu, je oblast budování a rozvoje dopravní infrastruktury, na jejíž podporu je možno v prvních letech programu alokovat větší množství prostředků, aniž by byly deformovány alokace stanovené pro celý program a ostatní prioritní osy.

Ve srovnání s dopravními projekty je naopak značně znepokojivá kvalita řady projektů nespádajících pod tuto oblast. V oblasti obnovy měst je velmi mnoho aktuálně připravovaných projektů zaměřeno na prostou opravu a údržbu. Tento přístup je evidentně technické povahy, naprosto nezohledňuje potřebu zajištění ekonomického dopadu projektu na konkurenceschopnost regionu a podpora takovýchto investic by jen velmi obtížně přispěla k dosažení cílů programu.

Projekty v oblasti obnovy měst, místního rozvoje a dokonce i cestovního ruchu tak čelí riziku, že nebudou udržitelné nebo budou mít velmi malý dopad na rozvoj území. Mnohdy se jedná o izolované snahy o vyřešení aktuálních problémů (oprava části povrchu vozovky bez vazby na celkový koncept dopravy, oprava střechy na zařízení, osvětlení ve městě apod.) na úkor skutečných rozvojových potřeb města, oblasti, regionu. V této souvislosti je zřetelný nadměrně technický přístup ke zpracování projektů, zaměřený zejména na poskytování služeb, který se v mnoha případech jeví jako velmi roztržitý, z větší části nekoordinovaný a vedoucí k realizaci nadměrného počtu menších operací malého dopadu, z nichž mnohé samy o sobě mohou být jen snahou o zástupné řešení větších problémů.

Přestože lze předpokládat přiměřenou poptávku v dané oblasti, nelze tvrdit, že tato poptávka bude vhodná pro dosažení strategických cílů prioritní osy a programu, zejména pokud jde o jasné ekonomické a sociální přínosy.

Bez změny dynamiky a procesu přípravy projektů, zajišťujících zejména mezi veřejnoprávními aktéry strategičtější projekty s vysokým dopadem a operace, které by do určité míry prosazovaly změny zásadního charakteru, může ROP být zdrojem financí podporujícím akce neřešící strategické a skutečné potřeby a akce bez žádoucího dopadu.

Snahy o zajištění pragmatického společného investičního plánování je nutno zajistit vně programu. Při absenci úsilí o společné plánování investic nemohou omezené zdroje ROP zajistit velký dlouhodobý dopad.

3.3 IDENTIFIKOVANÉ NEDOSTATKY AKTUÁLNÍCH PROGRAMŮ

Aktuální systém má – vedle již uvedených – navíc ještě několik nedostatků, které byly zmiňovány především jeho současnými administrátory.

Hlavním takto identifikovaným problémem je systém hodnocení projektů. Aktuálně nastavený systém je zejména technickým přístupem určeným shora, který nezohledňuje dopad projektu do regionu, zaměřuje se zejména na hodnocení technických parametrů projektu a předložené dokumentace. V rámci takto nastaveného systému jsou často upřednostněny projekty „dobře“ technicky připravené, avšak s minimálním efektem a dopadem na rozvoj regionu.

U studií proveditelnosti a dalších příloh je metodikou a podmínkami programu nastavena osnova, kterou musí tato příloha splňovat. Pokud ji žadatel dodrží, lze bez ohledu na validitu obsahu získat prakticky nejvyšší hodnocení. Výsledkem pak je existence rutinního systému zpracování projektu „na míru“ hodnotícím kritériím.

V rámci nastaveného systému hodnocení je obtížné odlišit projekty s reálným a pouze imaginárním dopadem na danou oblast. Jedná se o problém, který souvisí se zmiňovaným nastavením indikátorů a systémem hodnocení projektů.

V této oblasti je rovněž potřeba zmínit systém tzv. expertního hodnocení projektů. Současný systém využívá buď hodnocení formou využití databáze expertů, případně projekty hodnotí přímo pracovníci implementačních agentur a struktur (krajů). Takto nastavený systém postrádá kvality posuzování projektů jako stabilní, kontrolovatelné služby.

Jako potenciální dobrý příklad lze uvést systém hodnocení investičních projektů cestovního ruchu nadregionálního významu, kde celkové ekonomické a technické hodnocení zajišťovala expertní specializovaná firma s potřebným odborným personálním a technickým zázemím.

Tento systém je ideální pro větší odbornost posouzení projektu, při jeho aplikaci by však bylo vhodné zajistit navíc eliminaci střetu zájmů jednotlivých hodnotitelů, umožnit v rámci hodnocení 100 % zpětnou vazbu provedeného hodnocení žadatelům tak, aby byl proces průhledný a jeho účelem nebyla eliminace projektů, ale jejich neustálé zlepšování s cílem jejich následné podpory.

Neexistující zpětná vazba hodnocení je znatelný problém a v současném programovacím období má dva hlavní dopady. Tato skutečnost zvýhodňuje zpracovatele, kteří zpracovávají dokumentaci nedostatečně, respektive dle požadavků osnovy, ovšem s minimální vypovídací hodnotou a znevýhodňuje tak žadatele, kteří jsou na externí pomoc při přípravě projektu odkázáni. Tato problematika se sice netýká přímo limitů absorpce, ale značně ovlivňuje efektivitu vynakládaných prostředků na přípravu projektů a v konečném důsledku i zájem žadatelů o přípravu projektů. Navíc v případě, že projekt je v plném rozsahu zpracován kvalitně, je relativně jednoduché jej „adaptovat“ na podmínky jiného opatření či nové výzvy s jinými kritérii. Pokud je materiál zpracován účelově, pak je většinou potřeba zpracovat materiál nový.

Ohrožujícím faktorem absorpční kapacity regionu je rovněž nízká schopnost velké části úspěšných žadatelů projekt realizovat v souladu s podmínkami specifikovanými v podepsaných smlouvách. Začíná se zde projevovat skutečnost, že určitou část projektů zpracovaly konzultační subjekty bez nezbytné těsné vazby s vlastním předkladatelem projektu. Tento negativní faktor je navíc posilován skutečností, že úspěšní žadatelé nemají žádné zkušenosti s relativně složitými administrativními požadavky, souvisejícími s realizací projektů podporovaných ze strukturálních fondů (dále SF) a zejména malí žadatelé jsou pro splnění těchto požadavků personálně nedostatečně kapacitně vybaveni.

3.4 VYHODNOCENÍ ZKUŠENOSTÍ S REALIZACÍ PROGRAMŮ PODPORY

Pro vyhodnocení zkušeností s realizací nástrojů podpory lze v omezené míře využít zejména aktuální zpracované evaluační zprávy jednotlivých sektorových programů a SROP, případně dílčí hodnotící zprávy k Státním programům zaměřeným na hospodářsky slabé a strukturálně postižené regiony, mezi které Severozápad patří. Na jejich základě lze vyvodit následující závěry a doporučení pro budoucí programovací období:

- dosavadní implementace SROP a ostatních programů v regionu soudržnosti Severozápad ve srovnání s ostatními regiony soudržnosti ČR vykazuje dobré výsledky v celkových vyjádřeních alokací finančních prostředků a prezentovaných výše uvedenými skutečnostmi. V mezikrajském srovnání je Ústecký kraj na třetím místě v čerpání alokovaných prostředků v rámci SROP. Na úrovni regionu soudržnosti je toto vyjádření ve srovnání s ostatními regiony soudržnosti méně uspokojivé (nižší absolutní absorpce Karlovarského kraje);
- relativně dobré výsledky vykazuje rovněž implementace sektorových operačních programů. V rámci vnitroregionálního vyhodnocení opětovně lepší výsledky vykazuje zejména Ústecký kraj, což lze analyzovat jako důsledek již v minulosti realizovaných programů zaměřených na toto velmi postižené území, což do značné míry zvyšuje zkušenosti místních subjektů s přípravou a realizací projektů obecně;
- za velmi pozitivní zkušenost lze považovat úspěšnou realizaci iniciativy INTERREG IIIA, v jejímž rámci byly jednotlivými euroregiony úspěšně implementovány Fondy malých projektů navazující na Fondy malých projektů ve Phare CBC, které znatelně ovlivňují zkušenosti žadatelů zejména s již zmíněnými problematickými neinvestičními projekty a projekty zaměřenými na integrovaný místní rozvoj. Do budoucna by bylo vhodné více sjednotit a sladit prioritní osy v jednotlivých programech realizovaných v území Severozápad tak, aby se tyto programy doplňovaly a vzájemně podporovaly;
- pro získání dostatečné absorpční kapacity v podobě kvalitních projektů je potřeba zajistit intenzivní podporu žadatelů, možnost průběžných konzultací a informování o směřování připravovaných programů a podporu žadatelů při přípravě potřebné dokumentace, a to nejen finanční, ale i metodickou, nejlépe v podobě specializovaných týmů připravených k asistenci zejména u větších integrovaných projektů⁶;
- dotace poskytnuté regionu nebyly zanedbatelné, částečně nastartovaly práci různých administrativních struktur pro jejich realizaci a pomohly získat zkušenosti nezbytné pro získání prostředků z EU, nicméně nevyvolaly tolik potřebné změny a zásadním způsobem nevyřešily stěžejní problémy regionu;

⁶ Integrovaný projekt je v tomto kontextu vnímán jako projekt zahrnující řešení více aspektů rozvoje daného sektoru či oblasti (např. kombinace investic do rozvoje infrastruktury s investicemi do oblasti marketingu a rozvoje lidských zdrojů), případně jako projekt, který neřeší izolovanou investiční akci, tedy např. pouze opravu komunikace v obci, ale též navazující investice jako je vybudování odstavného parkoviště či informačního centra, navazujícího dopravního terminálu apod. a řeší tak problematiku jako celek, čímž je zajištěn dostatečný efekt investice.

- vyhlášených dotačních titulů je velké množství (k 20. 5. 2005 překročil celkový počet 400), jen výjimečně používají stejné formuláře, pravidla pro poskytování jsou nepřehledná (často mnoho změn v pravidlech za velmi krátké časové období), prezentaci a propagaci programů není věnována příslušná péče, prezentace a propagace bývá příliš obecná;
- pravidla ze strany vyhlášovatele se v průběhu vyhlášení programů mění, časové období pro přípravu a podání žádosti včetně jejího vyhodnocení může být i delší než čas pro realizaci (stavební práce nejdou v horských oblastech dělat v zimě) s ohledem na účetní období státního rozpočtu;
- prakticky každý dotační titul je vyhlášen na základě zpracovaného a schváleného rozvojového dokumentu, který na základě analýzy stanoví prioritní osy a opatření k jejich naplnění, při vlastním hodnocení žádostí a rozhodování o přidělení prostředků není na tato kritéria brán v některých případech zřetel;
- snadná dostupnost dotací pro realizaci projektu je poskytovateli preferována, žadatelé ale u takto dostupných programů mají tendenci předkládat projekty zaměřené na řešení operativních problémů (autobusové zastávky, veřejná sociální zařízení apod.) a ne systémové rozvojové projekty s dlouhodobým přínosem. Proto v programovém období 2007 - 2013 bude kladen důraz na integrované projekty včetně IPRM a projekty na sebe navazující;
- vyšší pozornost při hodnocení žádostí by se vedle důsledné kontroly dodržení administrativních požadavků měla věnovat kvalitě uvažovaného záměru. Administrativní nedostatky lze napravit, těžko lze ale napravit nepodpořenou příležitost;
- je kladen větší důraz na odbornou způsobilost pracovníků řídicího orgánu. V dostatečném předstihu je Řídicím orgánem ROP Severozápad organizován program vzdělávání zaměstnanců, který je individuálně nastaven pro každého zaměstnance vzhledem k jeho pracovní náplni a obsahuje jak moduly obecné (např. kurs projektového managementu, kursy výpočetní techniky, připravuje se jazykové vzdělávání), tak moduly specifické vzhledem ke konkrétní pracovní náplni zaměstnance (kursy účetnictví, kursy zaměřené na problematiku veřejné podpory, veřejných zakázek, způsobilých výdajů, finanční řízení, kontroly, apod.);
- pro vedoucí pracovníky jsou vzhledem k jejich zodpovědnosti a významu řídicích dovedností pro úspěšnou implementaci programu připravovány kursy v oblasti psychologie a managementu;
- jedním z velkých problémů minulého programovacího období byly i neúměrné lhůty pro realizaci plateb konečným příjemcům, které vyplývaly z poměrně složitého systémového nastavení metodiky finančních toků. Žadatelé byli například vyplaceni pouze podíl dotace z krajského rozpočtu a na profinancování dotace ze strukturálních fondů žadatelé čekali půl roku i déle. V současném programovém období je metodika finančních toků nastavena tak, že příjemce obdrží celou dotaci z rozpočtu Regionální rady. Příjemce na základě uskutečněných výdajů předloží žádost o platbu z prostředků z rozpočtu Regionální rady

(odpovídající evropskému i národnímu podílu spolufinancování) Řídícímu orgánu ROP Severozápad, tedy na Úřad regionální rady (ÚRR). Po provedení kontrol jsou způsobilé výdaje projektu proplaceny, a to převodem na účet příjemce z rozpočtu Regionální rady. Regionální rada obdrží prostředky na financování podílu financovaného z rozpočtu EU (SF) z rozpočtu kapitoly MMR. Prostředky odpovídající národnímu spolufinancování obdrží Regionální rada z rozpočtu kapitoly MMR a z rozpočtů Ústeckého a Karlovarského kraje. Prostředky z rozpočtu EU (SF) jsou následně zpětně proplaceny Platebním a certifikačním orgánem (PCO) na účet správce kapitoly MMR. (Výhodou je, že žadatel obdrží celou dotaci jako jednosložkovou a celý proces proplácení se tak významně zkrátí);

- dalším významným problémem minulého programovacího období byla nedostatečná připravenost informačních systémů, které navíc poskytovaly velmi nedostatečné výstupní informace pro řízení programu. Např. u individuálních projektů programu SROP žadatelé čekali velmi dlouho na uzavření smluv/rozhodnutí o dotaci, protože nebyla nastavena dostatečná provázanost jednotlivých úrovní informačního systému. Teprve při podání prvních žádostí o platbu bylo dále zjištěno, že příslušné formuláře v informačním systému jsou nedostatečně zpracované a že nejsou provázané finanční moduly mezi informačními systémy MONIT a MSSF CENTRAL;
- proto věnuje v současné době ŘO ROP Severozápad maximální pozornost úpravám informačních systémů, aby tato situace nenastala. A to jak na úrovni elektronické webové žádosti (ve které žadatel zpracovává projekt), tak na úrovni IS MONIT7+, což je informační systém ROP Severozápad. Jedná se zejména o práci v pracovní skupině monitoring, ve které jsou zástupci všech regionálních operačních programů (aplikace principu partnerství), kteří společně pracují na úpravách informačních systémů a snaží se maximálně spolupracovat s MMR. Dále Odbor monitoringu a analýz ve spolupráci s ostatními odbory ÚRR intenzivně testuje stávající stav informačních systémů za účelem získání dostatečných informací k příslušným dalším úpravám
- určitým problémem minulého programovacího období byly i nedostatečné znalosti potenciálních žadatelů o základních pravidlech programů kofinancovaných ze strukturálních fondů. Proto ŘO ROP Severozápad věnuje v dostatečném předstihu maximální pozornost absorpční kapacitě – mapuje připravované projekty v regionu ve spolupráci s Ústeckým a Karlovarským krajem, i ve spolupráci s ostatními partnery v regionu a poskytuje již v této fázi konzultace potenciálním žadatelům. Zároveň intenzivně pracuje na přípravě Komunikačního plánu pro zajištění dostatečné publicity programu.

4 SWOT ANALÝZA

Hlavní poznatky a zjištění ze zpracované socioekonomické analýzy byly utříděny prostřednictvím SWOT analýzy identifikující hlavní silné a slabé stránky regionu a příležitosti a rizika vyplývající ze současné situace regionu, která by mohla ohrozit či ovlivnit budoucí rozvoj regionu soudržnosti Severozápad.

Zpracovaná interpretace v podobě analýzy SWOT je sestavena tak, aby identifikovala a specificky hodnotila zejména ty oblasti, které odpovídají hlavním aspektům, které jsou zcela nebo do značné míry v pravomoci aktérů ROP Severozápad v rozsahu tohoto programu a tvoří tak základ pro definování jeho strategie.

S ohledem na charakter regionu a strukturu zpracované socioekonomické analýzy regionu jsou silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby členěny do šesti hlavních skupin faktorů ovlivňujících rozvoj a konkurenceschopnost regionu v členění na sídelní strukturu a související infrastrukturu, dopravní obslužnost, životní prostředí a obnovitelné zdroje energie, hospodářství, cestovní ruch a lidské zdroje a trh práce.

Sídelní struktura a související infrastruktura	
<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>
<ul style="list-style-type: none"> ● Existence konurbačního pásu měst, jediného v ČR a z toho vyplývající aglomerační výhody (např. při dělbě práce, sdílení pracovních sil, informací apod.). ● Existence dalších regionálních středisek s ekonomickým potenciálem, pracovními příležitostmi a občanskou vybaveností. ● Dostatečná kapacita středních, vyšších odborných a vysokých škol. ● Dostatečná kapacita zařízení působících v oblasti péče o zdraví, uspokojivá situace v dostupnosti zdravotnické péče na okresní úrovni. ● Stabilizovaný regionální systém 	<ul style="list-style-type: none"> ● Zanedbané fyzické prostředí a veřejné prostory zejména v urbanizovaných územích, nedostatečná občanská vybavenost a kvalita služeb v menších obcích v regionu. ● Velké množství nevyužívaných průmyslových, vojenských a jiných areálů a objektů (tzv. brownfields) v urbanizovaných a venkovských územích. ● Nevyvážená struktura osídlení regionu. ● Zastaralá infrastruktura a vybavení středních a vyšších odborných škol, absence bezbariérových přístupů do škol. ● Zastaralá infrastruktura zdravotnických zařízení a zařízení sociální péče včetně jejich technického vybavení. ● Absence některých typů nadregionální specializované zdravotnické a sociální péče,

<p>veřejné správy – stát, kraj a obce.</p>	<p>nedostatečná provázanost zdravotnické a sociální péče a služeb.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Nevyhovující technická infrastruktura (kanalizace, ČOV, veřejné vodovody) zejména v malých obcích. ● Malá identifikace obyvatelstva s regionem, slabá aktivita obyvatel, izolovanost občanských aktivit v důsledku poválečné transformace sídelní soustavy.
<p>Příležitosti</p>	<p>Hrozby</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● Posilování role velkých měst jako rozvojových pólů regionu. ● Využití brownfields a dalších nevyužívaných objektů (zejména v urbanizovaných oblastech). ● Zlepšení fyzického a sociálního prostředí ve městech. ● Rozvoj a další zlepšování systému vzdělávání jako celku, zvýšení otevřenosti a prostupnosti, kvality a efektivity vzdělávání včetně jazykového, zavedení systému celoživotního učení. ● Podpora neziskových organizací, zejména těch, které napomáhají k sociální soudržnosti obyvatel. ● Rozvoj spolupráce mezi malými městy a obcemi. ● Podpora zakládání a rozvoje vysokých škol v regionu. ● Zavádění moderních ICT ve veřejné správě. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Zhoršující se fyzické a sociální prostředí v určitých městských částech, odchod obyvatel, sociálně slabé a nesoudržné určité části měst. ● Nárůst sociálně-patologických jevů ve městech (kriminalita, vandalismus...) v určitých městských lokalitách. ● Zhoršování technického stavu školské, zdravotní a sociální infrastruktury. ● Neadekvátní rozvoj regionu ve vztahu k lépe rozvinutým regionům v ČR a zahraničí. ● Pokračující odchod mladých lidí z periferních oblastí z důvodu nedostatečné nabídky pracovních příležitostí, služeb a snížené dopravní obslužnosti malých sídel. ● Výrazné upřednostňování sociálních a zdravotnických zařízení umístěných mimo region Severozápad související s jejich kvalitou. ● Vylidňování měst, odchod obyvatel za levnějším bydlením a kvalitnějším prostředím v „satelitních sídlech“. ● Nevhodné provedení legislativních změn a reformy v oblastech vzdělávání, zdravotnictví a sociálních služeb.

Dopravní obslužnost	
<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>
<ul style="list-style-type: none"> ● Hustá síť dopravní infrastruktury v okolí regionálních center, jejich dobré propojení. ● Mezinárodní letiště Karlovy Vary – potenciál pro rozvoj cestovního ruchu a osobní dopravy. ● Labe – nejdůležitější vodní cesta v ČR s velkým významem pro region a celou ČR využitelná pro nákladní a osobní dopravu. ● Výhodná geografická poloha vzhledem k okolním regionům (Praha, ostatní části ČR a příhraniční regiony Bavorska, Saska). ● Existující základ pro rozvoj integrované veřejné hromadné dopravy. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Nevyhovující stav a technická zaostalost stávající dopravní infrastruktury. ● Zhoršená dostupnost center regionu z periferních venkovských oblastí. ● Nedostatečné dopravní napojení regionu pomocí dálnic a rychlostních komunikací, přetíženost hlavních tahů a jejich zhoršená kvalita. ● Nedostatečná dopravní obslužnost a nedostatečná provázanost veřejné hromadné dopravy, trvalý snížení atraktivity tohoto druhu dopravy a její nahrazování individuální dopravou. ● Nedostatečná vybavenost mezinárodního letiště Karlovy Vary, omezená kapacita přepravovaných osob. ● Nedostatečné využití potenciálu Labské vodní cesty, nedostatečná nebo zanedbaná doprovodná infrastruktura. ● Absence přeložek a obchvatů měst. ● Špatná dopravní dostupnost regionu a nízká propustnost hranic se SRN. ● Nevyhovující technický stav železniční sítě a drážních vozidel pro městskou a vnitroregionální osobní dopravu. ● Nedostatek bezbariérových zastávek pro veřejnou dopravu a terminálů. ● Chybějící napojení center regionu na páteřní cyklostezky, chybějící síť cyklostezek oddělených od automobilové dopravy. ● Nízká integrovanost jednotlivých druhů osobní

	<p>dopravy.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Nedostatek parkovacích míst ve velkých městech. ● Nízká kvalita cyklistických tras v regionu (jako alternativa k osobní automobilové dopravě a volnočasová aktivita obyvatel). ● Nerovnoměrný rozvoj integrovaných systémů dopravy v regionu.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ● Dokončení výstavby rychlostních komunikací R6 a R7 a dálnice D8. ● Zlepšení kvality a zkapacitnění sítě silnic II. a III. třídy, optimalizace jejich napojení na komunikace TEN-T. ● Rozvoj letecké a vodní dopravy. ● Zvýšení konkurenceschopnosti veřejné hromadné dopravy v regionu, návaznost jednotlivých druhů dopravy pomocí společných terminálů nebo parkovišť Park & Ride aj. ● Obnova zastaralých drážních vozidel hromadné přepravy osob. ● Podpora rozvoje cyklodopravy, oddělení cyklistických stezek od automobilové dopravy k zajištění bezpečnosti a zvýšení zájmu o tuto formu individuální dopravy. ● Podpora moderních integrovaných dopravních systémů. ● Odstraňování překážek pro cestující s dětmi a handicapované cestující (např. bezbariérové terminály, informační zařízení pro zrakově postižené aj.). 	<ul style="list-style-type: none"> ● Zpoždování dostavby a modernizace silnic I. třídy. ● Pokračující dopravní izolace regionu vůči vnitrozemí a SRN. ● Pokračující chátrání a zvyšování historického dluhu na železniční a silniční infrastrukturu s následkem rostoucích nákladů na jejich údržbu a sníženou bezpečnost provozu na těchto komunikacích. ● Vzrůstající dlouhodobé upřednostňování individuální osobní a nákladní automobilové dopravy. ● Špatná strategie rozvoje cyklostezek, vysoká míra jejich nepropojenosti a nedostatečná návaznost na páteřní cyklostezky a cyklotrasy.

<ul style="list-style-type: none"> ● Vstup ČR do Schengenského prostoru. 	
Životní prostředí a obnovitelné zdroje energie	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ● Kvalitní přírodní a fyzické prostředí v určitých částech regionu s unikátní zachovalou přírodou a krajinou. ● Napojení na veřejné vodovody a veřejné kanalizace převyšuje celorepublikový průměr. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Negativní obraz (image) přírodního prostředí v regionu ovlivňující návštěvnost a přímé investice v regionu. ● Existence rozsáhlých zdevastovaných území v důsledku těžby a rozsáhlých ekologických zátěží především v pánevních oblastech regionu. ● Vysoké koncentrace NO_x a PM₁₀ způsobené mimo jiné nárůstem automobilové dopravy v urbanizovaných oblastech. ● Nedostatečný rozvoj a podpora obnovitelných zdrojů energie a energetické efektivity.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ● Zvyšování povědomí veřejnosti o nutnosti ochrany životního prostředí, rozvoj ekoturistiky a dopravy přátelské k životnímu prostředí. ● Odstraňování starých ekologických zátěží. ● Zvýšení podílu recyklovaných a recyklovatelných odpadů. ● Vyšší podíl využívání alternativních zdrojů energie. ● Snižování emisí u zdrojů znečištění. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Zhoršování životního prostředí, zejména kvality ovzduší způsobené zejména nárůstem automobilové dopravy a průmyslovou činností. ● Ohrožení chráněných území rozvojovými záměry. ● Nehospodárné nakládání s přírodními zdroji. ● Zvyšování produkce komunálních odpadů.

Hospodářství	
<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>
<ul style="list-style-type: none"> ● Silná tradice průmyslové činnosti regionu, především v chemickém, strojírenském, sklářském a keramickém průmyslu a energetice. ● Historická tradice a velký potenciál lázeňství, které má mezinárodní význam a představuje centrum tohoto odvětví v celé ČR. ● Výskyt nerostného bohatství – uhlí, rudy, kaolín, minerální vody. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Nízký HDP v porovnání s průměrem EU a ČR, strukturálně postižený region (většina území je zahrnuta do cílené podpory v rámci regionální politiky státu). ● Útlum hospodářství v regionu – většina tradičních průmyslových struktur regionu je v útlumu a procesu restrukturalizace, případně restrukturalizaci vyžaduje. ● Nízký podíl výzkumu a vývoje a inovací na produkci v regionu. ● Negativní odvětvová struktura, vyznačující se vysokým podílem průmyslových oborů.
<i>Příležitosti</i>	<i>Hrozby</i>
<ul style="list-style-type: none"> ● Vylepšování dobrého jména regionu (image) v rámci ČR i zahraničí, jeho prezentování jako vhodného místa pro bydlení, práci a podnikání, odpočinek a volný čas. ● Podpora jiných odvětví podnikání než průmyslu, důraz na vzdělávání a cestovní ruch. ● Rozvoj malého a středního podnikání. ● Příliv přímých zahraničních investic. ● Podpora investic do výzkumu, vývoje a hi-tech, spolupráce výzkumných a vzdělávacích institucí a podnikatelů. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Neadekvátní rozvoj regionu ve vztahu k lépe rozvinutým regionům v ČR a zahraničí. ● Změna charakteru lázeňství – omezení významu léčebného lázeňství placeného z veřejného pojištění může vést ke ztrátě konkurenceschopnosti části lázeňských zařízení. ● Odsun nákladově orientovaných investic do „levnějších“ zemí.

Cestovní ruch	
<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>
<ul style="list-style-type: none"> ● Výskyt atraktivit nadregionálního a mezinárodního významu. ● Tradice lázeňství založená na existenci přírodních léčivých zdrojů. ● Potenciál pro rozvoj cestovního ruchu – historické, technické a sakrální památky, kulturní tradice. ● Existence regionálních specifik s potenciálem pro rozvoj tematických produktů a různých forem aktivního cestovního ruchu. ● Dějiště mnoha významných kulturních a sportovních akcí. ● Velký golfový potenciál. ● Potenciál nového využití rekultivovaných ploch v hnědouhelných pánvích v návaznosti na cestovní ruch (vznik nových produktů cestovního ruchu). 	<ul style="list-style-type: none"> ● Nedostatečná nabídka a kvalita řady středisek spadajících do základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu (ne vždy splňuje požadavky cílových skupin). ● Špatný technický stav řady kulturních památek. ● Výrazné vnitrokrajské rozdíly v úrovni vybavenosti a návštěvnosti (nedostatečné zapojení venkovských oblastí do CR). ● Nedostatečná nabídka specializovaných a originálních programů. ● Marketingové činnosti jsou realizovány neodborně, roztržštěně a jsou špatně koordinované, často jsou příliš lokální a nepronikají na mezinárodní trhy. ● Nedostatečné statistické informace o cestovním ruchu a lázeňství.
<i>Příležitosti</i>	<i>Hrozby</i>
<ul style="list-style-type: none"> ● Využití unikátního potenciálu cestovního ruchu a lázeňství pro rozvoj navazujících odvětví, vytváření nových produktů a forem cestovního ruchu (např. kongresová turistika, nové formy lázeňství – wellness aj.). ● Zvýšení návštěvnosti regionu v důsledku preferování vnitrozemské turistiky z řad cizinců i občanů ČR (aktivní způsob trávení dovolené, 	<ul style="list-style-type: none"> ● Nedostatečná konkurenceschopnost služeb v cestovním ruchu související s nedostatečnou modernizací nebo chybějící infrastrukturou cestovního ruchu a nedostačujícím zvyšováním kvality služeb. ● Podcenění významu zajištění dopravní obslužnosti v oblastech pro cestovní ruch (otázka parkovišť, přístupových cest, integrovaná hromadná doprava s dostatečnou návazností spojů a dostupností i do méně obydlených míst).

<p>zvyšující se teploty v přímořských oblastech, zdravotní rizika spojená s nadměrným vystavováním organismu slunečnímu záření...).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Snižování návštěvnosti regionu v důsledku celosvětového úpadku zájmu turistů o Evropu nebo v důsledku nepředvídatelných událostí (terorismus, živelné katastrofy, ropná krize apod.).
<p>Lidské zdroje a trh práce</p>	
<p>Silné stránky</p>	<p>Slabé stránky</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● Příznivá věková struktura obyvatel regionu, vysoké procento obyvatel v produktivním věku. ● Ochota lidí všech věkových skupin průběžně se vzdělávat, poptávka mladých lidí po vyšším a kvalitnějším vzdělání. ● Růst počtu nově přijímaných žáků ke střednímu vzdělávání. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Vysoký podíl lidí s nízkým vzděláním. ● Dlouhodobě vysoká míra nezaměstnanosti. ● Nízká kvalita infrastruktury školství jakožto předpoklad pro zajištění dostatečné dostupnosti moderního způsobu vzdělávání zajišťujícího dostatečnou konkurenceschopnost absolventů na trhu práce. ● Nízká vnitřní mobilita pracovní síly. ● Nedostatečná tvorba nových pracovních míst. ● Strukturální nerovnováha mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce. ● Odliv vzdělaných mladých lidí z regionu. ● Chybí kooperující systém celoživotního učení dospělých, jazykové vzdělávání je málo efektivní.
<p>Příležitosti</p>	<p>Hrozby</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● Zlepšení konkurenceschopnosti regionu v důsledku zvýšení kvality lidských zdrojů. ● Nárůst počtu obyvatel v souvislosti s příchodem vzdělaných a kvalifikovaných lidí. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Neschopnost regionu lákat přímé investice náročné na znalosti a dovednosti lidských zdrojů. ● Rostoucí strukturální a dlouhodobá nezaměstnanost. ● Stárnoucí populace a její nepříznivý zdravotní

	stav, trvající pokles počtu obyvatel.
<p>Poznámka: Text podbarvený šedou barvou označuje identifikované problémy, které vzhledem k omezeným možnostem nejsou řešeny v rámci ROP Severozápad nebo jen doplňkově. Mohou být řešeny intervencemi z tematických operačních programů nebo národních dotačních titulů.</p>	

5 STRATEGIE, CÍLE A PRIORITY OSY ROP SEVEROZÁPAD

5.1 ZÁKLADNÍ VÝCHODISKA PRO ZPRACOVÁNÍ STRATEGIE

Zpracovaná strategie vychází jak na národní úrovni, tak na úrovni Evropského společenství z několika zásadních a směrodatných politik, strategií a programů, které specifikují obecné cíle ČR, respektive EU pro období 2007 – 2013. Hlavním takto identifikovaným dokumentem, který představuje hlavní rámec pro definování strategie ROP Severozápad, jsou **Strategické obecné zásady Společenství pro soudržnost (SOZS)** – schválené Rozhodnutím Rady ze dne 6. října 2006 (2006/702/ES).

Hlavním cílem tohoto dokumentu je definovat strategické priority Společenství pro politiku soudržnosti a nastavit synergii implementace Lisabonské strategie. SOZS identifikují možné oblasti podpory a uznatelných aktivit, jež jsou významné pro realizaci priorit Společenství. Z tohoto důvodu se jedná o hlavní strategické směry, na kterých je strategie ROP Severozápad postavena. V kontextu SOZS by měl být ROP Severozápad zaměřen zejména na tyto tři prioritní oblasti:

- zvýšení **přitažlivosti členských států, regionů a měst** zlepšením jejich přístupnosti, zajištěním odpovídající kvality a úrovně služeb a zachováním jejich potenciálu v oblasti životního prostředí;
- podpora **inovace, podnikatelského ducha a růstu hospodářství založeného na znalostech** pomocí kapacit pro výzkum a inovace, včetně nových informačních a komunikačních technologií;
- tvorba **většího počtu a lepších pracovních míst** pomocí zapojení více osob do zaměstnání nebo do podnikání, zlepšení přizpůsobivosti pracovníků a podniků a zvýšení investic do lidského kapitálu.

SOZS nevyžaduje přímé přijetí navržených cílů a strategických směrů, ale spíše odezvu národních států a jejich snahu po dosažení těchto cílů, které by měly být v souladu s národními politikami a aktivitami, jež mají být z fondů financovány. SOZS jsou proto základním rámcem, na který ROP Severozápad svou strategií navazuje a kterou dále rozpracovává do konkrétních aktivit reagujících na stávající socioekonomickou situaci v regionu.

V přímé návaznosti na SOZS zohledňuje strategie ROP Severozápad zásady tzv. **Lisabonské agendy/Göteborgské strategie udržitelného rozvoje**.

Pět nejvýznamnějších lisabonských opatření zahrnuje **otevření trhu služeb, snížení administrativních překážek, podporu zaměřenou na rozvoj lidského kapitálu a zajištění nárůstu výdajů státního rozpočtu na výzkum a vývoj a zaměstnanost až do úrovně 3 % HDP**. Předpokládá se, že všechny tyto kroky by mohly oživit evropskou ekonomiku a její pracovní trh.

Na svém zasedání v Göteborgu v červnu 2001 doplnila Rada lisabonská opatření o environmentální dimenzi, což vedlo k vytvoření Strategie udržitelného rozvoje, týkající se čtyř hlavních kapitol: klimatických změn, dopravy, veřejného zdraví a přírodních zdrojů.

Existuje mnoho způsobů, podle kterých může politika soudržnosti i nadále významně přispívat k lisabonským prioritám. Mezi ně patří například hledání oblastí s velkým růstovým potenciálem, oblastí růstu a zaměstnanosti, oblastí podporujících implementaci souvisejících strategií, zlepšení řízení a podpora integrovaného přístupu k teritoriální kohezi – to vše v rámci vytváření udržitelných partnerství pro zajištění toho, že ekonomické, sociální a environmentální oblasti jsou řešeny integrovanými strategiemi obnovy, regenerace a rozvoje a to jak v urbanizovaných, tak ve venkovských oblastech.

Logická návaznost strategie ROP Severozápad na výše charakterizované programové a strategické dokumenty Evropského společenství je kromě zacílení na základní definované principy určená i vazbou na navazující koncepční a strategické dokumenty na národní úrovni.

- Mezi hlavní dokumenty v této oblasti patří zejména Národní Lisabonský program 2005 – 2008 (Národní program reform), Strategie regionálního rozvoje, Národní rozvojový plán pro období 2007 – 2013 a z těchto dokumentů vyplývající NSRR. Český Národní program reform byl zpracován na základě metodik slučujících Hlavní směry hospodářské politiky a Směry zaměstnanosti EU do jednoho dokumentu. Cílem programu je posílit politickou odpovědnost za naplňování obsahu Lisabonské strategie a umožnit vyhodnocení plnění stanovených reformních kroků na úrovni České republiky.
- Hlavními prioritními oblastmi a na ně navazujícími podoblastmi jsou **makroekonomická politika** (makroekonomická stabilita a udržitelný růst), **mikroekonomické politiky** (podnikatelské prostředí, výzkum a vývoj, inovace, udržitelné využívání zdrojů a modernizace a rozvoj dopravních a ICT sítí) a **politika zaměstnanosti** (flexibilita trhu práce, začleňování na trhu práce a vzdělávání). Při zpracování tohoto materiálu byly využity Strategie udržitelného rozvoje České republiky a Strategie hospodářského růstu. Návazností strategie ROP Severozápad na tento národní dokument je tak zajištěna zároveň návaznost na zmíněné podkladové/doplňkové dílčí koncepty.

Kromě uvedených základních koncepčních a strategických materiálů, které tvoří základní výchozí rámec pro definování strategie ROP Severozápad, byly při určení strategie zohledňovány následující doplňkové materiály:

- **Strategie udržitelného rozvoje České republiky (SUR ČR - Strategie hospodářského růstu ČR 2005 – 2013, SHR ČR - Programové, strategické a koncepční dokumenty regionů)** - nejrůznější programové a koncepční dokumenty určující priority jednotlivých krajů jak průřezově, tak v rámci jednotlivých dílčích sektorů. Vedle výše uvedených národních či celoevropských koncepčních materiálů byly tyto dílčí regionální strategie (např. Programy rozvoje územního obvodu Karlovarského a Ústeckého kraje, Koncepce dopravní obslužnosti Karlovarského kraje, Koncepce rozvoje cestovního ruchu Karlovarského kraje či Regionální inovační strategie Ústeckého kraje) základním východiskem pro formování strategie ROP Severozápad. Mezi stěžejní podklady pro

zpracování zejména horizontálních témat v rámci ROP Severozápad pak patří dokumenty zaměřené na oblast životního prostředí a zdraví obyvatel a to zejména následující koncepční materiály: Zdraví pro 21. století, Evropský akční plán ŽP a zdraví dětí, Akční plán zdraví a ŽP 2004 – 2010 EU, Akční plán zdraví a ŽP České republiky (NEHAP) a Plán odpadového hospodářství ČR (POH ČR).

Při formování strategie ROP Severozápad (dále jen strategie) byly rovněž zohledněny priority a principy určené v rámci Evropské politiky územního rozvoje (ESDP) a doporučení Evropské komise členským státům definovaná v rámci Integrovaných směrů pro růst a pracovní místa pro období 2005 – 2008, představující základní směrná doporučení zohledňující revidované cíle Lisabonské strategie.

Jako zásadní podklad, který byl zohledněn v rámci stanovení principů pro zpracování strategie ROP Severozápad, je potřeba rovněž uvést vyhodnocení zkušeností regionu získaných v rámci realizace Společného regionálního operačního programu 2004 – 2006.

V rámci zpracování strategie byly využity současné metody a modely uplatňované v oblasti regionální politiky, které zdůrazňují zejména **nutnost posilování faktorů zajišťujících konkurenceschopnost regionu jako celku** nejen ve vztahu k ostatním regionům v rámci ČR, ale i ve vztahu k regionům v rámci celé EU.

Role veřejného sektoru je v současných trendech směřována **především na stimulaci vyššího využití rozvojového potenciálu regionů za současného odstraňování bariér, které jeho využití brání.**

Při definování navrhovaných intervencí vychází strategie ROP Severozápad z obecných principů směřování k zvýšení využití inovativních postupů, podpory progresivních technologií a posilování vnitřní soudržnosti regionu společně s jeho soudržností ve vztahu k ostatním regionům v ČR a sousedním regionům v Německu – to vše při respektování zásad udržitelného rozvoje.

Jak již bylo uvedeno v úvodu programu, strategie ROP Severozápad vznikla v diskusi všech zainteresovaných regionálních i národních aktérů a je tedy společným konsenzuálním výstupem.

Strategie přímo **vychází ze zpracované socioekonomické analýzy a reflektuje zjištěné problémy a potřeby regionu**, které vyplývají jednak z historického vývoje v daném území, jednak ze současných hospodářských trendů v globální ekonomice, která region vystavuje vyšší konkurenci, projevující se negativním dopadem jak na hospodářství regionu, respektive jednotlivá sektorová odvětví, tak na jeho konkurenceschopnost v oblasti atraktivity pro obyvatele, podnikatele a potenciální návštěvníky.

Strategie není navrhována jako izolovaný materiál, ale jako komplementární nástroj, který vychází z priorit a strategie NSRR a využívá a doplňuje priority a intervence navrhované v rámci jednotlivých sektorových (**tematických**) i územních programů.

To vše s cílem využít kombinace všech dostupných nástrojů k včasnému určení slabých a problémových míst a využít znalostí aktuálních i očekávaných vývojových trendů k předcházení

možných negativních dopadů identifikovaných problémů na postavení regionu v globální ekonomice, a to zejména včasným nasměrováním podpory do progresivních oborů za současné podpory rychlé transformace a odstranění přítomných bariér.

Strategie v tomto ohledu plně respektuje a navazuje na principy a cíle definované v rámci Lisabonské strategie a vychází z obecných zásad určených v rámci NSRR, zejména:

- reflektování otevřenosti české ekonomiky a její zapojení do společného trhu EU;
- nasměrování intervencí do oblastí s vysokým růstovým potenciálem definovaných věcně i územně;
- zaměření podpory na identifikované potenciály s možným multiplikačním efektem, a to jak v oblasti podpory hmotných investic (budování infrastruktury), tak investic do rozvoje lidských zdrojů, podpory zlepšování podmínek pro rozvoj VaV a podmínek pro vyšší inovativnost místních podnikatelů;
- zlepšení řízení veřejných záležitostí, modernizace a zefektivnění veřejné správy v ČR, a to na všech úrovních;
- podpora komplexního pojetí k územní soudržnosti a strategického přístupu k rozvoji místního potenciálu, optimalizace intervencí v území a podpora udržitelnosti ekonomických a sociálních struktur v jednotlivých typech území (funkční regiony, mikroregiony, městské a venkovské oblasti);
- udržitelnost hospodářského růstu v úzké souvislosti se zlepšováním stavu životního prostředí;
- komplementárnost s ostatními politikami Společenství, realizovanými v ČR, i s vlastními politikami ČR.

Při formování strategie byly rovněž brány v potaz následující principy, identifikované v rámci NSRR jako základní hodnotová hlediska pro udržitelný rozvoj ve všech jeho dimenzích, tj. ekonomické, sociální a environmentální:

- ekonomická soudržnost, tj. snižování výrazných nerovností v ekonomické výkonnosti mezi členskými státy i mezi regiony, jako dlouhodobý strategický cíl politiky soudržnosti;
- sociální soudržnost jako další dlouhodobý strategický cíl politiky soudržnosti, zaměřený na kvalitu života obyvatel;
- územní soudržnost, usilující o komplexní přístup k rozvoji území;
- rovnost příležitostí pro všechny; rovnost příležitostí mužů a žen se promítá do všech oblastí, ve kterých je potenciálně přítomno riziko diskriminace z hlediska pohlaví, věku, rasy, zdravotního stavu či náboženství;
- konkurenceschopnost spojená s modernizačním úsilím EU (Lisabonský proces), chápána jako nástroj ekonomické a sociální přeměny (znalostní ekonomika a znalostní společnost);

- zlepšování stavu životního prostředí jako základního předpokladu pro udržitelný hospodářský růst a kvalitu života obyvatel.

5.2 CÍLE STRATEGIE ROP SEVEROZÁPAD (KONTEXT NSRR)

Národní strategický referenční rámec ČR 2007 – 2013 stanovuje jako globální cíl ***přeměnu socioekonomického prostředí ČR v souladu s principy udržitelného rozvoje tak, aby ČR byla přitažlivým místem pro realizaci investic, práci a život obyvatel. Prostřednictvím trvalého posilování konkurenceschopnosti bude dosahováno udržitelného růstu s cílem dosáhnout hospodářské úrovně EU-25. ČR bude usilovat o růst zaměstnanosti a o vyvážený a harmonický rozvoj regionů, který povede ke zvyšování úrovně kvality života obyvatelstva.***

K dosažení stanoveného globálního cíle NSRR předpokládá směřování intervencí zejména na:

- **zlepšování atraktivity státu a jeho regionů prostřednictvím rozvoje a zkvalitňování infrastruktury;**
- podporu podnikání, inovací a znalostní ekonomiky posilováním výzkumných kapacit, technologického rozvoje, vzdělávacích aktivit, infrastruktury pro podnikání a inovačních sítí včetně využívání nových informačních technologií;
- tvorbu a zkvalitňování pracovních míst prostřednictvím investic do vzniku nových aktivit a rozvoje lidských zdrojů;
- **dlouhodobě udržitelný rozvoj všech tří dimenzí, tj. environmentální, ekonomické a sociální;**
- **zvýšení ekonomické výkonnosti cestovního ruchu využitím a dalším rozvojem dostupného potenciálu.**

V kontextu výše uvedeného a v návaznosti na zpracovanou situační analýzu regionu je zřejmé, že **v regionu Severozápad existuje mnoho vážných problémů** korespondujících s definovanými cíli, a to zejména na trhu práce, v procesu adaptace ekonomiky směrem k vyšší konkurenceschopnosti a v oblasti zlepšování kvality životního prostředí.

Většina klíčových problémů je v regionu **koncentrována do průmyslového a silně urbanizovaného územního pásu** (koridoru), **tvořeného velkými městy**, městskými aglomeracemi a prostorem mezi nimi, který se rozprostírá napříč celým územím regionu od Chebu až po Děčín.

Přestože se jedná o území, které je ekonomicky nestabilní a jeho některé části jsou v hlubokém útlumu a řada sociálních indikátorů zde vykazuje extrémně negativní hodnoty, což se promítá do značně ztížených životních a pracovních podmínek, představuje toto vysoce urbanizované území hlavní rozvojovou osu regionu.

Problémy urbanizovaných center regionu doplňuje problematika venkovských (neurbanizovaných) oblastí regionu, tvořících v převážné míře zázemí pro mnoho

volnočasových a rekreačních aktivit obyvatel měst. Stejně jako urbanizovaná centra regionu, i tyto oblasti se potýkají zejména s pokračujícím útlumem produkčních aktivit, doprovázeným nedostatkem pracovních příležitostí a postupným „chátráním“ **místního fyzického**, ale i **sociálního prostředí**, které doplňuje negativní image regionu jako celku.

Společným problémem všech částí regionu je pak nízká infrastrukturní vybavenost, zejména v důsledku historického vývoje, umocněná navíc přetrvávající nedostatečnou dostupností regionu a jeho vnitřní propustností včetně napojení na okolní prostor nejen v ČR, ale i ve vztahu k sousedním regionům Německa.

Celkově má tato situace dopad i na nižší ekonomickou aktivitu, na zvýšený výskyt sociálních problémů a nadprůměrně vysokou nezaměstnanost, na prohlubování strukturálních problémů a na zhoršování celkové konkurenceschopnosti regionu.

Specifika regionu dokladuje i jeho označení za tzv. strukturálně postižený a hospodářsky slabý region, doporučený k tzv. soustředěné podpoře státu.

Při zohlednění identifikovaných problémů a základních výstupů situační analýzy a provedené SWOT analýzy lze konstatovat, že proces restrukturalizace a dalšího rozvoje regionu jako celku limituje několik hlavních faktorů. Jedná se zejména o:

- negativní image urbanizovaných městských center regionu, která má v konečném důsledku nepříznivý dopad na pověst a obraz celého regionu. V globálním pohledu představuje tato skutečnost jednu z hlavních bariér dalšího rozvoje regionu, způsobuje migraci obyvatelstva, brání výraznějšímu přílivu investic a v neposlední řadě odrazuje i návštěvníky regionu;
- nízká infrastrukturní vybavenost území zejména v oblasti zajištění efektivní a plnohodnotné dopravní dostupnosti a obslužnosti území, a to jak ve vztahu k okolním regionům, tak uvnitř regionu samotného;
- nedostatečná vybavenost, připravenost a schopnost regionu využít místní i nadregionální rozvojový potenciál, a to jak potenciál pro rozvoj např. cestovního ruchu, tak potenciály vyplývající z polohy regionu na mezinárodní rozvojové ose Praha – Drážďany.

5.3 RÁMCOVÁ STRATEGIE TRANSFORMACE A ROZVOJE REGIONU

V kontextu uvedeného souhrnu strategických problémů si region Severozápad vytkl následující priority pro další rozvoj regionu:

1. Rozvoj lidských zdrojů, sociální péče, zdravotnictví a trh práce

Ze všech analýz a provedených studií je patrné, že primárním problémem regionu je kvalita a rozvoj lidských zdrojů. Přestože k řešení celkového problému je potřeba zajistit i podmiňující investice, jako je dále zmiňované životní prostředí, infrastruktura či kvalita fyzického prostředí měst, představují lidské zdroje ve všech svých oblastech základní rozvojovou oblast regionu. Jejimi hlavními prioritami jsou zejména:

- zvyšování adaptability zaměstnavatelů a zaměstnanců na změny hospodářských a technických podmínek,
- podpora rozvoje vzdělávání (zavádění moderních metod a přístupů, přizpůsobování systému potřebám trhu práce) a vytváření nových pracovních míst,
- rozvoj sociální a zdravotní infrastruktury a související transformace a restrukturalizace v oblasti sociální péče a zdravotnictví,
- integrace osob ohrožených sociálním vyloučením.

V kontextu NSRR je zřejmé, že ROP Severozápad může v oblasti lidských zdrojů hrát zejména koordinační a doplňkovou roli. Pro realizaci aktivity mělo být využito zejména prostředků OP LZZ v rámci prioritní osy Adaptabilita, v oblasti neinvestiční podpory vzdělávání potom OP VK. U sociální oblasti bude návaznost podpory transformace pobytových sociálních služeb na IOP. ROP Severozápad pak bude hrát roli zejména podpůrnou, a to se zaměřením na budování infrastruktury v oblasti rozvoje lidských zdrojů se zaměřením na „investice“ spočívající v obnově fyzické infrastruktury.

2. Průmysl, podnikání a ekonomický rozvoj

Navazující oblastí, která představuje prostředí pro aktivizaci případného lidského potenciálu, je oblast podpory podnikání, průmyslu a ekonomického rozvoje. Hlavní aktivity v této oblasti by měly být soustředěny především na:

- rozvoj malého a středního podnikání (MSP);
- revitalizace průmyslových objektů a nové investice na zelené louce;
- propojení výzkumu a vývoje s výrobní sférou a podporu vzniku a rozvoje technologických center.

Stejně jako v předchozí oblasti, i zde může ROP Severozápad v kontextu NSRR hrát zejména podpůrnou roli a napomoci k vytváření příznivého prostředí pro podnikání zejména podporou zlepšení fyzického prostředí ve městech, ale i na venkově a podporou rozvoje podmiňující infrastruktury např. v oblasti dopravy ve městech a napojení regionu na okolní území. V kontextu uvedených aktivit by měla být podpora v oblasti podnikání realizována především v rámci OP PI, který představuje primární nástroj pro danou oblast a u kterého se předpokládá zejména podpora revitalizace nevyužívaných průmyslových areálů a podpora vytváření podmínek pro příliv investic do regionu.

3. Životní prostředí, obnovitelné zdroje energie (OZE)

Klíčovým faktorem úspěchu všech uváděných priorit je podpora transformace a zlepšení životního prostředí v regionu, a to zejména v oblasti:

- odstraňování starých zátěží;

- rekultivace a revitalizace území zasažených těžbou;
- ochrana a obnova přírodních území a prvků v krajině;
- omezení emisí u zdrojů znečištění ovzduší a zlepšení využití odpadů (resp. obecně obnovitelných zdrojů energie);
- zavádění účinnějších metod jejich likvidace.

Problematiku životního prostředí v širším rozsahu řeší OP ŽP v rámci priority 2 „Zlepšení kvality ovzduší a snižování emisí“. Odstraňování starých ekologických zátěží je rovněž řešeno v rámci OP ŽP, regenerace brownfields potom spadá zejména pod OP PI (další využití převážně pro podnikání), popř. PRV (zemědělské využití), přičemž ROP Severozápad bude podporovat regeneraci brownfields pro veřejné využití a služby. Podpora využívání obnovitelných zdrojů energie (OZE) je v kontextu NSRR řešena v rámci více programů. Jde zejména o OP ŽP („Udržitelné využívání zdrojů energií“ - využití OZE a druhotných zdrojů energie, maximalizace energetické a elektroenergetické efektivity a prosazování úspor energie), dále pak o PRV rozšiřující intervenci i na venkovské oblasti do 500, resp. 2 000 obyvatel (výstavba decentralizovaných zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů paliv a energie - biomasy nebo bioplynu a o OP PI (prioritní osa 3 – Efektivní energie, oblast podpory 3.3.1 Úspory energie a OZE; podpora podnikatelských aktivit v oblasti úspor energie a obnovitelných, příp. i druhotných zdrojů energie).

Specifickým zdrojem prostředků, na jejichž výstupy a výsledky ROP Severozápad navazuje a které bude svými intervencemi doplňovat, jsou rovněž národní programy na podporu rekultivace důsledků povrchové těžby v regionu, které se soustřeďují na rekultivaci nevyužívaných povrchových dolů v regionu a připravují tak budoucí rozvojové plochy jak pro potenciální lokality pro příliv zahraničních investic – vazba na OP PI, tak pro rozvoj cestovního ruchu, financovaného jak v rámci IOP, tak v rámci ROP Severozápad, který by v oblasti podpory infrastruktury cestovního ruchu měl hrát klíčovou roli.

4. Doprava, technická infrastruktura

Z výsledků analýzy je zřejmé, že historický vývoj v regionu přinesl nejen významné problémy v oblasti struktury a kvality lidských zdrojů, ale též naprosto zanedbané infrastruktury v území, kde byly jakékoliv investice v důsledku příhraniční defenzivní strategie omezeny na minimum. Dopravní infrastruktura spolu s další potřebnou technickou infrastrukturou tak představuje základní podmínku pro další rozvoj všech navazujících oblastí, a to počínaje lidskými zdroji, přes podnikání až po oblast životního prostředí, kde efektivnější dopravní systém může přinést snížení lokálních emisí z nadměrného přetížení vybraných silničních tahů.

Hlavní priority v této oblasti jsou tak soustředěny na podporu rozvoje dopravní infrastruktury regionálního a nadregionálního významu, v jejímž rámci by měla být podporována zejména rekonstrukce a modernizace silnic I. - III. třídy (zlepšování propojení center regionu i jejich dostupnosti z periferních oblastí), dále je problematika dopravy soustředěna na modernizaci

železniční sítě a významných železničních uzlů, modernizaci letišť a rozšiřování letecké dopravy, zlepšování plavebních podmínek na Labi či průchodnosti hranic směrem k SRN.

Na zkvalitnění celkové mobility obyvatel a zajištění rozvoje dopravní obslužnosti regionu jsou zaměřeny zejména aktivity související s rozvojem integrované dopravy (IDS regionu, modernizace informačního a odbavovacího systému). Dílčí oblastí zkvalitňování dopravy je potom rozvoj cyklistické infrastruktury (budování páteřních cyklostezek a jejich napojení na síť v sousedních regionech) jako rovnocenného prostředku dopravní obsluhy území.

Ve vztahu k rozvoji technické infrastruktury by potom měla být podpora zaměřena především na výstavbu, rekonstrukce a rozšíření kanalizačních sítí a čistíren odpadních vod, zkvalitnění zásobování vodou a rozvoj energetických systémů.

Problematiku dopravy v rámci regionu řeší primárně OP D, na který ROP Severozápad navazuje zajištěním napojení regionu a jeho center na budované nadnárodní dopravní sítě, přičemž rozhraní mezi ROP Severozápad a OP D je dáno zejména významem projektů z národního hlediska (kdy OP D řeší výstavbu a modernizaci infrastruktury celostátního významu – silnice I. třídy, dálnice a rychlostní komunikace). V rámci rozvoje technické infrastruktury je ROP Severozápad komplementární s PRV (občanská vybavenost v obcích do 500/2 000 obyvatel) a OP ŽP (zeleň v intra a extravilánech obcí, místní komunikace, kanalizace). V návaznosti na provedené analýzy je zřejmé, že ROP Severozápad by se měl zaměřit na oblast technické infrastruktury zejména s cílem zkvalitnění, rozšíření a modernizace místní infrastruktury za předpokladu, že tyto aktivity jsou součástí komplexního řešení přeměny fyzického prostředí měst či integrovaných územních celků (mikroregionů či souměstí).

5. Cestovní ruch, lázeňství, kultura a památková péče

V návaznosti na oblast podpory podnikání a ekonomického rozvoje hraje v regionu významnou roli podpora cestovního ruchu, kde jsou hlavní priority zaměřeny do oblastí modernizace a výstavby základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu, tvorby a podpory regionálních produktů a posílení jejich jednotného marketingu. Zejména do jihozápadní části regionu je směřována podpora rozvoje lázeňství, v severozápadní části naopak do využití potenciálu přírodního bohatství (popř. také využití rekultivovaných ploch v hnědouhelných pánvích v návaznosti na cestovní ruch) a lokalit NATURA 2000. Ve sféře kultury a památkové péče jsou pak řešeny zejména problémy obnovy kulturních a technických památek a jejich využití, resp. zapojení do infrastruktury cestovního ruchu, stejně jako odpovídající podpora spolupráce kulturních institucí a subjektů v cestovním ruchu.

V kontextu NSRR a dosavadního vývoje podpory navrhovaných priorit je patrné, že pro realizaci aktivit by vedle podpory z ROP Severozápad mohly být dále v případě specifických projektů využity intervence IOP (systémové projekty nadregionálního a národního významu) nebo PRV (rekreační infrastruktura pro malokapacitní ubytování, služby pro specifické druhy turistiky – např. pěší, cyklo, vodácká turistika apod.) Vzhledem k lokalizaci regionu vůči sousedním členským státům EU (SRN) můžeme potenciál pro podporu rozvoje cestovního ruchu spatřovat také v programech evropské územní spolupráce, konkrétně tedy v OP Česká republika – Svobodný stát Bavorsko 2007 - 2013 a OP Svobodný stát Sasko - Česká republika 2007 - 2013, u kterých region

předpokládá zaměření zejména na společné využití potenciálu tam, kde je možné vytvářet přeshraniční turistické produkty.

6. Rozvoj venkova a zemědělství

Problematika oblasti venkova představuje neméně důležitou oblast, která ovlivňuje rozvoj území regionu a představuje klíčové zázemí pro rozvoj hlavních center regionu, a to jak v podobě sídelní, tak také rekreační funkce. Aktivity v této oblasti jsou zaměřeny především na zlepšování životních, sociálních a kulturních podmínek obyvatel venkova, stabilizaci a rozvoj malých sídel do 5 000 obyvatel, zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství (zavádění nových produkčních technologií, využití půdy i pro nezemědělské činnosti, podpora rozvoje agroturistiky a údržby krajiny apod.) nebo trvalou péčí o krajinu a revitalizaci horských oblastí.

V kontextu NSRR bude na podporu aktivit zaměřen zejména PRV. ROP Severozápad by měl z výše uvedeného řešit primárně rozvoj sídelních struktur velikosti 500/2 000 - 5 000 obyvatel, a to se zaměřením na podporu rovnoměrného pokrytí regionu kvalitní infrastrukturou pro rozvoj lidských zdrojů či podporou integrovaného rozvoje zaměřeného na revitalizaci fyzického prostředí venkovských obcí.

5.4 GLOBÁLNÍ A SPECIFICKÉ CÍLE STRATEGIE ROP SEVEROZÁPAD

Na základě těchto zjištění a při zohlednění výše uvedených východisek a principů a zohlednění možností ROP v kontextu nastavené strategie NSRR stanovuje strategie následující globální cíl pro ROP Severozápad.

Globální cíl ROP Severozápad

Zvýšení kvality fyzického prostředí a přeměna ekonomických a sociálních struktur regionu jako předpoklad pro zvýšení atraktivity regionu pro investice, podnikání a život obyvatel. Prostřednictvím zvýšení atraktivity regionu bude docházet k jeho konvergenci k průměrné úrovni socioekonomického rozvoje ČR/EU.

Obsahem globálního cíle ROP Severozápad je zejména vytváření prostředí pro podnikání a investice v regionu a tím přispět ke konvergenci regionu ke standardům (průměrné úrovni) rozvoje EU/ČR.

Celková konvergence (transformace a přiblížení regionu průměru EU) regionu bude jistě ovlivněna i řadou dalších faktorů, jako je podpora podnikání, příliv investic atd., na jejichž řešení se zaměřují další programy a politika.

ROP v tomto kontextu tvoří komplementární program k tematickým OP a Programu rozvoje venkova, na které navazuje, cíleně je doplňuje a napomáhá tak k zvýšení účinnosti výstupů, výsledků a dopadů těchto programů.

S ohledem na charakter území a specifika jednotlivých identifikovaných problémů regionu je předpokládána značná územní diferenciaci při jejich řešení se zaměřením na:

- zlepšování atraktivity regionu prostřednictvím rozvoje a zkvalitňování infrastruktury;
- zajištění podmínek pro dlouhodobě udržitelný rozvoj všech tří dimenzí, tj. environmentální ekonomické a sociální (integrováný místní rozvoj);
- zvýšení ekonomické výkonnosti cestovního ruchu.

K dosažení globálního cíle navrhuje strategie v kontextu výše uvedených principů a zásad a při zohlednění principu komplementarity ROP k intervencím ostatních tematických programů (podpora podnikání, rozvoj LZ, infrastruktura a ŽP, věda, výzkum, inovace) a Programu rozvoje venkova **realizaci cílených investic, které pomohou nastartovat proces postupné adaptace a modernizace zejména urbanizovaných městských center regionu** jako základních oblastí s rozvojovým potenciálem, jejichž rozvoj bude přínosem pro celý region.

Tento přístup zajistí viditelnou změnu, která bude mít příznivý dopad i na zlepšení celkového obrazu a na zvýšení konkurenceschopnosti regionu.

Současně s **regenerací fyzického a sociálního prostředí** budou intervence zaměřeny na **zlepšení vnější a vnitřní dostupnosti regionu a jeho dopravní obslužnosti** tak, aby z ní měli prospěch všichni obyvatelé regionu i jeho návštěvníci. Podpora ROP soustředěná na zlepšení dostupnosti a obslužnosti vytvoří v návaznosti na předpokládaný rozvoj nadregionálních dopravních sítí v rámci OP D podmínky **pro vyšší mobilitu obyvatelstva** (včetně pracovní síly) i **pro rozvoj podnikatelských aktivit v regionu** a ve svých důsledcích tak bude přínosem i ke zlepšení životních a pracovních podmínek obyvatel.

Pro zajištění adekvátních podmínek pro rozvoj urbanizovaných center regionu je potřeba zaměřit intervence kromě zajištění dostatečné dostupnosti a propojenosti a regenerace fyzického prostředí rovněž na **restrukturalizaci a modernizaci jejich zázemí tvořeného především neurbanizovanými venkovskými oblastmi**. Strategie proto navrhuje zaměřit část intervencí na rozvoj neurbanizovaných částí regionu, zejména s cílem vytvoření podmínek pro rozvoj občanské vybavenosti těchto oblastí spolu s podporou rozvoje místních komunit a občanských iniciativ. To vše s cílem vytvoření prostředí umožňujícího větší využití místních potenciálů či potenciálů ekonomických center regionu pro rozvoj těchto venkovských oblastí.

K využití místního a regionálního potenciálu pro rozvoj zejména neurbanizovaných území regionu, ale i jeho vybraných ekonomických center, se strategie zaměřuje rovněž na cílené intervence směřující k vytvoření podmínek pro rozvoj cestovního ruchu a lázeňství. Rozvoj cestovního ruchu by přitom měl přispět jak k vytvoření pracovních příležitostí ve venkovských oblastech regionu, tak k vyšší diverzifikaci ekonomické základny a tím i ke zvýšení celkové konkurenceschopnosti regionu. Podpora cestovního ruchu současně přispěje i k dosažení lepšího obrazu regionu.

V tomto kontextu byly definovány následující specifické cíle programu:

Specifický cíl I – Moderní a atraktivní města představující hlavní hybnou sílu ekonomického rozvoje regionu

Specifický cíl II – Venkovské oblasti využívající místní i regionální potenciál pro zajištění plnohodnotného života obyvatel

Specifický cíl III – Dostupný region umožňující efektivní mobilitu svých obyvatel

6 PRIORITY OSY ROP SEVEROZÁPAD

Pro dosažení stanoveného globálního cíle a dílčích specifických cílů stanovuje strategie ROP Severozápad při zohlednění identifikovaných problémů a hlavních principů podpory regionálního rozvoje 5 hlavních prioritních os:

- **P1 Regenerace a rozvoj měst**
- **P2 Integrovaná podpora místního rozvoje**
- **P3 Dostupnost a dopravní obslužnost regionu**
- **P4 Udržitelný rozvoj cestovního ruchu**
- **P5 Technická asistence**

Jednotlivé prioritní osy nestojí samostatně, ale tvoří vzájemně provázaný systém, jehož realizace jako celku přispěje k dosažení požadované změny v regionu. Nejdůležitějším aspektem ROP Severozápad je proto uplatnění principu koncentrace. Kromě geografické koncentrace však bude nezbytné koncentrovat také pracovní úsilí (tj. zajistit i určitou úroveň integrace) tak, aby vynaložené prostředky byly soustředěny vždy na komplexní vyřešení identifikovaných problémů v určité části regionu.

Finanční prostředky by tedy měly být co nejvíce zaměřeny na strategické investice přinášející významný dopad, a to zejména v městských oblastech, nebo by měly tvořit základ pro vytvoření podmínek pro další pokračování transformačního a rozvojového procesu. To platí především pro aktivity místního rozvoje, kde budou jednotlivé investice, obvykle menšího rozsahu, zaměřeny právě na nastartování místních iniciativ, směřujících k postupnému rozvoji těchto oblastí.

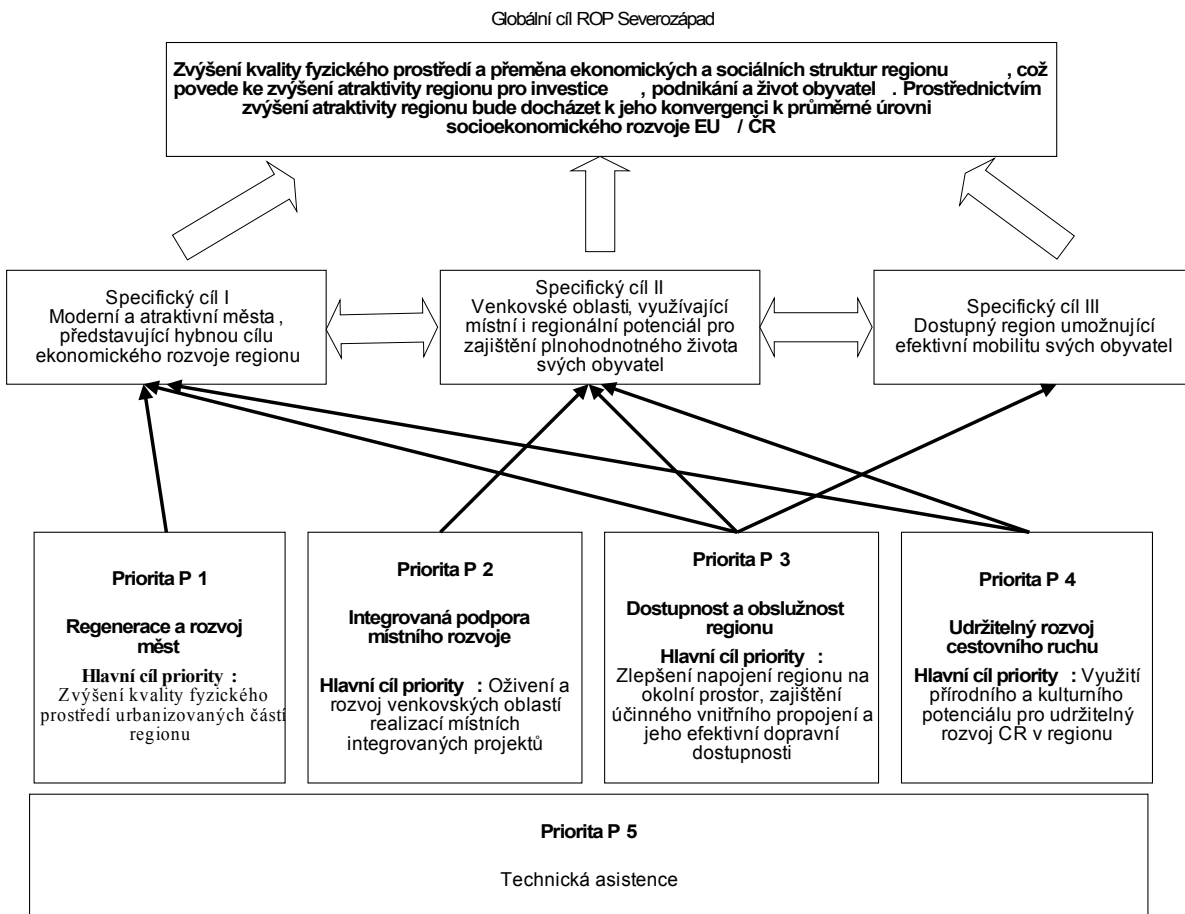
Integrovaný přístup bude nutno iniciovat a zavádět postupně. Činnosti v rámci Prioritních os 1 a 2 jsou proto navrženy a řazeny tak, že jednotliví účastníci rozvojového procesu budou muset časem spolupracovat na aktivitách s větším dopadem. Finanční zdroje nestačí na to, aby pokryly celé území a podpora velkého počtu malých projektů by vedla k rozmělnění prostředků, které by nezajistilo skutečný přínos. Zejména v městských oblastech je proto potřeba dodržet systémový koncentrovaný přístup k řešení několika prioritních projektů, jejichž realizace přinese požadovaný výsledek.

Tento proces nebude snadný a bude klást značné nároky na chování jednotlivců a institucí. Je však zásadní a vyžaduje aktivní vedení a také uplatnění nových dovedností a přístupů. Jedná se o významné aspekty regionálního rozvoje a konkurenceschopnosti, na něž je tento program zaměřen.

K podpoře tohoto procesu stanovuje program prioritní osu 5 – Technická asistence, která má za cíl nejen napomoci celkovému řízení programu, ale též napomoci změně přístupu jednotlivých regionálních hráčů k celkovému rozvoji regionu, nastartování strategických regionálních i lokálních partnerství a k podpoře jejich dalšího rozvoje.

Vzájemnou provázanost a vnitřní strukturu programu znázorňuje následující grafické znázornění:

Obrázek 2 - Vazby mezi cíli a prioritními osami ROP Severozápad

6.1 VAZBA PRIORITNÍCH OS ROP SEVEROZÁPAD NA NADŘAZENÉ DOKUMENTY

6.1.1 VAZBA ROP SEVEROZÁPAD NA ZÁKLADNÍ PODKLADOVÉ ČI VÝCHOZÍ DOKUMENTY

Strategie ROP Severozápad vychází již ve svém základním principu z obecných zásad a principů stanovených v rámci NSRR i SOZS a dalších směrodatných dokumentů jak na úrovni Evropského společenství, tak na úrovni státu.

ROP Severozápad v tomto kontextu navazuje zejména na SOZS, kde všechny prioritní osy ROP naplňují zejména prioritu SOZS zvýšení přitažlivosti členských států, regionů a měst, a to v souvislosti s modernizací a výstavbou dopravní infrastruktury a realizací opatření, jejichž cílem je vytvoření moderního a atraktivního, ekonomicky rozvinutého regionu.

Pro přesnější přehled je v následující části ROP Severozápad uveden stručný popis vazeb programu na jednotlivé klíčové strategické či koncepční materiály, z nichž strategie ROP vychází, či jejichž strategii napomáhá naplňovat.

Vazba ROP na SOZS

Hlavním východiskem pro definování strategie využití finančních prostředků ze Strukturálních fondů EU v programovacím období 2007 – 2013 jsou Strategické obecné zásady společenství 2007 – 2013 (SOZS). Tento dokument v souladu s obecným nařízením specifikuje strategické priority Evropského společenství pro politiku soudržnosti za účelem posílení realizace Lisabonské strategie.

Pro období 2007 – 2013 se politika soudržnosti EU zaměří na následující priority:

1. Zvýšení přitažlivosti členských států, regionů a měst zlepšením jejich přístupnosti, zajištěním odpovídající kvality a úrovně služeb a ochranou životního prostředí.
2. Podporu inovací, podnikavosti a růstu hospodářství založeného na znalostech pomocí kapacit pro výzkum a inovace, včetně nových informačních a komunikačních technologií.
3. Vytvoření více a lepších pracovních míst pomocí zapojení většího počtu lidí do zaměstnání nebo do podnikání, zlepšení přizpůsobivosti pracovníků a podniků a zvýšení investic do lidského kapitálu.

Tabulka 51 – Vazby oblastí podpory pro ROP Severozápad na priority Strategických obecných zásad Společenství

Oblast podpory	1.1.	1.2.	1.3.	2.1.	2.2.	3.1.	3.2.	4.1.	4.2.	4.3.	5.1.	5.2.
1. Přitažlivější Evropa a regiony Evropy pro investory a pracující												
Rozšíření a zlepšení dopravních infrastruktur	x	x		x	x	xx	xx	x	x			
Posílení součinnosti mezi ochranou životního prostředí a růstem	x	x	x	x	x	xx	xx					
Řešení intenzivního využívání tradičních zdrojů energie v Evropě						xx	xx					
2. Zlepšení znalostí a inovace pro růst												
Zvýšit a zlepšit zaměření investic do výzkumu a technologického rozvoje												
Uspadnit inovace a podporovat podnikavost												
Podporovat informační společnost pro všechny				xx								
Zlepšit přístup k financím	xx	xx	xx	x	x							
3. Vytváření více a lepších pracovních míst												
Přivést více lidí do zaměstnání, zajistit jejich setrvání v zaměstnání a	x	x	x		x		x	x	x	x		

Oblast podpory	1.1.	1.2.	1.3.	2.1.	2.2.	3.1.	3.2.	4.1.	4.2.	4.3.	5.1.	5.2.
modernizovat systémy sociální ochrany												
Zvýšit přizpůsobivost pracujících a podniků a pružnost trhů práce			x		x							
Zvýšit investice do lidského kapitálu prostřednictvím lepšího vzdělávání a dovedností			x		xx							
Správní kapacita									x		xx	x
Pomoci udržet zdravou pracovní sílu			x		xx							

Pozn.: x – slabá vazba, xx – silná vazba

1. S první obecnou zásadou SOZS „Přitažlivější Evropa a regiony Evropy pro investory a pracující“ přímo koresponduje zejména třetí specifický cíl (3. prioritní osa) ROP Severozápad spočívající v zajištění dostupnosti regionu ve smyslu efektivního rozvoje dopravní infrastruktury a mobility obyvatel regionu, která je nezbytným předpokladem hospodářského rozvoje a zvyšování produktivity prostřednictvím usnadnění pohybu osob a zboží. První obecná zásada rovněž reflektuje první specifický cíl ROP Severozápad reprezentovaný prioritní osou 1 (Regenerace a rozvoj měst) a částečně také prioritními osami 2 (Integrovaná podpora místního rozvoje) a 4 (Udržitelný rozvoj cestovního ruchu).
2. Druhá obecná zásada SOZS „Zlepšení znalostí a inovace pro růst“ je v kontextu ROP Severozápad nejvíce zastoupena prostřednictvím podpory regenerace fyzického prostředí měst, které nepřímo přispějí k zlepšení celkového podnikatelského prostředí v regionu.
3. Třetí obecná zásada SOZS se ve vztahu k specifickým cílům ROP Severozápad projevuje především provázaností s prvním, popř. druhým specifickým cílem. V rámci dílčích oblastí podpory prioritních os 1 a 2 bude kladen důraz také na podporu aktivit, jejichž nepřímým konečným důsledkem by mělo být zejména vytváření nových („více a lepších“) pracovních míst (podpora cestovního ruchu), zvyšování adaptability pracovních sil na změny hospodářských podmínek či zkvalitňování vzdělanostní úrovně obyvatelstva (podpora infrastruktury v oblasti lidských zdrojů).
4. Priorita Technická pomoc se v rámci SOZS promítá v zásadě „Vytváření více a lepších pracovních míst“, konkrétně pak v ose „Administrativní kapacita“, jejímž nepřímým dopadem by neměla být prostá podpora většího množství projektů, ale též strategičtější uvažování města v regionu, vyšší využití integrovaného přístupu k řešení problémů a aplikace principu koncentrace při jejich financování.

Vazba ROP na Lisabonskou strategii, resp. Národní program reforem České republiky

Kromě uvedené vazby na SOZS navazuje ROP Severozápad i na zmíněná „lisabonská opatření“. Revize Lisabonského programu, která byla výsledkem jeho střednědobého hodnocení, je

orientována na dosažení vyššího ekonomického růstu a vyšší zaměstnanosti při dodržování principů udržitelného rozvoje.

Národní program reforem České republiky byl vypracován na základě obnovené Lisabonské strategie, která je promítnuta do Integrovaných směrů pro růst a pracovní místa (2005 – 2008), které přijala Evropská rada v červnu roku 2005. ROP Severozápad navazuje na Národní program reforem, realizující Lisabonskou strategii, následovně:

Tabulka 52 – Vazby oblastí podpory ROP Severozápad na priority Lisabonské strategie, resp. Národního programu reforem České republiky

Oblast podpory	1.1.	1.2.	1.3.	2.1.	2.2.	3.1.	3.2.	4.1.	4.2.	4.3.	5.1.	5.2.
Makroekonomická stabilita a udržitelný růst												
Podnikatelské prostředí								x	x			
Výzkum a vývoj, inovace			x		x							
Udržitelné využívání zdrojů	x	x			xx		xxx					
Modernizace a rozvoj dopravních a ICT sítí	xx	xx	xx		x	xxx	xxx					
Flexibilita trhu práce						xx	xx					
Začleňování na trhu práce	x	x	x	x	x				x	x		
Vzdělávání			xxx		x					xx		

Pozn.: x – slabá vazba, xx – střední vazba, xxx – silná vazba

ROP Severozápad podporuje cíle obnovené Lisabonské strategie v oblastech zvyšování atraktivity území regionu soudržnosti Severozápad pro podnikání zejména zlepšením regionální dopravní infrastruktury a dostupnosti jednotlivých částí regionu a zlepšením prostředí ve městech. Dále přispěje k zlepšování podmínek pro vzdělávání, včetně celoživotního vzdělávání a zlepšení zdravotní a sociální péče prostřednictvím budování infrastruktury těchto služeb.

Prioritní osa P1 – Regenerace a rozvoj měst se přímo podílí na podpoře rozvoje ICT, rozšíření přístupu k vyššímu odbornému a vysokoškolskému vzdělávání.

Prioritní osa P2 – Integrovaná podpora místního rozvoje přispěje k realizaci NPR zejména podporou využívání ICT a dále podporou racionálního využívání zdrojů.

Prioritní osa P3 – Dostupnost a dopravní obslužnost je propojena s podoblastí NPR Modernizace a rozvoj dopravních a ICT sítí, zavádění inteligentních systémů pro řízení dopravy a dopravního provozu, zvyšování podílu železniční dopravy na přepravním trhu a zvyšování územní mobility.

Prioritní osa P4 – Udržitelný rozvoj cestovního ruchu je sekundárně zaměřena na oblast ekonomického oživení, vyvážený rozvoj ve venkovských oblastech.

Nepřímá vazba je pak mezi prioritními osami ROP P1 – Regenerace a rozvoj měst a P2 – Integrovaná podpora místního rozvoje a prioritními podoblastmi Národního Lisabonského programu zaměřenými na oblast podnikatelského prostředí.

Priority ROP Severozápad naplňují zejména následující konkrétní opatření NPR:

Tabulka 53 – Vazby prioritních os ROP Severozápad na vybraná opatření Národního programu reform České republiky

Opatření Národního programu reformem	PRIORITNÍ OSY ROP SEVEROZÁPAD				EARMARKING
	Prioritní osa 1: Regenerace a rozvoj měst	Prioritní osa 2: Integrovaná podpora místního rozvoje	Prioritní osa 3: Dostupnost a dopravní obslužnost	Prioritní osa 4: Udržitelný rozvoj cestovního ruchu	
Maximalizovat energetickou a materiálovou efektivnost a racionální využívání zdrojů	x	x	x	x	kód 52 (P 1)
Modernizovat a rozvíjet dopravní síť	x		xx		kód 29 (P 3)
Zavádět inteligentní systémy pro řízení dopravy a dopravního provozu			xx		kód 28 (P 3)
Zvýšit podíl železniční dopravy na přepravním trhu a rozvíjet kombinovanou dopravu			xx		
Podporovat rozvoj a využívání ICT	xx	xx			kód 11 (P 1, P 2)
Zvýšit územní mobilitu			xx		
Prosazovat rovné příležitosti žen a mužů na trhu práce	x	x		x	
Rozšířit přístup k vyššímu odbornému a vysokoškolskému vzdělávání	xx				
Podporovat spolupráci zaměstnavatelů, zaměstnanců a vzdělávacích a odborně profesních institucí	x	x		x	
Podporovat další vzdělávání ve firmách	x	x		x	
Zvýšit informační vzdělanost	x	x		x	

Pozn.: x – střední až slabá vazba, xx – silná vazba

V ROP Severozápad byly definovány kategorie výdajů (kódy intervencí) 11, 28, 29 a 52 pro earmarking v celkové výši 42 982 601 EUR, což představuje 5,64% z celkové ERDF alokace ROP ve výši 762 765 901 EUR. Informace o celkovém indikativním rozdělení pro earmarking dle kategorií výdajů příspěvku ERDF pro ROP Severozápad v souladu s čl. 37 odst. 1, písm. d) obecného nařízení jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka 54 - Kódy oblastí intervence v rámci earmarkingu

Kód	Název	Částka (EUR)
11	Informační a komunikační technologie (přístup, zabezpečení, interoperabilita, předcházení rizikům, výzkum, inovace, e-obchod atd.)	13 628 788
28	Inteligentní dopravní systémy	3 903 230

29	Letiště	5 209 349
52	Podpora čisté městské dopravy	20 241 234
Celkem za všechny prioritní osy – earmarking		42 982 601

Celkem za všechny prioritní osy ROP Severozápad		762 765 901
---	--	-------------

Earmarking: procento z celkové částky za prioritní osy		5,64
---	--	-------------

Region soudržnosti Severozápad je způsobilý pro financování v rámci Cíle Konvergence. Podle článku 9 obecného nařízení mají členské státy, které vstoupily do EU před 1. květnem 2004, zajistit, aby 60 % výdajů v rámci cíle Konvergence bylo určeno na priority EU podporující konkurenceschopnost a tvorbu pracovních míst, včetně splnění cílů Integrovaných hlavních směrů pro růst a zaměstnanost. Tento závazek není povinný pro Českou republiku, protože přistoupila k EU až po 1. květnu 2004. Česká republika se nicméně k earmarkingu zavázala oficiálním dopisem doručeným EK 4. července 2007.

Důvody, proč je podíl earmarkingových intervencí v rámci celkové alokace EU k tomuto Cíli pouze 5,76 %, jsou zejména následující:

- Intervence v oblasti Výzkumu a technologického rozvoje jsou mimo rámec Regionálních operačních programů;
- Z důvodu efektivity je to především OP PI, který podporuje inovaci a soukromé podnikání v regionech;
- Z důvodu efektivity jsou informační a komunikační technologie v regionech kofinancovány především z IOP;
- TEN-T jsou kofinancovány z OP D;
- Z důvodu efektivity jsou intervence spojené s obnovitelnými zdroji energie a energetickou účinností kofinancovány z OP ŽP;
- Intervence spojené se zlepšováním přístupu k zaměstnání a udržitelnosti, posílením lidského kapitálu a zlepšováním sociálního začlenění znevýhodněných osob jsou primárně kofinancovány z OP VK a OP LZZ.

Během implementace ROP Severozápad by měl Řídící orgán upřednostňovat ty projekty, které spadají do intervencí v rámci earmarkingu.

Vazba ROP na Strategii regionálního rozvoje České republiky

Velmi úzké vazby lze nalézt rovněž mezi ROP a Strategií regionálního rozvoje ČR (SRR). Prioritní osy ROP P1 – Regenerace a rozvoj měst a P2 – Integrovaná podpora místního rozvoje přímo navazují na prioritní oblasti SRR Ekonomika regionů podporující vytváření podmínek pro dynamický hospodářský rozvoj území, a dále na oblast Lidé a osídlení, jež se zaměřuje na podporu sídelní struktury a bydlení. V souvislosti s P1 ROP se jedná i o provázání s podporou rozvoje a regenerace měst. Prioritní osa ROP P3 – Dostupnost a dopravní obslužnost přímo navazuje na prioritu SRR Infrastruktura, jež podporuje zajištění dopravní dostupnosti v území.

Další prioritní osa ROP P4 – Udržitelný rozvoj cestovního ruchu přímo vychází z prioritní oblasti SRR zaměřené na rozvoj a podporu cestovního ruchu.

Jak je z uvedených vazeb patrné, strategie ROP Severozápad se zaměřuje zejména na komplementární opatření, zvyšující účinnost a efektivitu realizovaných či plánovaných sektorových intervencí navrhovaných v rámci jednotlivých sektorových (tematických) OP.

Vazba ROP na Strategii hospodářského růstu České republiky

Cílem Strategie hospodářského růstu je významným způsobem přiblížit ČR ekonomické úrovni hospodářsky rozvinutějších zemí Evropské unie. Měřeno ukazatelem HDP na jednoho obyvatele, je v silách země dosáhnout v roce 2013 průměru EU.

K dosažení tohoto cíle by ČR měla zaměřit veřejné prostředky na podporu výrobků a služeb s vysokou přidanou hodnotou a **zatraktivnit své prostředí pro setrvání domácích společností a příliv nových ze zahraničí**. Takto vytvořená nová pracovní místa se pak v konečném důsledku kladně projeví na vzrůstající životní úrovni všech obyvatel.

Strategie hospodářského růstu (dále i SHR) je strategií priorit. Proto neřeší a ani se nezabývá všemi problémy či nedostatky.

V rámci svých pěti prioritních oblastí, Strategie vedle odvětvových přístupů usiluje i o vyvážený regionální hospodářský rozvoj, který bude zaměřen jednak na **aktivizaci nedostatečně využívaného potenciálu** a podporu hospodářského rozvoje regionů, jednak na snižování meziregionálních rozdílů a dále pak na **pomoc ekonomicky slabším oblastem**, jež by nebyly schopny zvládnout změny v ekonomické a sociální struktuře vlastními silami. Cílem je překonat trend zvyrazňování regionálních disparit a **zabránit vzniku nových nerovnováh** v odvětvové a regionální struktuře ekonomiky, které by si jinak vyžádaly další masivní přerozdělování prostředků v následujícím období. Vyvážený regionální rozvoj patří mezi horizontální principy, promítá se do všech pěti prioritních oblastí definovaných ve Strategii.

ROP Severozápad v rámci své strategie cíleně zaměřuje na vybrané oblasti Strategie hospodářského růstu ČR a to v následující struktuře:

Tabulka 55 – Vazby oblastí podpory ROP Severozápad na priority Strategie hospodářského růstu České republiky

Oblast podpory	1.1.	1.2.	1.3.	2.1.	2.2.	3.1.	3.2.	4.1.	4.2.	4.3.	5.1.	5.2.
Institucionální prostředí pro podnikání	x										xx	x
Zdroje financování											x	
Infrastruktura	x	x	x	x	x	xx	xx					
Rozvoj lidských zdrojů	x	x	xx		xx							
Věda, výzkum, inovace	x	x	x		x			x	x			

Pozn.: x – slabá vazba, xx – silná vazba

Vazba ROP Severozápad na Národní strategický referenční rámec ČR 2007 - 2013

V rámci celkového kontextu je ROP Severozápad hlavním územně diferencovaným programem zaměřujícím se na vytváření podmínek pro eliminaci vnitroregionálních disparit v regionu s využitím vzájemné komplementarity s intervencemi tematických OP. ROP Severozápad tak přímo naplňuje priority definované v rámci NSRR pro oblast územního rozvoje a vyváženého rozvoje regionů.

Dosažení IV. Strategického cíle Vyvážený rozvoj území je podmíněno klíčovými vazbami s ostatními strategickými cíli prostřednictvím regionální dimenze příslušných tematických programů:

- s I. Strategickým cílem Konkurenceschopná česká ekonomika prostřednictvím vytvoření příležitostí k podnikání v podnikatelsky méně exponovaných regionech i mimo centra regionů a prostřednictvím zintenzivnění vazeb mezi podnikateli, regiony a municipalitami;
- s II. Strategickým cílem Otevřená, flexibilní a soudržná společnost prostřednictvím rozvoje místních společenství, stabilizace osídlení mimo hlavní růstová centra, důrazu na zlepšení vzdělanosti a zaměstnatelnosti obyvatel ve znevýhodněných regionech;
- s III. Strategickým cílem Atraktivní prostředí prostřednictvím zlepšení životních podmínek a dostupnosti ve znevýhodněných regionech.

Mezi klíčové vazby strategických cílů je nezbytné zahrnout i vazbu na strategický cíl Obnova venkova (financovaný z EAFRD), přičemž je zabezpečeno jasné rozhraní intervencí.

ROP Severozápad svým zaměřením přímo navazuje na následující priority NSRR:

- rozvoj udržitelného cestovního ruchu (I. Strategický cíl)
- zlepšení dostupnosti dopravou (III. Strategický cíl)
- rozvoj městských oblastí (IV. Strategický cíl)
- rozvoj venkovských oblastí (IV. Strategický cíl)

Tabulka 56 – Vazby oblastí podpory ROP Severozápad na priority NSRR ČR 2007 - 2013

Oblast podpory	1.1.	1.2.	1.3.	2.1.	2.2.	3.1.	3.2.	4.1.	4.2.	4.3.	5.1.	5.2.
I. Strategický cíl - Konkurenceschopná česká ekonomika												
Konkurenceschopný podnikatelský sektor								x	x			
Podpora kapacit výzkumu a vývoje pro inovace												
Udržitelný rozvoj cestovního ruchu a využití potenciálu kulturního bohatství								xx	xx	xx		
II. Strategický cíl - Otevřená, flexibilní a soudržná společnost												
Vzdělávání			xx		xx							
Zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti			x		x			x	x			
Posilování sociální			x	xx								

Oblast podpory	1.1.	1.2.	1.3.	2.1.	2.2.	3.1.	3.2.	4.1.	4.2.	4.3.	5.1.	5.2.
soudržnosti												
Rozvoj informační společnosti				xx	x							
Smart administration												
III. Strategický cíl - Atraktivní prostředí												
Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí	x	x	x	x	x	xx	xx					
Zlepšení dostupnosti dopravou					x	xx	xx					
IV. Strategický cíl - Vyvážený rozvoj území												
Vyvážený rozvoj regionů	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		
Vyvážený rozvoj městských oblastí	xx	xx	xx			xx	xx	x	x	x		
Rozvoj venkovských oblastí				xx	xx	x	x	x	x	x		

Pozn.: x – slabá vazba, xx – silná vazba

Na prioritu Rozvoj udržitelného cestovního ruchu prvního strategického cíle NSRR přímo navazuje ROP Severozápad, a to prostřednictvím prioritní osy P4 - Udržitelný rozvoj cestovního ruchu, vedlejší vazbou na něj navazují i prioritní osy P1 – Regenerace a rozvoj měst a P2 – Integrovaná podpora místního rozvoje. Vazba souvisí se zaměřením prioritní osy na podporu udržitelného rozvoje stávajících atraktivit cestovního ruchu, tvorbu a nabídku produktů, programů a aktivit regionálního a nadregionálního významu, které budou atraktivní pro domácí i zahraniční turisty apod.

ROP Severozápad svojí prioritní osou P3 – Dostupnost a dopravní obslužnost přímo navazuje na třetí strategický cíl NSRR, resp. na prioritu Zlepšení dostupnosti dopravou, která se zaměřuje na výstavbu a modernizaci dopravní infrastruktury. Sekundární vazby jsou pak mezi touto prioritní oblastí NSRR a prioritními osami ROP P1 – Regenerace a rozvoj měst, P2 – Integrovaná podpora místního rozvoje a P4 – Udržitelný rozvoj cestovního ruchu.

Přímá vazba je mezi prioritou Rozvoj městských oblastí čtvrtého strategického cíle NSRR a prioritní osou P1 – Regenerace a rozvoj měst ROP, a to v oblasti zaměřené na posilování role měst jako akceleratorů růstu a rozvoje regionu.

Další přímá vazba je i mezi prioritou Rozvoj venkovských oblastí čtvrtého strategického cíle NSRR, podporující udržitelný rozvoj venkovských oblastí a prioritní osou ROP P2 – Integrovaná podpora místního rozvoje.

ROP Severozápad svými prioritními osami P1 – Regenerace a rozvoj měst a P2 – Integrovaná podpora místního rozvoje nepřímo navazuje i na prioritu prvního strategického cíle NSRR Konkurenceschopný podnikatelský sektor. Soulad je v zaměření na zvýšení motivace k podnikání vytvořením nabídky zvýhodněného financování a zvýhodněných služeb k zahájení a provozování podnikatelské činnosti, v jejím rámci bude podporován i proces zakládání, činnosti a dalšího rozvoje podnikatelské infrastruktury.

Prioritní osy ROP P1 – Regenerace a rozvoj měst a P2 – Integrovaná podpora místního rozvoje mají v rámci revitalizace obnovy fyzické infrastruktury pro RLZ přímou vazbu na prioritu Vzdělávání, která je součástí druhého strategického cíle NSRR Otevřená, flexibilní a soudržná společnost.

Další vedlejší vazba mezi prioritními osami ROP a druhým strategickým cílem NSRR je v případě prioritních os P1 – Regenerace a rozvoj měst a P2 – Integrovaná podpora místního rozvoje a prioritou Zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti, zaměřující se především na zlepšení přístupu k zaměstnání a prevenci nezaměstnanosti prostřednictvím efektivně zacílených a modernizovaných nástrojů aktivní politiky trhu práce a na podporu intervence zaměřené na zvýšení kvality informačních, poradenských, vzdělávacích, zprostředkovatelských a ostatních služeb poskytovaných institucemi na trhu práce, a to především v souvislosti s modernizací, dostavbou a úpravou potřebné infrastruktury.

Mezi prioritní osou P2 – Integrovaná podpora místního rozvoje a prioritou Posilování sociální soudržnosti je sekundární vazba, a to především v souvislosti s oblastí posilování sociální soudržnosti a dále v oblasti rovného přístupu k poptávce a nabídce informační a komunikační technologie.

Prostřednictvím podpory vyváženého rozvoje regionů, snižováním disparit v socioekonomické úrovni mezi i uvnitř regionů soudržnosti při respektování a využívání jejich sociálních, ekonomických a kulturních specifik, je vytvořena vedlejší vazba mezi prioritní osou P1 – Regenerace a rozvoj měst a prioritou Vyvážený rozvoj regionů čtvrtého strategického cíle. Přímá vazba je potom mezi touto prioritou NSRR (Vyvážený rozvoj regionů) a prioritní osou P3 – Dostupnost a dopravní obslužnost.

Vazby ROP Severozápad na další operační programy

Vazby ROP Severozápad na tematické operační programy realizované v ČR v programovém období 2007 – 2013 zobrazuje následující tabulka.

Popis koordinace s ROP Severozápad s ostatními operačními programy a s NSRR je obsažen v kapitole 10 Prováděcí opatření.

OP	Zaměření prioritních os
OP Doprava	- Obecně - Dostupnost
OP Životní prostředí	- Obecně - Zlepšení životního prostředí
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	- Počáteční vzdělávání - Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj - Další vzdělávání
OP Lidské zdroje a zaměstnanost	- Adaptabilita - Aktivní politiky trhu práce - Sociální integrace a rovné příležitosti - Veřejná správa a veřejné služby
Integrovaný operační program	- Národní podpora cestovního ruchu

	<ul style="list-style-type: none"> - Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb - Modernizace veřejné správy - Národní podpora územního rozvoje
OP Podnikání a inovace	<ul style="list-style-type: none"> - Prostředí pro podnikání a inovace - Služby pro rozvoj podnikání
OP Výzkum a vývoj pro inovace	<ul style="list-style-type: none"> - Rozvoj kapacit výzkumu a vývoje

6.2 PRŮŘEZOVÁ TÉMATA STRATEGIE ROP SEVEROZÁPAD

Problematika horizontálních témat, která prostupují všemi programy a politikami Evropské unie a programy podporovanými strukturálními fondy, tedy i ROP Severozápad, bude v programovém období 2007 – 2013 zaměřena na dvě horizontální témata dané obecným nařízením a Strategickými obecnými zásadami Společenství. Jsou jimi rovné příležitosti dle čl. 16 obecného nařízení („Rovnost mužů a žen a zákaz diskriminace“) a udržitelný rozvoj dle čl. 17 obecného nařízení („Udržitelný rozvoj“). Prioritní osy definované v ROP Severozápad přispívají v rámci svých specifických možností k dosažení těchto horizontálních cílů.

Horizontální témata jsou zapracovány do ROP Severozápad a dokumentů z něj vycházejících, jako např. Prováděcí dokument, Operační manuál aj. Tyto témata budou zohledněny zejména při výběru projektů tak, aby žadatelé byli motivováni předkládat projekty, které na ně mají neutrální, spíše však pozitivní vliv.

Horizontální téma - Rovné příležitosti

Princip rovných příležitostí znamená potírání diskriminace na základě pohlaví, rasy, etnického původu, náboženského vyznání, víry, zdravotního postižení, věku či sexuální orientace. Zvláštní důraz je kladen na rovné příležitosti žen a mužů.

V ROP Severozápad byly rovné příležitosti zohledněny v zaměření jednotlivých prioritních os a jsou zahrnuty do jednotlivých specifických cílů prioritních os a hlavních oblastí podpory. ROP Severozápad nepočítá s využitím Evropského sociálního fondu, nelze tedy stanovit aktivity jednoznačně prospěšné rovným příležitostem, mnoho aktivit programu však může rovné příležitosti zohlednit a podpořit.

Při nastavování nástrojů implementace programů bylo počítáno se zohledněním rovných příležitostí především v souvislosti se stanovením oblastí podpor, monitorováním a hodnocením programu především z hodnotících kritérií. Jednotlivé projekty posuzované v rámci ROP Severozápad budou posuzovány s ohledem na jejich hlavní cíle a na vazbu mezi opatřením, z kterého chce projekt čerpat a rovnými příležitostmi. Hodnotitelé budou bodově zvýhodňovat přínos k naplňování rovných příležitostí dle Pokynů pro hodnotitele.

Žadatel bude moci toto téma popsat přímo v projektu a svůj projekt zařadí podle následující klasifikace:

- 1) projekt je cílený na rovné příležitosti
- 2) projekt má pozitivní vliv na rovné příležitosti
- 3) projekt je neutrální k rovným příležitostem

Řídící orgán zohlední rovné příležitosti i při výběru členů monitorovacího výboru, například zapojením partnerů z řad neziskových organizací z oblasti prosazování rovnosti žen a mužů nebo zdravotně postižených a také pomocí účasti žen jako členů monitorovacího výboru.

Horizontální téma - Udržitelný rozvoj

Projekt čerpající finanční prostředky ze strukturálních fondů nesmí negativně ovlivňovat životní prostředí, což vyplývá také z právního řádu České republiky stanovující požadavky, které musí být s ohledem na životní prostředí splněny.

V rámci horizontálního tématu Udržitelný rozvoj jsou vymezeny jednotlivé dimenze, kterými je třeba se ve vztahu ke strukturálním fondům zabývat, jedná se především o znečištění (vody, vzduchu, půdy, hluková zátěž), spotřebu zdrojů (vody, energie, surovin, plochy, příp. užívání alternativních zdrojů) a odpady (produkce, resp. redukce nebezpečných a ostatních odpadů).

V ROP Severozápad se horizontální téma Životní prostředí týká všech vymezených prioritních os s výjimkou prioritní osy 5 Technická asistence, ke které je neutrální.

Je zřejmé, že v rámci prioritních os bude realizována nová výstavba/rekonstrukce budov, provozů, silnic apod., což může znamenat zvýšení negativních vlivů na životní prostředí, nicméně tyto aktivity zároveň přispějí ke zlepšení v jiné oblasti životního prostředí (např. snížení intenzity dopravy, využití brownfields atd.). V této souvislosti byly do programu začleněny podmínky, jež budou mít pozitivní vliv na životní prostředí a případné negativní vlivy budou zmenšeny na nejnižší možnou míru a budou kompenzovány vlivy pozitivními v jiné oblasti životního prostředí.

Strategie regionálního rozvoje České republiky na období let 2007 – 2013 mimo jiné v rámci tohoto průřezového tématu definuje jako nejvýznamnější problém ČR existenci strukturálně postižených regionů s negativními projevy průmyslové restrukturalizace, ve kterých se nedaří dostatečně rychle a efektivně realizovat potřebné strukturální přeměny. Důsledkem je stále ještě narušené životní prostředí a vysoká míra nezaměstnanosti, převyšující celorepublikový průměr. Vysoká míra nezaměstnanosti vykazuje nepříznivou strukturu s význačným podílem dlouhodobé nezaměstnanosti, a to právě zejména v regionech soudržnosti Severozápad a Moravskoslezsko.

Realizace horizontálního cíle Vyvážený regionální rozvoj tak představuje v regionu Severozápad jedno z hlavních témat pro celkové zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky celého území. Cílem této snahy je zajistit, aby z dlouhodobého hlediska přinášel rovnoměrný rozvoj výhody všem

oblastem regionu, a aby byl podporován rovnoměrný rozvoj regionů a docházelo ke snižování regionálních disparit. Tento přístup je jedním z hlavních předpokladů vnitřní soudržnosti regionu.

Princip horizontálního cíle Vyvážený rozvoj území byl v tomto kontextu zohledněn v rámci celého navrhovaného programu zejména prostřednictvím diferenciacce a zvýhodněného zaměření vybraných prioritních os na nejpostiženější části území.

Pro dostatečně účinný a objektivní monitoring vlivů implementace ROP Severozápad na životní prostředí byly dle doporučení zpracovatele SEA (kapitola IX. Stanovení monitorovacích ukazatelů (indikátorů) vlivu koncepce na životní prostředí) učiněny následující kroky:

- zapracování navržených environmentálních indikátorů do celkového systému sledování dopadů implementace ROP Severozápad (jako indikátory a jako kritéria pro hodnocení a výběr projektů);
- navázání systému monitoringu na systém hodnocení a výběru projektů s využitím environmentálních kritérií;
- pravidelné zveřejňování výsledků monitoringu (bude realizováno v průběhu programovacího období);
- zajištění dostatečné personální a odborné kapacity pro oblast životního prostředí v rámci sledování dopadů ROP Severozápad na životní prostředí;
- zajištění dostatečné informovanosti všech zainteresovaných skupin do implementace ROP Severozápad (zejména žadatelů) o environmentální problematice a možných vazbách projektů na životní prostředí (bude realizováno v průběhu programovacího období).

ROP Severozápad bude monitorován pomocí výběru environmentálních indikátorů, které byly navrženy zpracovatelem hodnocení SEA NRP/NSRR, respektive bude posuzován jejich vliv na vývoj komplexních klíčových indikátorů. Tyto komplexní klíčové indikátory byly navrženy ve spolupráci s odborníky v oblasti životního prostředí, jsou začleněny přímo do indikátorové soustavy ROP Severozápad a budou průběžně sledovány na úrovni programu. Jedná se o indikátor 65/31/05 Plocha obcí v oblastech se zhoršenou kvalitou ovzduší (OZKO) na území regionu a indikátor 65/31/02 Expozice obyvatelstva nadlimitními koncentracemi PM10.

Jedná se o indikátory zaměřující se na oblast znečištění ovzduší, protože tato oblast byla identifikována jako vážný environmentální problém regionu soudržnosti Severozápad. Vybrané indikátory mají komplexní povahu a na jejich konkrétním vývoji se podílí celá řada dílčích environmentálních indikátorů uvedených v SEA ROP Severozápad.

Podrobná návaznost mezi kritérii pro výběr projektů (výběr ze SEA ROP Severozápad), environmentálními indikátory ROP Severozápad (výběr ze SEA ROP Severozápad) a indikátory indikátorové soustavy ROP Severozápad zaměřenými na oblast životního prostředí shrnují následující tabulky, které zároveň uvádějí indikátory v souladu s požadavky čl. 10 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES ze dne 27. června 2001 o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí.

Tabulka č. 57 - Návaznost vybraných indikátorů a kritérií pro výběr projektů z analýzy SEA ROP Severozápad na indikátor Plocha obcí se zhoršenou kvalitou ovzduší (OZKO) na území regionu Severozápad

Indikátor programu ROP SZ	Indikátor SEA ROP SZ	Jednotka	Definice	Zdroje dat	Referenční cíl (SEA ROP SZ)	Kritérium pro výběr projektů ROP SZ	Jednotka	Zdroje dat
Plocha obcí v oblastech se zhoršenou kvalitou ovzduší (OZKO) na území regionu -NUTS2- úroveň indikátor dopadu na úrovni programu	Celková emise skleníkových plynů podle ekvivalentu CO2 podle Kjótského protokolu (viz číselník 210300 a 210400)	Tun	Emise skleníkových plynů podle ekvivalentu CO2	Projektová dokumentace	Snižovat emise CO2	Bude mít realizace projektu vliv na snížení emisí CO2 ekvivalent ? ANONE	tun/rok	Projektová dokumentace, energetický audit, monitorovací zprávy projektů
ZDROJ DAT – evaluační studie, která vyhodnotí, nakolik ke znění tohoto komplexního indikátoru přispěly jednotlivé konkrétní indikátory SEA uvedené v této tabulce a nakolik byl vývoj těchto indikátorů přímo ovlivněn realizovanými projekty – k tomu účelu budou analyzována konkrétní environment. kritéria na úrovni projektů uvedená v této tabulce	Měří emise za všechny kategorie zdrojů a tuhé částice b/SO2,GNDX d/CO (viz číselník 210600 z 210900) e/VOC	1000 tun/rok/km2	Emise znečišťujících látek za určité časové období připadajících na jednotku plochy území v tis. tunách/km2	Č-MU	Dosáhnout národní emisní stropy pro SO2,NOX, těžké organické látky a amoniak v horizontu roku 2010 a dosáhnout snížených olových hodnot pro acidifikaci pro lidské zdraví a pro vegetaci k roku 2020	Přispěje realizace projektu ke snížení emisí jednotlivých látek spojených s danou činností ? ANONE	tun/rok	Projektová dokumentace, monitorovací zprávy projektů
	Emise prioritních nebezpečných látek	tun/rok	Emise prioritních nebezpečných látek do půdy, vody, ovzduší pozn. Prioritní nebezpečné látky dle Stockholmské úmluvy a Rámcové směrnice o vodách	REZZO, Státní zdravotní ústav, Ministerstvo životního prostředí, data z jednotlivých projektů podpořených v rámci programu	Snižovat úniky a vypouštění prioritních látek a zastavení nebo postupné odstranění vypouštění a úniků prioritních nebezpečných látek	Přispěje realizace projektu ke snížení emisí prioritních nebezpečných látek spojených s danou činností ANONE	tun/rok	Projektová dokumentace, monitorovací zprávy projektů
	Rozloha ploch přírodního charakteru	M2	Rozloha nových ploch přírodního charakteru (strony, trávníky, květinové záhony, keře, lesy, zvláště chráněná území, zeleň podél toků a komunikací, lokality NATURA2000, parky, zahrady, stronožadl apod.) realizovaných v rámci programu)	Data z jednotlivých projektů, podpořených v rámci programu	Chránit přírodní prvky v zastavěných územích	Přispěje projekt k ochraně přírodních prvků v zastavěných územích ANONE	M2	Projektová dokumentace, monitorovací zprávy projektů
	Počet projektů zaměřených na environmentálně šetrné formy dopravy	Počet obyvatel	Počet projektů zaměřených na podporu environmentálně šetrných forem dopravy		Data z jednotlivých projektů podpořených v rámci programu	Je projekt zaměřen na environmentálně šetrné formy dopravy ANONE		Projektová dokumentace
EVALUACE	EVALUACE					MONITOROVACÍ ZPRÁVY		

Tabulka č. 58 - Návaznost vybraných indikátorů a kritérií pro výběr projektů z analýzy SEA ROP Severozápad na indikátor Expozice obyvatelstva nadlimitními koncentracemi PM10

Indikátor programu ROP SZ	Indikátor SEA	Jednotka	Definice	Zdroje dat	Referenční cíl	Kritérium pro výběr projektů	Jednotka	Zdroje dat
Expozice obyvatelstva nadlimitními koncentracemi PM10 indikátor výsledku – prioritní osa 3	Měrné emise za všechny kategorie zdrojů a/tuhé částice b/SC2 C/NOX d/CO (viz číselník 210600 ž 210900) e/VOC	1000 tun/rok/km ²	Emise znečišťujících látek za určité časové období připadajících na jednotku plochy území v tis. tunách/km ²	ČHMU	Dosáhnout národní emisní stropy pro SO ₂ ,NO _x , těkavé organické látky a amoniak v horizontu roku 2010 a dosáhnout směrných cílových hodnot pro acidifikaci pro lidské zdraví a pro vegetaci k roku 2020	Přispěje realizace projektu ke snížení emisí jednotlivých látek spojených s danou činností? ANO/NE	tun/rok	Projektová dokumentace, monitorovací zprávy projektů
ZDROJ DAT – evaluační studie, která vyhodnotí, nakolik ke změně tohoto komplexního indikátoru přispěly jednotlivé konkrétní indikátory SEA uvedené v této tabulce a nakolik byl vývoj těchto indikátorů přímo ovlivněn realizovanými projekty – k tomu účelu budou analyzována konkrétní environment. kritéria na úrovni projektů uvedená v této tabulce	Rozloha ploch přírodního charakteru	M2	Rozloha nových ploch přírodního charakteru (stromy, trávniky, květinové záhony, keře, lesy, zvláště chráněná území, zeleň podél toků a komunikací, lokality NATURA2000, parky, zahrady, stromořadí apod.) realizovaných v rámci programu)	Data z jednotlivých projektů, podpořených v rámci programu	Chránit přírodní prvky v zastavěných územích	Přispěje projekt k ochraně přírodních prvků v zastavěných územích ANO/NE	M2	Projektová dokumentace, monitorovací zprávy projektů
	Počet projektů zaměřených na environmentálně šetrné formy dopravy	Počet obyvatel	Počet projektů zaměřených na podporu environmentálně šetrných forem dopravy	Data z jednotlivých projektů podpořených v rámci programu	Podporovat environmentálně šetrné formy dopravy	Je projekt zaměřen na environmentálně šetrné formy dopravy ANO/NE		Projektová dokumentace, monitorovací zprávy projektů
EVALUACE	EVALUACE				EVALUACE	MONITOR.ZPRÁVY		

Ostatní indikátory a kritéria doporučené v hodnocení SEA budou sledovány doplňkově v rámci evaluační studie.

V evaluačním plánu ROP Severozápad je naplánována evaluační studie, jejímž cílem bude stanovení, jak se dva výše uvedené klíčové environmentální indikátory v průběhu realizace programu vyvíjely a nakolik k případné změně jejich stavu přispěla realizace programu ROP Severozápad. Toto posouzení bude založeno rovněž:

a) na hodnocení vývoje environmentálních kritérií pro výběr projektů (tabulky č. 1 a 2, sloupec Kritérium pro výběr projektů), k nimž se žadatelé zavázali v projektové žádosti a které budou uvádět do monitorovacích zpráv (tj. na hodnocení vlivu dosažených hodnot environmentálních kritérií pro výběr projektů na indikátory SEA ROP Severozápad, tabulky č. 1 a 2, sloupec Indikátor SEA ROP Severozápad)

b) na hodnocení vlivu dosažených hodnot indikátorů SEA ROP Severozápad (tabulky č. 1 a 2, sloupec Indikátor SEA ROP Severozápad) na indikátory programu ROP Severozápad zaměřené na životní prostředí (tabulky č. 1 a 2, sloupec Indikátory programu ROP Severozápad).

Aby byla zajištěna komplexní provázanost environmentální problematiky v rámci programu ROP Severozápad, je nastavení a provázání výše uvedeného systému monitorování a evaluačního hodnocení environmentálních kritérií doplněno ještě tím, že vliv projektu na životní prostředí (měřený celou sadou kritérií pro výběr projektů doporučených v rámci SEA ROP Severozápad) je zohledněn při hodnocení a výběru projektů. Zvýhodněny budou ty projekty, které mají pozitivní vliv na udržitelný rozvoj území. Aby žadatel získal bodové zvýhodnění, musí se v projektové žádosti zavázat k naplnění konkrétního kritéria. Jeho plnění bude následně sledováno prostřednictvím monitorovacích zpráv, které se zároveň stávají i jedním ze zdrojů informací pro výše popsání evaluační studie.

6.3 KŘÍŽOVÉ FINANCOVÁNÍ

Ve vybraných oblastech podpory ROP Severozápad bude pro naplňování cílů intervencí a programu umožněno financovat opatření, která svým charakterem spadají do oblasti pomoci Evropského sociálního fondu, pokud jsou tato opatření nezbytná pro uspokojivé provádění operace a přímo s ní souvisí. Princip křížového financování umožňuje dle obecného nařízení doplňkovým způsobem v rámci limitu 10 % na každou prioritní osu operačního programu zafinancovat aktivity spadající do oblasti podpory z jiného fondu, v případě ROP Severozápad byl v souladu s Pokyny pro křížové financování na období 2007 – 2013 stanoven limit 9 % pro financování opatření spadajících do oblasti pomoci z Evropského sociálního fondu (ESF). Limit byl stanoven na základě doporučení MF a jeho stanovení je plně v kompetenci ŘO ROP Severozápad.

Křížové financování je umožněno v Prioritní ose 1 - Regenerace a rozvoj měst, v Prioritní ose 2 - Integrovaná podpora místního rozvoje a v Prioritní ose 4 - Udržitelný rozvoj cestovního ruchu. Bude se jednat o projekty zaměřené na vybudování infrastruktury veřejných služeb (sociální a vzdělávací infrastruktura), neboť materiální zázemí je nezbytné doplnit vzděláváním zaměstnanců související se změnou charakteru poskytovaných služeb a podporou provozu nových služeb. V případě investic do vzdělávání bude křížovým financováním pokryta také tvorba vzdělávacích programů souvisejících s novým vybavením škol a školských zařízení a s podporou rovných příležitostí dětí a žáků.

Aktivity spadající pod ESF budou připuštěny také u projektů zaměřených na rozvoj a zvyšování úrovně ubytovacích zařízení a turistických informačních center, neboť analýza potvrzuje, že zaměstnanci v cestovním ruchu nemají potřebné znalosti pro poskytování kvalitních služeb, které jsou nezbytné pro plné využití potenciálu vybudovaného zázemí.

Při poskytování křížového financování bude v každém jednotlivém případě ŘO ROP Severozápad zkoumat potřebnost použití tohoto nástroje a výši křížového financování vzhledem k celkovému rozpočtu projektu (ŘO bude dodržovat jednotné limity podpory na jeden projekt, které vychází z Pokynů pro křížové financování). Řízení křížového financování u individuálních projektů v rámci finančního řízení (např. kontrola žádostí o platbu) tak bude účinně napomáhat k dodržení všech podmínek stanovených EK (zejména v čl. 34 obecného nařízení).

Při aplikaci křížového financování bude postupováno v souladu s Pokyny pro křížové financování na programové období 2007 – 2013 vydanými na národní úrovni tak, aby byla dodržena příslušná ustanovení nařízení ES.

Křížové financování bude sledováno již na úrovni projektu. V žádosti o poskytnutí dotace si žadatel zvolí možnost křížového financování, resp. aktivity, které budou v rámci křížového financování realizovány. Výdaje spadající pod křížové financování žadatel uvede již v rámci plánovaného položkového rozpočtu v projektové žádosti. Potřebnost a relevance těchto aktivit bude posouzena při hodnocení projektu a v případě, že budou odsouhlaseny a projekt vybrán k financování, bude finanční alokace na tyto aktivity uvedena ve smlouvě o poskytnutí dotace. V IS bude sledováno, zda úroveň křížového financování nepřekročí maximální hranici stanovenou na projekt a prioritní osu. Vývoj čerpání v rámci křížového financování žadatel uvede v každé monitorovací zprávě s žádostí o platbu, kde bude sledováno nepřekročení stanoveného limitu celkových způsobilých výdajů projektu.

6.4 VZTAH K OSTATNÍM FINANČNÍM NÁSTROJŮM

V rámci „urbánní“ oblasti podpory 1.1 – Podpora rozvojových pólů regionu bude podporován udržitelný rozvoj měst, a to pomocí integrovaného přístupu. V tomto ohledu má zásadní význam plánování a rozhodování o urbánních investicích na základě Integrovaných plánů rozvoje měst (IPRM). Pro udržitelný rozvoj měst se předpokládá možnost využít finančního nástroje JESSICA. Nová iniciativa JESSICA se zaměřuje na projekty Public Private Partnership a na jiné příjmy generující urbánní projekty zahrnuté v IPRM s výhledem na dosažení pákového efektu a opětovného použití zdrojů operačního programu investovaných do takovýchto projektů.

ŘO ROP Severozápad zamýšlí organizaci operací JESSICA, a to prioritně prostřednictvím holdingového fondu. V závislosti na upřesnění podmínek iniciativy JESSICA však ŘO ROP Severozápad nevyklučuje ani využití jiných variant organizace využití této iniciativy.

V oblasti iniciativy „Regions for Economic Change“ bude ŘO ROP Severozápad usilovat o:

- Vytvoření nezbytných opatření, aby do programového procesu byly zapojeny inovativní operace vztahující se k výsledkům sdružení, ve kterých má region účast.

- Povolení přítomnosti zástupce (jakožto pozorovatele) těchto sdružení, ve kterých je region zahrnut, v monitorovacím výboru, aby mohl podávat zprávu o pokroku v aktivitách sdružení.
- Zařazení zprávy o aktivitách sdružení na jednání monitorovacího výboru a diskusi příslušných návrhů, dotýkajících se programu, a to alespoň jednou ročně.
- Informování ve výroční zprávě o provádění programu o regionálních akcích zahrnutých v Iniciativě Regiony pro hospodářskou změnu.

6.5 REALIZACE PPP

Partnerství veřejného a soukromého sektoru může být za jistých podmínek pro veřejný sektor velkým přínosem, obzvláště při přípravě a implementaci infrastrukturních projektů.

Hlavní výhody PPP pro veřejný sektor jsou:

- úspora veřejných zdrojů,
- možnost zvýšeného objemu investic (pákový efekt),
- lepší „zhodnocení peněz“ díky zkušenostem soukromého sektoru,
- zkrácená délka doby výstavby,
- vysoká technická kvalita projektů,
- nižší míra rizika pro veřejný sektor, protože část rizik je přenesena na soukromý sektor.

PPP projekty nejsou pro veřejný sektor nezbytně ziskové. Proto se musí, kvůli zajištění úspěšného využití PPP a zmenšení ekonomických rizik, veřejné orgány soustředit na několik aspektů:

- využít správný PPP model,
- podpořit konkurenci mezi případnými privátními partnery,
- chránit veřejný zájem,
- garantovat realizovatelnost projektu bez jakéhokoliv nepřiměřeného zisku vyplývajícího z veřejných dotací.

Zkušenost s PPP při realizaci infrastrukturních projektů je v České republice omezená. Nadto existují pochybnosti, zda je související právní rámec dostatečně rozvinutý. Proto by mělo MMR řídit aktivity týkající se vhodného právního základu pro PPP projekty. Tento právní základ by měl být představen nejpozději do konce roku 2008.

Ministerstvo pro místní rozvoj vypracovalo (na základě usnesení vlády č. 536/2007) podrobný „Metodický výklad zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (Koncesní zákon)“, jako důležitou pomoc celému průběhu přípravy a realizace PPP projektů; může být využit zejména regiony, městy a obcemi. Na základě výše zmíněného usnesení vlády MF připravuje dílčí metodiky pro oblast daní a účetnictví. V roce 2008 bude tedy mít ČR kompletní legislativní a metodický rámec pro přípravu a realizaci PPP projektů.

V roce 2008 MMR vypracuje studie identifikující typy projektů v jednotlivých ROP, které by byly způsobilé pro realizaci pomocí PPP. Tyto studie a aktivity budou podporovány z OP TP.

Prvním úkolem řídicích orgánů ROP v podpoře PPP projektů bude rozšíření výše zmíněných informací a studií případným konečným příjemcům formou workshopů, seminářů, konferencí, publikací atd.

Řídicí orgány ROP vyhlásí nejpozději do prosince 2008 výzvu pro předkládání PPP projektů. Příjemcům, kteří budou plánovat předložení PPP návrhů, bude k dispozici technická asistence. Připravené návrhy PPP projektů budou předkládány v průběhu výzev pro prioritní osy nebo oblasti podpory související s těmito projekty.

Základním cílem všech ROP bude uskutečnit tolik PPP projektů, kolik bude v programovém období 2007 - 2013 možné. Tyto projekty vytvoří pozitivní zkušenost a očekává se, že vyvolají rostoucí trend pro realizaci dalších partnerství tohoto typu.

Při zvažování realizace konkrétního projektu pomocí partnerství veřejného a soukromého sektoru bude nutné zamezit nepřiměřenému zisku a zachovat rovný a transparentní přístup a respektování národního a evropského práva. Toto se týká především oblasti veřejné podpory.

7 POPIS PRIORITNÍCH OS

7.1 PRIORITNÍ OSA 1 – REGENERACE A ROZVOJ MĚST

7.1.1 VÝCHOZÍ STAV

Města obecně jsou díky své ekonomické síle, vyplývající ze soustředění sociálních, ekonomických a kulturních funkcí, motorem ekonomického růstu, inovací a zaměstnanosti v regionu. Význam měst v regionu Severozápad podtrhuje i skutečnost, že v rámci ČR patří region mezi nejvíce urbanizované – ve městech žije více než 80 % populace. V rámci regionu mají nejexponovanější polohu urbanizovaná území, která leží na hlavních dvou rozvojových osách – „pánevní“, s vysokou koncentrací obyvatelstva a průmyslu, a „labské“, která je součástí transevropského dopravního koridoru.

Charakteristickým rysem urbanizovaného prostoru regionu Severozápad je značná zanedbanost měst, vyznačující se zastaralou či úplně chybějící technickou, dopravní i sociální infrastrukturou, výskytem brownfields (tj. nemovitostí, které jsou vlivem minulého využívání ekologicky či jinak postižené a vyžadují prostředky pro svou regeneraci), chybějícími službami, rostoucími sociálně-patologickými jevy a dalšími problémy, které značnou měrou snižují kvalitu života obyvatel měst.

Hlavní příčiny současného stavu lze spatřovat v několika faktorech, které rozvoj měst v regionu v historii ovlivnily. Patří sem zejména následující faktory:

1. Převážná část regionu patří již po dvě století k nejdůležitějším průmyslovým základnám na českém území. Důsledkem jsou rozsáhlé průmyslové areály, které přestaly postupně sloužit svému účelu, svými parametry již neodpovídají dnešním požadavkům a prostředí měst značně narušují. Tyto historicky vzniklé areály se navíc postupem doby v důsledku růstu měst ocitly v bezprostřední blízkosti městských center.
2. Rozsáhlá území regionu Severozápad jsou devastována povrchovou těžbou hnědého uhlí a dalšího nerostného bohatství.
3. Všechna města regionu utrpěla rozsáhlou výměnou obyvatelstva v důsledku poválečného odsunu obyvatel německé národnosti po roce 1945. Na stavu měst se mj. rychle začala projevovat také skutečnost, že nově příchozí obyvatelé se obvykle necítili spjatí se svým novým bydlištěm a nepociťovali vůči němu větší míru zodpovědnosti. Řada obyvatel se po získání určitého majetku vracela zpět do vnitrozemí a byla nahrazována dalšími příchozími. Rychlá obměna obyvatelstva se všemi průvodními jevy pokračovala ještě v několika desetiletích po skončení 2. světové války.
4. Státní režim v letech 1948 – 1989 bezprecedentním způsobem těžil z průmyslového a nerostného bohatství regionu Severozápad, do rozvoje jeho infrastruktury a potřeb jeho obyvatelstva investoval však nedostatečně a především účelově – v zájmu zachování průmyslové a těžební výkonnosti.

5. Po roce 1989 na města v regionu Severozápad těžce dolehl nezbytný proces ekonomické a sociální restrukturalizace s jeho důsledky - vysokou nezaměstnaností, zvýšeným výskytem sociálních problémů, existencí ekologické zátěže po předchozích výrobcích a nevyužívaných a neudržovaných výrobních objektů, které hyzdí vzhled městských center i jejich okrajových částí.

Do urbanizovaných, hustě zalidněných a silně průmyslových oblastí je soustředěna většina klíčových problémů regionu. To značnou měrou limituje možnosti měst plnit jejich ekonomické, sociální i kulturní funkce a stát se tak motorem růstu a rozvoje celého regionu. Limitována je především schopnost měst zajistit pro své obyvatele atraktivní prostředí k bydlení, práci a trávení volného času, což se odráží mj. v nízké schopnosti přilákat do regionu či v něm udržet dostatečné množství vysoce kvalifikované pracovní síly. Důsledkem je pak nízký zájem investorů o umístění investic do regionu a snížená konkurenceschopnost regionu Severozápad jako celku.

Neatraktivnost prostředí měst regionu soudržnosti Severozápad je dále umocňována skutečností, že i školy, nemocnice, či sociální zařízení ve městech lze ve velké většině charakterizovat rovněž jako zastaralé a svou kvalitou a vybavením neodpovídající současným požadavkům.

Města za stávající situace nemají dostatek zdrojů k tomu, aby v širším měřítku regenerovala a revitalizovala svá centra a další předchozími činnostmi postižená území a zvyšovala tak významnějším způsobem kvalitu fyzického prostředí a úroveň sociální, zdravotní a vzdělávací infrastruktury. Za současného stavu je tak přínos center regionu pro jeho celkovou konkurenceschopnost a tím i přínos k naplňování cílů Lisabonské strategie značně omezen.

Problémy, s nimiž se města regionu Severozápad potýkají, dosahují takových rozměrů, že jejich řešení může přinést pouze dlouhodobá soustředěná podpora ze všech dosažitelných zdrojů.

Významnost a potřebnost cílené podpory dokladuje mimo jiné i fakt, že je region díky znatelně zhoršeným podmínkám fyzického prostředí a negativním efektům zmíněné probíhající restrukturalizace již několik let vymezen českou legislativou jako tzv. „region se soustředěnou podporou státu“. Prostředky, které do území dlouhodobě plynou v rámci národních projektů zaměřených zejména na revitalizaci bývalých těžebních oblastí, by tak mohly v synergii s prostředky ROP i dalších operačních programů vytvořit potřebný hybný moment pro celkovou socioekonomickou změnu v území.

ROP Severozápad se v rámci vymezeném jednak ostatními operačními programy, kdy je podpora revitalizace průmyslových brownfields předmětem zejména OP PI, a jednak svými omezenými zdroji, zaměří zejména na podporu zvýšení atraktivity měst, tj. modernizaci fyzického prostředí a jejich zanedbaných částí včetně vzdělávací, zdravotní a sociální infrastruktury.

Prostředky ROP mohou k dosažení žádoucích efektů napomoci tím, že jejich významná část bude nasměrována do největších měst, plnících funkci pólů rozvoje. Účinky této podpory budou zesíleny jejím integrovaným charakterem a zacílením na komplexní řešení vybraných zón či témat ve velkých městech.

Výše uvedené specifické podmínky regionu Severozápad vedou k tomu, že potřebných pozitivních změn není možné dosáhnout bez současné podpory dalších měst v souvislém urbanizovaném prostoru regionu a bez zvláštní pozornosti věnované sociální, zdravotní a vzdělávací infrastruktuře. Paralelně s uvedenou podporou ekonomických a sídelních center regionu tak bude podpora soustředěna na revitalizaci prostředí v dalších městech regionu a dále na modernizaci sociální, zdravotní a vzdělávací infrastruktury ve všech městech.

7.1.2 HLAVNÍ CÍL PRIORITY OSY

Zvýšení kvality fyzického prostředí urbanizovaných částí regionu.

7.1.3 SPECIFICKÉ CÍLE PRIORITY OSY

SC 1.1. Revitalizace a regenerace městských částí a nevyužitých objektů⁷ vedoucí ke zvýšení jejich atraktivity a opětovnému využití.

SC 1.2. Zvýšení nabídky a kvality infrastruktury pro rozvoj lidských zdrojů.

7.1.4 INDIKÁTORY

Specifikace a kvantifikace předpokládaných indikátorů pro hodnocení specifických cílů priority osy jsou součástí kapitoly 9. Monitoring a hodnocení programu.

7.1.5 STRATEGIE K DOSAŽENÍ CÍLŮ

Řešení výše popsaných problémů a jejich příčin, interpretované ve zjednodušené podobě určenými specifickými cíli programu, není možné dosáhnout bez komplexních integrovaných přístupů zaměřených na podporu velkých a cílených investic, jejichž realizace urychlí proces regenerace a revitalizace urbanizovaných částí regionu.

Stejně jako nelze uvedené problémy řešit izolovanými jednorázovými investicemi, je zcela zřejmé, že je není možné provést bez zajištění dostatečně širokého partnerství mezi všemi zainteresovanými subjekty.

Aby bylo možno dosáhnout naplnění výše uvedených specifických cílů priority, navrhuje program následující tři hlavní oblasti podpory:

1. Podpora rozvojových pólů regionu

Podpora v této oblasti podpory bude zaměřena na šest největších měst regionu soudržnosti Severozápad – pólů rozvoje:

⁷ Pod pojmem objekt lze rozumět jak individuální objekt, tak areál.

Tabulka 59 – Póly rozvoje regionu soudržnosti Severozápad

Město	Počet obyvatel (k 1.1.2006)
Ústí nad Labem	94 298
Most	67 805
Děčín	51 875
Teplice	51 010
Karlovy Vary	50 893
Chomutov	50 027

Zdroj: ÚRR, ČSÚ

V rámci této oblasti podpory budou podporovány větší (z hlediska rozvoje města) významné a strategicky zaměřené investice či skupiny investic, které významně přispějí ke zvýšení kvality fyzického prostředí a ke zlepšení celkového obrazu města. Podpořeny budou takové investice, které prokazatelně přispějí k zlepšení fyzického prostředí ve vybrané části města, případně napomohou k odstranění bariér dalšího rozvoje příslušné části města či města jako celku.

Podpora rozvojových pólů regionu („urbánní“ oblast podpory 1.1) bude zaměřena na fyzickou revitalizaci měst a obnovu a modernizaci infrastruktury veřejných služeb včetně infrastruktury pro volnočasové aktivity. V rámci oblasti podpory 1.1 budou podpořena i opatření zaměřená na městskou hromadnou dopravu (rekonstrukce nevyhovujících a výstavba nových zastávek městské hromadné dopravy včetně bezbariérové úpravy a souvisejícího vybavení, obnova vozového parku městské dopravy se zřetelem na ekologický provoz a osoby se sníženou schopností pohybu a orientace).

S ohledem na výše uvedenou potřebu integrace jednotlivých investic do širšího a dlouhodobějšího plánu revitalizace a s ohledem na zdůrazněnou potřebu širšího partnerství pro realizaci zvolených opatření bude podpora založena na Integrovaných plánech rozvoje měst (IPRM).

IPRM se rozumí soubor vzájemně obsahově a časově provázaných akcí, které směřují k revitalizaci vybrané části města či odstranění specifického tématického problému rozvoje města.

Podrobné informace o IPRM obsahuje podkapitola Mechanismus implementace.

V rámci „urbánní“ oblasti podpory 1.1 – Podpora rozvojových pólů regionu budou podporovány pouze aktivity, které budou součástí Integrovaného plánu rozvoje města (IPRM). Všechny aktivity v rámci IPRM musí přispívat k naplnění cílů této prioritní osy.

2. Podpora revitalizace a regenerace středních a malých měst

S ohledem na vysoký stupeň urbanizace regionu je zřejmé, že veškeré problémy území nelze vyřešit pouze koncentrací intervencí na ekonomická centra regionu, která jsou sice velmi významným hnacím prvkem celého území, neplní však obslužnou funkci pro celé území regionu.

Pro dosažení vyrovnaného rozvoje území je proto v rámci programu navržena doplňková oblast podpory zaměřená na podporu revitalizace a regenerace městských částí v ostatních městech regionu, a to ve městech s 5 000 – 49 999 obyvateli.

Přestože tato podpora nebude založena na IPRM, i zde bude upřednostňován integrovaný přístup. Spočívat bude zejména v důrazu na vhodné kombinování investic, způsobilých ve vzájemné synergii dosáhnout potřebného dopadu, který nelze dosáhnout izolovanou investicí.

Tato podpora bude zaměřena zejména na obnovu základních funkcí měst v regionu, tedy obnovu center měst, obnovení či rozšíření zeleně a prostranství ve městech a obnovu či modernizaci obslužných funkcí měst prostřednictvím modernizace veřejných objektů sloužících jako zázemí pro rozvoj veřejných i privátních služeb.

Regenerace brownfields

V rámci oblastí podpory 1.1 – Podpora rozvojových pólů regionu a 1.2 - Podpora revitalizace a regenerace středních a malých měst bude značná pozornost věnována regeneraci brownfields, tj. nemovitosti (pozemek, stavba, objekt, areál), která je opuštěná nebo nedostatečně využitá, je zanedbaná a může být případně i kontaminovaná. Vznikla jako pozůstatek průmyslových, těžebních, zemědělských, armádních, rezidenčních, dopravních či jiných aktivit nebo občanské vybavenosti.

Bude podporována rekonverze brownfields na nové využití veřejného charakteru nebo ekonomické využití jiné, než jsou dle Odvětvové klasifikace ekonomických činností (OKEČ): Zemědělství, myslivost, lesnictví (tj. OKEČ sekce A), Rybolov a chov ryb (tj. OKEČ sekce B), Těžba nerostných surovin (tj. OKEČ sekce C), Zpracovatelský průmysl (tj. OKEČ sekce D), Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody (tj. OKEČ sekce E) a Stavebnictví (tj. OKEČ sekce F).

Horní hranice jejich plochy není omezena a ekonomické činnosti jsou povoleny max. do 50 % rozlohy podlahové plochy nemovitosti, u pozemků max. do 50 % rozlohy tohoto pozemku. Podporovány budou pouze brownfields ve veřejném vlastnictví.

Podpora regenerace brownfields bude zahrnovat následující fáze regenerace :

- Podpora majetkoprávního řešení lokalit, včetně zajištění dopravní dostupnosti těchto lokalit pro místní silniční, cyklistickou a pěší dopravu.
- Projektová příprava regenerace, včetně potřebných průzkumů.
- Demolice nepoužitelných objektů a vyklizení pozemků.
- Dekontaminace území.
- Vybudování dopravní a technické infrastruktury nutné pro budoucí využití území.
- Rekonstrukce a výstavba objektů.
- Aktualizace a rozvoj databáze brownfields.
- Vzdělávání s tematikou regenerace a revitalizace brownfields pro dotčené subjekty – obce, instituce veřejné správy a odbornou veřejnost.
- Partnerství pro sladění zájmů veřejných a privátních subjektů, které jsou v procesu.

3. Infrastruktura v oblasti rozvoje lidských zdrojů

Třetí oblast podpory je zaměřena na zvyšování kvality života obyvatelstva regionu soudržnosti Severozápad, a to prostřednictvím investic do veřejných služeb regionálního významu v oblasti rozvoje lidských zdrojů. Podpora bude směřována do zařízení poskytujících tyto služby obyvatelům celého regionu nebo alespoň jeho části.

Podpora bude směřována zejména na modernizaci, zlepšení kvality a případně rozšíření **vzdělávací, zdravotnické a sociální infrastruktury regionálního významu.**

V oblasti **sociálních služeb** budou intervence zaměřeny na budování nových, obnovu nebo rozšíření stávajících zařízení ve vlastnictví veřejných subjektů, určených zejména pro nízkopříjmové skupiny obyvatelstva. Podpora se zaměří na modernizaci a transformaci pobytových (rezidenčních) zařízení v jiné typy sociálních služeb poskytovaných v přirozené komunitě uživatele a podporující sociální začlenění uživatele do společnosti. Součástí podpory bude i pořízení technologicky vyspělého vybavení těchto zařízení. Cílem je zajistit dostupné kvalitní sociální služby v regionu na základě střednědobého plánu poskytování sociálních služeb. Síť sociálních služeb musí zahrnovat všechny nezbytné prvky umožňující lidem s postižením setrvat nebo se vrátit do přirozeného prostředí. Nástrojem bude transformace a modernizace zařízení sociálních služeb.

V oblasti **zdravotnictví** budou intervence zaměřeny na vytvoření komplexní infrastruktury emergenční péče, na malá centra primární zdravotní péče, budování školících center a jejich vybavení, snížení ekologické zátěže, zdravotnické přístroje, zdravotnické laboratoře, informační centra a jejich vybavení, podporu optimalizace logistických a obslužných procesů.

Cílem je vytvořit moderní a dobře fungující nemocnice (zdravotnická zařízení) na nových stavebních i funkčních základech. Intervence do zdravotnické infrastruktury umožní vytvoření nové struktury lůžkové péče s ohledem na potřeby spádové oblasti zdravotnických zařízení a princip centralizace specializované a velmi specializované péče do jednotlivých logistických center. Potřeba rychlých a účinných řešení vyžaduje technologické inovace a investice do lidských zdrojů. Dalším cílem v oblasti zdravotnictví je zavedení jednotné manažerské nástavby nemocničního informačního systému umožňující kontinuální sledování efektivity a kvality zdravotní péče.

Strategie oblasti **školské a vzdělávací** vychází z dlouhodobých záměrů vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy. Hlavními cíli je: zkvalitnění a modernizace vzdělávání, zajištění souladu nabídky studijních oborů s poptávkou pracovního trhu, zajišťování rovnosti příležitostí ke vzdělávání, zajišťování kvality, monitorování a hodnocení výsledků vzdělávání, zajišťování rovnosti příležitostí ke vzdělávání, rozvoj celoživotního učení a rozvoj integrovaného systému poradenství ve školství. Podporována bude modernizace středních a vyšších odborných škol a další vzdělávací infrastruktury s potenciálem využití pro celoživotní vzdělávání včetně zkvalitňování vybavení těchto zařízení pomůckami nezbytnými pro výuku a pro zvyšování úrovně vzdělávání.

Jak je z uvedených zvolených strategií patrné, prioritní osa svým celkovým zaměřením směřuje zejména k zlepšení fyzického prostředí pro život místních obyvatel, ale i případných návštěvníků a podnikatelů a tím i celkové přitažlivosti regionu pro nové moderní investice, které by regionu měly do budoucna zajistit větší konkurenceschopnost, přispět k jeho konvergenci a nepřímo tak přispět i k naplňování cílů Lisabonské strategie.

Snahou programu není vyřešit veškeré problémy, se kterými se region potýká, nýbrž soustředit podporu na takové oblasti, které do současné doby byly opomíjeny, nejsou řešeny v jiných OP, a přesto představují zcela zásadní problém pro budoucí rozvoj regionu.

Přetrvávající negativní image regionu, způsobený špatným fyzickým prostředím center regionu a omezenou dostupností služeb v ostatních městech regionu, který limituje příliv obyvatel, odrazuje zejména kvalifikovanou pracovní sílu a v konečném důsledku tak omezuje schopnost regionu přilákat zahraniční investory a vypořádat se tak s následky ekonomické transformace regionu, je jedním z hlavních problémů, který v případě, že bude odstraněn, může napomoci urychlení transformace celého území.

7.1.6 HLAVNÍ OBLASTI PODPORY

Oblast podpory 1.1 Podpora rozvojových pólů regionu

- Revitalizace a zatraktivnění městských částí, tj. stavební obnova nebo dostavba budov včetně související dopravní a technické infrastruktury, veřejného osvětlení, zeleně a zařízení pro volnočasové aktivity.
- Regenerace brownfields – areálů dříve využívaných pro průmyslové, dopravní, vojenské, administrativní aj. účely ve městech – pro jejich další veřejné využití včetně řešení dekontaminace postižených území a související dopravní a technické infrastruktury jako součásti širšího konceptu regenerace určitého území.
- Programy pro regeneraci a revitalizaci urbanizovaných oblastí, jednotlivých měst nebo jejich částí včetně zajištění procesu jejich zpracování za použití vhodných participativních metod.
- Modernizace infrastruktury pro rozvoj lidských zdrojů (výstavba a modernizace knihoven, modernizace a úpravy vzdělávací infrastruktury v návaznosti na potřeby dalšího vzdělávání – např. polyfunkční vybavení učeben s ohledem na kombinované využití pro běžné stupně škol a další vzdělávání v rámci komunitních škol, modernizace a rekonstrukce infrastruktury pro poskytování sociální péče - např. centra denních služeb, denní a týdenní stacionáře, chráněné bydlení, domovy pro osoby se zdravotním postižením, modernizace a rekonstrukce zdravotnických zařízení).
- Modernizace městské hromadné dopravy (nákup tramvají a trolejbusů včetně doprovodné infrastruktury typu měnárny pro trolejbusy apod., zlepšování dostupnosti veřejné dopravy pro specifické skupiny obyvatel - staré a handicapované občany, zvyšování atraktivity a bezpečnosti veřejné dopravy - např. zastávky).
- Související projektová příprava, projektová dokumentace, architektonická soutěž, projektová spolupráce veřejného a soukromého sektoru (PPP), aktivity související s řízením IPRM.
- Zvyšování know-how v oblasti regenerace a revitalizace měst včetně sdílení „dobré praxe“ v ostatních zemích EU.

Oblast podpory 1.2 Podpora revitalizace a regenerace středních a malých měst

- Modernizace, obnova a rozvoj městských center, náměstí, veřejných prostranství a zeleně, včetně doplňkové infrastruktury.
- Revitalizace a zatraktivnění městských částí, tj. stavební obnova nebo dostavba budov včetně související dotčené dopravní a technické infrastruktury, veřejného osvětlení, zeleně a zařízení pro volnočasové aktivity.
- Regenerace brownfields – areálů dříve využívaných pro průmyslové, dopravní, vojenské, administrativní aj. účely ve městech – pro jejich další veřejné využití včetně řešení dekontaminace postižených území a související dopravní a technické infrastruktury jako součásti širšího konceptu regenerace určitého území.
- Modernizace infrastruktury pro rozvoj lidských zdrojů (výstavba a modernizace knihoven, modernizace a úpravy vzdělávací infrastruktury v návaznosti na potřeby dalšího vzdělávání – např. polyfunkční vybavení učeben s ohledem na kombinované využití pro běžné stupně škol a další vzdělávání v rámci komunitních škol, modernizace a rekonstrukce infrastruktury pro poskytování sociální péče - např. centra denních služeb, denní a týdenní stacionáře, chráněné bydlení, domovy pro osoby se zdravotním postižením, modernizace a rekonstrukce zdravotnických zařízení).
- Výstavba, rekonstrukce a vybavení objektů občanské vybavenosti, objektů pro kulturu, volný čas, komunitní život a veřejný sektor.
- Značení a úpravy veřejných prostranství a objektů občanské vybavenosti pro zdravotně postižené.
- Související projektová příprava, projektová dokumentace, architektonická soutěž, projektová spolupráce veřejného a soukromého sektoru (PPP).

Oblast podpory 1.3 Infrastruktura v oblasti rozvoje lidských zdrojů

- Modernizace a fyzická obnova středních škol.
- Modernizace vybavení středních a vyšších odborných škol (např. vybavení pracovních dílen, laboratoří a počítačových učeben).
- Úpravy vzdělávací infrastruktury regionálního významu v návaznosti na potřeby dalšího vzdělávání (např. polyfunkční vybavení učeben s ohledem na kombinované využití pro běžné stupně škol a další vzdělávání v rámci komunitních škol).
- Modernizace a rekonstrukce infrastruktury pro poskytování sociálních služeb s ohledem na humanizaci a sociální začlenění uživatele do společnosti, tj. transformace pobytových zařízení sociálních služeb v jiné typy sociálních služeb s důrazem na terénní a ambulantní sociální služby (např. centra denních služeb,

denní a týdenní stacionáře, chráněné bydlení, pečovatelská služba, osobní asistence).

- Modernizace a rekonstrukce krajských zdravotnických zařízení (vytvoření komplexní infrastruktury v oblasti emergenční a akutní péče, malá centra primární zdravotní péče, zdravotnické přístroje, zdravotnické laboratoře, informační centra a jejich vybavení, podpora optimalizace logistických a obslužných procesů).

7.1.7 KATEGORIE INTERVENČÍ

Rozdělení finančních alokací do úrovně jednotlivých oblastí podpory a kategorií intervencí je pouze orientační a s ohledem na vývoj zejména absorpční kapacity může být změněno.

Prioritní osa 1

(EUR)

Kategorie	% z alokace	Orientační výše alokace
Informační a komunikační technologie (přístup, zabezpečení, interoperabilita, předcházení rizikům, výzkum, inovace, e–obsah atd.)	4,03%	12 165 311
Podpora čisté městské dopravy	6,71%	20 241 234
Rozvoj kulturní infrastruktury	2,82%	8 506 628
Integrované projekty pro obnovu měst a venkova	42,08%	126 973 401
Infrastruktura pro vzdělávání	18,32%	55 276 297
Infrastruktura pro zdravotnictví	16,84%	50 835 200
Jiná sociální infrastruktura	9,20%	27 763 160
Celkem	100%	301 761 231

Oblast podpory 1.1

(EUR)

Kód	Kategorie	% z alokace	Orientační výše alokace
11	Informační a komunikační technologie (přístup, zabezpečení, interoperabilita, předcházení rizikům, výzkum, inovace, e–obsah atd.)	2,89%	3 684 253
52	Podpora čisté městské dopravy	15,85%	20 241 234
61	Integrované projekty pro obnovu měst a venkova	81,26%	103 773 510
	Celkem	100,00%	127 698 997

Oblast podpory 1.2

(EUR)

Kód	Kategorie	% z alokace	Orientační výše alokace
11	Informační a komunikační technologie (přístup, zabezpečení, interoperabilita, předcházení rizikům, výzkum, inovace, e–obsah atd.)	5,00%	3 866 649
59	Rozvoj kulturní infrastruktury	11,00%	8 506 628
61	Integrované projekty pro obnovu měst a venkova	30,00%	23 199 891
75	Infrastruktura pro vzdělávání	18,00%	13 919 933
76	Infrastruktura pro zdravotnictví	18,00%	13 919 933
79	Jiná sociální infrastruktura	18,00%	13 919 933
	Celkem	100,00%	77 332 967

Oblast podpory 1.3

(EUR)

Kód	Kategorie	%z alokace	Orientační výše alokace
11	Informační a komunikační technologie (přístup, zabezpečení, interoperabilita, předcházení rizikům, výzkum, inovace, e-obsah atd.)	4,77%	4 614 409
75	Infrastruktura pro vzdělávání	42,75%	41 356 364
76	Infrastruktura pro zdravotnictví	38,17%	36 915 267
79	Jiná sociální infrastruktura	14,31%	13 843 227
Celkem		100,00%	96 729 267

FORMA A VÝŠE PODPORY

Podpora v rámci oblasti podpory 1.1 – Podpora rozvojových pólů regionu bude poskytována výhradně v rámci IPRM, které budou realizovány prostřednictvím dílčích projektů. Individuální projekty, které nebudou součástí IPRM, nebudou v rámci oblasti podpory 1.1 – Podpora rozvojových pólů regionu podporovány.

Minimální výše celkových způsobilých výdajů IPRM financovaných z ROP činí 15 mil. EUR, v případě IPRM zaměřených na modernizaci městské hromadné dopravy 10 mil. EUR.

Maximální přípustná výše celkových způsobilých výdajů projektu na řízení IPRM může být do 2 % objemu IPRM. V případě většího počtu těchto projektů nesmí součet velikostí projektů přesáhnout 2 % celkového objemu IPRM.

V oblastech podpory 1.2 a 1.3 je předpokládána podpora individuálních, případně integrovaných projektů. Projekty budou řešit problémy identifikované strategickými rozvojovými dokumenty města, respektive strategickými dokumenty kraje.

Integrovaný projekt bude propojovat několik vzájemně se podmiňujících či souvisejících investic různého zaměření v rámci jedné oblasti intervence (např. modernizace budovy, obnova přilehlého veřejného prostranství a veřejného osvětlení jako jeden projekt složený ze tří dílčích investic). Takto předložené integrované projekty budou posuzovány jako individuální akce s využitím specificky upraveného bodového hodnocení zaměřeného mimo jiné na vyhodnocení míry integrace jednotlivých aktivit.

V rámci celé prioritní osy bude podpora poskytována formou přímé nevratné dotace.

V případě projektů, které nezakládají veřejnou podporu, může podpora z prostředků EU dosahovat až 85 % veřejných způsobilých výdajů.

V případě projektů spadajících pod režim veřejné podpory je výše podpory pro ROP Severozápad určena regionální mapou intenzity veřejné podpory na období 2007 – 2013. Ta

pro NUTS 2 Severozápad stanovuje maximální výši dotace 40 % z celkových uznatelných nákladů. Budou-li příjemci veřejné podpory malé a střední podniky, lze využít navýšení předpokládané příslušnými předpisy EU pro oblast veřejné podpory.

V případě projektů spadajících pod režim veřejné podpory bude podpora poskytována na základě blokové výjimky nebo pravidla de minimis, případně bude provedena notifikace Evropské komisi.

Poskytovaná podpora musí být v souladu s národním i komunitárním právem (včetně pravidel veřejné podpory, hospodářské soutěže a pravidel v oblasti zadávání veřejných zakázek, zejména zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách v platném znění). Podpora bude dále splňovat kritéria efektivního čerpání SF, respektovat veřejný zájem a nebude přispívat k nepřiměřeným ziskům příjemců podpory. Důraz na dodržování těchto pravidel bude kladen zejména v oblastech dopravy, regenerace brownfields, zdravotnictví, školství a sociální oblasti.

7.1.8 CÍLOVÉ SKUPINY

Obyvatelé měst, lidé pracující a podnikající ve městech, turisté, obyvatelé neurbanizovaných oblastí.

7.1.9 PŘÍJEMCI POMOCI

Bližší legislativní vymezení jednotlivých kategorií příjemců je uvedeno v kapitole 10.3.1 Vymezení příjemců.

Oblast podpory 1.1

Příjemci
Města od 50 000 obyvatel ⁸
Příjemci – dílčí projekty v rámci IPRM
Kraje
Organizace zřízené či založené městem od 50 000 obyvatel nebo krajem
Dobrovolné svazky obcí, jejichž členem je alespoň jedno město od 50 000 obyvatel
Nestátní neziskové organizace
Školská a vzdělávací zařízení s právní subjektivitou zařazená do školského rejstříku

V případě oblasti podpory 1.1 – Podpora rozvojových pólů regionu budou hlavními příjemci (nositeli IPRM) tato města: Ústí nad Labem, Most, Děčín, Teplice, Karlovy Vary a Chomutov. Ostatní jmenované subjekty v oblasti podpory 1.1 – Podpora rozvojových pólů regionu mohou být příjemci pouze v případě dílčích projektů, které jsou součástí IPRM.

⁸Dle údajů ČSÚ k 1. 1. 2006.

Oblast podpory 1.2

Příjemci
Kraje v případě projektů realizovaných ve městech s 5 000 - 49 999 obyvateli
Obce - města s počtem obyvatel v rozmezí 5 000 – 49 999
Organizace zřízené či založené městem nebo obcí s 5 000 – 49 999 obyvateli nebo krajem
Dobrovolné svazky obcí, jejichž členem je alespoň jedna obec nebo město s 5 000 – 49 999 obyvateli v případě realizace projektu převažující na území dotčeného města (měst) s 5 000 - 49 999 obyvateli
Nestátní neziskové organizace, v případě realizace projektu převažující na území obce nebo města s 5 000 - 49 999 obyvateli
Školská a vzdělávací zařízení s právní subjektivitou zařazená do školského rejstříku v případě projektů realizovaných ve městech s 5 000 - 49 999 obyvateli

Oblast podpory 1.3

Příjemci
Kraje v případě projektů realizovaných na území měst a obcí od 5 000 obyvatel
Organizace zřízené či založené krajem v případě projektů realizovaných na území měst a obcí od 5 000 obyvatel
Nestátní neziskové organizace v případě projektů realizovaných na území měst a obcí od 5 000 obyvatel

7.1.10 KŘÍŽOVÉ FINANCOVÁNÍ

Křížové financování bude využito pro:

- zahájení provozu v nových zařízeních sociálních služeb a služeb pro rizikové skupiny mládeže;
- vzdělávání personálu podpořených vzdělávacích a sociálních zařízení související se změnou charakteru poskytovaných služeb;
- doprovodné aktivity k infrastruktuře veřejných služeb;
- školení personálu ve vzdělávacích zařízeních;
- školení personálu v zařízeních sloužících skupinám ohroženým vyloučením ze společnosti;
- vzdělávání personálu podpořených zdravotnických zařízení v návaznosti na podpořené investice, doplňkové vzdělávání zaměřené na motivaci a aktivizaci zaměstnanců zdravotnických zařízení;
- rozvoj aktivit na podporu ochrany zdraví při práci.

7.1.11 KOORDINACE S OSTATNÍMI PROGRAMY

Z popisu uvedeného v rámci zdůvodnění prioritní osy je zřejmé, že hlavním zaměřením prioritní osy je zlepšení fyzického prostředí urbanizovaných oblastí zejména prostřednictvím ucelených revitalizačních projektů, zaměřených především na odstranění starých nevyužívaných areálů či objektů s cílem jejich využití pro další rozvoj příslušného města či oblasti. Prioritní osa se v tomto kontextu zaměří zejména na neprůmyslové brownfields a

doplní tak předpokládané intervence v OP PI. V této oblasti bude postup koordinován s OP PI, OP ŽP a Programem rozvoje venkova:

- 1) OP PI podporuje regeneraci brownfields s převládajícím budoucím využitím pro podnikání. Budoucí využití těchto brownfields bude spadat do OKEČ: 15-37 nebo se bude jednat o strategické služby či technologická centra;
- 2) PRV se zaměřuje na brownfields s budoucím zemědělským využitím;
- 3) prostřednictvím ROP Severozápad budou podporovány regenerace všech ostatních brownfields.

Ministerstvo životního prostředí bude předem informováno o projektech regenerace brownfields předkládaných do ROP Severozápad a OP PI. MŽP bude informovat ŘO ROP Severozápad nebo OP PI o tom, zda předkládaný projekt zahrnuje vážnou starou ekologickou zátěž, která bude řešena OP ŽP nebo může být řešena ROP Severozápad (OP PI).

Pokud jde o koordinaci s IOP, týká se následujících oblastí:

1. Oblast veřejného zdraví

V případě vybavení zdravotnickou technikou zaměří IOP svou podporu na vybrané národní sítě center akutní péče (tato centra budou MZd specifikována oborově a i lokalizací ve vybraných nemocnicích). ROP Severozápad bude podporovat komplementární investice související s rozvojem těchto center a dále vybavení zdravotnickou technikou v dalších zdravotnických zařízeních nebo částech zdravotnických zařízení, která nebudou součástí těchto sítí.

2. Sociální integrace

V případě transformace rezidenčních sociálních zařízení bude IOP řešit pilotní projekty transformace jmenovitě specifikovaných rezidenčních zařízení, která byla vybrána ve spolupráci MPSV a krajů. ROP Severozápad komplementárně řeší infrastrukturu sociálních služeb zahrnutých v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Návrat příslušníků nejvíce ohrožených sociálně vyloučených romských lokalit zpět na trh práce a do společnosti bude v IOP řešen systémovým projektem/projekty, které budou zaměřeny na nejvíce ohrožené lokality vybrané na základě odborné studie. Jsou to lokality, ve kterých bylo identifikováno selhání nástrojů uplatňovaných na místní a regionální úrovni. ROP Severozápad bude intervenovat infrastrukturou sociálních služeb nebo kombinovanými intervencemi v rámci integrovaných plánů rozvoje měst v ostatních lokalitách nspecifikovaných v IOP. V případě prosazování a realizace nástrojů sociální ekonomiky budou v IOP rozvíjeny inovativní postupy rozvoje sociální ekonomiky, zatímco ROP Severozápad podporuje ověřené a legislativou podchycené postupy, jako jsou například chráněné dílny.

V oblasti vzdělávání je rozhraní mezi ROP a OP VK vymezeno především podle typu intervencí. Podpora v rámci ROP, financovaného z ERDF, se zaměřuje na „tvrdé“ investice, tj. podporu obnovy fyzické infrastruktury, OP VK financovaného z ESF na „měkké“ projekty, zaměřené na rozšiřování kvalifikace a vzdělávání obyvatel.

U některých z plánovaných aktivit ROP Severozápad je identifikována potřeba doplňujícího vzdělávání, které nelze pokrýt v rámci křížového financování. Proto ŘO ROP Severozápad osloví řídicí orgány operačních programů kofinancovaných z ESF s informací o výčtu potřeb,

aby jej mohly řídicí orgány použít pro zacílení svých intervencí. Jedná se o tyto oblasti podpory z ESF, které doplňkovým způsobem rozvíjejí investiční projekty ROP Severozápad:

- profesní vzdělávání poskytovatelů veřejných (sociálních a vzdělávacích) služeb;
- vzdělávání poskytovatelů sociálních služeb pro osoby ohrožené sociální exkluzí a etnické menšiny (aktivity pro návrat na trh práce, dokončení a rozšíření vzdělání apod.);
- vzdělávání zaměřené na posílení soudržnosti a partnerství na místní úrovni (např. Agenda 21), ve městech i na venkově;
- vzdělávání s tematikou regenerace a revitalizace brownfields pro dotčené subjekty – obce, instituce veřejné správy a odbornou veřejnost.

Podrobnosti koordinace s tematickými operačními programy uvádí kapitola 10 Prováděcí opatření.

7.1.12 MECHANISMUS IMPLEMENTACE

V rámci implementace předpokládá program především podporu IPRM a v nich zařazených aktivit (dílčích projektů), v oblastech podpory 1.2 a 1.3 rovněž podporu individuálních, případně integrovaných projektů, jejichž specifikace bude dále upřesněna v rámci Prováděcího dokumentu ROP Severozápad. V rámci ROP Severozápad je možno realizovat projekty i formou PPP.

Integrovaný plán rozvoje města (IPRM)

Definice IPRM: IPRM se rozumí soubor vzájemně časově a obsahově provázaných akcí (projektů), které jsou realizovány:

A) Ve vymezené zóně města (územně-orientovaný přístup). IPRM zahrnuje například následující typy zásahů (činností):

- regenerace a revitalizace brownfields,
- revitalizace specifických městských území,
- modernizace veřejných ploch,
- rozvoj infrastruktury v oblasti škol a vzdělávání,
- rozvoj infrastruktury v oblasti zdravotní péče,
- posilování sociální koheze, kvality života a zdraví městské populace.

Účelem územně-orientovaného přístupu městského rozvoje je koncentrovat finanční zdroje ve vymezeném vybraném území města a řešit všechny existující problémy (zanedbané zóny) nebo podporovat růstový potenciál (růstový pól) ve vybraném území komplexním způsobem.

B) V rámci tematického integrovaného přístupu (veřejná doprava, zeleň) v celém městě.

Následně by měly integrované přístupy vést k dosažení stanovených cílů ve vybrané městské zóně nebo v tematické oblasti daného města.

Minimální finanční objem pro IPRM je stanoven na 15 mil. EUR (v případě IPRM zaměřeného na modernizaci městské hromadné dopravy 10 mil. EUR), aby bylo dosaženo dostatečné koncentrace zdrojů a nedocházelo k rozmělnění podpory. ŘO ROP Severozápad se zavazuje, že bude usilovat o průměrnou velikost finančního objemu IPRM ve výši 15 mil. EUR.

IPRM zahrnuje aktivity spolufinancované z ROP Severozápad. IPRM může také zmiňovat odděleně informativně důležité projekty ve vybrané zóně města, případně vybrané tematické oblasti, které budou spolufinancovány z jiných operačních programů. Nicméně tyto důležité projekty spolufinancovatelné z jiných (tematických) operačních programů nejsou funkčně součástí IPRM. Tyto projekty spolufinancované z jiných (tematických) operačních programů obdrží během hodnocení příslušným řídicím orgánem OP 10 % bonifikaci na základě vládního nařízení č. 883 z 13. srpna 2007.

Územní vymezení pro použití IPRM

Na „urbánní“ oblast podpory 1.1. - Podpora rozvojových pólů regionu vyčlenil ŘO ROP Severozápad z prostředků ERDF celkem 127 698 997 EUR. Tyto prostředky (kategorie intervencí 11 – Informační a komunikační technologie, 52 – Podpora čisté městské dopravy, 61 – Integrované projekty pro obnovu měst a venkova) mohou být čerpány výhradně prostřednictvím IPRM předkládaných městy s více než 50 000 obyvateli.

Následující tabulka ukazuje finanční částky v EUR určené pro IPRM ve městech s více než 50 000 obyvateli:

Kód	Kategorie	% z alokace	Orientační výše alokace
11	Informační a komunikační technologie (přístup, zabezpečení, interoperabilita, předcházení rizikům, výzkum, inovace, e–obsah atd.)	2,89%	3 684 253
52	Podpora čisté městské dopravy	15,85%	20 241 234
61	Integrované projekty pro obnovu měst a venkova	81,26%	103 773 510
Celkem		100,00%	127 698 997

V regionu soudržnosti Severozápad se jedná o následující města:

Region NUTS 2	Město	Počet obyvatel města k 1.1.2006
SZ	Ústí nad Labem	94 298
SZ	Most	67 805
SZ	Děčín	51 875
SZ	Teplice	51 010
SZ	Karlovy Vary	50 893
SZ	Chomutov	50 027

Řídící orgány ROP mohou také vyhlásit výzvu pro IPRM určená pro města menší než 50 000 obyvatel. Tyto IPRM nebudou financovány z alokace určené pro „urbánní“ prioritní osu / oblast podpory, která je určena pouze pro města nad 50 000 obyvatel a Mladou Boleslav. Řídící orgány, které vyhlásí výše uvedenou výzvu, mohou přizpůsobit finanční podmínky pro IPRM (změnit minimální finanční hranici pro IPRM) pro města s méně než 50 000 obyvateli s přihlédnutím k jejich geografickému, demografickému a ekonomickému potenciálu v regionu.

Území určená k podpoře v rámci IPRM

Účelem zpracování IPRM je řešit:

- Deprivované území (zónu) s koncentrací negativních jevů, jako je vysoká nezaměstnanost, kriminalita, sociální vyloučení, atd.)
- Území s vysokým potenciálem růstu, kde pákový efekt strukturálních fondů může být použit ke zvýšení konkurenceschopnosti zóny
- Tématicky vymezenou oblast města

Geograficky vymezená zóna pro realizaci IPRM je souvislá plocha na území města, která by měla být vybrána na základě následujících kritérií:

A) **Deprivované území** – vykazuje v regionálním kontextu nepříznivé hodnoty nejméně u dvou ukazatelů dle článku 47 prováděcího nařízení:

- vysoký stupeň chudoby a vyloučení,
- vysoký stupeň dlouhodobé nezaměstnanosti,
- neuspokojivý demografický vývoj,
- nízká úroveň vzdělání, významné nedostatky v oblasti dovedností a velký počet studentů, kteří předčasně opouštějí školu,
- vysoký stupeň kriminality a delikvence,
- obzvláště znečištěné životní prostředí,
- nízká míra hospodářské aktivity,
- velký počet přistěhovalců, etnických a minoritních skupin menšin nebo uprchlíků,
- poměrně nízká úroveň hodnoty nemovitostí,
- vysoká energetická náročnost budov.

B) **Území s vysokým potenciálem růstu** – je charakterizováno na základě následujících ukazatelů:

- vysoká koncentrace ekonomických aktivit,
- vysoký potenciál pro stimulaci podnikání a rozvoj služeb,
- významný stupeň zaměstnanosti v administrativě a v sektoru služeb,
- vysoká koncentrace vzdělávacích aktivit,

- velký význam v systému dopravní obslužnosti, který umožňuje mobilitu obyvatel a má přínos pro rozvoj města,
- velký význam pro zajištění zdravotních, sociálních, kulturních a vzdělávacích potřeb obyvatel, zvýšení kvality života ve městech,
- vysoký inovační potenciál, především ve vztahu k rozvoji podnikatelského sektoru a vzdělávacích institucí, zacílený na vzájemnou synergii jejich rozvoje.

Příprava IPRM

V počáteční fázi ŘO ROP Severozápad vyhlásí výzvu pro města k přípravě a předložení IPRM. V této výzvě ŘO ROP Severozápad specifikuje typy a charakteristiky IPRM, jeho obsah, kritéria výběru atd. Následně město připraví IPRM (vybere zónu/téma na základě výše uvedených ukazatelů, určí strategii a stanoví cíle, konzultuje s partnery atd.) Město může připravit a podat několik IPRM, jejichž zdůvodnění a stanovení priorit je podloženo vizí města o potřebách v rámci vybrané zóny/tématu.

IPRM by měl obsahovat mimo jiné tyto informace:

- socioekonomická analýza a SWOT analýza města,
- zdůvodnění výběru dané zóny/tématu ve městě na základě výše zmíněných ukazatelů,
- popis zóny/tématu,
- kvantifikace cílů, definování indikátorů,
- popis očekávaných výsledků,
- popis partnerů a jejich zapojení v přípravě a implementaci IPRM (užití principu partnerství),
- rozpočet a časový harmonogram (popis způsobu financování),
- popis administrativní kapacity a řízení IPRM,
- dopady IPRM na horizontální témata atd.,
- popis opatření k dosažení stanovených cílů IPRM (indikativní seznam projektů).

V příloze IPRM může být připojen seznam důležitých projektů spolufinancovaných z jiných operačních programů. Tyto projekty nejsou funkčně součástí IPRM.

Města předloží IPRM ŘO ROP Severozápad, který jej zhodnotí a schválí nebo zamítne. Při hodnocení IPRM dbá ŘO ROP Severozápad zejména na:

1. kritéria stanovená výzvou,
2. zdůvodnění výběru zóny/ tématu, analýzu počáteční situace pro strategii implementace IPRM,
3. definovaný cíl, vybranou strategii, indikativní seznam akcí/projektů k dosažení vybraných cílů, rozpočet a časový harmonogram, předpokládané výsledky, respektování principu partnerství, dopad na horizontální témata, administrativní kapacitu, řízení IPRM, indikátory atd.,
4. technickou kvalitu a vyzrálост navrhovaného IPRM.

Po schválení IPRM ŘO ROP Severozápad město provede předvýběr nejvhodnějších projektů k dosažení stanovených cílů IPRM. Předvýběr individuálních projektů je v

kompetenci města, které při respektování principů transparentnosti, rovných příležitostí a principu partnerství nastaví postupy pro hodnocení a výběr projektů.

Projekty předvybrané městem jsou předloženy ŘO ROP Severozápad, který je vyhodnotí. ŘO ROP Severozápad může zamítnout tyto projekty pouze na základě formálních/technických nedostatků (např. nezpůsobilost, nedostatečný rozpočet).

Realizace IPRM

V průběhu realizační fáze IPRM město pečlivě sleduje vývoj všech projektů a podává o tom zprávy ŘO ROP Severozápad. Individuální projekty jsou realizovány nositelem projektu (město nebo jeho partner). ŘO ROP Severozápad monitoruje projekty zařazené do IPRM stejným způsobem, jako ostatní projekty podporované v rámci ROP Severozápad.

Intervence v rámci IPRM budou respektovat legislativu České republiky a Evropského společenství (zvláště ve vztahu k zadávání veřejných zakázek, pravidlům veřejné podpory, pravidlům hospodářské soutěže, způsobilosti atd.) a budou realizovány tak, aby bylo zajištěno efektivní využití Strukturálních fondů EU, ochráněn veřejný zájem a zabráněno nepřiměřeným ziskům.

7.2 PRIORITNÍ OSA 2 – INTEGROVANÁ PODPORA MÍSTNÍHO ROZVOJE

7.2.1 VÝCHOZÍ STAV

Přestože jsou hlavním motorem ekonomického rozvoje v regionu soudržnosti Severozápad města, představují venkovské oblasti přirozenou součást jeho území a plní zejména v příhraničních oblastech důležitou roli v rozvoji regionu soudržnosti. Venkovské a periferní oblasti obklopují ze všech stran městská centra a centrální urbanizovaný koridor, který se rozprostírá napříč celým regionem. Vysoký stupeň urbanizace regionu se odráží i v nízké hustotě zalidnění periferních venkovských oblastí, v nichž žije zhruba pětina populace regionu soudržnosti Severozápad.

Významným faktorem, který zasáhl do vývoje venkovského prostoru a jehož tíživé důsledky nese venkov v regionu Severozápad dodnes, je téměř úplná obměna osídlení po roce 1945 v důsledku odsunu německého obyvatelstva. Došlo nejen k přetrhání vlastnických vazeb i kulturních tradic, ale dokonce k úplnému vylidnění rozsáhlých oblastí a likvidaci či marginalizaci značného počtu obcí.

Ekonomická struktura regionu, obecně výrazně poznamenána negativními důsledky procesu restrukturalizace a transformace, ovlivňuje nízkou ekonomickou výkonnost a podnikatelské aktivity rovněž na venkově, dochází k úbytku řemesel a ztrátě tradic. Negativní důsledky pro ekonomickou stabilitu venkova má rovněž značný útlum jeho zemědělské funkce. Tento proces, započatý již v důsledku vylidnění rozsáhlých oblastí venkova po roce 1945, zesílil zejména po roce 1989. Zemědělské hospodaření založené na systému státních statků a jednotných zemědělských družstev se rozpadlo v celé ČR. Avšak ve vnitrozemí ČR bylo možno realizovat navrácení zemědělských majetků, zabavených bývalým režimem,

původním majitelům, a tak alespoň zčásti zemědělskou výrobu na venkově poměrně záhy obnovit. V regionu Severozápad, který o původní strukturu vlastníků zemědělského majetku přišel obměnou obyvatelstva po roce 1945, se tento proces povětšinou uskutečnit nemohl. S výjimkou nížinných oblastí podél východní hranice regionu tak zemědělství jako ekonomický faktor na venkově začíná, byť v omezené míře, hrát roli teprve v poslední době.

Mezi hlavní problémy venkovských oblastí v regionu Severozápad patří nedostatek pracovních příležitostí v místě, plně dvě třetiny obyvatel dojíždějí pravidelně za prací a vzděláním do měst.

Dostupnost a dopravní obslužnost venkovských oblastí je nedostatečná a brání mobilitě obyvatelstva. Špatný je i stav místní technické a dopravní infrastruktury, vzhled sídel a opuštěné a zanedbané výrobní areály. Kvalita ovzduší v obcích je negativně ovlivňována domácími topeništi často spalujícími nekvalitní tuhá paliva.

K dalším typickým problémům těchto oblastí patří omezená dostupnost vzdělávacích, sociálních, zdravotnických a kulturních zařízení a služeb.

Obecným důsledkem je pak pokračující vylidňování venkova, kdy do měst odcházejí zejména mladší a kvalifikovanější lidé, zatímco na venkově zůstává obyvatelstvo v postproduktivním věku a méně kvalifikované. To dále prohlubuje sociální i ekonomické problémy venkova.

Přestože venkov v regionu Severozápad z velké části ztratil svou zemědělskou produkční funkci, je třeba jeho rozvoj podporovat souběžně s podporou měst. Na významu nabývá obytná funkce venkova zejména v okolí větších měst, kdy se stává přijatelnou alternativou v důsledku snížené atraktivity měst a napomáhá tak udržení kvalifikované síly v regionu. Na významu nabývá rovněž posilování role venkova jako prostoru pro rekreaci a regeneraci pracovních sil, což opět napomáhá k jejich udržení v regionu.

Vzhledem k popsáním zejména ekonomickým slabinám venkovského prostoru v regionu Severozápad je zřejmé, že žádoucích výsledků nelze dosáhnout bez cílené podpory absorpční kapacity venkova. Jak ukázaly výsledky mapování poptávky v méně urbanizovaných oblastech regionu a jejich následná analýza, mnoho projektů již svou povahou svědčí o určitém nedostatku místní finanční i institucionální/organizační kapacity – míra aktivní účasti obyvatel na řešení problémů je nízká, místní komunity jsou často poměrně slabé, malé a izolované a velmi často nejsou k dispozici dostatečné zdroje pro spolufinancování. Přes vysoký zájem o realizaci projektů existuje jen malé pochopení potřeby nastartovat rozvojový proces, tzn. zaměřit se na ty projekty, které mají perspektivu a pomohou vybudovat potřebné kapacity pro přípravu a realizaci větších rozvojových projektů, které by stimulovaly místní komunity a přinesly trvalou stabilitu a prosperitu.

Všechny tyto faktory představují zásadní překážky, které brání úspěšnému a trvalému rozvoji těchto lokalit, který by směřoval k vyrovnání disparit mezi venkovskými oblastmi a městskými centry. Tyto disparity přitom vytvářejí jednu z hlavních bariér zvýšení konkurenceschopnosti regionu jako celku.

7.2.2 HLAVNÍ CÍL PRIORITY OSY

Oživení a vyvážený rozvoj venkovských oblastí a jejich komunit prostřednictvím realizace cílených integrovaných projektů⁹ vycházejících z místní poptávky.

7.2.3 SPECIFICKÉ CÍLE PRIORITY OSY

SC 2.1. Posílení místní rozvojové kapacity pro přípravu a realizaci integrovaných projektů.

SC 2.2. Rozvoj a zkvalitnění infrastruktury a fyzického a kulturního prostředí.

7.2.4 INDIKÁTORY

Specifikace a kvantifikace předpokládaných indikátorů pro hodnocení specifických cílů priority osy jsou součástí kapitoly 9. Monitoring a hodnocení programu.

7.2.5 STRATEGIE K DOSAŽENÍ CÍLŮ

Strategické obecné zásady Společenství poukazují na nezbytnost vytvoření dostatečné kapacity nositelů projektů pro efektivní absorpci strukturálních fondů. Zásady zdůrazňují potřebu inovativních projektů, které jsou založeny na partnerství a posilují zapojení občanů do realizace veřejných programů a politik a v této souvislosti vyzdvihují – zejména pro méně urbanizované oblasti – význam místního rozvoje. Místní rozvoj jako forma řešení rozvojových potřeb byl od reformy v roce 1988 vždy legitimní součástí politiky hospodářské a sociální soudržnosti, jež v současnosti prioritně směřuje k dosažení Lisabonské strategie a byl součástí většiny programů SF zaostávajících regionů a zejména jejich problematických oblastí.

Místní rozvoj by neměl být zaměňován s hospodářským rozvojem na místní úrovni. Zatímco ve druhém případě se jedná o realizaci politik zakotvených v národních, případně regionálních programech, tedy o přístup směrem „shora dolů“, který ne vždy zohledňuje skutečný místní rozměr, představuje místní rozvoj (tak, jak jej chápe tato priority osa) aplikaci přístupu „zdola nahoru“, jinými slovy co nejvíce zohledňuje místní potřeby a ve vysoké míře umožňuje místní veřejnosti zapojit se nejen do identifikace těchto potřeb, ale i do realizace akcí vedoucích k jejich naplnění.

Priority osa musí tento handicap nízké finanční i organizační kapacity odstraňovat a – podobně jako v jiných úspěšných regionech EU – se přitom zaměřovat na strategické investice a iniciativy spouštějící nebo urychlující procesy místního rozvoje, neboť žádný izolovaný projekt pravděpodobně nepovede ke skutečným změnám, pokud neexistuje proces, který by na výsledek navázal a vedl k dalším rozvojovým aktivitám.

Investice v rámci této priority osy musí být cílené a sloužit k uspokojení jasně prokázaných potřeb. Z tohoto důvodu je třeba se vyvarovat financování příliš drobných či izolovaných

⁹ Integrovaný projekt je v tomto kontextu vnímán jako projekt, který neřeší izolovanou investiční akci, tedy např. pouze opravu komunikace v obci, ale též navazující investice jako je vybudování odstavňového parkoviště či informačního centra, veřejného osvětlení apod. a řeší tak problematiku jako celek, čímž je zajištěn dostatečný efekt investice. Takovýto projekt je předkládán a hodnocen jako individuální projekt s využitím upravených bodových kritérií pro umožnění hodnocení míry integrace.

projektů, které nemají žádnou perspektivu jak z pohledu budování kapacity pro větší integrované projekty a posilování motivace místních občanů, tak z pohledu hmatatelného sociálního či hospodářského přínosu.

Budování kapacity chápáné jako aktivizace co největšího množství místních subjektů a jejich zapojení do procesu identifikace potřeb a plánování místního rozvoje je základním předpokladem pro pevné zakotvení jakýchkoli rozvojových iniciativ. Je třeba zdůraznit, že se nejedná o budování administrativní kapacity, které je řešeno s podporou ESF v rámci jiného programu a že nejde ani o duplicitu s aktivitami podporovanými prostřednictvím relativně menšího objemu prostředků alokovaných na prioritní osy 2 a 3, osu III. a osu IV. v rámci Programu rozvoje venkova, k nimž je ROP Severozápad komplementární. Prioritní osa nemá specifické venkovské zaměření, jde ale o klasické aktivity místního rozvoje, které se odehrávají mimo velká urbanizovaná centra a které Evropský fond pro regionální rozvoj dosud běžně podporoval.

Pro dosažení stabilizovaného a vyváženého rozvoje méně urbanizovaných oblastí regionu se prioritní osa zaměří na cílenou podporu místní rozvojové kapacity pro přípravu a realizaci integrovaných projektů a zkvalitnění a rozvoj místní infrastruktury a fyzického a kulturního prostředí.

Zajištění uvedených cílů bude v rámci prioritní osy podporováno nastavením základních podmínek pro zahájení a realizaci obnovy obcí v méně urbanizovaných oblastech. Tento proces je založen na partnerském přístupu a je základním předpokladem podpory projektů, které mohou přinést oblasti jakýkoli hmatatelný hospodářský či sociální efekt. V rámci budování potřebné rozvojové kapacity se podpora rovněž zaměří na relativně malé, nenákladné akce, které iniciují a zajišťují trvalý zájem a pocit sounáležitosti místní komunity s rozvojovým procesem, stimulují její podporu a pocit odpovědnosti za navrhované a realizované investice a umožňují posun místního rozvoje do organizovanějšího a integrovanějšího stádia.

Za předpokladu dosažení dostatečné kapacity bude podpora následně poskytována cíleným strategickým investicím odpovídajícím místním rozvojovým potřebám a vedoucím ke stabilizaci a rozvoji oblasti.

Obě části prioritní osy jsou vzájemně úzce provázány, první je nezbytnou podmínkou úspěšnosti druhé. Z tohoto důvodu je třeba při realizaci prioritní osy důsledně respektovat i časové hledisko a umožnit jednotlivým potenciálním žadatelům dostatečnou přípravu s využitím první části podpory před spuštěním soutěže o podporu realizace vlastních rozvojových investic.

Proto bude zejména první výzva cíleně zaměřena v souladu s úsilím o vytvoření dostatečné absorpční kapacity zejména na oblast podpory 2.1. Jedná se o aktivity vedoucí k mobilizaci místní veřejnosti a plánování jejího rozvoje, tj. budování místní kapacity a zaměření se na klíčové procesy a metody strategického plánování na lokální úrovni a dále finančně nenáročné aktivity stimulující v místní komunitě pocit sounáležitosti s rozvojovým procesem.

Souběžně s podporou budování absorpční kapacity bude možné v rámci vyhlášené výzvy podpořit dobře připravené integrované projekty, které budou spadat do oblasti podpory 2.2.

Příjemci musí nicméně doložit, že navrhovaný investiční projekt reaguje na místní poptávku a potřeby a je součástí širšího konceptu rozvoje obce.

V následujících výzvách již budou podporovány standardní individuální či integrované projekty, které budou součástí místního konceptu rozvoje obce (nerozhoduje, zda byl zpracován s podporou v rámci oblasti 2.1 či nezávisle).

7.2.6 HLAVNÍ OBLASTI PODPORY

Oblast podpory 2.1 Budování kapacity pro místní rozvoj, informovanost a osvěta veřejnosti

- Aktivizace místních subjektů ze strany obecního úřadu (společná setkání, řízené diskuse, výměna zkušeností a příkladů dobré praxe) vedoucí k ustavení neformálního místního partnerství, vyhodnocení místních potřeb a vypracování jednoduchého místního akčního plánu, stanovujícího cíle ve střednědobém horizontu a obsahujícího dohodnuté strategické projekty a záměry včetně identifikace nezbytných zdrojů a subjektů potřebných k realizaci tohoto plánu.
- Zpracování informačních a komunikačních materiálů a médií určených pro místní občany i vnější svět a vztahující se nejen k vlastní iniciativě místního rozvoje, ale i k místním službám, území, jeho historii, kultuře, přírodě a lidem (časopisy, webové stránky, informační tabule včetně elektronických, publikace apod.) Veškeré aktivity tohoto typu budou zpracovány s cílem zvýšit zapojení občanů do připravovaného integrovaného projektu a budou proto směřovány k jeho prezentaci a propagaci.
- Osvětové akce pro zvyšování zapojení veřejnosti (kulaté stoly, občanská fóra, konzultace s veřejností o navrhovaných investicích a připravovaném projektu, o vizi místní oblasti), zpracování místních studií, provedení průzkumů, dotazníky a další aktivity potřebné pro přípravu projektu a dokumentace potřebné pro jeho realizaci.
- Místní rozvojové iniciativy malého rozsahu (značení a veřejné mapy, kampaně proti odhazování odpadků, soutěže o upravenou obec apod.) s cílem realizace doplňkových aktivit souvisejících s připravovaným integrovaným záměrem.
- Příprava projektů a potřebných podkladových dokumentací pro realizaci sestavených plánů, projektová spolupráce veřejného a soukromého sektoru (PPP).

Oblast podpory 2.2 Investice pro zlepšení fyzické infrastruktury

- Revitalizace, regenerace a rozvoj obcí a jejich částí prostřednictvím:
 - stavební obnovy a dostavby veřejných prostranství (včetně venkovských nezemědělských brownfields), náměstí, architektonických prvků;
 - výstavby, rekonstrukce a vybavení objektů občanské vybavenosti, objektů pro kulturní a komunitní život, veřejný sektor (včetně značení a úprav pro tělesně postižené);
 - včetně (pokud je součástí komplexního řešení);

- rekonstrukce a výstavby chodníků, pěších zón, podchodů, pásů pro cyklisty včetně značení a úprav pro tělesně postižené;
 - rekonstrukce a výstavby veřejného osvětlení;
 - renovace a zakládání veřejných zelených ploch, parků, rekreačních zón apod. (bez vazby na cestovní ruch);
 - rekonstrukce a obnovy historických a kulturních památek (bez vazby na cestovní ruch);
 - rekonstrukce a výstavby dětských hřišť, veřejných sportovišť a ploch pro volnočasové aktivity;
 - investic do zlepšení dostupnosti a bezpečnosti veřejné dopravy (autobusové zastávky);
 - rekonstrukce a výstavby místních komunikací včetně parkovacích ploch;
 - rekonstrukce a výstavby místní technické infrastruktury;
 - investic na podporu zvýšeného využití obnovitelných zdrojů energie (OZE) ve venkovských obcích.
- **Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů:**
 - výstavba, rekonstrukce, modernizace a vybavení vzdělávacích institucí včetně vybavení ICT (střední a vyšší odborné školství, celoživotní učení, APZ, knihovny);
 - výstavba, rekonstrukce, modernizace a vybavení institucí sloužících skupinám ohroženým vyloučením ze společnosti, podporující sociální začlenění uživatele do společnosti;
 - výstavba, rekonstrukce, modernizace a vybavení zdravotnických zařízení;
 - výstavba, rekonstrukce, modernizace a vybavení zařízení předškolní a mimoškolní péče o děti;
 - výstavba, rekonstrukce, modernizace a vybavení zařízení péče o seniory.
 - **Infrastruktura pro hospodářský rozvoj:**
 - rekonstrukce a regenerace využití zchátralých objektů a výrobních areálů brownfields pro ekonomické aktivity nevýrobní povahy a občanskou vybavenost včetně rozšíření o nové sousedící plochy;
 - rekonstrukce a výstavba související technické infrastruktury (kanalizace, vodovody, osvětlení, značení);
 - rekonstrukce a výstavba přístupových komunikací.

7.2.7 KATEGORIE INTERVENČÍ

Rozdělení finančních alokací do úrovně jednotlivých oblastí podpory a kategorií intervencí je pouze orientační a s ohledem na vývoj zejména absorpční kapacity může být změněno.

Prioritní osa 2

(EUR)

Kód	Kategorie	% z alokace	Orientační výše alokace
11	Informační a komunikační technologie (přístup, zabezpečení, interoperabilita, předcházení rizikům, výzkum, inovace, e–obsah atd.)	4,50%	1 463 477
59	Rozvoj kulturní infrastruktury	11,70%	3 805 041
61	Integrované projekty pro obnovu měst a venkova	27,00%	8 780 868
75	Infrastruktura pro vzdělávání	11,70%	3 805 041
76	Infrastruktura pro zdravotnictví	11,70%	3 805 041
77	Infrastruktura pro péči o děti	11,70%	3 805 041
79	Jiná sociální infrastruktura	11,70%	3 805 041
81	Mechanismy zlepšující zpracování politiky a programů, monitoring a evaluaci na národní, regionální a místní úrovni	10,00%	3 252 171
Celkem		100,00%	32 521 721

Oblast podpory 2.1

(EUR)

Kód	Kategorie	% z alokace	Orientační výše alokace
81	Mechanismy zlepšující zpracování politiky a programů, monitoring a evaluaci na národní, regionální a místní úrovni	100,00%	3 252 171
Celkem		100,00%	3 252 171

Oblast podpory 2.2

(EUR)

Kód	Kategorie	% z alokace	Orientační výše alokace
11	Informační a komunikační technologie (přístup, zabezpečení, interoperabilita, předcházení rizikům, výzkum, inovace, e–obsah atd.)	5,00%	1 463 477
59	Rozvoj kulturní infrastruktury	13,00%	3 805 041
61	Integrované projekty pro obnovu měst a venkova	30,00%	8 780 868
75	Infrastruktura pro vzdělávání	13,00%	3 805 041
76	Infrastruktura pro zdravotnictví	13,00%	3 805 041
77	Infrastruktura pro péči o děti	13,00%	3 805 041
79	Jiná sociální infrastruktura	13,00%	3 805 041
Celkem		100,00%	29 269 550

7.2.8 FORMA A VÝŠE PODPORY

V rámci priority je předpokládána podpora individuálních či integrovaných projektů.

Integrovaný projekt je v tomto významu chápán jako projekt, který se zaměřuje na několik vzájemně se podmiňujících či souvisejících investic (např. modernizace místní komunikace, veřejného osvětlení a úprava přilehlého veřejného prostranství). Takto předložené

integrované projekty budou posuzovány jako individuální akce s využitím specificky upraveného bodového hodnocení zaměřeného mimo jiné na vyhodnocení míry integrace jednotlivých aktivit.

Podpora bude poskytována formou přímé nevratné dotace.

V případě projektů, které nezakládají veřejnou podporu, může podpora z prostředků EU dosahovat až 85 % veřejných způsobilých výdajů.

V případě projektů spadajících pod režim veřejné podpory je výše podpory pro ROP Severozápad určena regionální mapou intenzity veřejné podpory na období 2007 – 2013. Ta pro NUTS 2 Severozápad stanovuje maximální výši dotace 40 % z celkových způsobilých nákladů. Budou-li příjemci veřejné podpory malé a střední podniky, lze využít navýšení předpokládané příslušnými předpisy EU pro oblast veřejné podpory.

V případě projektů spadajících pod režim veřejné podpory bude podpora poskytována na základě blokové výjimky nebo pravidla de minimis, případně bude provedena notifikace Evropské komisi.

Poskytovaná podpora musí být v souladu s národním i komunitárním právem (včetně pravidel veřejné podpory, hospodářské soutěže a pravidel v oblasti zadávání veřejných zakázek, zejména zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách v platném znění). Podpora bude dále splňovat kritéria efektivního čerpání SF, respektovat veřejný zájem a nebude přispívat k nepřiměřeným ziskům příjemců podpory. Důraz na dodržování těchto pravidel bude kladen zejména v oblastech dopravy, regenerace brownfields, zdravotnictví, školství a sociální oblasti.

7.2.9 CÍLOVÉ SKUPINY

Místní obyvatelé, návštěvníci lokalit, místní podnikatelé ve službách.

7.2.10 PŘÍJEMCI POMOCI

Bližší legislativní vymezení jednotlivých kategorií příjemců je uvedeno v kapitole 10.3.1 Vymezení příjemců.

Příjemci
Kraje v případě projektů realizovaných na území obcí s 500 – 4 999 obyvateli
Obce nebo města s počtem obyvatel v rozmezí 500 – 4 999
Organizace zřízené či založené městem nebo obcí s 500 – 4 999 nebo krajem v případě realizace projektu s převažujícím dopadem na obec nebo město s 500 – 4 999 obyvateli
Dobrovolné svazky obcí, jejichž členem je alespoň jedna obec nebo město s 500 – 4 999 obyvateli, v případě realizace projektů převažující na území obce nebo města s počtem obyvatel v rozmezí 500 – 4 999
Nestátní neziskové organizace, v případě realizace projektu převažující na území obce nebo města s počtem obyvatel v rozmezí 500 – 4 999
Školská a vzdělávací zařízení s právní subjektivitou zařazená do školského rejstříku

7.2.11 KŘÍŽOVÉ FINANCOVÁNÍ

Křížové financování bude využito pro:

- zahájení provozu v nových zařízeních sociálních služeb a služeb pro rizikové skupiny mládeže,
- vzdělávání personálu podpořených vzdělávacích a sociálních zařízení,
- doprovodné aktivity k infrastruktuře veřejných služeb,
- školení personálu ve vzdělávacích zařízeních,
- školení personálu v zařízeních sloužících skupinám ohroženým vyloučením ze společnosti.

7.2.12 KOORDINACE S OSTATNÍMI PROGRAMY

Aktivity podpořené v rámci řešené prioritní osy mají komplementární charakter zejména k aktivitám a projektům podporovaným v rámci Programu rozvoje venkova (PRV). Prioritní osa 2 ROP Severozápad přímo navazuje na skupinu opatření III.2 PRV řešící kvalitu života a občanskou vybavenost v malých obcích do 500 obyvatel. ROP na rozdíl od PRV je v této oblasti podpory zaměřen na obce a města nad 500 obyvatel. V obcích do 2000 obyvatel může být z EAFRD financována v tomto opatření pouze základní vodohospodářská infrastruktura, tj. čistírny odpadních vod, vodovody, kanalizace, zatímco ROP toto nepředpokládá.

Kromě Programu rozvoje venkova je ROP Severozápad komplementární rovněž s OP PI (brownfields) a OP ŽP (zeleň v intra a extravilánech obcí, místní komunikace, kanalizace).

Jedním ze styčných bodů všech čtyř programů je problematika brownfields. V této oblasti bude postup koordinován s OP PI, OP ŽP a PRV následujícím způsobem:

- OP PI podporuje regeneraci brownfields s převládajícím budoucím využitím pro podnikání. Budoucí využití těchto brownfields bude spadat do OKEČ: 15 - 37 nebo se bude jednat o strategické služby či technologická centra;
- PRV se zaměřuje na brownfields s budoucím zemědělským využitím;
- Prostřednictvím ROP Severozápad budou podporovány regenerace všech ostatních brownfields.

Ministerstvo životního prostředí bude předem informováno o projektech regenerace brownfields předkládaných do ROP Severozápad a OP PI. MŽP bude informovat ŘO ROP Severozápad nebo OP PI o tom, zda předkládaný projekt zahrnuje vážnou starou ekologickou zátěž, která bude řešena OP ŽP, nebo může být řešena ROP Severozápad (OP PI).

Pokud jde o koordinaci s IOP, týká se následujících oblastí:

1) Oblast veřejného zdraví

V případě vybavení zdravotnickou technikou zaměří IOP svou podporu na vybrané národní sítě center akutní péče (tato centra budou MZ specifikována oborově a i lokalizací ve vybraných nemocnicích). ROP Severozápad bude podporovat komplementární investice související s rozvojem těchto center a dále vybavení zdravotnickou technikou v dalších

zdravotnických zařízeních nebo částech zdravotnických zařízení, která nebudou součástí těchto sítí.

2) Sociální integrace

V případě transformace rezidenčních sociálních zařízení bude IOP řešit pilotní projekty transformace jmenovitě specifikovaných rezidenčních zařízení, která byla vybrána ve spolupráci MPSV a krajů. ROP Severozápad komplementárně řeší infrastrukturu sociálních služeb zahrnutých v zákoně 108/2006 Sb., o sociálních službách. Návrat příslušníků nejvíce ohrožených sociálně vyloučených romských lokalit zpět na trh práce a do společnosti bude v IOP řešen systémovým projektem/projekty, které budou zaměřeny na nejvíce ohrožené lokality vybrané na základě odborné studie. Jsou to lokality, ve kterých bylo identifikováno selhání nástrojů uplatňovaných na místní a regionální úrovni. ROP Severozápad bude intervenovat infrastrukturou sociálních služeb nebo kombinovanými intervencemi v rámci integrovaných plánů rozvoje měst v ostatních lokalitách, nespecifikovaných v IOP. V případě prosazování a realizace nástrojů sociální ekonomiky budou v IOP rozvíjeny inovativní postupy rozvoje sociální ekonomiky, zatímco ROP Severozápad podporuje ověřené a legislativou podchytené postupy, jako jsou například chráněné dílny.

V zaměření na modernizaci místních komunikací, jež jsou ve vlastnictví obcí, je ROP Severozápad v této prioritní ose komplementární jednak k Prioritní ose 3 – Dostupnost a dopravní obslužnost, zaměřující se na výstavbu a modernizaci silnic II. a III. třídy (ve vlastnictví krajů), a jednak k OP D (výstavba a modernizace infrastruktury celostátního významu).

V oblasti vzdělávání je rozhraní mezi ROP a OP VK vymezeno především podle typu intervencí. Podpora v rámci ROP, financovaného z ERDF, se zaměřuje na „tvrdé“ investice, tj. podporu obnovy fyzické infrastruktury, OP VK, financovaného z ESF, na „měkké“ projekty, zaměřené na rozšiřování kvalifikace a vzdělávání obyvatel.

U některých z plánovaných aktivit ROP Severozápad je identifikována potřeba doplňujícího vzdělávání, které nelze pokrýt v rámci křížového financování. Proto ŘO ROP Severozápad osloví řídicí orgány operačních programů kofinancovaných z ESF s informací o výčtu potřeb, aby jej řídicí orgány mohly použít pro zacílení svých intervencí. Jedná se o tyto oblasti podpory z ESF, které doplňkovým způsobem rozvíjejí investiční projekty ROP Severozápad:

- profesní vzdělávání poskytovatelů veřejných (sociálních a vzdělávacích) služeb,
- vzdělávání poskytovatelů sociálních služeb pro osoby ohrožené sociální exkluzí a etnické menšiny (aktivity pro návrat na trh práce, dokončení a rozšíření vzdělání apod.),
- vzdělávání zaměřené na posílení soudržnosti a partnerství na místní úrovni (např. Agenda 21), ve městech i na venkově,
- vzdělávání s tematikou regenerace a revitalizace brownfields pro dotčené subjekty – obce, instituce veřejné správy a odbornou veřejnost.

Podrobnosti koordinace s tematickými operačními programy uvádí kapitola 10 Prováděcí opatření.

7.2.13 MECHANISMUS IMPLEMENTACE

V rámci implementace prioritní osy je předpokládán specifický přístup zohledňující výše uvedenou strategii přijatou pro dosažení cílů prioritní osy. V rámci takto stanoveného přístupu bude implementace zahájena výzvou zaměřenou na podporu absorpční kapacity.

Navazující výzva se již zaměří na podporu investičních akcí. V rámci prioritní osy budou podporovány individuální projekty a integrované projekty řešící v rámci jednoho projektu několik aspektů ovlivňujících situaci v dané obci. V rámci ROP Severozápad je možno realizovat projekty i formou PPP.

7.3 PRIORITNÍ OSA 3 - DOSTUPNOST A DOPRAVNÍ OBSLUŽNOST

7.3.1 VÝCHOZÍ STAV

Na hospodářských a sociálních problémech regionu soudržnosti Severozápad se značnou měrou podílí špatná dostupnost regionu. Region soudržnosti se potýká nejen s nedostatečným dopravním napojením na okolní regiony, ale také s nekvalitním vnitroregionálním dopravním propojením, znesnadňujícím zejména dopravu mezi centry regionu a jejich spádovými a periferními oblastmi.

Dopravní infrastruktura a s ní spojená dopravní obslužnost území veřejnou dopravou navíc zásadním způsobem ovlivňuje mobilitu pracovní síly v daném území. Tu lze v regionu soudržnosti Severozápad hodnotit jako nedostatečnou a označit ji, vedle příliš štědrého systému sociálních dávek, za jednu z hlavních překážek růstu konkurenceschopnosti regionu Severozápad jako celku. Nízká mobilita pracovní síly dále negativně ovlivňuje efektivitu již realizovaných investic v tom smyslu, že zatímco se v daném čase a místě pracovních sil nedostává, jinde, relativně blízko, přebývají.

Současný stav komunikací, tj. silniční a železniční sítě, není v regionu soudržnosti Severozápad uspokojivý ani pro zajištění stávajících přepravních potřeb, ani ve vztahu k požadavkům na tvorbu a ochranu životního prostředí a také neodpovídá běžným evropským standardům. Rozvoj dopravního systému zaostává za celkovým rozvojem území nedostatečnou nabídkou jak po stránce rychlosti a bezpečnosti, což přímo souvisí s kvalitou silniční a železniční sítě, tak technické kvality a pohodlí, což se týká především drážních vozidel. Stav životního prostředí výrazně negativně ovlivňuje především silniční nákladní doprava. Železniční doprava, relativně nejšetrnější k životnímu prostředí, je ve srovnání se silniční dopravou málo flexibilní, co se nabízených služeb týče, pomalá, vybavená zastaralými vozidly a je využívána nedostatečně.

Hustota silnic II. a III. třídy je v regionu dostatečná, poskytuje vcelku bezproblémové propojení měst a obcí navzájem, i jejich spojení s regionálními centry. Za velmi neuspokojivý je však považován stavebně-technický stav silnic spočívající v nedostatečné únosnosti podkladních vrstev, nedostatečné šířce, malých poloměrech zatáček a nevyhovujících součástech silnic, zejména mostech. Nedostatek obchvatů měst a obcí vystavuje jejich obyvatele důsledkům nadměrné intenzity dopravy v bezprostřední blízkosti obytných zón, zejména zvýšenému hluku a zhoršenému ovzduší.

Na silnicích II. a III. třídy se stále nedaří odstranit historický dluh. Řada těchto silnic nebyla modernizována či alespoň rekonstruována od 30. let minulého století. Z toho vyplývají jejich současné dopravní závady či omezení, které spočívají hlavně v nedostatečné šířce, ve směrových a výškových parametrech, souvisejících s náročnou konfigurací terénu či po celá desetiletí neudržovaném systému odvodnění. Konstrukce silnic vykazuje navíc řadu statických poruch, neboť byly v minulosti stavěny na úplně jiné dopravní zatížení. Statické poruchy jsou hlavní příčinou katastrofálního stavu povrchů silnic, jež se stává nejen terčem oprávněné kritiky všech řidičů, ale především viníkem řady dopravních nehod.

Tento nevyhovující stav silničních komunikací se také negativně projevuje v podobě zvýšených nároků na opravy vozidel veřejné dopravy a silničních vozidel vůbec. Roční rozpočet regionu určený na pouhé údržby a opravy komunikací II. a III. třídy činí kolem 32 mil. EUR, avšak pro potřeby zásadních rekonstrukcí a zkvalitnění by podle koncepce krajů bylo potřeba odhadem minimálně 250 mil. EUR.

Výše nákladů na rekonstrukce stávajících a výstavbu nových silnic II. a III. třídy je ovlivněna rozsahem prováděných rekonstrukcí a staveb. Součástí řešených úseků jsou velmi často mosty, je nutné zvyšovat únosnost vozovky rekonstrukcí podloží a úpravou odvodnění. Vzhledem k tomu, že značná část silnic se nachází v podhorském či horském terénu, jsou častou součástí takovéto stavby rekonstrukce opěrných a zárubních zdí. Běžnou součástí prováděných rekonstrukcí je úprava šíře vozovky na normou požadovanou šířku, odstranění bodových závad, úprava směrového vedení (šíře a poloměry oblouků zatáček).

Tabulka 60 - Příklady uskutečněných silničních staveb s vyčíslením skutečných nákladů

Název stavby	Rok realizace	Délka úseku v km	Celkové náklady (mil. EUR)	Průměrné náklady na 1 km silnice (mil. EUR)
II/222 Rekonstrukce silnice Karlovy Vary – Dubina	2005 - 2006	4	3,25	0,81
II/209 Rekonstrukce silnice Údolí – Horní Slavkov	2005 - 2007	6,1	5	0,82
II/209 Rekonstrukce průtahu Nové Sedlo – I. etapa	2006 - 2007	0,6	0,62	1,03
II/181 Silniční obchvat Sokolov – Královské Poříčí - novostavba	2007	3,9	5	1,28

Zdroj: Krajská správa a údržba silnic Karlovarského kraje

Nedostatečná je rovněž přetrvávající nízká propustnost státní hranice se SRN, která má negativní vliv na rozvoj hospodářské a sociální spolupráce nejen se sousedním Německem, ale i na celkovou možnost zapojení regionu do jednotného evropského prostoru. Někdejší regionální silniční spojení z Čech do sousedního Saska a Bavorska byla krátce po 2. světové válce přerušena, a to i fyzicky. Většina z hraničních přechodů nebyla obnovena dodnes i přesto, že na úrovni regionálních orgánů na obou stranách hranice existuje dohoda přesně specifikující spojení a čas, kdy mají být obnovena. Problémem je, vedle trvajících nezahrnutí ČR do schengenského prostoru, financování. Prostředky alokované pro ČR v programech přeshraniční spolupráce v rámci Cíle 3 jsou zcela nedostačující a pokud nebude možno k obnově propustnosti státní hranice využít v omezené míře i prostředky ROP Severozápad, pak z regionálního pohledu zůstane Evropa i nadále fakticky rozdělena.

V těsné návaznosti na řešení rozvoje dopravní infrastruktury vyvstává problém dopravní obslužnosti regionu. Rozvoj dopravní infrastruktury a zejména zvyšování životní úrovně obyvatel v několika posledních letech s sebou přinesly masivní nárůst osobní automobilové dopravy. Podíl individuální automobilové dopravy na celkové dopravě se za uplynulé desetiletí v celé ČR změnil z původního poměru 80:20 na poměr 50:50, což značně přispívá ke zhoršování životního prostředí zejména v oblastech s vysokou urbanizací.

Zejména ve venkovských a příhraničních částech území je kvalitní dopravní obslužnost navíc jednou ze základních podmínek pro zamezení negativních demografických trendů, prezentovaných zejména odlivem obyvatel do větších měst. Jednou z cest, jak zvýšit atraktivitu veřejné dopravy, je zlepšit kvalitu vozidel veřejné dopravy. S ohledem na životní prostředí je třeba podporovat zejména drážní dopravu, zahrnující vlaky, tramvaje a trolejbusy. Vozidlový park drážních vozidel hromadné přepravy osob je zastaralý (v případě železnice činí průměrné stáří vybraných skupin vozidel až 28,5 roku) a tomu odpovídá jeho stav. Většina vozidel pro osobní dopravu je za hranicí ekonomické i technické životnosti a toto se odráží ve vyšší nákladů na provoz a údržbu, kvalitě poskytovaných služeb cestujícím a v neposlední řadě poruchovosti vozidel.

Jak je z vyhodnocení vstupní situace zřejmé, doprava představuje průřezovou prioritu, která svým dopadem ovlivňuje veškeré ostatní rozvojové oblasti, řešené v rámci tohoto programu. S ohledem na tento fakt lze prioritu zajištění dostupnosti regionu a jeho efektivního vnitřního propojení včetně zajištění podmínek pro rozvoj veřejné dopravy považovat za stěžejní oblast, která vytváří vstupní podmínky pro celkový další rozvoj.

7.3.2 HLAVNÍ CÍL PRIORITNÍ OSY

Zlepšení napojení regionu na okolní prostor, zajištění účinného vnitřního propojení a jeho efektivní dopravní dostupnosti především prostředky veřejné dopravy s cílem dosáhnout významného zvýšení vnitřní mobility obyvatel regionu a tím snížení lokální nezaměstnanosti.

7.3.3 SPECIFICKÉ CÍLE

SC 3.1. Modernizace a výstavba dopravní infrastruktury vedoucí ke zvýšení dostupnosti regionu soudržnosti včetně zvýšení dostupnosti jeho dílčích částí.

SC 3.2. Rozvoj a modernizace dopravní obslužnosti regionu soudržnosti.

7.3.4 INDIKÁTORY

Specifikace a kvantifikace předpokládaných indikátorů pro hodnocení specifických cílů prioritní osy jsou součástí kapitoly 9. Monitoring a hodnocení programu.

7.3.5 STRATEGIE PRO DOSAŽENÍ CÍLŮ

Zajištění dostupnosti regionu z vnějšku a jeho vnitřního propojení je jedním z potenciálů, který přispěje ke zlepšení podmínek pro celkový ekonomický rozvoj regionu a tím i pro zvýšení jeho konkurenceschopnosti.

Hlavní potenciál v tomto ohledu lze spatřovat zejména v zajištění napojení regionu soudržnosti Severozápad na procházející tranzitní koridory sítě TEN-T, prezentované trasou dálnice D8 ve směru Praha – Drážďany v severní části regionu, trasou rychlostní komunikace R7 ve směru Praha - Chomutov ve střední části regionu a trasou rychlostní komunikace R6 ve směru Praha – K. Vary – Cheb v jihozápadní části regionu. Pro vnitřní mobilitu obyvatel má zcela zásadní význam silnice I/13, i když není součástí transevropské sítě TEN-T. Propojuje totiž všechny póly rozvoje regionu soudržnosti Severozápad, tj. města od 50 000 obyvatel od Děčína až po Karlovy Vary. V Karlových Varech je silnice I/13 napojena na silnici R6, čímž je zajištěno plynulé propojení celého regionu soudržnosti od Děčína až po Cheb. Přestože je silnice I/13 pro život regionu soudržnosti životně důležitá, je její kvalitě a stavu věnována ze strany vlastníka – státu – jen malá pozornost. Vzhledem ke státnímu vlastnictví nemůže být přes klíčový význam pro region modernizace silnice I/13 ani ostatních silnic I. třídy předmětem podpory z ROP Severozápad. S podporou ROP Severozápad však lze alespoň zkvalitnit silniční síť napojující se jednak na výše jmenované silnice třídy TEN-T a jednak na silnici I/13.

Účinné kapacitní a kvalitní napojení regionu soudržnosti a jeho center na tyto páteřní trasy lze z pohledu dostupnosti regionu považovat za prioritní cíl, jehož dosažení zajistí regionu základní předpoklady pro další ekonomický rozvoj a tím i vyšší konkurenceschopnost nejen v rámci nově rozšířeného evropského prostoru. Samozřejmě součástí zajištění vnější dostupnosti regionu soudržnosti Severozápad je pak propojení vnitřní, realizované zejména s cílem napojení okrajových částí území na zmiňované páteřní trasy, případně odstranění místních bariér či limitů v podobě obchvatů a průtahů měst a obcí, zejména s důrazem na zklidňování dopravy v centrech a celkové zvyšování bezpečnosti.

Nezbytné je využít i rozvojový potenciál mezinárodního letiště v Karlových Varech, protože představuje vzhledem ke kvalitě silniční a železniční sítě prakticky jediný prostředek, jak napojit jihozápadní část regionu soudržnosti Severozápad na evropský prostor relativně rychlým a bezpečným druhem dopravy. ROP Severozápad doplňkovým způsobem přispěje i ke zvýšení využití potenciálu labské vodní cesty, a to budováním přístupových komunikací. Hlavní aktivity související s labskou vodní cestou a zlepšením jejích plavebních podmínek budou financovány z OP Doprava, jehož cílem je mimo jiné zlepšení stavu infrastruktury a dalších funkčních parametrů vodní dopravy, řešení problému splavnosti a bezpečnosti plavebního provozu na dopravně významných vnitrozemských vodních cestách. Na labské vodní cestě je konkrétně zamýšlena například výstavba zdymadel a koncentračních hrází, čištění koryta řeky apod.

V návaznosti na výše uvedený popis a zdůvodnění potřeby zajištění dostupnosti a obslužnosti území regionu lze vymezit dvě hlavní prioritní oblasti aktivit, na jejichž realizaci by v následujícím období měla být soustředěna pozornost.

Předmětem první z navrhovaných oblastí podpory (3.1 - Rozvoj dopravní infrastruktury regionálního a nadregionálního významu) je zajištění plnohodnotného napojení regionu prostřednictvím silnic II. a III. třídy na nadregionální dopravní osy sítě TEN-T a silnici I/13, tvořící silniční dopravní páteř regionu, včetně odstranění limitů („bottlenecks“), bránících efektivnímu napojení regionu na tuto síť (obchvaty a průtahy měst a obcí, zpřehlednění problematických křižovatek atp.) Podporováno bude rovněž zvýšení prostupnosti státní hranice se SRN obnovou v minulosti existujících a funkčních silničních vnitroregionálních

spojení na úrovni silnic II. a III. třídy prostřednictvím jejich zkapacitnění a modernizací. Z ROP Severozápad budou podporovány pouze stavby nových nebo rekonstrukce stávajících komunikací II. a III. třídy, prostředky nebudou použity na běžnou údržbu a opravy zmíněných komunikací. Údržbou či opravou se rozumí práce investičního charakteru, při které se odstraňují vady a nedostatky uvedením do původního stavu. Rekonstrukcí se rozumí stavební a montážní práce měnící parametry nebo účel stávající komunikace. Podrobné vymezení údržby, opravy a rekonstrukce komunikací obsahuje Prováděcí dokument.

Rozvoj a modernizace vnitroregionální silniční sítě včetně rozvoje potenciálu letiště Karlovy Vary a infrastruktury podmiňující využití labské vodní cesty zajišťují kapacitní a moderní propojení hlavních rozvojových os a center regionu včetně jejich propojení s okolním prostorem, jsou základním předpokladem budoucího rozvoje regionu a jeho zatraktivnění jak pro místní obyvatele, tak pro potenciální podnikatele a investory.

V přímé návaznosti na první oblast podpory pak program stanovuje druhou oblast podpory (3.2 – Rozvoj dopravní obslužnosti regionu), jejímž cílem je podpora rozvoje infrastruktury a služeb zajišťujících základní předpoklady pro efektivní dostupnost všech částí regionu s využitím veřejné hromadné dopravy. S ohledem na dopady na životní prostředí bude upřednostňováno zkvalitňování drážní přepravy osob (obnova vozového parku vlaků pro příměstskou a regionální veřejnou dopravu). Podpora bude směřovat rovněž k integraci všech druhů veřejné dopravy a možnému napojení individuální dopravy, automobilové i cyklistické, na dopravu veřejnou (například prostřednictvím přestupních terminálů, parkovišť park and ride a podobně).

Důležitým příspěvkem k integraci veškeré veřejné dopravy (včetně městské hromadné dopravy podporované v rámci oblasti podpory 1.1 – Podpora rozvojových pólů regionu) jako nezbytného předpokladu zatraktivnění veřejné dopravy pro obyvatelstvo celého regionu je budování přestupních terminálů pro veřejnou dopravu. Vzhledem k tomu, že přestupní terminály by měly sloužit nejen městům, v nichž budou umístěny, ale měly by i propojovat dopravu významných částí regionu, budou nositeli těchto projektů kraje. Význam, který region soudržnosti Severozápad i oba zúčastněné kraje přičítají tomuto záměru na zatraktivnění veřejné dopravy, je vyjádřen rovněž indikativní alokací na tento typ intervencí (viz kategorie intervence 25 – Městská doprava). Tyto prostředky však tvoří pouze část podpory veřejné městské dopravy v rámci ROP Severozápad. Významná část prostředků na podporu modernizace městské hromadné dopravy je vyčleněna také v urbánní oblasti podpory 1.1 – Podpora rozvojových pólů regionu (viz kategorie intervence 52 – Podpora čisté městské dopravy). Indikativní alokaci na podporu městské dopravy v rámci ROP Severozápad ukazuje následující tabulka:

Oblast podpory	Kategorie intervence	Orientační výše alokace v EUR
1.1 – Podpora rozvojových pólů regionu	52 – Podpora čisté městské dopravy	20 241 234
3.2 – Rozvoj dopravní obslužnosti regionu	25 – Městská doprava	12 897 367
Celkem		33 138 601

Právě integrace městské hromadné dopravy s veřejnou linkovou dopravou a drážní osobní dopravou, realizovaná zkvalitňováním integrovaných dopravních systémů (například zaváděním elektronického odbavovacího systému) či budováním přestupních terminálů, je příležitostí k zatraktivnění veřejné dopravy jak ve městech a v příměstských oblastech, tak v celém regionu soudržnosti Severozápad.

Podporováno bude též zajištění dostupnosti veřejné dopravy pro znevýhodněné skupiny občanů (např. pro maminky s kočárky, vozíčkáře, zrakově a sluchově postižené apod.) prostřednictvím bezbariérových přístupů k dopravním terminálům a zařízeními pro handicapované umístěnými v dopravních prostředcích meziměstské a příměstské dopravy. Předmětem podpory bude též integrace jednotlivých typů regionální osobní hromadné dopravy do jednotného systému předplaceného cestovného.

Intervence v rámci oblasti podpory 3.2 zohlední také nárůst atraktivity cyklistické dopravy v regionu soudržnosti Severozápad a s ním související vysoký počet nehod cyklistů. S ohledem na malý počet bezpečných a od komunikací pro motorová vozidla oddělených cyklistických tras bude podporováno budování sítě cyklostezek. Podpora bude soustředěna na dálkové trasy (páteřní) procházející napříč regionem, trasy napojující tuto páteřní síť na obdobnou síť vně regionu soudržnosti a na ucelené významné lokální trasy přímo napojené na páteřní síť.

Navržené intervence jsou zacíleny tak, aby prostřednictvím jejich realizace došlo k vytvoření základních podmínek pro efektivní mobilitu obyvatel uvnitř regionu s cílem:

- a) podpořit dostupnost již existující občanské vybavenosti a tím i zlepšit podmínky pro život zejména v okrajových částech regionu,
- b) zlepšit dostupnost ekonomických center regionu jako zdroje pracovních příležitostí,
- c) snížit lokální nezaměstnanost uvnitř regionu,
- d) snížit negativní dopady dopravy na životní prostředí.

Prioritní osa tak vytváří základní pilíř celého programu a tím i hlavní předpoklad pro zajištění dostatečného efektu programu ve vztahu k naplňování prioritních cílů Lisabonské strategie.

7.3.6 HLAVNÍ OBLASTI PODPORY

Oblast podpory 3.1 Rozvoj dopravní infrastruktury regionálního a nadregionálního významu

- Příprava projektů a související projektové dokumentace pro projekty zajišťující napojení regionu na síť TEN-T, páteřní regionální komunikaci I/13 a projekty řešící vnitřní propojení regionu včetně regionálních přeshraničních spojení se SRN.
- Rekonstrukce, modernizace a budování komunikací II. a III. třídy zajišťujících napojení center regionu na nadregionální osy sítě TEN-T a regionální osu I/13 včetně odstraňování lokálních „slabých míst“ na komunikacích napojujících region na síť TEN-T a I/13, zejména obchvatů sídel a aglomerací.

- Rekonstrukce, modernizace a budování komunikací II. a III. třídy zajišťujících efektivní propojení uvnitř regionu, vyšší propustnost státní hranice a vytvářejících základní předpoklady pro efektivní mobilitu obyvatel v celém regionu.
- Modernizace a rozvoj mezinárodního letiště v Karlových Varech a související dopravní infrastruktury.
- Rozvoj dopravní infrastruktury podmiňující efektivní využití potenciálu labské vodní cesty.

V souladu s usnesením vlády České republiky č. 817 ze dne 16. listopadu 2010 budou dodatečné finanční prostředky použity v souladu s principy udržitelné dopravy. Z tohoto důvodu budou z dodatečných finančních prostředků v regionu podporovány pouze následující typy aktivit v oblasti dopravy:

- Rekonstrukce, modernizace a budování regionálních komunikací II. a III. třídy zajišťujících napojení na síť TEN-T a/nebo silnice vyšší třídy.
- Rekonstrukce, modernizace a budování komunikací II. a III. třídy zlepšujících stav na komunikacích s častou tvorbou dopravní kongesce.
- Budování obchvatů obcí omezujících negativní vliv dopravy na obyvatelstvo a odvádějících provoz z center obcí.
- Zavádění inteligentních dopravních systémů.
- Výstavba parkovišť park & ride.

Oblast podpory 3.2 Rozvoj dopravní obslužnosti regionu

- Příprava koncepcí, programů a projektů zaměřených na řešení rozvoje dopravní obslužnosti v regionu a jeho částech včetně přípravy nezbytné související dokumentace.
- Realizace ucelených integrovaných projektů rozvoje dopravní obslužnosti zaměřených jak na rozvoj, modernizaci a rekonstrukci potřebné infrastruktury (rekonstrukce a budování integrovaných dopravních terminálů a budování s nimi souvisejících parkovišť), tak na rozvoj souvisejících služeb (budování informačních a čipových odbavovacích systémů, propagace a medializace veřejné dopravy...).
- Zlepšování dostupnosti veřejné dopravy pro specifické skupiny obyvatel (staré a handicapované občany).
- Nákup drážních vozidel hromadné přepravy osob.
- Rozvoj a budování páteřních regionálních cyklostezek včetně jejich napojení na páteřní síť cyklostezek v sousedních regionech a ucelených úseků lokálních cyklostezek s napojením na páteřní síť, důležitých pro zajištění plnohodnotné dopravní obslužnosti regionu.

7.3.7 KATEGORIE INTERVENCÍ

Rozdělení finančních alokací do úrovně jednotlivých oblastí podpory a kategorií intervencí je pouze orientační a s ohledem na vývoj zejména absorpční kapacity může být změněno.

Prioritní osa 3

(v EUR)

Kategorie	% z alokace	Orientační výše alokace
Mobilní majetek železnic	9,59%	25 493 258
Regionální/místní silnice	68,06%	180 849 386
Letiště	1,96%	5 209 349
Cyklostezky	14,06%	37 372 575
Městská doprava	4,85%	12 897 367
Inteligentní dopravní systémy	1,47%	3 903 230
Celkem	100,00%	265 725 165

Oblast podpory 3.1

(v EUR)

Kód	Kategorie	% z alokace	Orientační výše alokace
23	Regionální/místní silnice	97,20%	180 849 386
29	Letiště	2,80%	5 209 349
	Celkem	100,00%	186 058 735

Oblast podpory 3.2

(v EUR)

Kód	Kategorie	% z alokace	Orientační výše alokace
18	Mobilní majetek železnic	32,00%	25 493 258
24	Cyklostezky	46,91%	37 372 575
25	Městská doprava	16,19%	12 897 367
28	Inteligentní dopravní systémy	4,90%	3 903 230
	Celkem	100,00%	79 666 430

7.3.8 FORMA A VÝŠE PODPORY

V rámci priority je předpokládána podpora individuálních projektů, případně integrovaných projektů.

Podpora bude poskytována formou přímé nevratné dotace.

V případě projektů, které nezakládají veřejnou podporu, může podpora z prostředků EU dosahovat až 85 % veřejných způsobilých výdajů.

V případě projektů spadajících pod režim veřejné podpory je výše podpory pro ROP Severozápad určena regionální mapou intenzity veřejné podpory na období 2007 – 2013. Ta pro NUTS 2 Severozápad stanovuje maximální výši dotace 40 % z celkových uznatelných nákladů. Budou-li příjemci veřejné podpory malé a střední podniky, lze využít navýšení předpokládané příslušnými předpisy EU pro oblast veřejné podpory.

V případě projektů spadajících pod režim veřejné podpory bude podpora poskytována na základě blokové výjimky nebo pravidla de minimis, případně bude provedena notifikace Evropské komisi.

Poskytovaná podpora musí být v souladu s národním i komunitárním právem (včetně pravidel veřejné podpory, hospodářské soutěže a pravidel v oblasti zadávání veřejných zakázek, zejména zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách v platném znění). Podpora bude dále splňovat kritéria efektivního čerpání SF, respektovat veřejný zájem a nebude přispívat k nepřiměřeným ziskům příjemců podpory. Důraz na dodržování těchto pravidel bude kladen zejména v oblastech dopravy, regenerace brownfields, zdravotnictví, školství a sociální oblasti.

7.3.9 CÍLOVÉ SKUPINY

Obyvatelé a návštěvníci regionu, jeho měst a obcí, lidé pracující ve městech a obcích, turisté, podnikatelské subjekty, investoři.

7.3.10 PŘÍJEMCI POMOCI

Bližší legislativní vymezení jednotlivých kategorií příjemců je uvedeno v kapitole 10.3.1 Vymezení příjemců.

Příjemci
Kraje
Obce nebo města
Organizace zřízené či založené obcí, městem nebo krajem
Dobrovolné svazky obcí
Nestátní neziskové organizace
Podnikatelské subjekty (právnícké a fyzické osoby)

7.3.11 KŘÍŽOVÉ FINANCOVÁNÍ

V rámci prioritní osy není předpokládáno využití možnosti tzv. flexibility neboli možnosti spolufinancování akcí spadajících do rámce jiného fondu, nezbytných pro implementaci

opatření (viz. čl. 34 odst. 2 obecného nařízení) do výše 9 % celkových alokovaných prostředků na prioritní osu.

7.3.12 KOORDINACE S OSTATNÍMI PROGRAMY

Rozhraní mezi OP D a ROP Severozápad v oblasti dopravy je vymezeno především na základě významu projektů z regionálního, respektive národního hlediska. ROP Severozápad je zaměřen na dopravní infrastrukturu, která není ve vlastnictví státu, například silnice II. a III. třídy. Obsahem OP D je výstavba a modernizace infrastruktury celostátního významu.

V oblasti silniční infrastruktury tak bude v rámci OP D podporována výstavba dalších úseků sítě TEN-T, tedy výstavba a modernizace dálnic, rychlostních komunikací a silnic I. třídy. V rámci OP D budou na dálniční síti a silnicích I. třídy realizovány telematické systémy. V oblasti železniční infrastruktury se OP D soustředí na modernizaci tranzitních koridorů a rozhodujících železničních uzlů na síti TEN-T, dále například na elektrizaci železničních tratí. V oblasti vodní dopravy OP D podporuje rozvoj a modernizaci vnitrozemských vodních cest sítě TEN-T a mimo TEN-T.

ROP Severozápad je vzhledem k OP D komplementárním programem, který na uvedené intervence navazuje. ROP Severozápad si klade za cíl napojit region na síť TEN-T a další hlavní dopravní tahy a rekonstruovat, modernizovat, případně vybudovat komunikace II. a III. třídy. V oblasti železniční dopravy bude ROP Severozápad podporovat obnovu vozového parku drážních vozidel hromadné přepravy osob. ROP Severozápad bude podporovat navazující infrastrukturu umožňující plnohodnotné využití potenciálu labské vodní cesty.

ROP Severozápad mimo jiné přímo navazuje na OP Česká republika – Svobodný stát Bavorsko 2007 - 2013, který v rámci Prioritní osy 2 Rozvoj území a životního prostředí podporuje „výstavbu a zlepšení přeshraniční dopravní struktury, rozvoj a zlepšení přeshraničních dopravních systémů“. Ve stejném kontextu pak ROP Severozápad navazuje na OP Svobodný stát Sasko – Česká republika 2007 - 2013 a jeho Prioritní osu 1 - Rozvoj společenských rámcových podmínek v dotačním území. Dopravní infrastruktura se zaměřením na zvýšení propustnosti pohraničí a napojení regionu na důležité přeshraniční dopravní osy. Intervence ROP a zmíněných OP se vzájemně doplňují a společně přispívají k zlepšení jak napojení regionu na okolní oblasti, tak k zlepšení jeho vnitřního propojení.

Podrobnosti koordinace s tematickými operačními programy uvádí kapitola 10 Prováděcí opatření.

7.3.13 MECHANISMUS IMPLEMENTACE

Priorita bude realizována podporou individuálních projektů, případně integrovaných projektů. V rámci ROP Severozápad je možno realizovat projekty i formou PPP.

7.4 PRIORITY OSA 4 – UDRŽITELNÝ ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU

7.4.1 VÝCHOZÍ STAV

Region Severozápad disponuje významným potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu.

Na území regionu se nacházejí významné oblasti s vysokou úrovní přírodních hodnot, reprezentované především Národním parkem České Švýcarsko a dále chráněnými krajinnými oblastmi CHKO Slavkovský les a CHKO Lužické hory.

V nabídce regionu nechybí rozmanitá škála kulturně historických památek a atraktivit národního i regionálního významu. Vedle přírodních pozoruhodností a kulturního dědictví nabízí region návštěvníkům i technické a průmyslové zajímavosti, které jsou součástí průmyslového dědictví regionu.

Zcela mimořádné postavení má v regionu lázeňství. Území regionu, zejména v jihozápadní části, je v evropském měřítku ojedinělé počtem vývěřů minerálních vod a plynů a také pestrostí jejich chemického složení. Nejvýznamnějšími lázeňskými místy jsou Karlovy Vary, Jáchymov, Mariánské Lázně, Františkovy Lázně, Lázně Kynžvart, Kyselka, Korunní, Nová Ves a dále lázně Teplice v Ústeckém kraji.

Pro sportovní turistiku nabízí nejvhodnější podmínky oblast Krušných hor, kde se nachází řada zimních středisek, která jsou však, s výjimkou lyžařského centra Klínovec – Boží Dar, spíše regionálního významu. V omezeném rozsahu nabízejí zimní využití i další oblasti v regionu, např. oblast Lužických hor či Mariánskolázeňsko. Krušné hory mají rovněž značný potenciál i pro rozvoj aktivních forem cestovního ruchu v letním období. Značný potenciál pro rozvoj vodní turistiky má řeka Ohře.

Plnohodnotnému využití potenciálu cestovního ruchu, který zejména v okrajových a příhraničních částech regionu tvoří jeden z hlavních potenciálů pro další ekonomický rozvoj, však brání především nedostatečná a často i málo kvalitní turistická infrastruktura, včetně nedostačující nabídky ubytování a pohostinských služeb.

Tyto nedostatky lze částečně připsat i negativnímu obrazu severních Čech, který se historicky vytvořil v povědomí obyvatel i návštěvníků. Kvůli znečištěnému ovzduší a narušenému životnímu prostředí byla tato oblast považována pro rekreaci a cestovní ruch za málo vhodnou (nejvýše tak pro krátkodobé formy rekreace). I když se kvalita životního prostředí v regionu výrazně zlepšila, doplácí tato oblast dodnes na svou dřívější špatnou image, která jí tak v očích potenciálních návštěvníků stále ubírá na atraktivitě. Odstranění tohoto pohledu si však vyžádá vedle investic do infrastruktury a kvality služeb i efektivní informační a marketingovou činnost.

Jedním z přetrvávajících důsledků této situace je i podvybavenost oblastí turistickou infrastrukturou, a to i v atraktivních místech regionu (např. v přírodních lokalitách vhodných pro uplatnění aktivních forem cestovního ruchu). Výjimkou v tomto ohledu jsou lázeňská centra v západní části regionu. Avšak i v těchto centrech přetrvává nedostatek nabídky doplňkových služeb a služeb a produktů pro špatné počasí.

Jako nejvýznamnější překážky bránící využití potenciálu regionu pro rozvoj cestovního ruchu jsou v krajských koncepcích uváděny špatná dopravní dostupnost oblasti a značně zanedbaný stav dopravní infrastruktury, nedostatečná nabídka zařízení pro aktivní sportovní a společenské vyžití a volný čas, nedostatek nebo nízká kvalita ubytovacích kapacit střední a vyšší kategorie a restauračních zařízení, nízká kvalita základních a doplňkových služeb cestovního ruchu. Často uváděným problémem je také nedostatečná péče o kulturní památky a dostupnost informací o regionu.

7.4.2 HLAVNÍ CÍL PRIORITY OSY

Využití přírodního a kulturního potenciálu pro udržitelný rozvoj cestovního ruchu v regionu.

7.4.3 SPECIFICKÉ CÍLE PRIORITY OSY

SC 4.1. Rozvoj a modernizace infrastruktury pro cestovní ruch.

SC 4.2. Rozvoj služeb a spolupráce vedoucí k vyššímu využití místního potenciálu cestovního ruchu.

7.4.4 INDIKÁTORY

Specifikace a kvantifikace předpokládaných indikátorů pro hodnocení specifických cílů priority osy jsou součástí kapitoly 9. Monitoring a hodnocení programu.

7.4.5 STRATEGIE K DOSAŽENÍ CÍLŮ

Pro zvýšení konkurenceschopnosti regionu a zlepšení jeho celkového obrazu se program zaměří na cílenou podporu investic do rozvoje a modernizace infrastruktury cestovního ruchu využívající jeho potenciál a na podporu spolupráce v oblasti cestovního ruchu a rozvoje služeb.

K dosažení uvedených cílů podpoří program rozšíření a zkvalitnění nabídky základní a doplňkové infrastruktury umožňující přiměřený rozvoj a využití přírodních oblastí a pozoruhodností pro přírodně orientovanou turistiku, kulturních a technických památek a atraktivit pro kulturní a poznávací turistiku, infrastrukturu pro rozvoj tradičních i nových forem lázeňství a infrastrukturu pro aktivní a zážitkové formy cestovního ruchu.

Pro zajištění požadovaného rozvojového přínosu intervencí je třeba podmínit poskytnutí podpory požadavkem na vytvoření nové či rozšíření a zkvalitnění existující nabídky a případně stanovit pro lokalizaci intervencí územní vymezení (tzn. zaměřit intervence pouze na určitou oblast, nikoliv celoplošně).

V rámci rozvoje a zkvalitňování infrastruktury usiluje program jak o zlepšení ubytovacího standardu u vybrané skupiny zařízení, tak o rozšíření nabídky ubytovacích kapacit u vybraných druhů ubytovacích zařízení, a to prostřednictvím podpory podnikatelských subjektů při modernizaci a rozvoji infrastruktury v předem stanovených lokalitách a vybraných rekreačních oblastech regionu.

Ubytovací zařízení, kterým bude poskytnuta podpora, musí být orientována na rozvoj jedné ze čtyř podporovaných základních forem cestovního ruchu v regionu, tzn. turistiku orientovanou na poznávání přírodních pozoruhodností, na kulturní a poznávací turistiku, na lázeňství anebo na aktivní formy turistiky, případně na oblast kongresové turistiky.

Pro dosažení vyššího ekonomického zhodnocení potenciálu regionu pro cestovní ruch bude v rámci programu podporována účinnější koordinace a řízení cestovního ruchu, zkvalitňování a rozšiřování vhodných produktů a programových nabídek. Větší důraz bude kladen na účinný monitoring návštěvnosti a cíleně orientovaný marketing.

K naplnění cílů programu přispěje i rozvoj regionálních informačních systémů pro cestovní ruch a sítě turistických informačních center, orientace na propagaci významných kulturních a tradičních akcí s regionálním dopadem.

Důležitým kritériem pro zajištění požadovaného rozvojového přínosu intervencí u tohoto typu aktivit je uplatnění požadavku na regionální dopad uvedených aktivit.

Celkově prioritní osa plně navazuje na všechny ostatní řešené oblasti a lze tedy předpokládat významný synergický efekt nejen ve vazbě na prioritní osu 1, zajišťující zlepšení fyzického prostředí v městských centech regionu, ale i ve vazbě na prioritní osu 2, s jejíž spoluprací vytváří rozvoj cestovního ruchu hlavní podmínky pro celkovou konkurenceschopnost venkovských oblastí regionu.

7.4.6 HLAVNÍ OBLASTI PODPORY

Oblast podpory 4.1 Budování a rozvoj atraktivit a infrastruktury CR

- Výstavba, obnova, rozvoj, rekonstrukce a úpravy základní a doprovodné infrastruktury pro turistiku a cestovní ruch (např. turistické trasy, naučné stezky, hippostezky, sportovně-relaxační centra a areály, lyžařské trasy a areály, včetně přístřešků, odpočívadel, systémů značení, zařízení pro úpravu tratí, přístavišť a mol pro vodní turistiku, další aktivity pro provozování ekoturistiky apod.).
- Revitalizace kulturních, technických a průmyslových památek a kulturního dědictví a ostatních turisticky významných objektů pro jejich využití v cestovním ruchu (např. rozhledny, muzea, expozice, galerie, informační centra).
- Modernizace a úpravy lázeňské infrastruktury pro zlepšení standardu a kvality služeb pro tradiční i moderní formy lázeňství („wellness“), realizaci bezbariérových přístupů a dalších úprav pro zdravotně postižené návštěvníky.
- Výstavba, rekonstrukce podmiňující dopravní infrastruktury zajišťující dostupnost a kvalitní přístup k místům s atraktivitami cestovního ruchu (např. komunikace, parkoviště, chodníky, pěší stezky, systémy značení apod.).

Oblast podpory 4.2 Zlepšování kvality a nabídky ubytovacích a stravovacích zařízení

- Rekonstrukce, modernizace současných ubytovacích zařízení hotelového typu (včetně případné restaurační části) na úroveň nejméně středního standardu (***)

- Výstavba, popř. modernizace lehkých sezónních ubytovacích zařízení včetně související doplňující infrastruktury (např. veřejná tábořiště, autokempinky, chatové osady).
- Výstavba, rekonstrukce a modernizace vhodných objektů na celoroční ubytovací zařízení včetně doprovodné infrastruktury a nezbytného zázemí.
- Výstavba, rekonstrukce a modernizace ubytovacích zařízení hotelového typu (včetně případné restaurační části) na úroveň nejméně středního standardu (***) včetně doprovodné infrastruktury a nezbytného zázemí.
- Zajištění odpovídajících napojení ubytovacích objektů na dopravní a technickou infrastrukturu.

Oblast podpory 4.3 Podpora marketingu a tvorby a rozvoje produktů cestovního ruchu

- Podpora vzniku a činnosti regionálních partnerství v oblasti cestovního ruchu (např. založení a podpora činnosti regionálního fóra pro cestovní ruch zajišťujícího koordinaci realizace marketingových strategií v regionu Severozápad, podpora regionálních či lokálních destinačních managementů).
- Rozvoj informačních a rezervačních systémů a vytvoření regionální sítě informačních center.
- Podpora realizace marketingových akcí na podporu rozvoje cestovního ruchu a lázeňství - pasportizace, zpracování analytických studií a strategických dokumentů v oblasti cestovního ruchu a podkladů zajišťujících účinnější řízení, zpracování marketingových studií, generelů a koncepcí rozvoje cestovního ruchu, podpora monitoringu návštěvnosti, rozvoj produktů a marketing, zavádění systému certifikace zařízení a služeb cestovního ruchu apod.
- Příprava nových, zkvalitňování a rozšiřování existujících produktů cestovního ruchu s regionálním dopadem (např. wellness pro oblasti lázeňství či ekoturistiku na území NP).
- Podpora marketingu a propagace cestovního ruchu (například v oblasti lázeňství a wellness, oblastí NATURA 2000 apod.).
- Podpora marketingu a propagace akcí regionálního významu (např. propagace a prezentace významných filmových, hudebních a divadelních festivalů apod., propagace regionu na veletrzích cestovního ruchu a mediální kampaně).
- Konání konferencí, seminářů, sympózií na podporu rozvoje cestovního ruchu a lázeňství.
- Vytváření systémů informování turistů o přírodních a kulturních zajímavostech regionu Severozápad (značení turistických stezek, označení splavných úseků řek, označení infocenter, mapy měst a podobně).

7.4.7 KATEGORIE INTERVENČÍ

Rozdělení finančních alokací do úrovně jednotlivých oblastí podpory a kategorií intervencí je pouze orientační a s ohledem na vývoj zejména absorpční kapacity může být změněno.

Prioritní osa 4

(v EUR)

Kód	Kategorie	% z alokace	Orientační výše alokace
55	Propagace přírodního bohatství	2,10%	2 994 981
56	Ochrana a rozvoj přírodního dědictví	15,63%	22 287 658
57	Jiná podpora zlepšování služeb cestovního ruchu	48,57%	69 266 089
58	Ochrana a zachování kulturního dědictví	15,63%	22 287 657
59	Rozvoj kulturní infrastruktury	15,63%	22 287 657
60	Jiná podpora zlepšování kulturních služeb	2,45%	3 494 146
Celkem		100,00%	142 618 188

Oblast podpory 4.1

(v EUR)

Kód	Kategorie	% z alokace	Orientační výše alokace
56	Ochrana a rozvoj přírodního dědictví	25,00%	22 287 658
57	Jiná podpora zlepšování služeb cestovního ruchu	25,00%	22 287 657
58	Ochrana a zachování kulturního dědictví	25,00%	22 287 657
59	Rozvoj kulturní infrastruktury	25,00%	22 287 657
Celkem		100,00%	89 150 629

Oblast podpory 4.2

(v EUR)

Kód	Kategorie	% z alokace	Alokace
57	Jiná podpora zlepšování služeb cestovního ruchu	100,00%	43 484 286
Celkem		100,00%	43 484 286

Oblast podpory 4.3

(v EUR)

Kód	Kategorie	% z alokace	Alokace
55	Propagace přírodního bohatství	30,00%	2 994 981
57	Jiná podpora zlepšování služeb cestovního ruchu	35,00%	3 494 146
60	Jiná podpora zlepšování kulturních služeb	35,00%	3 494 146
Celkem		100,00%	9 983 273

7.4.8 FORMA A VÝŠE PODPORY

V rámci priority je předpokládána podpora individuálních projektů.

Podpora bude poskytována formou přímé nevratné dotace.

V případě projektů, které nezakládají veřejnou podporu, může podpora z prostředků EU dosahovat až 85 % veřejných způsobilých výdajů.

V případě projektů spadajících pod režim veřejné podpory je výše podpory pro ROP Severozápad určena regionální mapou intenzity veřejné podpory na období 2007 – 2013. Ta pro NUTS 2 Severozápad stanovuje maximální výši dotace 40 % z celkových způsobilých výdajů. Budou-li příjemci veřejné podpory malé a střední podniky, lze využít navýšení předpokládané příslušnými předpisy EU pro oblast veřejné podpory.

V případě projektů spadajících pod režim veřejné podpory bude podpora poskytována na základě blokové výjimky nebo pravidla de minimis, případně bude provedena notifikace Evropské komisi.

Poskytovaná podpora musí být v souladu s národním i komunitárním právem (včetně pravidel veřejné podpory, hospodářské soutěže a pravidel v oblasti zadávání veřejných zakázek, zejména zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách v platném znění). Podpora bude dále splňovat kritéria efektivního čerpání SF, respektovat veřejný zájem a nebude přispívat k nepřiměřeným ziskům příjemců podpory.

7.4.9 CÍLOVÉ SKUPINY

Domácí a zahraniční návštěvníci a turisté, místní obyvatelé, podnikatelé ve službách CR a v doprovodných službách, profesní sdružení, obce a svazky obcí.

7.4.10 PŘÍJEMCI POMOCI

Bližší legislativní vymezení jednotlivých kategorií příjemců je uvedeno v kapitole 10.3.1 Vymezení příjemců.

Příjemci
Kraje
Obce
Organizace zřízené či založené obcí nebo krajem
Dobrovolné svazky obcí
Nestátní neziskové organizace (pouze v případě projektů s realizací převažující na území obce nad 2000 obyvatel)
Organizační složky státu
Hospodářská komora a její složky
Zájmová sdružení právnických osob
Podnikatelské subjekty s delší než dvouletou účetní historií (právnické a fyzické osoby)

7.4.11 KŘÍŽOVÉ FINANCOVÁNÍ

Křížové financování bude využito pro:

- podporu zaměřenou na lidské zdroje (například školení a zvyšování kvalifikace pracovníků ve službách cestovního ruchu) přímo se vážící na projekt.

7.4.12 KOORDINACE S OSTATNÍMI PROGRAMY

ROP je v oblasti cestovního ruchu provázán zejména s intervencemi IOP, které se zaměřují na systémové projekty v oblasti marketingu a služeb nadregionálního a národního významu. ROP se svým zaměřením snaží podpořit investice regionálního a místního významu a doplňuje tak intervence na národní úrovni.

Z hlediska koordinace s PRV je ROP navazujícím programem, jehož intervence doplňují oblasti podpory tohoto programu v rámci opatření Podpora cestovního ruchu, které je zaměřeno do oblastí podpory budování rekreační infrastruktury pro malokapacitní ubytování, včetně stravovacích a rekreačních zařízení a zajištění služeb pro specifické druhy turistiky (pěší, cyklo, vodácká turistika, lyžování, hippoturistika apod.) Program rozvoje venkova podporuje cestovní ruch u zemědělských podnikatelů a u začínajících podnikatelů v obcích do 2 000 obyvatel.

Kromě zmíněných programů jsou intervence ROP doplněny intervencemi v rámci OP Česká republika – Svobodný stát Bavorsko 2007 - 2013 – Prioritní osa 1. Hospodářský rozvoj, lidské zdroje a sítě a OP Svobodný stát Sasko – Česká republika 2007 - 2013 – Prioritní osa 2. Rozvoj hospodářství a cestovního ruchu. Intervence těchto programů jsou primárně zaměřené na aktivity ve sféře cestovního ruchu, volného času a rekreace přispívající k rozvoji přeshraniční spolupráce (např. budování rezervačních a informačních systémů cestovního ruchu, spolupráce lázeňských zařízení), zřizování a zkvalitňování přeshraniční infrastruktury (zařízení, trasy, stezky) včetně řídicích a navigačních systémů, rozvoj nabídek a produktů a propagaci regionu. Spolu s intervencemi ROP tak tyto aktivity podpoří nejen rozvoj cestovního ruchu obecně, ale též vyšší spolupráci v dané oblasti se sousedními regiony Německa a vytváření společných produktů a nabídek, což přináší intervencím ROP významný synergický efekt.

U některých z plánovaných aktivit ROP Severozápad je identifikována potřeba doplňujícího vzdělávání, které nelze pokrýt v rámci křížového financování. Proto ŘO ROP Severozápad osloví řídicí orgány operačních programů kofinancovaných z ESF s informací o výčtu potřeb, aby je mohly řídicí orgány požit pro zacílení svých intervencí. Jedná se o tyto oblasti podpory z ESF, které doplňkovým způsobem rozvíjejí investiční projekty ROP Severozápad:

- vzdělávání zejména malých a středních podniků působících v cestovním ruchu, které bude reagovat na požadavky poskytovat kvalitnější služby.

Podrobnosti koordinace s tematickými operačními programy uvádí kapitola 10 Prováděcí opatření.

7.4.13 MECHANISMUS IMPLEMENTACE

V rámci implementace je předpokládána pouze podpora individuálních projektů. V rámci ROP Severozápad je možno realizovat projekty i formou PPP.

7.5 PRIORITY OSA 5 - TECHNICKÁ ASISTENCE

7.5.1 VÝCHOZÍ STAV

Řádné řízení a implementace ROP Severozápad vyžaduje, aby opatření technické asistence měla specifický obsah a odpovídala tak hlavním potřebám podpory koordinace programu a posilování kapacity administrativních struktur, podílejících se na jeho implementaci.

Prioritní osa 5 Technická asistence zajišťuje plynulé řízení, koordinaci, monitoring a evaluaci programu, jak je vyžadují nařízení strukturálních fondů, včetně publicity a informovanosti. Poskytuje zejména různé typy služeb a činností sledujících zajištění efektivnosti při plánování a řízení implementačních procesů v rámci spolufinancovaných projektů prostřednictvím inovačních nebo tradičních nástrojů a metodik.

Technická asistence bude realizována prostřednictvím dvou oblastí intervence zajišťujících hladké a účinné řízení a implementaci všech aktivit podporovaných programem. Tyto oblasti podpory v sobě zahrnují zejména následující zaměření aktivit:

- oblast zaměřená na vnitřní potřeby Regionální rady regionu soudržnosti Severozápad obsahuje zejména podporu hlavních řídicích a implementačních úkolů, které plní Regionální rada regionu soudržnosti Severozápad (Řídicí orgán ROP Severozápad) a technickou administraci ROP Severozápad;
- oblast zaměřená na vnější potřeby Regionální rady regionu soudržnosti Severozápad obsahuje zejména podporu rozvoje a absorpční kapacity a informovanosti, publicity, podporu ve formě prostředků na zpracování a realizaci projektů.

Prioritní osa 5 souvisí se strategickou potřebou posílit nástroje spojené se zvyšováním účinnosti a efektivnosti programů spolufinancovaných ze SF. Z praxe také vyplývá, že řádná správa vyžaduje přechod od tradičního přístupu „shora dolů“ k otevřenějším metodám, umožňujícím zapojení relevantních zainteresovaných stran v celém regionu, ve velkých městských centrech i méně urbanizovaných oblastech. Zvyšování kapacity je časově náročné a často vyžaduje nejen školení a zdroje, ale také externí podporu a vedení.

7.5.2 CÍL PRIORITY OSY

Zajistit plynulé, efektivní a účinné řízení, implementaci, monitoring, kontrolu a evaluaci programu tak, aby podporoval pečlivě cílené, integrované a rozfázované metody regionálního rozvoje, podporující aktivity decentralizovaných a kooperujících aktérů rozvoje.

7.5.3 INDIKÁTORY

Specifikace a kvantifikace předpokládaných indikátorů pro hodnocení specifických cílů prioritní osy jsou součástí kapitoly 9. Monitoring a hodnocení programu.

7.5.4 HLAVNÍ OBLASTI PODPORY

Oblast podpory 5.1 Podpora implementace ROP Severozápad

Pomoc bude zaměřena zejména na podporu zajišťování činnosti Regionální rady regionu soudržnosti Severozápad (Řídící orgán ROP Severozápad) při implementaci společných činností vyplývajících z ustanovení a pokynů nařízení EU pro SF.

Typy vhodných aktivit:

- Aktivity související se zajištěním činnosti dalších jednotek podílejících se na realizaci programu. Jedná se o monitorovací výbor, Výbor RR, pracovní skupiny v rámci ROP, hodnotící komise apod.
- Nákup či úhrada služeb související s materiálně technickým zázemím ŘO ROP Severozápad. Jedná se zejména o náklady spojené s užíváním sídla RR, pořízení vybavení, nezbytnou údržbu, zajištění provozu aj.
- Náklady na činnost pověřeného auditního subjektu (PAS) vyjma výdajů na hrubou mzdu a zákonných odvodů pracovníků PAS hrazených z OP TP.
- Aktivity podporující implementaci programu, zejména metodickou podporu, řízení programu, monitoring a evaluaci, realizaci, kontrolu, audit, finanční útvar.
- Aktivity související s procesem hodnocení a výběrem projektů (expertní posudky apod.).
- Nákup či úhrada služeb a nákladů souvisejících s realizací aktivit v oblasti rozvoje lidských zdrojů. Jedná se zejména o vzdělávání, rozvoj znalostí a dovedností, výměnu zkušeností, best practices aj.
- Aktivity podporující technickou administraci, zvyšování efektivnosti a účinnosti veřejné správy, osobní náklady a stimulační systémy, systémy řízení firmy apod.
- Nákup či úhrada služeb a nákladů souvisejících s realizací průzkumů, odborných studií, konzultací apod.
- Příprava budoucího programového období po roce 2013.

Oblast podpory 5.2. Podpora rozvoje absorpční kapacity a publicity

Předmětem této oblasti podpory bude poskytování asistence potenciálním žadatelům či skupinám žadatelů (komunitám), na které je program směřován a u kterých se očekává aktivní přístup k přípravě vhodných projektů a souvisejících podkladových studií a analýz. Uchazečům s kvalitním projektovým záměrem bude poskytována podpora prostřednictvím školení, vzdělávání a zvyšování dovedností nezbytných pro přípravu a řízení kvalitních projektových záměrů. V neposlední řadě předpokládá oblast podpory i podporu přípravy kvalitních projektů prostřednictvím podpory formou malých grantů rozdělujících prostředky pro přípravu projektů, aby byly podchyceny potenciálně způsobilé a proveditelné projektové záměry, které napomohou k celkové úspěšné realizaci programu.

Součástí oblasti podpory bude kromě standardní podpory potenciálních žadatelů specifická oblast zaměřená na urbanizované oblasti zpracovávající IPRM, kterým bude v rámci této oblasti podpory poskytnuta kontinuální asistence ze strany řídicího orgánu jak při přípravě, tak při následné realizaci komplexních projektových záměrů, které IPRM vyžadují.

Toto opatření bude rovněž podporovat realizaci Komunikačního plánu ROP Severozápad, který bude poskytovat informace a zvyšovat povědomí veřejnosti o operacích vybraných pro podporu z programu. V souladu s požadavky nařízení EU budou Regionální rada regionu soudržnosti Severozápad (Řídící orgán ROP Severozápad) a ostatní subjekty zapojené do implementace ROP poskytovat co nejobsáhlejší informace o možnostech získání finanční podpory z programu. Musí proto zajistit, aby byl ROP publikován co nejdříve, s podrobnými informacemi o finančních příspěvcích z ERDF a aby potenciálním uživatelům (tj. obcím, nevládním organizacím, podnikatelským subjektům atd.) poskytoval podrobné informace o administrativních procedurách, jimiž se musí financování v rámci ROP řídit, včetně popisu procedur pro posuzování žádostí o podporu, kritérií hodnocení a výběru operací pro financování.

Typy vhodných aktivit:

- Konzultace, přímá asistence a podpora lokálních či regionálních komunit v přípravě integrovaných projektů a strategií pro jednotlivé oblasti podpory prioritních os; včetně řízené integrované podpory měst v procesu přípravy a následné realizace IPRM, spočívající v zajištění kontinuální technické asistence vhodným kandidátům při realizaci tohoto integrovaného přístupu.
- Podpora přípravy a zpracování kvalitních individuálních projektů určených pro realizaci v rámci některé z oblastí podpory ROP, včetně podpory zpracování potřebných studií a projektové dokumentace; podpora přípravy projektů PPP a finančních nástrojů EU.
- Podpora asistence a poradenství pro žadatele v návaznosti na zkušenosti ze stávajících aktivit zaměřených na podporu absorpční kapacity realizovaných jednotlivými kraji. Vznik informačních systémů, databází a sítí certifikovaných poradců proškolených v oblasti problematiky SF, strategií a přístupu ROP a přípravy a realizace projektů.
- Vzdělávací aktivity pro žadatele a veřejnost, zejména pořádání kurzů, workshopů, seminářů a konferencí, výměny zkušeností a rozvoj partnerství.
- Aktivity vyplývající z KoP obsahující různé typy akcí informujících veřejnost (multimédia, video, inzertní kampaň), zejména pak:
 - realizace Komunikačního plánu ROP Severozápad,
 - prezentace na webových stránkách,
 - distribuce dokumentace,
 - informační kampaně,
 - prezentace v médiích, spoty a reklamy,
 - publikační činnost,
 - inzerce.

7.5.5 CÍLOVÉ SKUPINY

- ŘO ROP Severozápad a další subjekty podílející se na přímém zajištění technického zázemí přípravy a implementace ROP Severozápad.
- Všechny skupiny potenciálních žadatelů a příjemců v rámci programu, které se budou účastnit jednotlivých školení, seminářů a aktivit zaměřených na zvýšení jejich schopnosti připravovat a realizovat kvalitní projekty a tím i na zvýšení celkové absorpční kapacity regionu.

7.5.6 PŘÍJEMCI

Bližší legislativní vymezení jednotlivých kategorií příjemců je uvedeno v kapitole 10.3.1 Vymezení příjemců.

Příjemci
Regionální rada regionu soudržnosti Severozápad (Řídící orgán ROP Severozápad)
Kraje
Organizace zřízené či založené krajem

7.5.7 MECHANISMUS IMPLEMENTACE

Podpora individuálních projektů technické asistence připravených ŘO ROP Severozápad na základě zpracovaných plánů TA. Podpora individuálních projektů technické asistence zaměřených na budování absorpční kapacity regionu.

7.5.8 FORMA A VÝŠE PODPORY

V případě projektů, které nezakládají veřejnou podporu, může podpora z prostředků EU dosahovat až 85 % veřejných způsobilých výdajů. TA může být hrazena přímo z rozpočtu Regionální rady regionu soudržnosti Severozápad.

7.5.9 KATEGORIE INTERVENČÍ

Rozdělení finančních alokací do úrovně jednotlivých oblastí podpory a kategorií intervencí je pouze orientační a s ohledem na vývoj zejména absorpční kapacity může být změněno.

Prioritní osa 5

(v EUR)

Kód	Kategorie	% z alokace	Orientační výše alokace
85	Příprava, provádění, monitorování a kontrola	75,00%	15 104 697
86	Hodnocení a studie; informace a komunikace	25%%	5 034 899
Celkem		100,00%	20 139 596

Oblast podpory 5.1

(v EUR)

Kód	Kategorie	% z alokace	Orientační výše alokace
85	Příprava, provádění, monitorování a kontrola	75,00%	11 781 664
86	Hodnocení a studie; informace a komunikace	25,00%	3 927 220
Celkem		100,00%	15 708 884

Oblast podpory 5.2

(v EUR)

Kategorie	% z alokace	Orientační výše alokace
Příprava, provádění, monitorování a kontrola	75,00%	3 323 033
Hodnocení a studie; informace a komunikace	25,00%	1 107 679
Celkem	100,00%	4 430 712

7.5.10 KOORDINACE S OSTATNÍMI PROGRAMY

Jednotlivé aktivity realizované a připravované v rámci Prioritní osy 5 Technická asistence budou koordinovány zejména s OP TP, který bude zajišťovat podporu aktivit spadajících do oblasti TA napříč jednotlivými OP. Tato koordinace bude probíhat v rámci plánované pracovní skupiny pro koordinaci aktivit TA na úrovni NSRR.

Koordinace bude probíhat rovněž v rámci regionu mezi jednotlivými OP, které na území regionu budou realizovat aktivity TA se zaměřením na specifické cílové skupiny příslušného OP. Tato koordinace bude probíhat zejména prostřednictvím zpracování a následné konzultace plánu TA, který bude předkládán na vědomí a ke konzultaci jednotlivým dotčeným subjektům včetně ostatních řídicích orgánů jednotlivých OP.

8 FINANČNÍ PLÁN

Finanční plán ROP Severozápad byl zpracován na základě jednání mezi kraji, MMR a MF. Výstup těchto jednání stanovil podíl regionů NUTS 2 na celkové alokaci pro cíl Konvergence na 18 %.

Při zohlednění schváleného rozložení prostředků mezi jednotlivé cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti provedené MF, dle které bude pro cíl Konvergence na celé období vyčleněno celkem 25 887,9 mil. EUR z prostředků Evropského fondu regionálního rozvoje (dále jen ERDF), ESF a FS, na ROPy při zohlednění výše uvedeného podílu připadá celkem 4 686 mil. EUR.

Z této částky bylo pro ROP Severozápad určeno 762,8 mil. EUR, což je 16,01 % z celkové alokace pro všechny regionální operační programy v rámci České republiky.

Zpracovaná varianta kromě uvedených skutečností zohledňuje vzájemnou shodu ŘO ROP Severozápad a orgánů obou krajů, které se v rámci uplynulých jednání dohodly na následujícím poměrném rozložení disponibilních prostředků mezi jednotlivé prioritní osy programu ROP Severozápad:

1. P1 – Regenerace a rozvoj měst	39,56 %
2. P2 – Integrovaná podpora místního rozvoje	4,26 %
3. P3 – Dostupnost a dopravní obslužnost	34,84 %
4. P4 – Udržitelný rozvoj cestovního ruchu	18,70 %
5. P5 – Technická asistence	2,64 %

Rozdělení prostředků plně reflektuje jak strategii programu samotného, tak postavení programu ve vztahu k ostatním operačním programům včetně Programu rozvoje venkova.

Hlavní a stěžejní prioritní osou celkové strategie ROP Severozápad je Regenerace a rozvoj měst. Tato skutečnost byla promítnuta i do návrhu finančního plánu, který na tuto oblast vyčleňuje významnou část finančních prostředků programu. Navrhovaná výše prostředků přitom reflektuje nejen význam prioritní osy, ale též předpokládané potřebné prostředky na realizaci stanoveného množství projektů v dané oblasti.

Z předběžných údajů poskytnutých 6 městy – póly rozvoje, jež mohou být příjemci v rámci oblasti podpory 1.1 – Podpora rozvojových pólů regionu, vyplývá, že každé z měst je schopno připravit minimálně jeden IPRM. Strategické plánování měst je však ve většině případů na takové úrovni, že uvažují o přípravě i dalších IPRM. Plány jsou zaměřeny například na regeneraci zanedbaných center měst a městských památkových zón, revitalizace panelových sídlišť, případně další aktivity na změnu celkové atraktivity města. Většina měst má zájem zařadit do svých IPRM i aktivity čerpající z jiných OP (nejčastěji IOP, OP ŽP, OP VK), případně z jiné prioritní osy ROP (PO 4 – Udržitelný rozvoj cestovního ruchu). Mezi celkem 21 záměry na zpracování IPRM bylo identifikováno přibližně 7 – 8 záměrů, které svým zaměřením počítají s úplnou nebo převažující podporou z oblasti podpory 1.1 ROP. Další záměry směřují do oblasti cestovního ruchu, IOP, OP VK, OP ŽP.

Limitujícím faktorem je také stanovená minimální velikost IPRM 15 mil. EUR – některé záměry této velikosti nedosahují. Stanovení alokace pro oblast podpory 1.1 – Podpora rozvojových pólů regionu proto zohledňuje jednak reálnou poptávku měst po aktivitách podporovaných z ROP Severozápad a jednak skutečnost, že na část aktivit v rámci IPRM budou města žádat podporu z jiných OP.

Navazující aktivitou stejného významu je Dostupnost a dopravní obslužnost. Tato prioritní osa výrazně doplňuje zejména národní OP Doprava a umožňuje regionu využít plnohodnotně aktivity realizované v rámci tohoto OP ve prospěch rozvoje regionu. Představuje však též významný prvek strategie ROP Severozápad, v jejímž rámci zajišťuje zlepšení napojení regionu na páteřní síť TEN-T a tím i na okolní regiony a přispívá k zlepšení vnitřního propojení uvnitř regionu, což přispěje jak k zlepšení atraktivity měst díky jejich lepší dostupnosti prostřednictvím sítě TEN-T, ale též k podpoře méně rozvinutých menších měst a venkovských oblastí, které budou mít díky realizovaným aktivitám lepší přístup na trh práce, lepší dostupnost služeb a v neposlední řadě i kulturních a dalších aktivit, které ač realizované ve větších centrech regionu, mohou díky zlepšené dostupnosti přispět k celkovému zlepšení života i v okolí těchto měst.

Z hlediska významnosti navazuje dále prioritní osa 4 – Udržitelný rozvoj cestovního ruchu, zaměřená zejména na podporu rozvoje infrastruktury cestovního ruchu a prioritní osa 2 – Integrovaná podpora místního rozvoje zaměřená nejen s ohledem na existenci a zaměření Programu rozvoje venkova 2007 – 2013 spíše na investice menšího rozsahu zaměřené na integrované projekty regenerace menších měst a obcí. Poslední jmenovaná prioritní osa získala v rámci procesu zpracování s ohledem na již zmiňovanou doplňkovost zejména k PRV nejmenší alokaci finančních prostředků právě s ohledem na skutečnost, že se jedná o prioritní osu, která by měla umožnit venkovským oblastem zahájit restrukturalizaci, modernizaci či zlepšení služeb pro místní obyvatele, případně zajistit ve spolupráci s prioritní osou 3 dostupnost regionálních center.

Specifickou oblastí je pak prioritní osa 5 zaměřená na aktivity v oblasti podpory realizace aktivit technické pomoci při řízení a implementaci programu, a to jak aktivity technické povahy související s vlastní realizací programu a činnostmi vykonávanými ÚRR, tak na aktivity horizontálního charakteru jako je podpora absorpční kapacity v regionu.

Všechny alokace byly navrženy s ohledem na aktuální jednotkové či expertním odhadem stanovené očekávané náklady na realizaci jednotlivých aktivit, tedy s ohledem na předpokládanou potřebu vyplývající z navržené strategie, ale též z předpokládané absorpční kapacity v jednotlivých oblastech.

Při těchto předpokladech je finanční plán pro ROP Severozápad následující:

Tabulka 61 – Přehled předpokládaného náběhu ročních alokací pro NUTS 2 Severozápad (v EUR)

EUR, běžné ceny	Strukturální fondy (ERDF)	Fond soudržnosti	Celkem
	1	2	3=1+2
2007	92 547 536		92 547 536
2008	97 099 824		97 099 824
2009	101 672 012		101 672 012
2010	106 458 000		106 458 000
2011	119 825 197		119 825 197
2012	120 154 868		120 154 868
2013	125 008 464		125 008 464
Celkem 2007 – 2013	762 765 901	0	762 765 901

Takto stanovený finanční plán pak v rámci programu představuje následující rozčlenění finančních prostředků na jednotlivé prioritní osy programu:

Tabulka 62 – Přehled rozdělení prostředků na jednotlivé prioritní osy v rámci ROP Severozápad (v EUR)

Číslo prioritní osy	Název prioritní osy	Fond/míra spolufinancování vztahována k	Příspěvek Společenství	Národní zdroje	Indikativní rozdělení národních zdrojů		Celkové zdroje	Míra spolufinancování	Pro informaci	
					Národní veřejné zdroje	Národní soukromé zdroje			EIB	Jiné zdroje
			a	b=c+d	c	d	e=a+b	f=a/e		
1	Regenerace a rozvoj měst	ERDF/ veřejným výdajům	301 761 231	53 251 982	53 251 982	0	355 013 213	85,00%	0	0
2	Integrovaná podpora místního rozvoje	ERDF/ veřejným výdajům	32 521 721	5 739 128	5 739 128	0	38 260 849	85,00%	0	0
3	Dostupnost a dopravní obslužnost	ERDF/ veřejným výdajům	265 725 165	46 892 677	46 892 677	0	312 617 842	85,00%	0	44 988 102
4	Udržitelný rozvoj cestovního ruchu	ERDF/ veřejným výdajům	142 618 188	25 167 916	25 167 916	0	167 786 104	85,00%	0	230 497 834
5	Technická asistence	ERDF/ veřejným výdajům	20 139 596	3 554 047	3 554 047	0	23 693 643	85,00%	0	0
Celkem			762 765 901	134 605 750	134 605 750	0	897 371 651	85,00%	0	275 485 936

Uvedené podíly jsou v EUR - běžné ceny

9 MONITORING A HODNOCENÍ PROGRAMU

Strategie ROP Severozápad je postavena na třech specifických cílech, jejichž prostřednictvím by mělo být dosaženo globálního cíle programu a k jejichž naplnění přispívají jednotlivé navržené prioritní osy.

Aby bylo možno adekvátně řídit průběh realizace programu a případně včas usměrnit navržené intervence ve prospěch dosažení těchto cílů, je v rámci programu navržen systém monitorovacích a měřitelných indikátorů, jejichž prostřednictvím bude v průběhu realizace hodnocen postup realizace programu a jeho úspěšnost.

Z tohoto důvodu byla pro celkové řízení a hodnocení programu navržena indikátorová soustava, která zahrnuje několik kategorií indikátorů.

9.1 DETAILNÍ POPIS FUNGOVÁNÍ INDIKÁTOROVÉ SOUSTAVY

Indikátorová soustava ROP Severozápad je tvořena za účelem podpory efektivního řízení distribuce finančních prostředků operačního programu. Jeho hlavními uživateli jsou manažeři programu a pracovníci monitoringu a evaluace, členové monitorovacího výboru, národní koordinátor NSRR, Evropská komise a jiní sociální a ekonomičtí partneři.

Soustava indikátorů ROP Severozápad vychází z Národního číselníku indikátorů pro programovací období 2007 – 2013, který je společný pro všechny operační programy České republiky. Indikátory ROP Severozápad byly z Národního číselníku vybrány na základě principu výstižnosti vzhledem k cílům ROP Severozápad, přehlednosti a zejména provázanosti na priority Společenství (tzv. „core“ indikátory), provázanosti na NSRR (zejména indikátory kontextu) a současně i s vazbou na Lisabonskou strategii. Soustava indikátorů obsahuje rovněž indikátory zaměřené na sledování aspektů horizontálních témat v rámci ROP Severozápad.

Základní struktura indikátorového systému se odvíjí od tří úrovní jeho využití:

- charakteristika sociálně ekonomického prostředí,
- monitoring,
- evaluace.

Věcný rámec pro systém měření a kvantifikace programových cílů je určen charakterem předpokládaných výstupů z realizovaných aktivit a zahrnuje v souladu s metodikou EK tyto úrovně indikátorů:

- Indikátory kontextu – jejich účelem je zmapovat stávající úroveň regionu v širších socioekonomických souvislostech, tedy i v těch oblastech, na které nebudou zaměřeny přímé intervence ROP Severozápad.
- Indikátory programu – jsou zaměřeny na přímé intervence ROP Severozápad, zejména indikátory na úrovni prioritních os programu.

Indikátory programu se dělí na:

- vlastní indikátory na úrovni celého programu (indikátory výsledku, výstupu a dopadu);
- indikátory na úrovni prioritních os (indikátory výstupu a výsledku).

Indikátory jsou koncipovány tak, aby poskytovaly klíčové agregované údaje za jednotlivé prioritní osy. Případná podrobnější úroveň indikátorů, mapující aktivity dané prioritní osy / oblasti podpory ve větším detailu, bude rozpracována v prováděcím dokumentu.

Údaje o vývoji hodnot indikátorů budou získávány z monitorovacích zpráv konečných příjemců a ze statistických dat. U indikátorů dopadu budou doplněny evaluační studii.

Počáteční hodnota v tabulkách indikátorů představuje výchozí hodnoty z roku 2005, cílová hodnota potom předpokládané hodnoty v roce 2013.

Při výběru indikátorů bylo přihlíženo k následujícím skutečnostem:

- indikátory na úrovni dopadu programu se snaží reagovat na nejcitlivější oblasti vymezené socioekonomickou analýzou;
- životní prostředí (jemuž je také věnována pozornost v rámci evaluační studie) – v rámci sledování ŽP byl z národního číselníku indikátorů vybrán indikátor Expozice obyvatelstva nadlimitními koncentracemi PM10 a indikátor Plocha obcí v oblastech se zhoršenou kvalitou ovzduší (OZKO) na území regionu soudržnosti;
- nízká úroveň HDP na obyvatele relativizovaná ve vztahu k průměru EU 25 – jako měřítko celkové prosperity regionu. Zde byl zvolen ukazatel, který nabízí optimální komparaci úrovně HDP v rámci regionu a v rámci EU 25. Záměrně byl zvolen tento širší ukazatel, protože ROP Severozápad nepodporuje sice přímo podnikání, ale kombinací nastavených cílů a opatření programu by mělo být dosaženo přeměny sociálních a ekonomických struktur a zvýšení atraktivity regionu pro investice a podnikání. To by se tedy ve svém důsledku mělo projevit na růstu HDP. Je však velmi těžké kvantifikovat, nakolik k růstu HDP v regionu přispěje ROP Severozápad a nakolik budou mít na tuto veličinu vliv další faktory. Proto je nutné v tomto kontextu použít evaluační studii.

9.2 ZDROJ DAT A PERIODICITA SBĚRU INDIKÁTORŮ

Data jsou získávána způsobem, který je adekvátní charakteru indikátorů. Indikátory vstupů, výstupů a výsledků jsou naplňovány daty získávanými z formulářů o zahájení a ukončení projektů a z pravidelných hlášení implementačních agentur. Indikátory dopadů vyžadují hlubší šetření. Indikátory globálních dopadů na úrovni programu jsou zjišťovány na základě dat běžné statistické evidence.

Periodicita sběru indikátorů bude respektovat jak potřeby sledování, tak možnosti získat relevantní data. Sběr indikátorů vstupu (finanční data) a indikátorů výstupu bude probíhat pololetně, protože zde bude docházet k nejrychlejší obměně dat. Indikátory výsledků budou

sbírány ročně (pokud není přímo u indikátoru stanovena jiná periodicita). Indikátory dopadů jsou většinou závislé na údajích ze sledovaných studií.

Analýza indikátorů

Za provádění analýz indikátorů je odpovědný ŘO ROP Severozápad: Regionální Rada regionu soudržnosti Severozápad, resp. pracovníci Oddělení monitoringu a monitorovacích systémů.

Indikátory se sledují s různou intenzitou v závislosti na uveřejňování statistik jednotnými relevantními poskytovateli informací (zdroji).

Měření indikátorů výstupu se provádí s 6 - 12 měsíční periodicitou v závislosti na zdrojích dat a operací v rámci ROP Severozápad. První vyhodnocení těchto indikátorů je odvozeno od časového průběhu realizace prvních projektů programu a monitorovacích zpráv těchto projektů.

Měření indikátorů výsledků bude probíhat s jednoletou periodou. První měření výsledků bude uskutečněno nejdříve po ukončení prvních projektů, pravděpodobně po 2 letech od zahájení činnosti ROP Severozápad.

Základním zdrojem dat a naplnění indikátorů jsou předkladatelé projektů. Již při podávání žádosti se žadatel zavazuje k naplňování indikátorů, které jsou relevantní k jeho projektu, v případě realizace projektu podává příjemce informace v rámci monitorovacích zpráv.

Na úrovni ŘO jsou tato data kompletována v informačním systému IS MONIT7+ a jsou spolu s daty ze statistických zdrojů vyhodnocovány a slouží jako podklady pro monitorovací zprávy na úrovni programu, výroční zprávy a závěrečnou zprávu, řízení programu, zpracování evaluačních studií aj. a poskytovány relevantním orgánům: monitorovacímu výboru, NOK a Evropské komisi. Podrobnější popis monitorování indikátorů a jejich využití je předmětem Operačního manuálu ROP Severozápad.

Pro vyhodnocení, řízení a monitoring programu byly navrženy následující indikátory:

9.3 INDIKÁTORY KONTEXTU

Celková realizace a následné vyhodnocení programu ROP Severozápad bude probíhat v kontextu následujících charakteristik sociálně-ekonomické situace v regionu:

Název indikátoru	Měrná jednotka	Hodnota za rok 2005	
		Severozápad	ČR
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	Kč	57 587,00	72 395,00
Podíl kvalifikačně náročných zaměstnání na celkové zaměstnanosti	%	75,21	78,65
Index vzdělanosti ¹⁾	%	24,96	19,17
Měrné emise z mobilních zdrojů (REZZO 4)	tuny/km ²	3,50	5,20
HDP na 1 obyvatele v PPS	Kč	13 872,00	17 309,00
Podíl na HDP (ČR = 100)	%	8,80	100,00
Počet registrovaných uchazečů o práci na 1 volné pracovní místo (registrované na pracovním úřadě)	Osoba	20,48	9,78
Naděje dožití při narození – muži	rok	71,32	72,90
Naděje dožití při narození – ženy	rok	77,67	79,10
Disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele	Kč	125 759,64	141 350,89
Délka silnic II. třídy	km	1 465,00	14 668,00
Délka silnic III. třídy	km	4 007,00	34 124,00
Počet lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních cestovního ruchu	Ks	48 012,00	433 211,00
Průměrný evidenční počet zaměstnanců v hromadných ubytovacích zařízeních (fyzické osoby)	Osoba	4 568,00	48 482,00
Počet přenocování	Přenocování	5 058 067,00	40 320 000,00
Počet obyvatel na 1 lékaře	Osoba	293,99	272,55
Počet studentů (gymnázia, SOŠ, SOU, VOŠ, VŠ)	Osoba	71 096,00	908 454,00
Počet míst ve vybraných zařízeních sociální péče	Místo	16 120,00	78931,00 ²⁾
Počet příjemců důchodu	Osoba	277 268,00	2 645 100,00
Počet obcí	Ks	486,00	6 248,00
Podíl městského obyvatelstva	%	79,50	70,10

Pozn.:¹⁾ = (bez vzdělání + základní vzdělání) / obyvatelstvo ve věku 15+

²⁾ všechna zařízení

Zdroj: Statistická ročenka Ústeckého kraje, Karlovarského kraje, České republiky 2006

Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků výběrového šetření prac. sil za 4. čtvrtletí 2006

Propočty Statistického úřadu Ústí nad Labem

Vlastní propočty

Údaje z tabulek ROP Severozápad

9.4 INDIKÁTORY GLOBÁLNÍHO A SPECIFICKÝCH CÍLŮ PROGRAMU

Indikátory na úrovni programu

51/11/00 Core 13 Vazba na NSRR	Počet podpořených projektů na rozvoj dopravy (dopravní dostupnost) <i>relevance prioritních os: 3</i>	Počet	Region	0	30	-
51/12/00 Core 34 Vazba na NSRR	Počet podpořených projektů na rozvoj cestovního ruchu <i>relevance prioritních os: 4</i>	Počet	Region	0	100	-
51/15/00 Core 39 Vazba na NSRR	Počet podpořených projektů zaměřených na udržitelný rozvoj a zvyšující atraktivitu měst a velkoměst - celkem <i>relevance prioritních os: 1</i>	Počet	Region	0	70	-
51/21/00	Počet podpořených projektů na rozvoj venkovských oblastí <i>relevance prioritních os: 2</i>	Počet	Region	0	60	-
Indikátory výsledku						
61/02/06 Core 22	Přírůstek počtu osob přepravených veřejnou dopravou celkem (v %) <i>relevance prioritních os: 1, 3</i>	%	Region	100 %	105 %	1,05
63/05/02	Návštěvníci v regionu – počet přenocování <i>relevance prioritních os: 4</i>	Počet	ČSÚ	5 058 067	5 200 000	1,03
63/15/02	Zahraniční návštěvníci v regionu – počet přenocování <i>relevance prioritních os: 4</i>	Počet	ČSÚ	3 136 823	3 250 000	1,04

Kód NČ	Název indikátoru	Měrná jednotka	Info. zdroj	Kvantifikace		
				Hodnota 2005	Indikativ. hodnoty a 2013	Index změny (%)
Indikátory dopadu						
52/07/00 Vazba na Lisabon. strategii	Regionální diference míry nezaměstnanosti <i>relevance prioritních os: 1, 2, 3, 4</i>	%	ČSÚ	28,2	27,5	-
51/11/11	Přírůstek/úbytek obyvatelstva v podpořených městech a obcích – migrací	%	Region, ČSÚ	0,48	1,2	-
53/13/02	Počet obyvatel s vysokoškolským vzděláním <i>relevance prioritních os: 1, 2, 3, 4</i>	Počet	ČSÚ	52 230	57 450	1,1
55/20/02 Vazba na NSRR	Regionální HDP na obyvatele, EU 25 = 100 <i>relevance prioritních os: 1, 2, 3, 4</i>	%	ČSÚ	59,1 %	62 %	-
65/31/05 Vazba na Lisabon. strategii	Plocha obcí v oblastech se zhoršenou kvalitou ovzduší (OZKO) na území regionu <i>relevance prioritních os: 1, 2, 3</i>	%	Region	41,1	34,7	-1,16

9.5 INDIKÁTORY PRO HODNOCENÍ SPECIFICKÝCH CÍLŮ PRIORITNÍCH OS PROGRAMU

Pro hodnocení naplnění specifických cílů jednotlivých prioritních os byly navrženy následující indikátory.

INDIKÁTORY PRO MĚŘENÍ CÍLŮ PRIORITNÍ OSY 1

Prioritní osa 1 Regenerace a rozvoj měst

Kód NČ	Název indikátoru	Měrná jednotka	Info. zdroj	Kvantifikace		
				Hodnota 2005	Indikativ. hodnota 2013	Index změny (%)
Indikátory výstupu						
51/15/00 Core 39 Vazba na NSRR	Počet podpořených projektů zaměřených na udržitelný rozvoj a zvyšující atraktivitu měst a velkoměst – celkem <i>relevance oblastí podpory: 1.1</i>	Počet	Region	0	70	
51/15/31 Vazba na NSRR	Počet podpořených projektů na rozvoj (zvyšující atraktivitu) -vybraných měst ● <i>relevance oblastí podpory: 1.1</i>	Počet	Region	0	10	-
51/15/41 Vazba na NSRR	Počet podpořených projektů na ostatní města	Počet	Region	0	20	
51/15/43 Vazba na NSRR	Počet podpořených projektů na ostatní města - města 5 – 50 tis. obyv. <i>relevance oblastí podpory: 1.2</i>	Počet	Region	0	40	-
65/41/10	Počet podniků/organizací služeb založených nebo udržovaných v revitalizované části města <i>relevance oblastí podpory: 1.1, 1.2</i>	Počet	Region	0	10	-
07/42/70	Počet zapojených partnerů <i>relevance oblastí podpory: 1.1, 1.2, 1.3</i>	Počet	Region	0	320	
65/01/01 Core 29 Vazba na NSRR	Plocha regenerovaného a revitalizovaného území - ve městech <i>relevance oblastí podpory: 1.1, 1.2</i>	ha	Region	0	85	-

65/11/00 Vazba na NSRR	Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů ve městech celkem <i>relevance oblastí podpory: 1.1, 1.2</i>	m ²	Region	0	95000	-
65/11/01 Vazba na NSRR	Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů určených pro rozvoj vzdělávání (města) <i>relevance oblastí podpory: 1.3</i>	m ²	Region	0	25000	-
65/11/03 Vazba na NSRR	Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů pro sociální služby a zdravotní péči (města) <i>relevance oblastí podpory: 1.3</i>	m ²	Region	0	2400	-
61/02/47	Počet nově pořízených nízkopodlažních vozidel ve veřejné dopravě <i>relevance oblastí podpory: 1.1</i>	Počet	Region	0	30	-
61/02/50	Počet nových elektronických (řídících, informačních, odbavovacích) systémů ve veřejné hromadné dopravě <i>relevance oblastí podpory: 1.1</i>	Počet	Region	0	2	-
61/02/30	Délka nové nebo modernizované tramvajové a trolejbusové trati celkem <i>relevance oblastí podpory: 1.1</i>	km	Region	0	6	-
61/02/52	Počet nově vybudovaných a rekonstruovaných zastávek ve veřejné dopravě <i>relevance oblastí podpory: 1.1</i>	Počet	Region	0	60	-
64/01/03	Nové technologie ve zdravotnictví (počet) <i>relevance oblastí podpory: 1.3</i>	Počet	Region	0	15	-

Indikátory dopadu						
51/11/13	Přírůstek/úbytek obyvatelstva v podpořených městech a obcích – migrací – města nad 50 000 obyvatel <i>relevance oblastí podpory: 1.1</i>	‰	Region , ČSÚ	- 1,8 6	0,2	-
51/11/14	Přírůstek/úbytek obyvatelstva v podpořených městech a obcích – migrací – města 5 000 – 50 000 obyvatel <i>relevance oblastí podpory: 1.2</i>	‰	Region , ČSÚ	- 1,4 5	0,8	-

INDIKÁTORY PRO MĚŘENÍ CÍLŮ PRIORITY OSY 2

Prioritní osa 2 Integrovaná podpora místního rozvoje

Kód NČ	Název indikátoru	Měrná jednotka	Info. zdroj	Kvantifikace		
				Hodnota 2005	Indikativ. hodnota 2013	Index změny (%)
Indikátory výstupu						
51/21/00	Počet podpořených projektů na rozvoj venkovských oblastí <i>relevance oblastí podpory: 2.1, 2.2</i>	Počet	Region	0	60	-
07/42/70	Počet zapojených partnerů <i>relevance oblastí podpory: 2.1, 2.2</i>	Počet	Region	0	210	-
65/05/05	Plocha regenerovaného a revitalizovaného území – ve venkovských oblastech <i>relevance oblastí podpory: 2.2</i>	ha	Region	0	18	-
65/15/01	Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů určených pro oblast vzdělávání (venkov) <i>relevance oblastí podpory: 2.2</i>	m ²	Region	0	1800	-
65/15/03	Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů sociálních služeb a zdravotní péče (venkov) <i>relevance oblastí podpory: 2.2</i>	m ²	Region	0	5500	-
Indikátory dopadu						
51/11/15	Přírůstek/úbytek obyvatelstva v podpořených městech a obcích – migrací – města a obce do 5 000 obyvatel <i>relevance oblastí podpory: 2.1, 2.2</i>	‰	Region, ČSÚ	6,83	7,5	

INDIKÁTORY PRO MĚŘENÍ CÍLŮ PRIORITY OSY 3

Prioritní osa 3: Dostupnost a dopravní obslužnost

Kód NČ	Název indikátoru	Měrná jednotka	Info. zdroj	Kvantifikace		
				Hodnota 2005	Indikativ. hodnota 2013	Index změny (%)
Indikátory výstupu						
51/11/00 Core 13 Vazba na	Počet podpořených projektů na rozvoj dopravy (dopravní dostupnost)	Počet	Region	0	30	-

NSRR	<i>relevance oblastí podpory: 3.1, 3.2</i>					
61/01/00 Vazba na NSRR	Délka nových a rekonstruovaných silnic II. a III. třídy celkem <i>relevance oblastí podpory: 3.1</i>	km	Region	0	182	-
61/01/01 Core 14 Vazba na NSRR	Délka nových silnic II. a III. třídy <i>relevance oblastí podpory: 3.1</i>	km	Region	0	2	-
61/01/02 Core 16 Vazba na NSRR	Délka rekonstruovaných silnic II. a III. třídy	km	Region	0	180	
61/01/09	Délka nově vybudovaných nebo rekonstruovaných silničních obchvatů měst a obcí <i>relevance oblastí podpory: 3.1</i>	km	Region	0	2,7	-
61/01/10	Délka nově vybudovaných cyklostezek a cyklotras <i>relevance oblastí podpory: 3.1</i>	km	Region	0	35	-
61/03/01	Počet upravených regionálních letišť <i>relevance oblastí podpory: 3.1</i>	Počet	Region	0	1	-
07/42/70	Počet zapojených partnerů <i>relevance oblastí podpory: 3.1, 3.2</i>	Počet	Region	0	55	-
61/02/47	Počet nově pořízených nízkopodlažních vozidel ve veřejné dopravě <i>relevance oblastí podpory: 3.2</i>	Počet	Region	0	12	-
Indikátory výsledku						
				0	15	-
61/01/08	Podíl nově zrekonstruovaných a nových silnic na celkové regionální síti silnic <i>relevance oblastí podpory: 3.1</i>	%	Region	0	2 %	1,02
61/02/11	Počet obcí zapojených do IDS <i>relevance oblastí podpory: 3.2</i>	Počet	Region	9	130	-
61/03/00	Počet odbavených cestujících na regionálních letištích <i>relevance oblastí podpory: 3.1</i>	Počet	Region	35 853	80 000	-

61/02/48	Podíl vozidel ve veřejné dopravě na ekologický pohon <i>relevance oblastí podpory: 3.2</i>	%	Region	0	2 %	1,02
65/31/02	Expozice obyvatelstva nadlimitními koncentracemi PM10 <i>relevance prioritních os: 3</i>	%	MŽP	65 %	50 %	-1,15
Indikátory dopadu						
37/31/13	Počet nehod cyklisté/region <i>relevance oblastí podpory: 3.2</i>	Počet	Region	372*	290	-

* Hodnota roku 2006

INDIKÁTORY PRO MĚŘENÍ CÍLŮ PRIORITY OSY 4

Prioritní osa 4: Udržitelný rozvoj cestovního ruchu

Kód NČ	Název indikátoru	Měrná jednotka	Info. zdroj	Kvantifikace		
				Hodnota 2005	Indikativní hodnota 2013	Index změny (%)
Indikátory výstupu						
51/12/00 Core 34 Vazba na NSRR	Počet podpořených projektů na rozvoj cestovního ruchu <i>relevance oblastí podpory: 4.1, 4.2, 4.3</i>	Počet	Region	0	100	-
63/22/00	Počet zrekonstruovaných památkových objektů <i>relevance oblastí podpory: 4.1, 4.2</i>	Počet	Region	0	10	-
63/25/10	Počet nových a zrekonstruovaných sportovně rekreačních zařízení celkem <i>relevance oblastí podpory: 4.1</i>	Počet	Region	0	10	-
07/42/70	Počet zapojených partnerů <i>relevance oblastí podpory: 4.1, 4.2, 4.3</i>	Počet	Region	0	370	-
63/01/00	Počet nově vybudovaných nebo zrekonstruovaných lůžek celkem <i>relevance oblastí podpory: 4.1, 4.2</i>	Počet	Region	0	2100	-
63/31/01	Počet vytvořených propagačních nebo marketingových produktů pro cestovní ruch <i>relevance oblastí podpory: 4.3</i>	Počet	Region	0	280	-
Indikátory výsledku						

52/02/12 Core 35 Vazba na NSRR	Počet nově vytvořených pracovních míst v rámci projektů na rozvoj cestovního ruchu <i>relevance oblastí podpory: 4.1, 4.2</i>	Počet	Region	0	225	-
63/11/03	Využití kapacity ubytovacích zařízení – využití pokojů	%	Region, ČSÚ	40,87 %	45 %	1,04

Pozn. Na úrovni PD budou sledováni návštěvníci ÚK a KK, na této úrovni bude také dopracováno podrobnější členění indikátorů s ohledem na konkrétní zaměření podporovaných aktivit cestovního ruchu.

Do indikátoru výsledků nebyl záměrně zařazen pouze indikátor nová lůžka, protože dle dostupných statistik není problémem kapacita ubytovacích zařízení, jako jejich nižší kvalita a nedostatečné využití. Bude tedy třeba směřovat aktivity na modernizaci a zvyšování atraktivity ubytovacích kapacit spíše, než na budování nových, proto je souběžně zařazen indikátor - Využití kapacity ubytovacích zařízení – využití pokojů.

INDIKÁTORY PRO MĚŘENÍ CÍLŮ PRIORITY OSY 5

Prioritní osa 5: Technická pomoc

Kód NČ	Název indikátoru	Měrná jednotka	Info. zdroj	Kvantifikace	
				Hodnot a 2005	Indikativ hodnota 2013
Indikátory výstupu					
51/41/00	Počet podpořených projektů zaměřených na technickou pomoc <i>relevance oblastí podpory: 5.1, 5.2</i>	Počet	Region	0	17
71/05/00	Realizace evaluačních studií a zpráv celkem <i>relevance oblastí podpory: 5.1, 5.2</i>	Počet	Region	0	20
71/07/00	Počet vytvořených metodických a technicko-informačních materiálů <i>relevance oblastí podpory: 5.1, 5.2</i>	Počet	Region	0	30
07/42/70	Počet zapojených partnerů <i>relevance oblastí podpory: 5.1, 5.2</i>	Počet	Region	0	30
71/11/05	Počet účastníků školení a seminářů <i>relevance oblastí podpory: 5.2</i>	Počet	Region	0	1750
Indikátory výsledku					
48/02/00	Celkové výdaje na realizaci projektů technické pomoci <i>relevance oblastí podpory: 5.1, 5.2</i>	mil. Kč	Region	0	490,00
71/19/00	Počet proškolených osob	Počet	Region	0	140

Kód NČ	Název indikátoru	Měrná jednotka	Info. zdroj	Kvantifikace	
				Hodnot a 2005	Indikativ hodnota 2013
Indikátory výstupu					
	<i>relevance oblastí podpory: 5.1</i>				
Indikátory dopadu					
48/26/01	Efektivnost čerpání finančních prostředků <i>relevance oblastí podpory: 5.1, 5.2</i>	Evaluační studie	Region	Evaluační studie zaměřená na úspěšnost čerpání prostředků a odpovídající úrovně nákladů	

10 PROVÁDĚCÍ OPATŘENÍ

10.1 OBECNÁ USTANOVENÍ

Návrh institucionálního rámce řízení – implementační struktury ROP Severozápad vychází z novely zákona č. 248/2006 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů a respektuje zásady stanovené zejména v článku 57 - 67 obecného nařízení.

Subjekty zapojené do implementace ROP Severozápad:

Řídící orgán ROP Severozápad – Regionální rada regionu soudržnosti Severozápad – odpovídá za celkové řízení a realizaci ROP Severozápad v souladu se zásadou řádného finančního řízení.

Finanční útvar – Finanční oddělení Úřadu Regionální rady – zajišťuje zejména převody prostředků příjemcům na financování projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU z prostředků rozpočtu RR.

Platební a certifikační orgán (PCO) – MF, odbor Národní fond – plní roli certifikačního orgánu ve smyslu čl. 61 obecného nařízení; zejména vyhotovuje a předkládá Evropské komisi certifikované výkazy výdajů a žádosti o platby, vyžaduje od řídicího orgánu informace o postupech a ověřeních v souvislosti s výdaji, uvedenými ve výkazu výdajů.

Auditní orgán (AO) – MF, odbor Centrální harmonizační jednotka – plní roli AO ve smyslu čl. 62 obecného nařízení; zejména zajišťuje provádění auditů za účelem ověření účinného fungování řídicího a kontrolního systému operačního programu.

Pověřený auditní subjekt (PAS) - ÚRR, Odbor auditu – zajišťuje provádění auditů za účelem ověření účinného fungování řídicího a kontrolního systému operačního programu a provádění auditů operací na vhodném vzorku pro ověření vykázaných výdajů.

Monitorovací výbor (MV) – zajišťuje kvalitu provádění operačního programu zejména schvalováním kritérií pro výběr projektů, hodnocením pokroku v dosahování cílů programu a prioritních os a navrhováním změn, které přispějí k dosažení cílů nebo zlepšení řízení programu.

Národní orgán pro koordinaci (NOK) – odborný útvar MMR – provádí zejména koordinaci a metodickou podporu při implementaci operačních programů, financovaných ze strukturálních fondů a FS.

V implementační struktuře programu Řídící orgán ROP Severozápad nezřizuje zprostředkující subjekt.

Celkové nastavení řídicích struktur programu je navrženo s cílem vytvořit jednoduchou a přehlednou implementační strukturu, která bude v maximální možné míře vstřícná vůči příjemcům pomoci. Za tímto účelem budou mimo jiné zřizována detašovaná pracoviště Řídicího orgánu ROP Severozápad v jednotlivých krajích regionu.

Bližší specifikace funkcí a role jednotlivých subjektů zapojených do implementace programu popisují následující kapitoly.

10.2 ŘÍDÍCÍ ORGÁN A ZÁKLADNÍ STRUKTURY ŘÍZENÍ

Řídícím orgánem ROP Severozápad je dle §16 odst. 3 zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, Regionální rada regionu soudržnosti Severozápad (dále jen Regionální rada). Řídící orgán ROP Severozápad je odpovědný za řízení a provádění ROP Severozápad v souladu se zásadou řádného finančního řízení a v souladu s pravidly pro implementaci operačních programů definovaných centrálním koordinačním orgánem. Orgány Regionální rady regionu soudržnosti Severozápad jsou:

- Výbor Regionální rady (dále Výbor),
- Předseda Regionální rady (dále Předseda),
- Úřad Regionální rady (dále ÚRR nebo Úřad).

Sídlo Regionální rady regionu soudržnosti Severozápad je dle zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, v Ústí nad Labem.

Řídící orgán odpovídá za nastavení systémů pro oblasti:

Řízení a kontrola

- nastavuje řídicí a kontrolní systémy v souladu s platnou legislativou ČR a EU a odpovídá za efektivní a správné fungování těchto systémů;
- vyhotovuje popis řídicích a kontrolních systémů dle čl. 71 obecného nařízení a předkládá jej AO tak, aby bylo možné odeslat jej EK do 12 měsíců od schválení programu;
- předchází nesrovnalostem, odhaluje nesrovnalosti a navrhuje opravy financování v případě zjištění porušení povinností vyplývajících z právních předpisů;
- v souladu s čl. 60 obecného nařízení ověřuje dodání spolufinancovaných produktů a služeb a skutečné vynaložení výdajů na operace vykázané příjemci a jejich soulad s předpisy Společenství a s vnitrostátními předpisy;
- zajišťuje shodu podporovaných akcí s politikami Společenství;
- zajišťuje soulad s požadavky na poskytování a zveřejňování informací dle čl. 69 obecného nařízení;
- zajišťuje udržitelnost operací po dobu 5 let ze strany řídicích orgánů OP a informování EK, pokud operace prošly podstatnou změnou;
- stanovuje postupy k zajištění toho, aby všechny dokumenty týkající se výdajů a auditů nezbytné pro zajištění odpovídajícího prověřovacího záznamu byly uchovávány v souladu s požadavky čl. 90 obecného nařízení.

Realizace

- zpracovává výběrová a hodnotící kritéria pro výběr projektů a předkládá je ke schválení monitorovacímu výboru;
- zajišťuje, aby operace byly pro financování vybírány podle kritérií schválených monitorovacím výborem pro operační program a aby po celou dobu provádění byly v souladu s příslušnými předpisy Společenství a vnitrostátními předpisy.

Finanční toky

- zajišťuje, že příjemci a jiné subjekty zapojené do provádění operací vedou buď nezávislý účetní systém nebo odpovídající účetní kód pro všechny transakce související s operací, aniž jsou dotčeny vnitrostátní účetní předpisy.

Monitoring

- ustavuje monitorovací výbor v souladu s čl. 63 – 66 obecného nařízení;
- shromažďuje spolehlivá finanční a statistická data umožňující monitorování provádění pomoci a předává tato data MMR - NOK, resp. EK, a to zpravidla v elektronické podobě;
- zajišťuje záznam a uchování účetních záznamů v elektronické podobě pro každou operaci v rámci operačního programu a shromažďování údajů nezbytných pro finanční řízení, sledování, ověřování, audit a hodnocení;
- zpracovává výroční a závěrečné zprávy o provádění pomoci a po schválení monitorovacím výborem je předkládá EK, kopii výroční a závěrečné zprávy obdrží AO;
- řídí činnost monitorovacího výboru a poskytuje mu dokumenty umožňující sledovat kvalitu provádění operačního programu s ohledem na jeho konkrétní cíle.

Evaluace

- zajišťuje, aby se hodnocení operačních programů realizovalo v souladu s evropskými předpisy, čl. 47 a 48 obecného nařízení.

Certifikace

- předává veškeré potřebné informace o postupech a ověřeních prováděných v souvislosti s výdaji PCO pro účely certifikace.

Provádění auditů

- odpovídá za zabezpečení podmínek pro provádění auditů na všech úrovních implementace.

ORGÁNY REGIONÁLNÍ RADY

Výbor Regionální rady

Dle § 16 odst. 4 zákona č. 248/2006 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů je Výbor Regionální rady jedním z orgánů Regionální rady. Členy Výboru Regionální rady regionu soudržnosti Severozápad volí ze svých členů Zastupitelstva Ústeckého a Karlovarského kraje. Celkový počet členů Výboru je 16 (každý kraj je zastoupen 8 členy).

Výbor je usnášeníschopný, je-li přítomna nadpoloviční většina všech členů Výboru zvolených v jednotlivých krajích tvořících region soudržnosti zvláště. Výbor rozhoduje usnesením.

Výbor jedná a rozhoduje dle §16e zákona č. 248/2006 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, o věcech spojených s realizací ROP, zejména pak schvaluje:

- realizační a řídicí dokumentaci ROP;
- opatření týkající se publicity a informovanosti o ROP;
- výběr projektů, kterým Regionální rada poskytne dotaci či návratnou finanční výpomoc;
- výroční a závěrečnou zprávu o realizaci ROP, případně i další zprávy a podklady spojené s realizací ROP;
- rozpočet a závěrečný účet;

Výbor dále dle zákona č. 248/2006 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů vykonává tyto činnosti:

- volí a odvolává předsedu a místopředsedu RR;
- jmenuje a odvolává ředitele ÚRR na návrh předsedy RR;
- stanovuje organizační strukturu a počet zaměstnanců RR;
- schvaluje další záležitosti, pokud tak stanoví jednací řád Výboru.

Kromě uvedených funkcí daných zákonem č. 248/2006 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů je, Výbor odpovědný za:

- přípravu, projednání a předložení ROP Severozápad Evropské komisi;
- zavedení systému pro shromažďování spolehlivých finančních a statistických informací o provádění OP, zavedení ukazatelů monitorování a hodnocení, předávání těchto údajů v dohodnutém elektronickém formátu MV, PCO a EK;
- zajištění vypracování výroční a závěrečné zprávy o provádění ROP Severozápad a (po schválení monitorovacím výborem) jejich předložení EK;
- zřízení a činnost monitorovacího výboru ROP Severozápad;
- zajištění toho, aby PCO obdržel všechny potřebné informace o postupech a auditech, prováděných ve vztahu k výdajům pro účely vydání potvrzení o oprávněnosti výdaje;
- zajištění toho, aby AO obdržel požadované dokumenty a podklady pro účely analytické a zpravodajské činnosti;
- zabezpečení hodnocení ROP Severozápad;
- zajištění toho, aby subjekty, které jsou zapojeny do řízení a provádění ROP Severozápad, včetně příjemců podpory a dalších subjektů zapojených do implementace, vedly samostatný účetní systém, nebo používaly vhodné kódové označení účtů pro všechny transakce týkající se pomoci;

- zabezpečení řízení k prošetření nesrovnalostí a zasílání hlášení o nesrovnalostech;
- zajištění nápravných opatření v případě vzniklých nedostatků;
- zajištění shody s národními politikami a politikami Společenství, zvláště s ohledem na zadávání veřejných zakázek, pravidla veřejné podpory, ochranu životního prostředí a rovné příležitosti;
- zajištění zdrojů národního spolufinancování;
- plnění povinností, týkajících se informací a propagace OP;
- výběr projektů, kterým Regionální rada poskytne dotaci či návratnou finanční výpomoc.

Předseda

Předseda je statutárním orgánem Regionální rady a zastupuje ji navenek. Ze své činnosti je odpovědný Výboru. Svolává a řídí zasedání Výboru, navrhuje Výboru ředitele ÚRR.

Předsedu spolu s místopředsedou volí a odvolává ze svých řad Výbor tak, aby byl každý kraj zastoupen buď předsedou nebo místopředsedou Regionální rady. Předsedu v době jeho nepřítomnosti zastupuje místopředseda.

Úřad Regionální rady

Úřad Regionální rady regionu soudržnosti Severozápad je dle § 17 zákona č. 248/2006 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, výkonným orgánem Regionální rady regionu soudržnosti Severozápad. Úřad zabezpečuje veškeré úkoly spojené s funkcí Řídícího orgánu ROP Severozápad, s výjimkou záležitostí, které jsou svěřeny dle výše uvedeného zákona Výboru. Úřad také plní úkoly spojené s odborným, organizačním a technickým zabezpečením činnosti Regionální rady regionu soudržnosti Severozápad.

V čele ÚRR stojí ředitel, kterého jmenuje a odvolává Výbor na návrh Předsedy. Jmenování ředitele zakládá pracovní poměr k Regionální radě, ředitel je podřízen Předsedovi. Na ředitele i ostatní zaměstnance ÚRR se obdobně vztahuje zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávních celků.

ÚRR zajišťuje zejména následující úkoly:

- přijímání žádostí o podporu a organizování výzev k předkládání projektů;
- podávání informací o ROP Severozápad;
- posouzení formálních náležitostí a přijatelnosti předkládaných projektů;
- zajištění kvalitativního hodnocení projektů;
- přípravu smluv o poskytnutí dotace;
- monitorování plnění pravidel pro zadávání veřejných zakázek při realizaci úspěšných projektů;

- kontrola postupu prací na jednotlivých projektech;
- zajištění fungování monitorovacího systému - elektronické evidence dat pro monitorování a vyhodnocení implementace programu;
- zpracování údajů o výdajích jako podkladů pro certifikaci;
- příprava podkladů pro výroční a závěrečnou zprávu ROP Severozápad dle čl. 60 obecného nařízení;
- provádění a zajištění výkonu finančních kontrol realizace projektů s cílem ověřit, zda spolufinancované výrobky a služby byly dodány a požadované výdaje byly vynaloženy v souladu s podmínkami Smlouvy o poskytnutí dotace a legislativou ČR i EU;
- přezkoumání předložených žádostí o proplacení uskutečněných výdajů příjemci podpory (především ověření souladu se stanovenými výkonovými cíli a finančním plánem projektu, souladu s politikami a legislativou ČR i EU, posouzení, zda výdaje jsou způsobilé atd.);
- zajišťování publicity;
- příprava rozpočtu a závěrečného účtu RR.

Územní pracoviště ÚRR

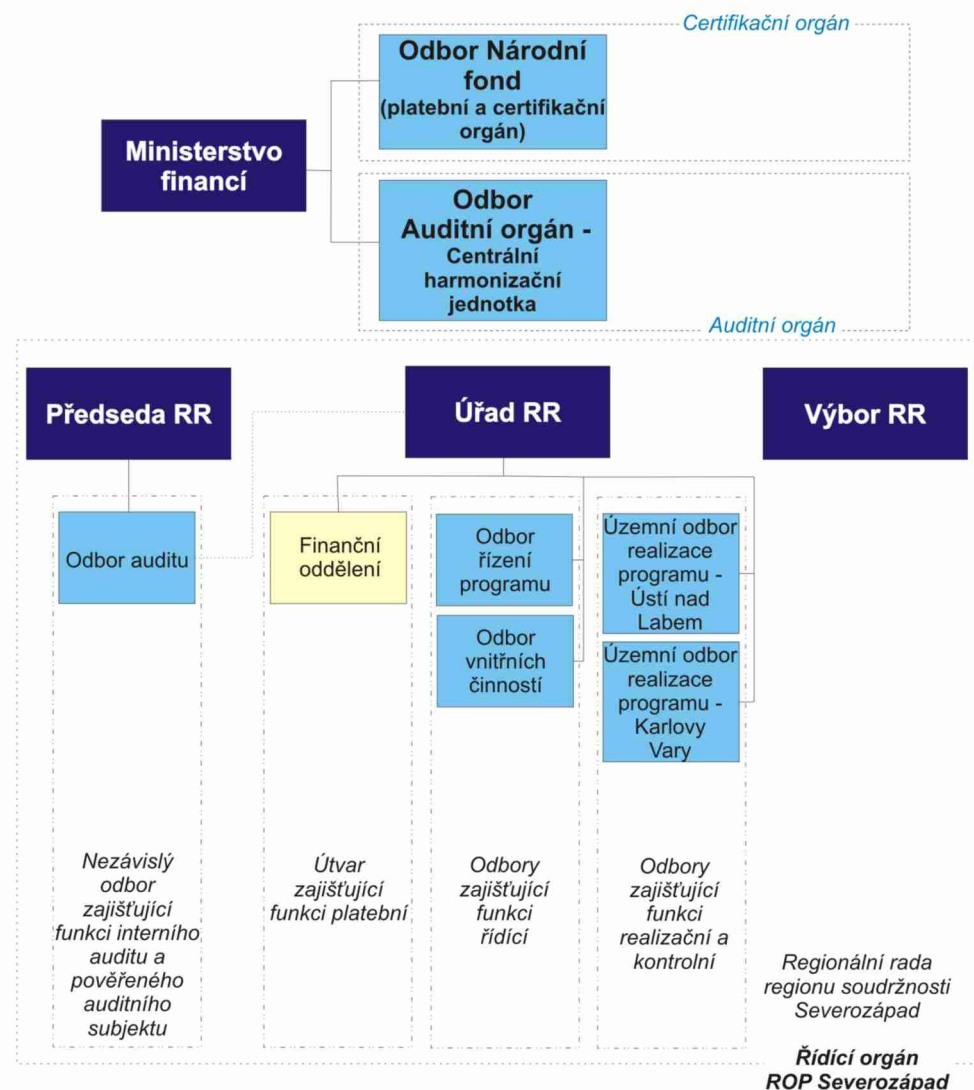
Důležitou funkci v implementační struktuře plní územní pracoviště ÚRR v jednotlivých krajích v rámci regionu soudržnosti Severozápad. Ta zabezpečují efektivní a uživatelsky příznivou implementaci ROP Severozápad. Územní pracoviště plní úlohu při podávání informací, přijímání žádostí, zajištění jejich hodnocení a přípravy smluv s příjemci a při kontrole projektů.

Oddělení funkcí řídicí, platební a kontrolní

Organizační struktura ŘO ROP Severozápad je nastavena tak, aby bylo zajištěno striktní oddělení řídicích, platebních a kontrolních funkcí, a byly jasně rozděleny kompetence a odpovědnosti za procesy a činnosti tak, aby rozhodování a kompetence byly nezpochybnitelné, bez duplicít a nejasností.

Obrázek 3 - Organizační struktura ÚRR

SCHÉMA ODDĚLENÍ FUNKCÍ

Řídící, platební a kontrolní funkce jsou detailně popsány v Prováděcím dokumentu ROP Severozápad a v Operačním manuálu.

Oddělení řídicí, platební a kontrolní funkce je zajištěno personálně. Každá funkce je zajištěna na funkčně odděleném odboru, respektive oddělení či úseku. Každý odbor (oddělení) má svého vedoucího pracovníka, který odpovídá za výkon svěřených činností.

- Řízení programu je zajišťováno Odborem řízení programu, který se člení na oddělení metodického řízení, oddělení monitoringu a monitorovacích systémů, oddělení evaluací a úsek pro řešení nesrovnalostí, ve spolupráci s oddělením technické asistence, které je součástí Odboru vnitřních činností.

- Kontrolní funkce je zajišťována Územními odbory realizace programu (ÚORP) v Karlových Varech a v Ústí nad Labem:
 - administraci a hodnocení jednotlivých projektů zajišťují oddělení administrace projektů (OAP),
 - kontroly projektů zajišťují oddělení realizace a kontroly projektů (ORKP).

V rámci výše uvedených činností se uplatňuje metoda kontroly čtyř očí.

- Platební funkce je zajišťována finančním oddělením ÚRR.

Při nastavování řídicích, platebních a kontrolních funkcí byl využíván informační systém, který striktně respektuje oddělení jednotlivých procesů v rámci implementace řídicích, platebních a kontrolních funkcí.

Detailnější popis činností oddělení administrace projektů a oddělení realizace a kontroly projektů se nachází v Prováděcím dokumentu ROP Severozápad a v Operačním manuálu.

Zajištění administrativní kapacity

Národní strategický referenční rámec České republiky potvrdil a uznal nutnost dostatečných administrativních struktur, potřebných k zajištění efektivního využívání prostředků strukturálních fondů.

Adekvátní administrativní kapacita je nezbytná nejen k zajištění absorpční kapacity a dodržování úředních postupů, ale také k tomu, aby byly finanční prostředky využívány v souladu s principy správného finančního řízení.

Podle NSRR je základem zajištění dostatečné administrativní kapacity následující:

- analýza potřeb ŘO při implementaci operačních programů,
- definice funkcí a postupů,
- formulace profilů zaměstnanců, popisy práce,
- kvalita výběru a přijímání nových zaměstnanců.

Dále, v souladu s NSRR: *„kvalita výstupů všech funkcí v systému implementace zdrojů EU úzce souvisí s profilem a stabilizací zaměstnanců, kteří se podílejí na přípravě a fungování tohoto systému. Zaměstnanci veřejné správy musí být několik let systematicky připravováni na bezchybné a kvalitní vykonávání těchto aktivit, včetně jazykové výuky. Kvalita výběru a přijímání nových zaměstnanců, která bere v potaz dobrou praxi, je základní podmínkou pro kvalitní řízení lidských zdrojů. Tento systém bude využíván na všech úrovních implementace. Hlavním cílem zlepšení řízení lidských zdrojů je minimalizovat nežádoucí odliv těchto vzdělaných a schopných zaměstnanců do privátního sektoru. Toho může být dosaženo primárně nastavením takových podmínek, které umožňují konkurenceschopnost zaměstnání ve veřejné správě vůči privátnímu sektoru“.*

Tato ustanovení NSRR jsou blíže specifikována v dopise zaslaném českými úřady dne 29. června 2007 (č. j. 24 449/2007-62) před vydáním rozhodnutí o přijetí NSRR Evropskou komisí takto:

- *"Bude věnována pozornost systematickému posilování absorpční kapacity, včetně analýzy potřeb, definice požadavků, popisu pracovních pozic, nezávislých postupů při přijímání zaměstnanců, motivační systém, vzdělávání a stabilizace zaměstnanců.*
- *Dokument nazvaný "Postupy k vyřešení administrativní kapacity k využívání zdrojů Strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v období 2007 - 2013" byl předložen české vládě".*

Nařízení vlády č. 818 z 18. června 2007, které schvaluje výše zmíněný dokument, bude aplikováno na veřejnou správu jako celek a jeho implementace bude monitorována předsedou vlády České republiky.

Následně musí být výše zmíněné závazky implementovány na úrovni každého operačního programu. Detailní zpráva popíše, jak jsou tyto závazky vypořádány (např. analýza potřeb ŘO, definice funkcí a postupů, formulace profilů zaměstnanců, popisy práce, kvalita výběru a přijímání nových zaměstnanců). Dále tato zpráva popíše způsob, jakým budou Operační program Technická pomoc a prioritní osa technické asistence v Regionálních operačních programech využívány k dosažení tohoto cíle. Dalším velmi důležitým bodem je podpora absorpční kapacity příjemců a vstřícný přístup relevantních úřadů k příjemcům.

Tato implementační zpráva musí být dokončena a představena během prvního zasedání Monitorovacího výboru po přijetí Regionálního operačního programu.

10.3 PŘÍJEMCI, SYSTÉM VÝBĚRU PROJEKTŮ

10.3.1 VYMEZENÍ PŘÍJEMCŮ

Příjemcem podpory může být pouze osoba s právní subjektivitou. U každé prioritní osy ROP Severozápad jsou vymezení příjemci způsobilí k čerpání podpory v rámci dané prioritní osy, respektive oblasti podpory.

Legislativní vymezení příjemců podpory z ROP Severozápad uvádí následující tabulka:

Tabulka 63 – Legislativní vymezení příjemců podpory z ROP Severozápad

Hlavní příjemci	Odkaz na legislativu
Obce, města	Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
Kraje	Zákon č.129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
Organizace zřízené či založené městem, obcí nebo krajem	§23 a další zákona č.250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
Dobrovolné svazky obcí	§46 a další zákona č.128/2000 Sb., o obcích.
Nestátní neziskové organizace	Zákon č.83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů; Zákon č.248/1995 Sb. o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů; Zákon č. 3/2002 Sb. o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských

	společnostech), ve znění pozdějších předpisů; Zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (zákon o nadacích a nadačních fondech).
Školská a vzdělávací zařízení s právní subjektivitou zařazená do školského rejstříku	Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
Podnikatelské subjekty (právnícké a fyzické osoby)	Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (§2 odst.2, písm. a) až c) zákona); Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů.
Zájmová sdružení právnických osob	§20f až §20i občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.
Hospodářská komora a její složky	§3 zákona č.301/1992 Sb. o Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR, ve znění pozdějších předpisů (působnost HK ČR a jejích složek, vymezená v §4 výše zmíněného zákona umožňuje podporovat cestovní ruch).
Organizační složky státu	§ 3 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.
Regionální rada regionu soudržnosti Severozápad (Řídící orgán ROP Severozápad)	Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů.

10.3.2 ÚKOLY PŘÍJEMCŮ

Příjemci bude poskytnuta finanční pomoc na základě Smlouvy o poskytnutí dotace mezi příjemcem a Řídícím orgánem ROP Severozápad dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, na jehož základě bude Smlouva uzavírána. V případě projektů technické asistence, jejichž příjemcem je RR, se Smlouva neuzavírá a projekty se realizují dle Podmínek poskytnutí dotace, které jsou schváleny VRR.

Povinnosti příjemců budou detailně specifikovány v podmínkách poskytnutí podpory.

Příjemce pomoci zajišťuje zejména:

- zpracování žádosti o dotaci, zahrnující identifikaci, hodnocení a přípravu projektu včetně finančního plánu,
- přípravu zadávací dokumentace projektu,
- v úzké koordinaci s Řídícím orgánem ROP Severozápad zadávání veřejných zakázek a podpis příslušných smluvních dokumentů s dodavateli,
- řádnou realizaci projektu dle smluv uzavřených s vybranými dodavateli ,
- ověřování a proplácení ověřených faktur dodavatelům,
- fungující oddělený účetní systém projektu ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů,
- vnitřní finanční kontrolu,
- podávání pravidelných zpráv Řídícímu orgánu ROP Severozápad o postupu projektu a případně příležitostných zpráv během realizace a udržitelnosti projektu,

- zpracování podkladů pro monitorování a jejich předávání Řídícímu orgánu ROP Severozápad,
- regionální a místní publicitu a informační tabule na místě staveb ve smyslu příslušných pravidel EU,
- archivaci dokumentů – dokladů.

Příjemci odpovídají za to, že výdaje projektů, požadované k proplacení v rámci ROP Severozápad, jsou způsobilé v souladu s pravidly pro způsobilost výdajů stanovených Řídícím orgánem ROP Severozápad. Tato pravidla jsou Řídícím orgánem ROP Severozápad stanovena v souladu s právními předpisy ES v kontextu právních předpisů České republiky a v souladu s Pravidly způsobilých výdajů pro programy spolufinancované ze SF a FS na programové období 2007 – 2013. Příjemci dále odpovídají za to, že při realizaci projektu budou dodrženy podmínky Smlouvy o poskytnutí dotace a příslušná legislativa ČR i EU.

Při předkládání žádostí o platby příjemci odůvodní předkládané výdaje a doloží, že odpovídají podmínkám realizace projektů obsažených ve Smlouvě o poskytnutí dotace. Veškeré platební nároky musí být podloženy doklady, které prokáží, že se jedná o prostředky vynaložené efektivně, hospodárně, účelně a transparentně.

Příjemci musí zajistit vedení dokumentace o projektech, která bude dostatečnou pomůckou pro audit zaměřený na finanční toky. Příjemci musí umožnit, aby doklady o projektech byly kdykoliv k dispozici pro kontroly a auditní šetření, prováděné oprávněnými osobami nebo subjekty. Doklady budou archivovány v souladu s platnou legislativou EU i ČR.

10.3.3 SYSTÉM VÝBĚRU PROJEKTŮ

Řídící orgán je odpovědný za nastavení transparentního systému výběru projektů v souladu s platnou legislativou EU a ČR a v souladu s podmínkami a cíli ROP Severozápad. Systém výběru projektů v rámci ROP Severozápad je podrobně popsán v Operačním manuálu.

Příjemce předloží na základě vyhlášené výzvy žádost o dotaci Řídícímu orgánu ROP Severozápad, respektive jím pověřenému subjektu – ÚRR. Dle územního vymezení realizace projektu bude projekt předložen Územnímu odboru realizace programu ÚRR (oddělení administrace projektů) v Ústí nad Labem nebo v Karlových Varech.

ÚRR dle stanovených kritérií posoudí přijatelnost a formální úplnost projektu a zajistí jeho kvalitativní hodnocení dle stanovených hodnotících kritérií.

Proces kontroly a hodnocení projektů je třístupňový a zahrnuje:

- a) kontrolu přijatelnosti,
- b) kontrolu formálních náležitostí,
- c) vlastní hodnocení projektů dle stanovených hodnotících kritérií.

Z hlediska **formální úplnosti** je posuzována kompletnost žádosti o dotaci a jejích příloh dle požadavků uvedených v dokumentaci pro žadatele vypracované Řídícím orgánem ROP Severozápad.

Přijatelnost projektu je posuzována zejména z hlediska:

- souladu s podmínkami, cíli a pravidly ROP Severozápad (soulad projektu s danou oblastí podpory, způsobilost žadatele s ohledem na vymezení příjemců dané oblasti podpory, minimální velikost projektu),
- souladu s příslušnou legislativou ČR a EU (ochrana hospodářské soutěže, vliv na životní prostředí, veřejná podpora atd.),
- vlivu na horizontální priority (udržitelný rozvoj, rovné příležitosti),
- vlivu projektu na region soudržnosti Severozápad (způsobilé pro podporu jsou pouze projekty s úplným či převažujícím vlivem na region soudržnosti Severozápad).

Projekty, které prošly úspěšně kontrolou přijatelnosti a kontrolou formálních náležitostí, jsou dále **hodnoceny podle hodnotících kritérií** předem vyhotovených pro každou oblast podpory ROP Severozápad. Hodnotící kritéria schvaluje Monitorovací výbor ROP Severozápad. Po schválení Monitorovacím výborem ROP Severozápad jsou hodnotící kritéria zveřejněna.

Projekty jsou hodnoceny zejména z hlediska naplnění cílů jednotlivých prioritních os. Hodnotící kritéria směřují k naplnění zejména Strategického cíle 4 – Vyvážený rozvoj území v NSRR.

Hodnocení projektu dle hodnotících kritérií má tři fáze:

- Hodnocení způsobilosti žadatele (zkušenosti žadatele, připravenost projektového týmu, finanční zdraví žadatele) a vlivu projektu na horizontální kritéria (projekty musí mít pozitivní nebo neutrální vliv na životní prostředí a rovné příležitosti).
- Hodnocení technické a finanční kvality projektu (ekonomické a finanční hodnocení projektu, technická a časová proveditelnost, kvalita a přiměřenost rozpočtu, provázanost projektu a jeho aktivit, udržitelnost, příspěvek k naplnění indikátorů apod.).
- Hodnocení potřeby a relevance projektu a jeho přínosu pro rozvoj regionu (soulad s rozvojovými strategiemi regionu, potřebnost projektu pro rozvoj regionu, inovativnost projektu).

Na hodnocení každého projektu se kromě pracovníků ÚRR podílejí rovněž dva nezávislí externí experti, kteří hodnocení provádějí souběžně a nezávisle na sobě. Experti jsou vybíráni ze Seznamu expertů tak, aby byl vyloučen střet zájmu. Do Seznamu expertů jsou experti zařazováni na základě výběrového řízení. Hodnocení potřebnosti a přínosu projektu pro region soudržnosti Severozápad provádí Expertní komise jmenovaná Řídícím orgánem ROP Severozápad. Projekty jsou hodnoceny prostřednictvím přidělování bodů za naplnění jednotlivých kritérií. Výsledky jednotlivých fází hodnocení se sčítají. Z celkových výsledků obou souběžně prováděných hodnocení je vypočten průměr – bodové ohodnocení každého projektu.

Výběr projektů pro financování bude probíhat transparentně, formou rovné soutěže mezi projekty s ohledem na jejich příspěvi k rozvoji celého regionu Severozápad. Soutěž mezi projekty bude probíhat v rámci celého regionu soudržnosti Severozápad, pro výběr projektu tedy nebude rozhodující, ve kterém kraji bude realizován.

Finální rozhodnutí o poskytnutí podpory přijímá Výbor na základě seznamu doporučených projektů seřazených podle bodového ohodnocení. Projekty, které nedosáhnou předem stanovenou minimální bodovou hranici, nebudou podpořeny. Pro projekty, které získaly více bodů a jsou hodnotiteli doporučeny, může Výbor schválit dotaci z ROP Severozápad, a to až do výše vyčerpání finanční alokace vyhlášené ve výzvě. Výbor nemění pořadí bodovaných projektů ani výši poskytnuté dotace.

ÚRR informuje o výsledcích jednání Výboru a o jeho rozhodnutí příjemce.

10.4 FINANČNÍ ŘÍZENÍ PROGRAMU

Na finančním řízení ROP Severozápad se podílejí:

- certifikační orgán,
- finanční útvar.

10.4.1 CERTIFIKAČNÍ ORGÁN

Pro implementaci pomoci ze SF a FS je ve smyslu čl. 59 obecného nařízení ustaven jediný certifikační orgán. V rámci ČR funkci certifikačního orgánu vykonává Platební a certifikační orgán (PCO), výkonem funkce PCO pro SF a FS byl rozhodnutím ministra financí vydaném na základě usnesení vlády č. 198 ze dne 22. února 2006 pověřen odbor Národní fond MF.

Platební a certifikační orgán nezřizuje žádné zprostředkující subjekty. V rámci ROP Severozápad nebudou zřizovány žádné zprostředkující subjekty, jednající jménem PCO.

Pro implementaci pomoci ze SF a FS dle čl. 61 obecného nařízení zajišťuje PCO následující činnosti:

- řídí a koordinuje toky finančních prostředků poskytnutých z rozpočtu EU a zabezpečuje plynulost toku finančních prostředků od PCO příjemcům;
- vytváří a aktualizuje metodické pokyny pro provádění certifikace výdajů SF a FS;
- zabezpečuje, aby příjemci pomoci obdrželi příspěvek z EU bez zbytečného odkladu;
- předkládá EK ověřené výkazy výdajů a žádosti o platby (průběžné i konečné) pro všechny programy na základě výkazů výdajů předložených řídicími orgány;
- ověřuje, že výkaz výdajů je přesný, vychází ze spolehlivého účetního systému a je založen na ověřitelných podkladech, certifikuje tyto výkazy a schvaluje žádosti o platby z EU;
- monitoruje manuály pracovních postupů užívané subjekty zapojenými do implementace SF a FS a ověřuje dodržování těchto postupů;
- průběžně monitoruje a ověřuje soulad činností a postupů řídicích orgánů a zprostředkujících subjektů s právními předpisy ČR a EU;

- ověřuje aplikaci procesů řízení a systému kontroly řídicích orgánů a zprostředkujících subjektů (včetně provádění kontrol na místě);
- vyhodnocuje čerpání alokací;
- přijímá platby z rozpočtu EU a zabezpečuje převody prostředků do kapitol rozpočtu;
- metodicky řídí vypracovávání odhadů čerpání prostředků poskytnutých z rozpočtu EU a předává tyto odhady EK;
- zajišťuje koncepci, metodiku, tvorbu, rozvoj a činnost účetního systému využívaného pro administraci SF a FS;
- zajišťuje metodické řízení v oblasti účtování o prostředcích SF a FS;
- spolupracuje s EK při ověřování adicionality interim a ex-post;
- zajišťuje vrácení neoprávněně vyplacených prostředků;
- předkládá AO manuály postupů Platebního a certifikačního orgánu.

PCO je zodpovědný za získání ujištění o řádném vynakládání výdajů v rámci jednotlivých programů (certifikace výdajů). Certifikace se povinně provádí před zasláním každé žádosti o průběžnou platbu nebo závěrečnou platbu pro daný program Evropské komisi.

Certifikace výdajů zahrnuje ověření výše způsobilých výdajů vynaložených příjemci při implementaci programu a ověření, zda nastavený systém implementace poskytuje řádné ujištění, že výdaje zahrnuté ve výkazu výdajů byly vynaloženy v souladu s předpisy ES a předpisy ČR a vytváří tak dostatečné předpoklady pro řádnou certifikaci těchto výdajů.

Postupy a podmínky pro provádění certifikace výdajů jsou obsaženy v Metodice certifikace výdajů 2007 – 2013.

10.4.2 FINANČNÍ ÚTVAR

Platby příjemcům z rozpočtu Regionální rady regionu soudržnosti Severozápad, odpovídající podílu národního financování a podílu financování ze strukturálních fondů (SF), provádí finanční útvar. Roli finančního útvaru v případě ROP Severozápad plní **finanční oddělení ÚRR**.

Finanční oddělení provádí zejména následující činnosti:

- zajišťuje převody prostředků příjemcům na financování projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU (SF) z prostředků rozpočtu RR;
- provádí přesnou a úplnou evidenci převodů finančních prostředků příjemcům z rozpočtu RR;
- sděluje ŘO ROP Severozápad požadované údaje o provedených převodech prostředků příjemcům dle své evidence (zejména údaje o příjemci, výši převedených prostředků, den platby příjemci);
- při provádění jednotlivých činností spojených s převody prostředků příjemcům postupuje v souladu s interními písemnými pracovními postupy (manuály);
- ve stanovených termínech posílá Souhrnnou žádost o platbu (vygenerovanou z MSC2007 a schválenou ředitelem ÚRR, případně jeho zástupcem) na PCO, kopie Souhrnné žádosti o platbu je předána správci kapitoly MMR k zaevidování.

- předává MMR informace o čerpání státního rozpočtu a zdrojů ERDF;
- provádí kontrolu čerpání ve vazbě na zdroje kapitoly státního rozpočtu a ERDF.

10.4.3 SYSTÉM FINANČNÍCH TOKŮ

Prostředky z rozpočtu EU (SF) budou Evropskou komisí zasílány na účet PCO. V rámci PCO finanční prostředky z rozpočtu EU (SF) metodicky řídí oddělení Metodiky finančního řízení a plateb MF, které rovněž bude realizovat převody prostředků z rozpočtu EU (SF) na příjmové účty správců jednotlivých kapitol státního rozpočtu.

Systém finančních toků prostředků z rozpočtu EU u ROP Severozápad je založen na principu financování žádostí o platbu z prostředků Regionální rady, která obdržela prostředky na financování podílu financovaného z rozpočtu EU z rozpočtu kapitoly MMR a na financování podílu prostředků odpovídajících národnímu spolufinancování z rozpočtu kapitoly MMR a z rozpočtů Ústeckého a Karlovarského kraje. Prostředky odpovídající podílu financovanému z rozpočtu EU jsou následně po úhradě z rozpočtu EU na účet PCO proplaceny na účet správce kapitoly MMR.

Dotace poskytované ze státního rozpočtu na předfinancování výdajů, které mají být kryty prostředky z rozpočtu EU a prostředky na národní financování, jsou poskytovány na základě Rozhodnutí o poskytnutí dotace v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech.

Regionální rada obdrží od MMR na počátku programovacího období Rámcové rozhodnutí o poskytování dotací ROP Severozápad v období 2007 – 2013. V návaznosti na toto rozhodnutí vydává MMR pro příslušný kalendářní rok Rozhodnutí o poskytnutí dotace, a to do 15 pracovních dnů ode dne obdržení bezchybné Žádosti o poskytnutí dotace od ŘO ROP Severozápad. Toto rozhodnutí obsahuje termíny a způsob převodu finančních prostředků. Žádost o poskytnutí dotace vypracovává finanční oddělení a podepisují ředitel ÚRR a předseda Regionální rady. Dotace poskytnutá na financování projektů ŘO ROP Severozápad (respektive její 1. splátka) je převedena MMR na speciální účet ŘO ROP Severozápad do 15 dnů ode dne převzetí Rozhodnutí o poskytnutí dotace Regionální radou. Termíny a převody dalších finančních prostředků stanovuje MMR v Rozhodnutí o poskytnutí dotace. Dotace bude z rozpočtu MMR uvolňována především na základě odhadů výdajů příjemců na dané období.

Do procesu spolufinancování jsou zahrnuty prostředky EU a Regionální rady regionu soudržnosti Severozápad. Soukromé financování se v případě ROP Severozápad předpokládá u oblastí podpory: 3.2, 4.1, 4.2 a 4.3.

Základní rámec finančního řízení je dán Metodikou finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze SF, FS a ERF na programové období 2007 – 2013 v platném znění. Podrobné postupy finančního řízení jsou uvedeny v Operačním manuálu.

Platby příjemcům probíhají formou ex-post plateb (zpětné proplacení příjemcem již uskutečněných způsobilých výdajů):

- Příjemce na základě uskutečněných výdajů vystavuje žádost v CZK o proplacení prostředků z rozpočtu Regionální rady (odpovídající evropskému i národnímu podílu). Žádost je předložena ke kontrole a schválení ŘO ROP Severozápad.
- ŘO ROP Severozápad žádost příjemce schvaluje a dává pokyn finančnímu oddělení k provedení platby na účet příjemce.
- Finanční oddělení provádí platbu z rozpočtu Regionální rady na účet příjemce.
- Na základě potvrzení o provedených úhradách z rozpočtu Regionální rady vystavuje finanční oddělení z MSC2007 souhrnnou žádost o provedení platby prostředků z rozpočtu EU (SF) z účtu PCO do příslušné kapitoly státního rozpočtu. Ve stanovených termínech posílá finanční oddělení Souhrnnou žádost o platbu (vygenerovanou z MSC2007 a schválenou ředitelem ÚRR, případně jeho zástupcem) na PCO. Kopie Souhrnné žádosti o platbu je předána správci kapitoly MMR k zaevidování.
- Správce kapitoly MMR souhrnnou žádost posílá na PCO k provedení platby.
- PCO provádí kontrolu předložené souhrnné žádosti, její zaúčtování (rozhodným datem pro stanovení kurzu pro přepočítání prostředků z CZK na EUR je datum zaúčtování v IS VIOLA) a následně provádí úhradu prostředků z rozpočtu EU (SF) do kapitoly MMR.
- PCO žádá po provedení certifikace EK o doplnění prostředků na jeho účtu.
- Evropská komise žádost odsouhlasí a zasílá prostředky na účet PCO.

10.5 KONTROLNÍ A AUDITNÍ SYSTÉM

Ministerstvo financí jako ústřední správní úřad pro finanční kontrolu v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, metodicky řídí, koordinuje a zajišťuje výkon kontroly a auditu v rámci operačního programu. Základním východiskem pro vydávání dílčích metodických pokynů, konzultovaných s příslušnými orgány Evropské komise, jsou platné právní předpisy ES a ČR.

Výkon finanční kontroly upravuje zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů a čl. 62 prováděcího nařízení upravuje činnosti AO.

V kontrolním systému je zřetelně oddělen systém kontroly ve veřejné správě a řídicí kontroly od systému interního auditu a auditu vzorku operací.

10.5.1 VNITŘNÍ KONTROLNÍ SYSTÉM

Všechny orgány podílející se na implementaci operačního programu budou mít zaveden potřebný řídicí a kontrolní systém, který bude v souladu s národní legislativou a bude způsobilý včas identifikovat administrativní, systémové nebo záměrné chyby a vytvářet podmínky pro prevenci vzniku chyb.

Řídicí kontrola

Řídicí kontrola je zajišťována odpovědnými vedoucími zaměstnanci a tvoří součást vnitřního řízení všech subjektů zapojených do implementace operačního programu, při přípravě operací před jejich schválením, při průběžném sledování uskutečněných operací až do jejich

konečného vypořádání a vyúčtování a následného prověření vybraných operací v rámci hodnocení dosažených výsledků a správnosti hospodaření.

S ohledem na principy účinného a efektivního řídicího a kontrolního systému v průběhu implementace programu bude zajištěno, že:

1. všechny subjekty zapojené do řízení a kontroly programu mají jednoznačně stanoveny konkrétní funkce, a to jak v rámci celého systému implementace, tak i v rámci každého subjektu zvlášť;
2. je dodržována zásada oddělení platebních, řídicích a kontrolních funkcí mezi jednotlivými subjekty zapojenými do implementace programu i v rámci subjektů samotných;
3. jsou stanoveny jednoznačné postupy pro zajištění správnosti a způsobilosti výdajů vykazovaných v rámci programu;
4. jsou zavedeny spolehlivé účetní systémy, systémy monitorování a systémy finančního výkaznictví;
5. je zaveden systém podávání zpráv o implementaci programu a projektů a monitorování;
6. jsou přijata opatření pro provádění auditu fungování řídicího a kontrolního systému;
7. jsou zavedeny takové systémy a stanoveny takové postupy, které zajistí podklady pro audit (audit trail);
8. jsou stanoveny postupy hlášení a monitorování pro nesrovnalosti a vymáhání neoprávněně vyplacených částek.

Pro každou úroveň řízení a implementace programu bude vypracován manuál vnitřního kontrolního systému ve formě řízené dokumentace, která bude obsahovat detailní popis pracovních postupů pro prováděné činnosti.

Interní audit

Činnost interního auditu zajišťuje Odbor auditu, který je funkčně nezávislý a organizačně oddělený od řídicích a výkonných struktur a je **organizačně** podřízen řediteli ÚRR a **funkčně** předsedovi Regionální rady, jenž dbá o to, aby Odbor auditu nebyl pověřován úkoly, které jsou v rozporu s nezávislým plněním jemu stanovených úkolů.

Odbor auditu vykonává činnost interního auditu v rámci zavedeného vnitřního kontrolního systému ŘO ROP Severozápad, v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, ve znění pozdějších předpisů.

Interní audit ze zákona 320/2001 Sb. o finanční kontrole v souladu s mezinárodně uznávanými auditorskými standardy přezkoumává a vyhodnocuje přiměřenost a účinnost vnitřního kontrolního systému, včetně prověřování správnosti finančních, provozních a majetkových operací, existence a dodržování vnitřních předpisů, vedení správného, úplného, průkazného a přehledného účetnictví v souladu s platnou legislativou, nezávisle a objektivně přezkoumává a systematicky vyhodnocuje efektivnost řízení rizik.

Interní audit rovněž zabezpečuje předkládání doporučení ke zdokonalování kvality vnitřního kontrolního systému, k předcházení nebo zmírnění rizik a k přijetí opatření k nápravě zjištěných nedostatků a konzultační činnost.

Interní audity jsou prováděny podle schváleného plánu auditů, který je stanoven pro daný rok. Plány interního auditu vycházejí z auditní strategie a zpracovává je Odbor auditu na základě vyhodnocení potřeb auditu a ocenění rizik. Plán auditorské činnosti se sestavuje jako střednědobý a roční.

Zprávy z interních auditů jsou předkládány předsedovi Regionální rady a řediteli ÚRR, který na základě doporučení Odboru auditu přijímá a realizuje odpovídající opatření. Zjištění z auditů jsou jedním z podkladů pro aktualizaci analýzy a řízení rizik managementu ÚRR.

Výsledky interního auditu jsou souhrnně uváděny v roční zprávě předkládané orgánům Regionální rady a jsou podkladem k vypracování roční souhrnné zprávy pro Ministerstvo financí podle § 22 zákona o finanční kontrole, která zahrnuje údaje a informace o výsledcích interního auditu a všech finančních kontrol na Regionální radě.

Kontrola v odpovědnosti řídicího orgánu (primární systém)

Řídicí orgán v souladu s čl. 60 obecného nařízení odpovídá za řízení a provádění operačního programu v souladu se zásadou řádného finančního řízení, a proto zejména

- zajišťuje, aby operace pro financování byly vybírány podle kritérií pro operační program a po celou dobu provádění zůstávaly v souladu s platnými předpisy Evropských společenství (dále jen ES) a vnitrostátními předpisy;
- ověřuje, zda byly spolufinancované produkty dodány a služby poskytnuty a zda byly výdaje na operace vykázány příjemci skutečně a legálně vynaloženy;
- zajišťuje existenci systému pro záznam a uchovávání účetních záznamů v elektronické podobě pro každou operaci v rámci OP a shromažďování údajů nezbytných pro finanční řízení, monitorování, ověřování, audit a hodnocení;
- zajišťuje, aby hodnocení operačních programů bylo prováděno postupy stanovenými články 47 a 48 prováděcího nařízení;
- stanoví postupy k zajištění toho, aby byly všechny doklady týkající se výdajů a auditů nezbytné pro zajištění odpovídající pomůcky pro audit se zaměřením na finanční toky uchovávány v souladu s regulačními požadavky článku 90 prováděcího nařízení;
- zajišťuje, aby certifikační orgán obdržel pro účely certifikace všechny nezbytné informace o postupech a ověřeních prováděných v souvislosti s výdaji;
- poskytuje EK informace, které jí umožňují posoudit velké projekty.

Audit v odpovědnosti auditního orgánu (centrální a sekundární systém)

Auditní orgán (AO) byl zřízen ve smyslu čl. 59 obecného nařízení. Usnesením vlády ČR č. 198 ze dne 22. února 2006 je funkcí AO pro SF, CF, EFF pověřeno MF. Výkonem funkce AO pro SF byl rozhodnutím ministra financí pověřen odbor Auditní orgán - Centrální harmonizační jednotka Ministerstva financí, který je funkčně nezávislý na ŘO a na PCO. Za výkon auditu v souladu s čl. 62 obecného nařízení na všech úrovních realizace finančních

prostředků z operačního programu je odpovědný AO. V rámci sdílené odpovědnosti ČR a EK za řádnou správu, řízení a kontrolu OP zejména:

- zajišťuje audit připravenosti řídicích a kontrolních systémů programů, na jehož základě předkládá EK do 12 měsíců zprávu dle čl. 71 odst. 2 obecného nařízení, posuzující nastavení řídicích a kontrolních systémů OP;
- zajišťuje provádění auditů za účelem ověření účinného fungování řídicího a kontrolního systému OP (dále jen audit systému);
- zajišťuje provádění auditů operací na vhodném vzorku pro ověření vykázaných výdajů v rámci OP (dále jen audit operací);
- předloží EK do devíti měsíců po schválení OP:
 - auditní strategii zahrnující subjekty, které budou audity systému a operací provádět, tuto strategii pravidelně aktualizuje,
 - metodu výběru vzorků pro audity operací,
 - orientační plánování auditů systémů a auditu operací zajišťující provedení těchto auditů u hlavních subjektů a jejich rovnoměrné rozložení na celé programové období.
- do 31. prosince každoročně od roku 2008 do roku 2015:
 - předkládá EK výroční kontrolní zprávu uvádějící výsledky auditů systémů a auditů operací provedených během předchozího období dvanácti měsíců, které končí dne 30. června daného roku, v souladu s auditní strategií OP, jakož i nedostatky zjištěné v řídicích a kontrolních systémech OP. První zpráva bude předložena do 31. prosince 2008, bude zahrnovat období od 1. ledna 2007 do 30. června 2008. Informace týkající se auditů provedených po 1. červnu 2015 se zahrnou do závěrečné kontrolní zprávy, která je podkladem pro prohlášení o uzavření OP,
 - vydává na základě kontrol a auditů, za jejichž provedení odpovídá, stanovisko k tomu, zda řídicí a kontrolní systém OP funguje účinně a poskytuje tak přiměřené ujištění, že výkazy výdajů předložené EK jsou správné, a tedy že související transakce jsou legální a řádné,
 - předkládá v případech, kdy se použije článek 88 obecného nařízení, prohlášení o částečném uzavření, ve kterém vyhodnotí legalitu a řádnost dotyčných výdajů,
 - předloží EK do 31. března 2017 prohlášení o uzavření, ve kterém vyhodnotí platnost žádosti o platbu konečného zůstatku a legalitu a řádnost souvisejících transakcí zahrnutých do závěrečného výkazu výdajů, který je podložen závěrečnou kontrolní zprávou.
- nese odpovědnost za zajištění výše uvedených činností s tím, že při zachování vlastní odpovědnosti deleguje vybrané činnosti na pověřený auditní subjekt (PAS), a to na základě veřejnoprávní smlouvy (je přípustná pouze jedna úroveň pověření k výkonu výše uvedených činností), přičemž
 - zajistí, aby tento subjekt měl patřičnou funkční nezávislost,

- zajišťuje, aby byly při auditní činnosti zohledňovány auditorské standardy,
 - obdrží zprávy z auditů systémů a auditů operací provedených PAS a zajistí jednotný přístup k těmto zprávám na relevantních úrovních implementace; auditní zjištění AO a PAS jsou podkladem pro řízení rizik na úrovni řídicího orgánu a certifikačního orgánu.
- v případě potřeby a na základě vyhodnocení zbytkového rizika je AO oprávněn provádět doplňkové audity řídicího a kontrolního systému OP a vzorku operací. AO zasílá na základě bilaterálních jednání Evropské komisi konsolidovaný plán auditů prostředků z rozpočtu EU za ČR a zprávy ze systémových auditů. Dále zpracovává výroční kontrolní zprávy podle čl. 62 odst. 1 písm. d) obecného nařízení a zasílá je ve stanovených termínech Evropské komisi;
 - Auditní orgán spolupracuje s EK dle čl. 73 odst. 1 obecného nařízení za účelem koordinace plánů auditů, metod auditu a výměny výsledků z provedených auditů řídicích a kontrolních systémů.

Pověřený auditní subjekt (PAS) – sekundární systém

Auditní orgán pověřil v souladu s čl. 62, odst. 3 obecného nařízení a v souladu s Usnesením vlády ČR č. 760 ze dne 11. července 2007, o zajištění výkonu funkcí auditního orgánu a pověřených subjektů auditního orgánu, Regionální radu regionu soudržnosti Severozápad výkonem činností auditního subjektu. Veřejnoprávní smlouva byla uzavřena mezi AO – Ministerstvem financí a Regionální radou regionu soudržnosti Severozápad dne 25. září 2007, po projednání a schválení Výborem. Zajištěním výkonu auditu PAS je na základě výše uvedené smlouvy v rámci Regionální rady regionu soudržnosti Severozápad pověřen Odbor auditu. Tento odbor je funkčně nezávislý, organizačně a personálně oddělený od řídicích a výkonných struktur Regionální rady. Nezávislost PAS je zabezpečena vazbami na AO, způsobem hodnocení výsledků činnosti auditorů a vyloučením auditorů z jakékoliv činnosti výkonné a provozní povahy ŘO, PCO a dalších orgánů státní správy, právnických a fyzických osob podílejících se na řízení, kontrole a užití prostředků v rámci ROP Severozápad.

Dle Zásad vládního usnesení č. 760 je pověřený auditní subjekt v souladu s mezinárodně uznávanými auditorskými standardy odpovědný za provádění auditní činnosti Auditnímu orgánu.

Funkční nezávislost PAS s ohledem na čl. 62, odst. 3 obecného nařízení, je zajištěna výše citovanou veřejnoprávní smlouvou.

Výkon auditu zajišťuje PAS v souladu s článkem 62 odst. 1 písm. a) a b) obecného nařízení.

Audit v odpovědnosti PAS ověřuje účinnost fungování řídicího a kontrolního systému operačního programu, zejména nastavení a účinnost kontrolních mechanismů v rámci primárního kontrolního systému, tj. kontrol administrativních a finančních procesů ŘO, které jsou popsány v Operačním manuálu ROP.

Při výkonu auditu postupuje PAS v souladu s mezinárodně uznávanými auditorskými standardy, pravidly příslušných právních aktů ES a právními normami ČR. Jednotný přístup všech PAS k výkonu auditů systému i auditů operací zajišťuje auditní orgán vydáním

jednotné metodiky, zejména Manuálu pro audit řídicích a kontrolních systémů operačních programů a Metodiky pro výběr vzorků auditu operací.

PAS předkládá auditnímu orgánu:

- podklad pro zprávu posuzující nastavení řídicího a kontrolního systému OP a to před podáním žádosti o první platbu, nejpozději však 10 měsíců od schválení OP;
- podklad pro strategii auditu zahrnující metodu, která bude použita a metodu výběru vzorků pro audit operací v rozsahu stanoveném auditním orgánem v termínu dle požadavku EK (nejpozději sedm měsíců po schválení ROP Severozápad);
- podklad pro konsolidovaný roční plán auditů, v termínu dle požadavku EK;
- podklad pro výroční kontrolní zprávu, která bude obsahovat zjištění z auditů provedených během předchozího dvanáctiměsíčního období končícího dnem 30. června referenčního roku, jakož i zjištěné nedostatky v řídicích a kontrolních systémech OP, a to nejpozději do 30. září referenčního roku. První zprávy budou zahrnovat období od podpisu smlouvy mezi AO a PAS do 30. června 2008;
- podklad pro stanovisko, zda fungování řídicího a kontrolního systému OP poskytuje přiměřenou záruku, že výkazy výdajů předkládané EK jsou správné a související transakce jsou zákonné a řádné, každoročně nejpozději do 30. září referenčního roku, poprvé v roce 2008;
- podklady pro závěrečnou kontrolní zprávu při uzavření OP, a to nejpozději do 31. prosince 2016.

Výkon auditů je důsledně oddělen od ostatních kontrol zajišťovaných při správě prostředků operačního programu řídicím orgánem. Výkon auditu, který se opírá o analýzu rizik, spočívá především v ověřování účinnosti fungování řídicího a kontrolního systému operačního programu, zejména jeho primárních kontrol a ověřování vykázaných výdajů na vhodném vzorku operací. Výkon auditů PAS je v odpovědnosti Odboru auditu.

Významnou součástí úkolů AO a PAS je též předkládání doporučení ke zdokonalování kvality řídicího a kontrolního systému OP, k předcházení nebo zmírnění rizik, k přijetí opatření k nápravě zjištěných nedostatků a konzultační činnost.

Bližší podrobnosti a doporučení k zajištění fungování řídicího a kontrolního systému OP v působnosti ŘO, PCO, AO a PAS jsou uvedeny v:

- prováděcím nařízením;
- doporučeních obsažených v pokynech EK;
- Metodice finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007 – 2013, vydané MF;
- Manuálu pro audit řídicích a kontrolních systémů operačních programů financovaných v programovém období 2007 až 2013 z Evropského fondu regionálního rozvoje, ESF, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 a č. 1081/2006,

nařízeními Rady (ES) č. 1084 a č. 1198/2006 a nařízeními Komise (ES) č. 1828/2006 a č. 498/2007, vydané MF.

10.5.2 VNĚJŠÍ KONTROLA – NEZÁVISLÉ OVĚŘOVÁNÍ

Kontrola vykonávaná Nejvyšším kontrolním úřadem

Nejvyšší kontrolní úřad je oprávněn vykonávat nezávislou kontrolní činnost ve smyslu příslušných ustanovení zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů.

Auditní činnosti prováděné orgány Evropské komise a Evropským účetním dvorem

Evropská komise se přesvědčí, že v rámci daného operačního programu byly zavedeny a účinně fungují řídicí a kontrolní systémy v souladu s článkem 72 odst. 1 obecného nařízení. Toto ujištění získává Evropská komise na základě výročních kontrolních zpráv a stanoviska AO k těmto zprávám a na základě poznatků z vlastních auditů.

Evropský účetní dvůr v rámci své působnosti vykonává samostatné a nezávislé kontroly vyplývající z jeho působnosti.

10.5.3 NESROVNALOSTI

Všechny subjekty zapojené do implementace operačního programu mají povinnost hlásit ŘO ROP Severozápad veškerá podezření na nesrovnalosti. Za šetření a řešení nesrovnalostí je odpovědný ŘO ROP Severozápad, který eviduje veškerá podezření na nesrovnalost (resp. potvrzené nesrovnalosti) a provádí jejich šetření a další monitoring a řeší je v souladu s platnou legislativou. Hlášení kontrolních orgánů, AO a PAS je třeba vždy považovat za opodstatněné. Řídicí orgán zároveň do patnáctého dne následujícího měsíce hlásí tato opodstatněná podezření subjektům zapojeným do vnitřní úrovně hlášení.

10.6 MONITORING PROGRAMU

Celkovou odpovědnost za monitorování programu má v souladu s obecným nařízením řídicí orgán. Řídicí orgán je zodpovědný za správný, efektivní, systematický a včasný monitoring v průběhu implementace programu, za data zadaná do monitorovacího systému a za informování Evropské komise o průběhu a celkových výsledcích programu.

Řídicí orgán zřizuje dle článku 63 a 64 obecného nařízení do tří měsíců ode dne schválení operačního programu EK monitorovací výbor. Monitorovací výbor je založen na principu partnerství.

10.6.1 MONITOROVACÍ VÝBOR

Cílem Monitorovacího výboru ROP Severozápad je zajistit účinnost a kvalitu poskytované pomoci. Členy Monitorovacího výboru ROP Severozápad jmenuje předseda Regionální rady regionu soudržnosti Severozápad a zohlední přitom nutnost naplnění principu partnerství a pokud je to možné, rovné zastoupení mužů a žen. Členové Monitorovacího výboru ROP Severozápad jsou zástupci např.:

- Řídícího orgánu ROP Severozápad
- Ústeckého a Karlovarského kraje
- sociálních a hospodářských partnerů
- profesních sdružení a akademické obce
- nestátních neziskových organizací
- Evropské komise
- Ministerstva financí - PCO a CHJ
- Ministerstva pro místní rozvoj
- Řídících orgánů IOP, OP D, OP ŽP a PRV

Stávající složení Monitorovacího výboru ROP Severozápad plně respektuje princip partnerství, neboť je koncipováno tak, že jeho členy jsou významní partneři v regionu, například Ústecký kraj, Karlovarský kraj, Asociace neziskových organizací, Svaz měst a obcí, významná města regionu, Spolek pro obnovu venkova, Severočeské sdružení obcí, nejvýznamnější univerzita v regionu soudržnosti, Asociace hotelů a restaurací, Hospodářská komora ČR, Euroregion Egrensis a další. V neposlední řadě jsou v Monitorovacím výboru ROP Severozápad zastoupena ministerstva, která jsou řídicími orgány tematických operačních programů, jež přinesou synergický efekt s ROP Severozápad (MMR – IOP, MZe – Program obnovy venkova, MD – spolupráce v oblasti drážních vozidel, MŽP – OP ŽP). Zastoupeno je rovněž MF.

Při koncipování složení Monitorovacího výboru ROP Severozápad byl kladen důraz také na to, aby pro každou prioritní osu/oblast podpory byl v Monitorovacím výboru ROP Severozápad zastoupen významný partner.

V rámci oslovení příslušných organizací s žádostí o nominaci jejich zástupce do Monitorovacího výboru ROP Severozápad byl vznesen požadavek, aby při nominaci svých zástupců tyto organizace respektovaly princip rovných příležitostí.

Monitorovací výbor ROP Severozápad zpracovává svůj jednací řád a přijme jej po dohodě s řídicím orgánem za účelem výkonu svých povinností v souladu s obecným nařízením.

Povinností Monitorovacího výboru ROP Severozápad je zajistit dohled nad realizací ROP Severozápad, zejména nad zajištěním souladu s předpisy ES a legislativou ČR, dosažením cílů programu při efektivním využití veřejných prostředků. Řídící orgán bude vykonávat funkci sekretariátu Monitorovacího výboru ROP Severozápad.

Monitorovací výbor ROP Severozápad bude zajišťovat zejména následující úkoly v souladu s článkem 65 obecného nařízení:

- sledování přípravy, realizace a vyhodnocení ROP Severozápad, jeho efektivnosti a účinnosti;
- posouzení a schválení kritérií pro výběr projektů, včetně veškerých revizí těchto kritérií;
- hodnocení postupu při dosahování konkrétních cílů ROP Severozápad a při dosahování cílů pro každou prioritní osu programu;
- analýza výsledků realizace ROP Severozápad;
- posouzení a schvalování výroční a závěrečné zprávy ROP Severozápad před jejich zasláním Evropské komisi;
- návrhy řídicímu orgánu k revizi či přezkoumání ROP Severozápad za účelem dosažení cílů ROP Severozápad, včetně finančního řízení;
- zváží a schválí veškeré návrhy na úpravu obsahu rozhodnutí komise o příspěvku ERDF.

10.6.2 MONITOROVACÍ SYSTÉM

Informační systém pro monitorování programů pro období 2007 -2013 (dále i MS2007)

Vytvoření monitorovacího systému strukturálních fondů vychází z požadavku EK na existenci systému pro monitorování (viz obecné nařízení), požadavku na elektronickou výměnu dat (viz prováděcí nařízení - články 39 až 42) a je v souladu s usnesením vlády č. 198/2006 vybudovat jednotný monitorovací systém.

Řídicí orgán odpovídá za řízení a provádění operačního programu v souladu se zásadou řádného finančního řízení a zejména zajišťuje existenci systému pro záznam a uchovávání účetních záznamů v elektronické podobě pro každou operaci v rámci operačního programu a shromažďování údajů nezbytných pro finanční řízení, monitorování, ověřování, audit a hodnocení.

Monitorovací systém musí být tedy kompatibilní s účetními systémy ROP Severozápad.

MS2007 je informační systém sloužící pro monitorování implementace programů a projektů spolufinancovaných ze strukturálních fondů. Musí zajistit aktuální informace v adekvátní podobě a rozsahu, integritu dat a obsahovat kompletní data za program. Monitorovací systém strukturálních fondů slouží k efektivní správě ROP Severozápad a k zajištění reportů pro příslušná generální ředitelství EK, vládu, parlament a v neposlední řadě i pro regiony.

V rámci procesu monitorování plní koordinační a metodickou roli MMR. MMR vydává pokyny a metodiky v oblastech řízení, provádění evaluací, sběru dat a jejich elektronické výměny, zakládání a činnosti monitorovacích výborů, kontroluje a dohlíží na všechny aktivity, které spadají mezi úkoly řídicích orgánů operačních programů. MMR dále zakládá a zajišťuje fungování integrovaného monitorovacího informačního systému, který bude používán řídicími orgány všech operačních programů, platebním a certifikačním orgánem a auditorem a zajišťuje elektronickou výměnu dokumentů a dat.

Základním prostředkem zajištění jednotnosti monitorovacího systému je stanovení rozsahu závazných dat a závazných postupů pro jejich pořizování a předávání.

Poskytování srovnatelných, věcně správných a aktuálních dat pro podporu řízení, monitorování a hodnocení je zajišťováno závaznou Metodikou monitorování SF a FS 2007-2013. Tato metodika definuje centrálně závazný datový rozsah, závazné postupy a lhůty pro monitorování operačních programů a projektů na všech úrovních implementace. Spolu se stanovením jednotných a závazných postupů pro předávání dat je tak zajištěn plně integrovaný jednotný monitorovací systém na všech úrovních implementace, který zajistí potřebná data pro řízení, monitorování a hodnocení programů a projektů včetně pravidelného sběru dat od příjemců pomoci pro účely sledování pokroku realizace projektů prostřednictvím webového účtu příjemce.

Datová komunikace mezi účetním systémem PCO IS VIOLA jako základním nástrojem pro podporu funkce PCO a MSC2007 jako nástrojem centrálního monitorování fondů EU, je zajištěna z úrovně MMR.

Pro monitorování programovacího období 2007-2013 je od 1. ledna 2007 zajištěna plná funkčnost monitorovacího systému - MS2007, který zajistí monitorování na všech úrovních implementace (centrální, výkonné, žadatele/příjemce). Systém zajišťuje plnou podporu pro řízení, monitorování, hodnocení a administraci programů a projektů. Respektuje požadavky EK a zajišťuje požadovanou funkci sběru dat a předávání těchto dat EK a PCO.

Monitorovací systém zajišťuje sledování následujících činností:

- čerpání prostředků ze strukturálních fondů a národního spolufinancování;
- monitorování, hodnocení a kontrolní činnosti;
- komunikaci s EK;
- poskytování údajů do standardní monitorovací tabulky EK;
- sledování údajů na úrovni příjemce;
- napojení na relevantní systémy státní správy;
- naplňování monitorovacích indikátorů (plnění stanovených cílů).

MS2007 je nadále řešen ve třech úrovních: centrální/řídící (MSC2007), výkonné - informační systém operačního programu (MONIT7+) a úrovni příjemce - webová žádost (BENEFIT7).

MMR vytváří především pro účely sledování finanční pomoci informační systém, který je jedním z nezbytných předpokladů pro přijetí pomoci ze SF a FS. Dle usnesení vlády č. 198/2006 zabezpečuje MMR jednotný centrální informační systém pro řízení, monitorování a hodnocení programů a projektů na všech úrovních administrace programů financovaných ze SF a FS. Systém je závazný pro všechny subjekty implementace v programovém období let 2007 - 2013.

MMR řídí nastavení informačního systému v oblasti řízení, sběru dat, monitorování a komunikace s EK. Řídící orgány mají povinnost dodávat data v požadovaném rozsahu, struktuře a v požadovaných termínech z úrovně příjemce pomoci na základě postupů definovaných v operačních manuálech.

Informační systém MSC2007

Centrální databáze MSC2007 je základním nástrojem shromažďování a uchovávání informací o procesu poskytování pomoci EU do ČR. Úroveň zajišťuje plánování rozvoje,

programování a vyhodnocování operačních programů z hlediska věcného a finančního monitoringu. Poskytuje souhrnné informace o přípravě i stavu realizace programu i celkové pomoci EU v ČR. MSC2007 slouží jako základní SW nástroj Řídícího orgánu ROP Severozápad, CPO a NOK. Správcem MSC2007 je MMR, které je odpovědné za správu uživatelských přístupů, přenosy, definici rozhraní, havarijní plány a rozvoj systému.

Základem pro elektronickou výměnu dat s EK je právě MSC2007, z něhož jsou data za všechny programy v ČR přenášena do monitorovací databáze EK - System for Fund Management in the European Community 2007 - 2013 (dále jen SFC2007). V rámci MSC2007 byl vytvořen modul „Data pro SFC2007“, jenž slouží k autorizaci požadovaných výstupních sestav řídicích orgánů - subjekty zodpovědnými za řízení a koordinaci programu. Tento modul zajišťuje tvorbu exportních souborů (s povinnými údaji), posílaných do SFC2007. Každý uživatel MSC2007 má náhledový přístup do modulu „Data pro SFC2007“ v MSC2007. Editační přístup, definovaný seznamem rolí, je umožněn pro jmenované zástupce subjektů zapojených do procesu řízení, monitoringu a kontroly, a to na základě přidělení role a kompetencí MMR.

MSC2007 je napojen také na informační systém Platebního a certifikačního orgánu (IS VIOLA), tento systém slouží k finančnímu řízení a účtování o prostředcích z rozpočtu EU. Z MSC2007 do IS VIOLA jsou předávány Souhrnné žádosti o platbu. Z IS VIOLA se do MSC2007 zpětně předává Souhrnná skutečnost.

Nedostatky monitorovacího systému na úrovni MSC2007 odstraňuje MMR. Požadavky a podněty na úpravy monitorovacího systému na úrovni IS MONIT7+ a BENEFIT7 iniciuje Pracovní skupina monitorování ROP, kterou tvoří zástupci řídicích orgánů všech regionálních operačních programů, nebo ŘO ROP Severozápad na základě vlastních specifických požadavků.

Informační systém MONIT7+

IS MONIT7+ je informační systém administrace a řízení projektů. Zajišťuje výkonné činnosti přípravy a realizace vlastních projektů, tj. sběr a vyhodnocování žádostí, operativní evidenci projektů, věcné a finanční monitorování na úrovni projektu, reporting či poskytování dat nadřízeným orgánům. IS MONIT7+ slouží jako základní softwarový nástroj implementace ROP Severozápad. Správcem IS MONIT7+ je Centrum pro regionální rozvoj České republiky (CRR), které je odpovědné za správu uživatelských přístupů, bezpečnost, zálohování, přenosy, definici rozhraní a zajištění rozvoje systému. Přístup do databáze IS MONIT7+ je prostřednictvím webového rozhraní.

Webová žádost BENEFIT7

Webová žádost BENEFIT7 je softwarový nástroj žadatele. Jedná se o elektronickou žádost, která slouží žadateli pro vyplňování údajů o plánovaném projektu a jejíž nová nebo upravená verze je vytvořena pro každou výzvu k předkládání projektů. Jednotná žádost slouží k oboustranné komunikaci mezi Řídícím orgánem ROP Severozápad a žadateli/příjemci. Všichni uživatelé přistupují k systému webové žádosti prostřednictvím Internetu. Centrální úložiště webových žádostí je na serveru MMR.

Informační systém EK SFC2007

Česká republika zvolila variantu předávání dat do systému EK SFC2007 prostřednictvím technického rozhraní a služeb internetu. Elektronická výměna dat zahrnuje přenos dat z české databáze MSC2007 do databáze EK SFC2007. Znamená to přípravu požadovaných dat a následný přenos potřebných dat z české databáze MSC2007. V této databázi byl vytvořen speciální modul, který slouží k autorizaci dat řídicími orgány odpovědnými za řízení a koordinaci programů fondů EU. Tento modul zajišťuje tvorbu a export validovaných dat řídicích orgánů, PCO a přes služby internetu do databáze EK SFC2007. Modul splňuje požadavek EK na eGovernment.

SFC2007 je informační systém EK, který pomáhá dodržovat pravidla fondů EU. SFC2007 tvoří - Informační systém a Systém finančního řízení (používá jej pouze EK). Členské státy a EK využívají Informační systém, který slouží pro komunikaci a výměnu dokumentů mezi členskými státy EU a EK, kam všechny instituce pracující s fondy EU povinně předávají veškeré údaje potřebné pro implementaci nařízení.

Informační systém EK SFC2007 je provázán na monitorovací systém MSC2007 díky Web Services přes síť internet, což umožňuje přímý interface. Přístup do databáze SFC2007 je možný jen registrovaným osobám při zadání uživatelského jména a hesla, jehož přidělení je zprostředkováno koordinátorem pro SFC2007 s rolí MS Liaison za ČR. Každá členská země, včetně ČR jmenuje jednu osobu, jíž je přidělena role MS Liaison a která je kontaktní osobou pro všechny úkony spojené s žádostmi o přístup. V případě ČR tuto roli zastává zástupce MMR. Nárok na přidělení hesla mají pouze subjekty zapojené do implementace programů za ČR, a to převážně v náhledovém módu. Aktivní přístup do SFC2007 je udělen pouze výjimečně.

Přístup k monitorování a evaluaci horizontálních témat

- **Rovné příležitosti**

Monitoring horizontálního tématu rovných příležitostí je integrální součástí centrálního monitorovacího systému, který zohledňuje rovné příležitosti v podobě genderově (věkově a podle typů sociálního znevýhodnění) členěných indikátorů výstupů, výsledků i dopadů od strategické úrovně NSRR až po monitoring relevantních priorit jednotlivých operačních programů. Jsou programovány tak, aby kvalitativně přispěly k úspěšné implementaci relevantních národních politik a dále politik koordinovaných na evropské úrovni (v ČR blíže určených v Národní zprávě o strategiích sociální ochrany a sociálního začleňování na léta 2006 - 2008 a Národním programu reforem na léta 2005 - 2008). Sledování a vyhodnocování účinnosti implementace programu z hlediska stanovených cílů i vlivu na rovné příležitosti cílových skupin zajišťuje Řídicí orgán ROP Severozápad.

- **Udržitelný rozvoj**

Sledování environmentálních dopadů je součástí IS monitoringu, a to na základě indikátorů navržených zpracovatelem Posouzení vlivu koncepce na životní prostředí ROP Severozápad. Expertní vyhodnocování dopadů bude prováděno Řídicím orgánem ROP Severozápad v rámci evaluace programu.

10.6.3 VÝROČNÍ A ZÁVĚREČNÉ ZPRÁVY O IMPLEMENTACI

Řídící orgán ROP Severozápad zajistí vypracování, projednání a schválení zpráv Monitorovacím výborem ROP Severozápad a jejich následné předložení EK.

Výroční zprávy budou EK předkládány do 6 měsíců od konce každého celého kalendářního roku realizace. Závěrečná zpráva o implementaci bude postoupena Evropské komisi do **31. března 2017**. Kopii výroční a závěrečné zprávy obdrží AO.

Všechny výroční a závěrečné zprávy o implementaci by měly obsahovat následující informace:

- důležité socioekonomické trendy se vztahem k podpoře, včetně národních, regionálních a sektorových politik;
- postup v realizaci priorit a opatření ve vztahu k jejich specifickým cílům, s kvantifikací jejich fyzických indikátorů a indikátorů výsledků a dopadů;
- finanční implementace pomoci, sumarizace celkových výdajů, proplacených Platebním a certifikačním orgánem pro každé opatření a záznamy o celkových platbách ze strany Evropské komise a dále kvantifikace finančních indikátorů;
- všechny kroky ze strany Řídícího orgánu ROP Severozápad a Monitorovacího výboru ROP Severozápad pro zajištění kvality a efektivnosti implementace, především:
 - monitorování, finanční kontrola a hodnocení opatření, včetně organizování sběru dat,
 - přehled všech podstatných problémů vyskytujících se při řízení podpory a přehled přijatých opatření,
 - opatření pro zajištění publicity,
- kroky k zajištění slučitelnosti s politikou Společenství;
- opatření, přijatá pro zajištění informovanosti a publicity ROP Severozápad;
- informace o významných problémech, vztahujících se k dodržování souladu s politikami Společenství, které byly zjištěny během implementace ROP Severozápad, a přijatá opatření pro jejich nápravu;
- využití pomoci vrácené Řídícímu orgánu ROP Severozápad nebo jinému veřejnému orgánu v období provádění ROP Severozápad dle článku 99 (2) obecného nařízení.

Každý rok poté, co bude výroční zpráva postoupena Evropské komisi, bude EK a Řídící orgán ROP Severozápad posuzovat hlavní výstupy z předchozího roku. Po tomto posouzení může EK vznést připomínky a Řídící orgán ROP Severozápad bude EK následně informovat o opatřeních přijatých na základě těchto připomínek. Pokud Evropská komise dojde k závěru, že přijatá opatření jsou nedostatečná, může doporučit Řídícímu orgánu ROP Severozápad změny vedoucí k zefektivnění monitorování nebo řízení podpory. Řídící orgán ROP Severozápad by měl na takovéto doporučení reagovat zavedením doporučených změn nebo vysvětlením, proč navržená doporučení nebyla akceptována.

Odstraňování nedostatků v monitorovacím a řídicím systému – podle doporučení EK – je jednou z podmínek pro uskutečnění průběžných plateb.

10.7 HODNOCENÍ PROGRAMU

Z ustanovení článku 47 a 48 obecného nařízení vyplývají povinnosti spojené s uskutečňováním evaluace. Provádění evaluací směřuje ke zlepšení kvality, efektivnosti a konzistence pomoci z fondů a též implementace operačních programů. S tím spojené povinnosti zahrnují zejména:

- sestavování, realizaci, aktualizace a vyhodnocování evaluačního plánu;
- zajištění hlavních evaluací, tj. ex-ante a v průběhu programového období;
- poskytování zdrojů pro provádění evaluace a využití údajů a informací z monitorovacího systému;
- uveřejňování výsledků evaluací.

Cílem evaluace je dle obecného nařízení:

- zvýšení kvality a efektivnosti pomoci poskytované z fondů EU a její konzistence s cíli EU;
- zdokonalení strategie a zefektivnění implementace operačních programů s důrazem na specifické strukturální problémy a udržitelný rozvoj.

Pomoc poskytovaná členskými státy EU z fondů EU podléhá povinnosti evaluace, a to jak na úrovni NSRR, tak i operačních programů. Provádění evaluací směřuje ke zlepšení kvality, efektivnosti a konzistence pomoci z fondů a též implementace operačního programu.

Hodnocení ROP Severozápad bude prováděno v souladu s články 47, 48 (a částečně 49) obecného nařízení. Ve fázi přípravy ROP Severozápad bylo pro zajištění efektivnosti pomoci ES ze strukturálních fondů realizováno ex-ante hodnocení. Za účelem posouzení vývoje programu ve vztahu k prioritním osám bude zajištěno průběžné hodnocení programu a po skončení programu ex-post hodnocení. Za provedení hodnocení odpovídá Řídící orgán ROP Severozápad. Metody hodnocení budou stanoveny v souladu s orientačními pokyny Evropské komise v souladu s článkem 103 odst. 2.

Aktivita související s hodnocením operačního programu budou financovány v rámci Prioritní osy 5 Technická asistence.

Významným zdrojem informací pro hodnocení programu bude průběžný monitoring programu a indikátorová soustava ROP Severozápad, která je koncipována tak, aby podávala relevantní informace o průběhu programu. Průběžný monitoring programu bude mimo jiné zajišťován pravidelným ročním hodnocením programu, které bude pracovat zejména s dosaženými hodnotami indikátorů a porovnávat je s příslušnou finanční alokací. Zaměří se také na vyhodnocení vývoje či pokroku v řešení dříve identifikovaných problémů, rozsah a způsob využití evaluačních doporučení. Na základě této analýzy budou formulovány závěry pro další postup v oblasti hodnocení včetně návrhů ad hoc evaluací a možných úprav evaluačního plánu pro další roky.

Indikátorová soustava ROP Severozápad bude také jedním z významných zdrojů realizovaných evaluačních aktivit.

10.7.1 EVALUAČNÍ PLÁN

Do evaluačního plánu ROP Severozápad budou začleněny evaluační aktivity zaměřené na zlepšení strategie a řízení realizace pomoci, zejména souhrnné evaluace pro strategické zprávy předkládané v souladu s čl. 29 odst. 2 obecného nařízení, evaluace ex-ante a evaluace typu on-going. Plán rámcově zahrne i provedení evaluací ad hoc. Plán bude také počítat se spoluprací s Evropskou komisí na přípravě evaluace ex-post. V evaluačním plánu budou zapracovány také aktivity směřující ke zlepšování evaluační kapacity. Hlavní položky evaluačního plánu budou navrženy v koordinaci s evaluační jednotkou NOK.

Evaluační plán bude vypracován na celé programovací období, aktualizován vždy po roce a detailně rozpracováván pro příští kalendářní rok. Plnění evaluačního plánu se bude vyhodnocovat v ročních intervalech.

10.7.2 EVALUAČNÍ PRACOVIŠTĚ - INTERNÍ EVALUAČNÍ KAPACITA

Čl. 48 odst. 1 obecného nařízení vyžaduje vytvoření podmínek pro provádění evaluace. Evaluační úkoly plní na úrovni ROP Severozápad pověřené evaluační pracoviště s patřičnou znalostí programovacího cyklu, evaluačních postupů, schopné zajišťovat jak přípravné fáze evaluací (plány a přípravu zadání včetně rozpočtu), tak organizační činnost v realizačních fázích evaluací, včetně využívání oponentní funkce odborných skupin a uveřejňování výsledků evaluací.

Evaluační pracoviště je zajištěno v rámci samostatného útvaru ÚRR.

Evaluační pracoviště připravuje / provádí / zajišťuje:

- návrh evaluačního plánu a jeho roční aktualizace;
- realizaci evaluačního plánu;
 - vypracování zadání pro výběr externího zpracovatele;
 - zadávání výběrových řízení pro realizaci evaluačních projektů;
 - vytváření optimálních podmínek pro realizaci evaluačních projektů, jejich koordinace s využitím odborných skupin;
- vyhodnocování plnění evaluačního plánu;
- předkládání výsledků plnění evaluačního plánu Monitorovacímu výboru ROP Severozápad a Monitorovacímu výboru NSRR (prostřednictvím evaluační jednotky NSRR);
- rozvíjení evaluační kapacity pro operační program;
- co nejširší prezentaci výsledků evaluačních aktivit zodpovědným subjektům;

- širokou publicitu výsledků evaluačních aktivit a šíření získaných zkušeností z evaluací;
- komentáře k materiálům předloženým v rámci spolupráce s ostatními evaluačními pracovišti, včetně NSRR.

Evaluační pracoviště Řídícího orgánu ROP Severozápad podporuje činnost evaluačního orgánu NSRR účastí svých zástupců na činnosti pracovních a poradních orgánů evaluačního orgánu NSRR (pracovní skupina, odborné skupiny) nebo i přímou spoluprací, zejména při vytváření podkladů pro strategické zprávy podle čl. 29 odst. 2 obecného nařízení.

10.7.3 PRACOVNÍ SKUPINA PRO EVALUACI OPERAČNÍHO PROGRAMU, ODBORNÉ SKUPINY

Úlohu poradního a koordinačního orgánu pro rámcové evaluační aktivity jako je sestavování evaluačního plánu, pro aktivity rozvíjení evaluační kapacity, pro využívání výsledků evaluací a jejich předkládání Monitorovacímu výboru ROP Severozápad bude plnit Pracovní skupina pro evaluace ROP Severozápad.

Pracovní skupina pro evaluace ROP Severozápad bude projednávat:

- přípravu evaluačního plánu;
- aktualizaci evaluačního plánu pro příští rok;
- (formální) postup přípravy realizace evaluace;
- rozvíjení evaluační kapacity;
- (věcnou) přípravu realizace evaluačního plánu;
- vyhodnocování plnění evaluačního plánu;
- návrhy zpráv pro Monitorovací výbor ROP Severozápad.

Pro odborný dohled nad realizací jednotlivých evaluačních projektů bude Řídící orgán ROP Severozápad jmenovat odborné skupiny. Jejich obsazení volí Řídící orgán ROP Severozápad tak, aby byla zahrnuta různá názorová hlediska.

Z důvodu transparentnosti přizve do skupiny i členy mimo řídicí orgán, např. partnery, jichž se dotýká strukturální zásah, který je předmětem hodnocení. Členem odborné skupiny je rovněž zástupce koordinačního orgánu na národní úrovni – NSRR (= evaluační jednotky NSRR) a případně také zástupci dalších orgánů/operačních programů, pokud mezi hodnocenými oblastmi existuje věcná souvislost.

Spolupráce ve vazbě na strategické hodnocení včetně zpracování podkladů pro zprávy dle čl. 29 obecného nařízení

Pro splnění požadavků kladených v oblasti evaluace na Českou republiku jako celek jak v přípravné, tak i v prováděcí fázi evaluační činnosti, a zejména pro vytváření podkladů pro strategické zprávy podle čl. 29 odst. 2 obecného nařízení, bude evaluační pracoviště spolupracovat s pracovní skupinou pro evaluace NSRR.

10.7.4 VYUŽITÍ A UVEŘEJNĚNÍ VÝSTUPŮ EVALUACE

Evaluační pracoviště Řídícího orgánu ROP Severozápad bude zprostředkovávat využití výsledků evaluačních projektů uvnitř implementační struktury operačního programu a poskytovat je dalším zájemcům pro využití v nich obsažené zkušenosti a koordinačnímu evaluačnímu pracovišti NSRR (evaluační jednotka NSRR), které je umístí do centrální veřejně přístupné databáze uskutečněných evaluací.

Výstupy evaluace uveřejňuje Řídící orgán ROP Severozápad na internetu nebo i jinak. Povinnost uveřejňovat výsledky evaluačních aktivit vyplývá z ustanovení čl. 47 odst. 3 obecného nařízení.

10.8 KOORDINACE ROP SEVEROZÁPAD S NSRR A OSTATNÍMI OPERAČNÍMI PROGRAMY

10.8.1 KOORDINACE NA ÚROVNÍ NSRR

V souladu s obecným nařízením ČR definovala základní instituce pro řízení a koordinaci NSRR:

- Národní orgán pro koordinaci,
- Monitorovací výbor - Řídící a koordinační výbor,
- Platební a certifikační orgán – Národní Fond,
- Auditní orgán – Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu.

Národní orgán pro koordinaci (NOK)

Národním orgánem pro koordinaci (NOK) NSRR bylo usnesením vlády ČR č. 198 ze dne 22. února 2006 pověřeno MMR, jehož kompetence je založena rovněž zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. V rámci MMR je zřízen odborný útvar, který zajišťuje funkci Národního orgánu pro koordinaci pro NSRR. NOK zodpovídá za celkovou koordinaci NSRR a je oficiálním partnerem vůči EK pro NSRR. Odpovědnosti NOK jsou uvedeny v NSRR.

Monitorovací výbor pro NSRR

Roli monitorovacího výboru pro NSRR zajišťuje **Řídící a koordinační výbor (ŘKV)** zřízený MMR na základě zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Role ŘKV pro období 2007-2013 byla upřesněna usnesením vlády č. 245 ze dne 2. března 2005.

ŘKV je mechanismem na národní úrovni pro zajištění nejširší koordinace za účasti nejen orgánů zapojených do implementace, ale také hospodářských a sociálních partnerů. Podrobnosti týkající se složení, působnosti, organizace a činnosti ŘKV stanoví jeho statut a jednací řád, který schvaluje vláda. NOK podporuje činnost ŘKV a zajišťuje roli sekretariátu.

V souladu se statutem ŘKV zejména:

- projednává a doporučuje finanční a věcné změny schválených operačních programů;
- projednává a schvaluje návrhy a změny procedurálních postupů a pravidel pro realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti;
- schvaluje a předkládá vládě opatření ke zlepšení účinnosti implementace NSRR a OP;
- projednává a schvaluje návrhy na finanční a věcné změny NSRR vyplývající z rozhodnutí Komise.

Platební a certifikační orgán (PCO)

Pro implementaci pomoci ze SF a FS byl ustaven Českou republikou jediný **Platební a certifikační orgán** (PCO), kterým je odbor Národní fond MF. Platební a certifikační orgán funguje v úzké součinnosti s NOK.

Auditní orgán (AO)

Auditní orgán (AO) se zřizuje ve smyslu čl. 59 obecného nařízení. Usnesením vlády ČR č. 198 ze dne 22. února 2006 je výkonem funkce AO pro SF a FS pověřeno MF - Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu (CHJ). Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu je funkčně nezávislá na řídicích orgánech a na PCO. Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu fungující v rámci MF centrálně odpovídá za provádění auditů k ověření účinného fungování řídicího a kontrolního systému implementace podpory ze SF a FS.

Koordinaci všech aspektů implementačního systému celkově zastřešuje MMR – NOK. Dalším důležitým koordinátorem v oblasti metodického řízení finančních toků a finanční kontroly je MF – PCO a AO. Koordinaci pro oblast ESF zajišťuje MPSV.

S ohledem na zajištění koordinace programování a realizace operačních programů a realizace souvisejících politik, programování a realizace spolufinancovaných akcí a jiných finančních nástrojů, organizuje NOK v průběhu programování a realizace operačních programů pravidelná jednání představitelů řídicích orgánů, která se konají nejméně jedenkrát za čtvrt roku. Zástupci jiných institucí se mohou, pokud je to žádoucí, jednání účastnit.

Jednotlivé řídicí orgány jsou povinny spolupracovat s NOK při naplňování jeho koordinační role.

10.8.2 SPOLUPRÁCE NA ÚROVNI ROP SEVEROZÁPAD

Spolupráce mezi ŘO ROP Severozápad a dalšími řídicími orgány

Pro zajištění plynulého toku informací, posílení synergického efektu, zabránění překryvům a k co nejúčinnějšímu využití prostředků ze SF a FS je nezbytná úzká spolupráce mezi Řídicím orgánem ROP Severozápad a ostatními řídicími orgány.

Spolupráce s ŘO ostatních OP a s ostatními subjekty zapojenými do implementace SF probíhá na úrovni monitorovacích výborů a koordinačních výborů. Vzhledem k tomu, že koordinace mezi operačními programy často zahrnuje specifické sektory, organizuje koordinační orgán NSRR vedle pravidelných jednání monitorovacího výboru NSRR rovněž jednání zaměřená na čtyři strategické cíle NSRR. Z tohoto důvodu byly pod ŘKV ustaveny následující koordinační výbory:

- Koordinační výbor Konkurenceschopná česká ekonomika,
- Koordinační výbor Otevřená, flexibilní a soudržná společnost,
- Koordinační výbor Atraktivní prostředí,
- Koordinační výbor Vyvážený rozvoj území.

Členy koordinačních výborů jsou zástupci řídicích orgánů na úrovni ředitelů odborů a předsedou je vždy zástupce NOK.

Pro ROP Severozápad je klíčová zejména spolupráce s řídicími orgány dalších ROP a ŘO IOP v rámci Koordinačního výboru Vyvážený rozvoj území. Koordinační roli zajistí NOK na úrovni ředitele odboru. Dalším důležitým partnerem pro ŘO ROP Severozápad je zejména ŘO OP D, ŘO OP ŽP, ŘO OP PI. Spolupráce probíhá na úrovni ředitelů odborů – řídicích orgánů za koordinační role NOK.

Je zajištěna koordinace a spolupráce ŘO ROP Severozápad, řídicích orgánů Programu rozvoje venkova, EFF a operačních programů politiky soudržnosti – resortní koordinační skupinou MMR na centrální úrovni. Resortní koordinační skupina MMR poskytne všem řídicím orgánům databázi všech projektů v jednotlivých programech.

10.8.3 KOORDINACE ROP SEVEROZÁPAD S JEDNOTLIVÝMI OPERAČNÍMI PROGRAMY

Koordinace s IOP

Mezi Regionálními radami všech sedmi regionů soudržnosti a IOP byla uzavřena Dohoda o vzájemné spolupráci a koordinaci při implementaci IOP a regionálních operačních programů (ROP). V souladu s touto dohodou bude zástupce ŘO IOP (MMR) zastoupen v Monitorovacím výboru ROP Severozápad a recipročně zástupce Řídicího orgánu ROP Severozápad bude zastoupen v monitorovacím výboru IOP. Uvedené řídicí orgány budou spolupracovat při přípravě výběrových kritérií, vyhlášení výzev, výběru projektů, předávání informací o vybraných projektech a v dalších oblastech s cílem zlepšit koordinaci, zvýšit efektivitu programů a zajistit co nejvyšší synergický efekt.

Účelem dohody je zajištění spolupráce a koordinace při implementaci IOP a regionálních operačních programů, a to především z důvodu zajištění synergie mezi těmito operačními programy, zejména v oblastech sociální integrace, veřejného zdraví, cestovního ruchu, kultury, integrovaných plánů rozvoje měst, územního plánování a bydlení, které jsou v působnosti ŘO IOP a ŘO ROP.

Pro koordinaci ROP Severozápad s IOP jsou nastaveny tyto mechanismy:

A) Monitorovací výbor

Zastoupení MMR v Monitorovacím výboru ROP Severozápad a recipročně zastoupení ŘO ROP Severozápad v Monitorovacím výboru IOP bude tvořit vrcholovou úroveň koordinace mezi IOP a ROPy.

B) Koordinační výbor SC 4 NSRR

Tento koordinační výbor bude platformou pro vzájemné konzultace výběrových kritérií, upřesňování rozhraní, připravovaných výzev a informování žadatelů mezi ŘO ROP a ŘO IOP. Prostřednictvím MSC 2007 bude zajištěno, aby ŘO ROP a ŘO IOP měly přístup k informacím o projektech vybraných k realizaci v obou operačních programech. Kromě toho budou při tomto koordinačním výboru zřízeny pracovní skupiny, které budou zajišťovat koordinaci implementace střednědobých národních strategií v oblasti Smart Administration (zastoupení MV, MPSV, MMR a regionů), a cestovního ruchu (zastoupení MMR a regionů).

Tento koordinační výbor bude rovněž zajišťovat koordinaci mezi ROP Severozápad, IOP a OP Praha – Konkurenceschopnost.

C) Pracovní skupina pro koordinaci intervencí ROP Severozápad a IOP s EAFRD (složený ŘO ROP Severozápad, regionální pracoviště SZIF v Ústí nad Labem, MZe, MMR).

D) Souhlas krajů s projekty předkládanými IOP

V oblastech sociální integrace, veřejné zdraví a kultury bude vyžadováno ŘO IOP souhlasné stanovisko krajů k projektům navrhovaným k realizaci v IOP.

E) Věcné a územní vymezení intervencí a vymezení příjemců

1) Oblast veřejného zdraví

Vybavení zdravotnickou technikou - IOP bude podporovat ve vybraných národních sítích center akutní péče. Tato centra budou MZd specifikována oborově a i lokalizací ve vybraných nemocnicích. ROP Severozápad bude podporovat komplementární investice související s rozvojem těchto center a dále vybavení zdravotnickou technikou v dalších zdravotnických zařízeních nebo částech zdravotnických zařízení, která nebudou součástí těchto sítí.

2) Sociální integrace

a) Transformace rezidenčních sociálních zařízení – IOP bude řešit pilotní projekty transformace jmenovitě specifikovaných rezidenčních zařízení, která byla vybrána ve spolupráci MPSV a krajů. ROP Severozápad komplementárně řeší infrastrukturu sociálních služeb zahrnutých v zákoně 108/2006 Sb. o sociálních službách.

b) Návrat příslušníků nejvíce ohrožených sociálně vyloučených romských lokalit zpět na trh práce a do společnosti bude v IOP řešen systémovým projektem/projekty, které budou zaměřeny na nejvíce ohrožené lokality vybrané na základě odborné studie. Jsou to lokality, ve kterých bylo identifikováno selhání nástrojů uplatňovaných na místní a regionální úrovni. ROP Severozápad bude intervenovat infrastrukturou sociálních služeb v ostatních lokalitách, nespecifikovaných v IOP.

c) Prosazování a realizace nástrojů sociální ekonomiky – v IOP budou rozvíjeny inovativní postupy rozvoje sociální ekonomiky, zatímco ROP Severozápad podporuje ověřené a legislativou podchytené postupy, jako jsou například chráněné dílny.

3) Kultura

a) Budování národních center kulturního dědictví – Ministerstvo kultury (MK) jako zprostředkující subjekt IOP připraví specifikaci navrhovaných center, tuto specifikaci odsouhlasí s kraji.

b) Realizace vzorových projektů, budování infrastruktury pro moderní kulturní služby – je dohodnuto, že MK zpracuje seznam památek, které budou podporovány IOP. Tento seznam bude odsouhlasen s kraji, ve kterých jsou tyto památky umístěny. ROP Severozápad navazuje tématicky a místně specifickými výzvami k předkládání projektů v oblasti rozvoje cestovního ruchu (případně dle potřeby v dalších oblastech, jako je dopravní infrastruktura, dopravní obslužnost) zaměřenými na komplementární aktivity k projektům podporovaným IOP.

Koordinace s OP Doprava

Mezi Regionálními radami všech sedmi regionů soudržnosti a MD (ŘO OP D) byla uzavřena Dohoda o vzájemné spolupráci a koordinaci při implementaci Operačního programu Doprava a regionálních operačních programů. V souladu s touto dohodou budou zástupci ŘO OP D zastoupeni v monitorovacích výborech ROPů a recipročně zástupci řídicích orgánů ROPů budou zastoupeni v monitorovacím výboru OPD. Uvedené řídicí orgány budou spolupracovat při přípravě výběrových kritérií, vyhlášení výzev, výběru projektů, předávání informací o vybraných projektech a v dalších oblastech s cílem zlepšit koordinaci, zvýšit efektivitu programů a zajistit co nejvyšší synergický efekt.

a) Monitorovací výbor

V Monitorovacím výboru ROP Severozápad je zastoupeno MD. Tím je zajištěn přístup ŘO OP D k stanovení kritérií pro výběr projektů v ROP Severozápad a ke zprávám o průběhu realizace ROP Severozápad.

b) Poskytování informací

Řídicí orgán ROP Severozápad poskytne MD účast ve schvalovacím procesu na úrovni externích posuzovatelů pro oblast „Podpory obnovy vozového parku drážních vozidel hromadné přepravy osob“ ve smyslu usnesení vlády č. 1302 z 15. listopadu 2006. Pro nastavení konkrétního mechanismu je zřízena koordinační skupina na úrovni NOK.

Prostřednictvím MSC 2007 bude zajištěno, aby ŘO ROP Severozápad a ŘO OP D měly přístup k informacím o projektech vybraných k realizaci v obou operačních programech a ke zprávám o průběhu realizace operačních programů.

d) Konzultace

ŘO ROP Severozápad využije odborných konzultací s MD při stanovení technických podmínek pro výběr drážních vozidel.

Brownfields – koordinace s OP ŽP a OP PI

Mezi ROP Severozápad, OP ŽP a OP PI je dohodnut tento koordinační mechanismus v oblasti regenerace brownfields a řešení starých ekologických zátěží:

a) Řešení starých ekologických zátěží

Ministerstvo životního prostředí bude předem informováno o projektech regenerace brownfields předkládaných do ROP Severozápad a OP PI. MŽP bude informovat ŘO ROP Severozápad nebo OP PI o tom, zda předkládaný projekt zahrnuje vážnou starou ekologickou zátěž, která bude řešena OP ŽP nebo může být řešena ROP Severozápad (OP PI). Tento mechanismus fungoval v minulém programovém období mezi OPI a OPPI.

Ministerstvo životního prostředí poskytne ŘO ROP Severozápad a OP PI podle potřeby informace z databáze starých ekologických zátěží, jejichž mapování v současné době MŽP provádí.

b) Poskytování informací

Řídící orgány se budou vzájemně informovat o připravovaných výzvách v oblasti odstraňování starých ekologických zátěží (OP ŽP) a regenerace brownfields (ROP Severozápad, OP PI).

Prostřednictvím MSC2007 bude zajištěno, aby ŘO ROP a ŘO OP ŽP a OP PI měly přístup k informacím o projektech vybraných k realizaci v těchto operačních programech a ke zprávám o průběhu realizace operačních programů.

c) Věcné vymezení intervencí

Je dohodnuta věcná hranice podpory regenerace brownfields mezi ROP Severozápad a OP PI, a to dle budoucího využití území:

- OP PI bude podporovat regeneraci brownfields, jejichž převážné budoucí využití bude pro podnikání (budoucí využití nemovitosti bude spadat do OKEČ 15-37 nebo se bude jednat o strategické služby či technologická centra),
- ROP Severozápad bude podporovat regeneraci brownfields pro veřejné využití a služby,
- ve vztahu k EAFRD nebude ROP Severozápad a OP PI řešit regeneraci brownfields s budoucím využitím pro zemědělství.

Koordinace s Programem rozvoje venkova

Program rozvoje venkova (PRV) se zaměří na rozvoj místních komunikací u projektů do 5 mil. Kč v obcích do 500 obyvatel. V obcích nad 500 obyvatel bude podpora na rozvoj místních komunikací poskytována v rámci politiky soudržnosti prostřednictvím ROP.

Z EAFRD budou prostřednictvím PRV podporovány obnovitelné zdroje ze zemědělství, ČOV a odpadové hospodářství do 2000 EO, místní komunikace do 5 mil. Kč v obcích do 500 obyvatel a zemědělské brownfields (brownfields s budoucím zemědělským využitím a zpracovatelským využitím v rámci Přílohy I ke Smlouvě o ES).

Dále budou v rámci PRV podporovány aktivity rozvoje venkovských obcí a základní občanské vybavenosti a vybavenosti služeb (ve vztahu k ROP Severozápad jde o oblast občanské a kulturní vybavenosti, školství, zdravotnictví a sociálních služeb) v obcích do 500 obyvatel. ROP Severozápad má obdobné věcné zaměření, ovšem je jinak územně zaměřen (obce nad 500 obyvatel).

Program rozvoje venkova se zaměří na podporu zemědělských podnikatelů a dále začínajících podnikatelů v oblasti cestovního ruchu, zatímco z ROP Severozápad budou podporováni podnikatelé v cestovním ruchu s doloženým minimálně dvouletým účetním obdobím.

V oblasti zachování kulturního dědictví se PRV zaměřuje na investice v obcích do 500 obyvatel. ROP Severozápad bude podporovat projekty v obcích nad 500 obyvatel.

Koordinace s OP financovanými z ESF

Priority NSRR vycházející ze strategického cíle „Otevřená flexibilní a soudržná společnost“ budou naplňovány synergickým efektem, a to aktivitami v oblasti měkkých projektů financovanými z ESF a tvrdými investicemi do obnovy a modernizace infrastruktury financovanými z ERDF v rámci příslušných prioritních os jednotlivých ROP.

ROP Severozápad se zaměřuje na infrastrukturní aktivity, které jsou komplementární k aktivitám financovaným z různých operačních programů, v případě veřejných služeb především pak jednak k aktivitám podporovaným IOP (financovaným z ERDF), které jsou systémového či inovativního charakteru a jednak k neinvestičním aktivitám v oblasti sociální integrace a integrace na trh práce podporovatelným z OP LZZ a vzdělávacím aktivitám v OP VK (financovanými z ESF).

S Řídicími orgány jednotlivých OP kofinancovaných z ESF byly v oblasti veřejných služeb dohodnuty následující způsoby koordinace a provázanosti podporovaných aktivit:

a) Informace o podpořených projektech a činnosti ŘO

Zástupci krajů budou prostřednictvím Asociace krajů členy monitorovacích výborů zmíněných OP, které budou platformou pro případné informování krajů o postupu realizace aktivit na jejich území z hlediska tvrdých investic v rámci ROPů a pro identifikaci případných problémů, které bude vhodné společně řešit za účelem větší provázanosti aktivit financovaných z ROPů a jiných tematických OP.

b) Dohoda ŘO ohledně kritérií výběru

Komplementarita s jinými OP je v rámci ROP Severozápad sledována v systému hodnocení projektů. Ve výběrových kritériích ROP Severozápad je zohledněna podpora provázanosti projektů s jinými, také neinvestičními projekty podpořenými OP financovanými z ESF (podskupina kritérií „Výsledky projektu“ – hodnotí se synergie a návaznost na jiné připravované, v realizaci nebo již zrealizované projekty v rámci jiných OP v programovacím období 2007 - 2013, případně 2004 - 2006).

Pro koordinaci s dalšími operačními programy je zásadní role ŘKV a NOK.

10.9 VEŘEJNÁ PODPORA V RÁMCI ROP SEVEROZÁPAD

Finanční prostředky poskytované ze SF budou považovány za státní prostředky. Jejich poskytování bude znamenat podporu z veřejných prostředků, a proto se řídí všemi příslušnými pravidly a předpisy ES pro veřejnou podporu. Podpora z veřejných prostředků znamená výhradně takovou podporu, která má veškeré znaky stanovené v článku 107 Smlouvy o fungování Evropské unie.

Řídící orgán zajistí, aby operace financované ze SF splňovaly pravidla pro poskytnutí veřejné podpory, jak jsou stanovena v článku 107 o fungování Evropské unie. Řídící orgán dále zajistí, že jakákoli státní podpora poskytnutá v rámci tohoto programu bude v souladu s procedurálními a materiálními pravidly státní pomoci uplatnitelnými v časovém okamžiku udělení takové dotace z veřejných prostředků.

Řídící orgán v případě podpory velkým podnikům zajistí od daného příjemce podpory prohlášení/záruku, že podpora nebude použita k investicím spojeným s přemístěním výrobních zařízení a zařízení pro poskytování služeb mezi členskými státy EU.

Veškeré zamýšlené podpory z veřejných prostředků, na které se nevztahuje žádná z níže uvedených výjimek, musí být oznámeny Komisi (Článek 108 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie), takové podpory z veřejných prostředků nelze poskytovat před tím, než Komise přijme konečné rozhodnutí.

V případě poskytnutí podpory de minimis oznámí řídící orgán příjemci, že se jedná o podporu uvedeného typu, a zároveň požaduje od příjemce čestné prohlášení, ve kterém příjemce uvede, zda obdržel jakoukoli jinou podporu de minimis v průběhu posledních tří let, a pokud ano, v jaké výši. Od 1. ledna 2012, kdy dojde k naplnění Centrálního registru podpor de minimis, by měla být čestná prohlášení nahrazena výpisem z tohoto registru. V případě, že během posledních 3 let příjemce obdržel podporu de minimis a součet jím získaných podpor bude přesahovat limit podpory de minimis stanovený nařízením EK, nebude v tomto případě příjemci dotace poskytnuta.

Zvláštní pozornost bude věnována veřejné podpoře operací financovaných z několika zdrojů (např. státní rozpočet, rozpočty krajů a obcí, finanční prostředky ze SF). Celková výše veřejné podpory ze zdrojů ČR a EU nesmí překročit limity stanovené v mapě poskytování regionální podpory schválené Komisí pro každý členský stát na období 2007 – 2013.

V rámci ROP Severozápad připadají, s výjimkou podpor slučitelných na základě rozhodnutí Komise dle čl. 108, v úvahu podpory de minimis, bloková výjimka pro regionální investiční podporu, resp. další blokové výjimky upravené Nařízením Komise (ES) č. 800/2008, kterým se v souladu s články 87 a 88 Smlouvy o ES prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné se společným trhem (obecné nařízení o blokových výjimkách).

a) podpora de minimis

Část podpor bude poskytována pouze v malých finančních objemech, tedy v rozsahu tzv. podpory de minimis, která se řídí nařízením Komise č. 1998/2006 ze dne 15. 12. 2006, o použití článků 87 a 88 Smlouvy na podporu de minimis. Celková výše podpory de minimis poskytnutá jednomu subjektu nepřesáhne v tříletém období částku 200 000 EUR (nebo 100 000 EUR v případě podniku činného v odvětví silniční dopravy), a to bez ohledu na formu podpory nebo jejím sledovaném cíli a nezávisle na tom, zda je poskytnutá podpora financována ze zdrojů EU zcela nebo částečně.

b) blokové výjimky

U části programu může být poskytována povolená veřejná podpora, která je definována ve speciálních nařízeních Komise, vydaných na základě čl. 107 odst. 3 Smlouvy o ES. Jedná se o tzv. blokové výjimky, tedy výjimky ze zákazu veřejné podpory dle čl. 107 odst. 1

Smlouvy o fungování Evropské unie. Na tyto vymezené kategorie podpor se nevztahuje oznamovací povinnost podle čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie.

V případě ROP Severozápad se jedná o podpory poskytované v rámci blokové výjimky podle nařízení Komise č. 1628/2006 ze dne 24. října 2006, o použití článků 87 a 88 Smlouvy na vnitrostátní regionální investiční podporu a podpory poskytované dle nařízení Komise (ES) č. 800/2008, kterým se v souladu s články 87 a 88 Smlouvy o ES prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné se společným trhem (obecné nařízení o blokových výjimkách).

Pro doplnění přehlednosti je dále uveden seznam prioritních os s identifikací předpokládané formy veřejné podpory.

Tabulka 64 - Veřejná podpora v ROP Severozápad

Prioritní osa	Předpis, na jehož základě bude udělena výjimka ze zákazu veřejné podpory
PO 1 - Regenerace a rozvoj měst	<ul style="list-style-type: none"> - Bloková výjimka na vnitrostátní regionální investiční podporu - blokové výjimky dle obecného nařízení o blokových výjimkách - De minimis
PO 2 – Integrovaná podpora místního rozvoje	<ul style="list-style-type: none"> - - Bloková výjimka na vnitrostátní regionální investiční podporu - blokové výjimky dle obecného nařízení o blokových výjimkách - - De minimis
PO 3 – Dostupnost a dopravní obslužnost	<ul style="list-style-type: none"> - Bloková výjimka na vnitrostátní regionální investiční podporu - blokové výjimky dle obecného nařízení o blokových výjimkách - De minimis
PO 4 – Udržitelný rozvoj cestovního ruchu	<ul style="list-style-type: none"> - Bloková výjimka na vnitrostátní regionální investiční podporu - blokové výjimky dle obecného nařízení o blokových výjimkách - - De minimis
PO 5 – Technická asistence	<ul style="list-style-type: none"> - De minimis

V případě, že by mělo dojít k poskytování veřejné podpory nad rámec výjimek de minimis a blokových výjimek, bude postupováno v souladu s čl. 108, odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie, tj. EK bude informována o záměrech poskytnout nebo upravit systém veřejné podpory v rámci ROP Severozápad. V takovém případě nebudou příslušná schémata podpory v rámci ROP Severozápad realizována do té doby, dokud nebude přijato konečné rozhodnutí ze strany Evropské komise ohledně slučitelnosti příslušné podpory ROP Severozápad s vnitřním trhem podle čl. 107 Smlouvy o fungování Evropské unie.

10.10 VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

Zakázky na zboží, služby a práce, které budou spolufinancovány ze Strukturálních fondů EU v rámci ROP Severozápad, budou prováděny v souladu s platnou legislativou ČR a ES pro zadávání veřejných zakázek (zejména zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění).

Současně bude zajišťován soulad s požadavky Společenství, stanovenými ve Smlouvě (články 12, 28, 43 a 49) a v příslušných směrnicích Komise pro zadávání veřejných zakázek (směrnice 2004/18/ES o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby, ve znění směrnice 2005/75/ES a směrnice 2005/51/ES, směrnice 2004/17/ES o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb, ve znění směrnice 2005/51/ES).

Řídící orgán bude monitorovat a kontrolovat, zda příjemci zadávají veřejné zakázky v souladu s platnými právními předpisy ČR a EU a pravidly ŘO.

10.11 PROPAGACE A PUBLICITA

Řídící orgán ROP Severozápad dle ustanovení článku č. 69 obecného nařízení odpovídá za zajištění publicity operačního programu, a to v souladu s prováděcími pravidly tohoto nařízení přijatými EK (hlava II. Informace a komunikace, články 2 – 11), která se týkají propagace a publicity.

Řídící orgán ROP Severozápad je odpovědný za informování zejména potenciálních příjemců/uživatelů podpory, obchodní a profesní komory, hospodářských a sociálních partnerů, NNO a široké veřejnosti při zachování transparentnosti a rovnosti příležitostí při přístupu k informacím.

Informační a propagační opatření programu jsou realizována na základě Komunikačního plánu ROP Severozápad (KoP), který ŘO ROP Severozápad dává na vědomí Monitorovacímu výboru ROP Severozápad a předkládá ke schválení EK. ŘO ROP Severozápad zodpovídá za realizaci KoP a informuje EK o jeho realizaci prostřednictvím Výročních zpráv a Závěrečné zprávy o provádění ROP Severozápad.

KoP je rámcovou komunikační strategií programu pro období 2007-2013, která je rozpracována a zpřesněna prostřednictvím ročních plánů komunikačních aktivit. Komunikační plán respektuje legislativu ČR a EU, Národní rozvojový plán a NSRR a je v souladu s cíli ROP Severozápad. Realizace KoP je financovaná z prostředků alokovaných v rámci Prioritní osy 5 Technická asistence.

Realizaci KoP monitoruje Monitorovací výbor ROP Severozápad. ŘO ROP Severozápad informuje Monitorovací výbor ROP Severozápad o realizaci KoP prostřednictvím Zpráv o realizaci programu pro Monitorovací výbor, Výročních zpráv a Závěrečné zprávy o provádění programu.

11 VÝSLEDKY SEA

ÚVOD

ROP Severozápad jako součást soustavy operačních programů ČR prostřednictvím svých veřejných intervencí přispívá k udržitelnému rozvoji v souladu se Strategií udržitelného rozvoje ČR. ROP Severozápad řeší problematiku spojenou s hospodářskými, sociálními a územními rozdíly formou posilování ekonomického růstu, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti, sociálního začlenění i ochrany a kvality životního prostředí. Strategické cíle a prioritní osy a oblasti intervence ROP Severozápad jako nástroje veřejné intervence jsou formulovány tak, aby co nejvíce omezovaly nerovnováhu ve vzájemných vztazích mezi ekonomickým, environmentálním a sociálním pilířem udržitelnosti. Všechny prioritní osy ROP Severozápad naplňují tři pilíře udržitelného rozvoje regionu, a to podle svého tematického zaměření.

Identifikační údaje

Předkladatelem Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Severozápad je Krajský úřad Karlovarského kraje.

Zpracovatelem vyhodnocení vlivů ROP Severozápad na životní prostředí je Mgr. Karel Houdek a kolektiv řešitelů Laboratoře ekologie krajiny FLE ČZU Praha se sídlem v Kostelci nad Černými lesy.

Příslušný orgán k vydání stanoviska dle citovaného zákona je Ministerstvo životního prostředí (MŽP), odbor posuzování vlivů na životní prostředí a IPPC.

Orgány schvalující koncepci a její posouzení vlivů na životní prostředí jsou zastupitelstva Karlovarského a Ústeckého kraje.

OBSAH A CÍLE KONCEPCE, JEJÍ VZTAH K JINÝM KONCEPCÍM

Zaměření Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Severozápad vychází a navazuje v předkládané verzi na globální cíl, strategické cíle a priority Národního rozvojového plánu ČR pro období 2007 - 2013. Obsahové zaměření ROP Severozápad je formulováno s ohledem na tematické zaměření ostatních operačních programů a uplatňování principu subsidiarity a z toho odvozovaných kompetenčních předpokladů a dispozic, které souvisejí s rozvojem území. Prioritní osy a oblasti intervence Regionálního operačního programu budou upraveny a zpřesněny podle výsledků jednání mezi resorty a regiony ohledně přesného vymezení „hranic“ mezi tematickými operačními programy a regionálními operačními programy.

Pro tvorbu ROP Severozápad byly zcela zásadní tři strategické dokumenty, kterými jsou Strategické obecné zásady společenství (EU), Národní rozvojový plán (ČR) a na něj navazující NSRR. Regionální operační program je konzistentní s dalšími národními strategickými dokumenty, a to se Strategií udržitelného rozvoje, Strategií hospodářského růstu a regionálními strategiemi rozvoje jednotlivých krajů tvořících region soudržnosti Severozápad.

INFORMACE O SOUČASNÉM STAVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V DOTČENÉM ÚZEMÍ A JEHO PRAVDĚPODOBNÝ VÝVOJ BEZ PROVEDENÍ KONCEPCE

Hodnocení vycházelo z podkladů zpracovaných nejen v rámci přípravy ROP Severozápad, ale také z výsledků vlastního šetření týmu posuzovatele, kde byly zmapovány základní kategorie ochrany jednotlivých složek životního prostředí, včetně možných vlivů na veřejné zdraví. V této souvislosti lze konstatovat, že výchozí stav životního prostředí v zájmové oblasti nepředstavuje zásadní limitující překážku pro realizaci navržených prioritních os a oblastí podpory uvedené v ROP. V rámci ROP budou realizovány projekty zaměřené přímo na ochranu životního prostředí, u nichž by případný odklad realizace ROP vedl ke stagnaci současného stavu, nebo k jeho zhoršení. Projekty, které mohou mít určitý a potenciálně negativní vliv na životní prostředí, musí být podrobně zhodnoceny v rámci posuzování vlivu záměrů na životní prostředí, včetně návrhu na minimalizační a kompenzační opatření.

Referenční cíle ochrany životního prostředí pro ROP Severozápad stanovené na mezinárodní, komunitární nebo vnitrostátní úrovni jsou následující:

1. po ukončení prvního kontrolního období Protokolu snížit do roku 2020 měrné emise CO₂ na obyvatele o 30 % a celkové agregované emise CO₂ o 25 % v porovnání s rokem 2000, a pokračovat v zahájeném trendu do roku 2030;
2. dosáhnout národní emisní stropy pro oxid siřičitý, oxidy dusíku, těkavé organické látky a amoniak v horizontu roku 2010 a dosáhnout směrných cílových hodnot pro acidifikaci pro lidské zdraví a pro vegetaci k roku 2020;
3. snižovat vypouštění emisí a úniků prioritních látek a zastavit nebo postupně odstranit vypouštění, emise a úniky prioritních nebezpečných látek;
4. snižovat zábory půdy;
5. omezovat fragmentaci krajiny a zabezpečovat ochranu a obnovu migračních tras, koridorů a zastávek migrujících druhů;
6. zlepšovat retenční funkci krajiny;
7. omezovat vstupy hlavních environmentálních toxikantů do prostředí a hledat náhradní řešení;
8. snižovat spotřebu primárních neobnovitelných zdrojů v absolutní výši o 1 % ročně, ve veřejném sektoru o 1,5 % ročně;
9. stabilizovat snižování energetické náročnosti tvorby HDP o 3 % ročně, elektroenergetické náročnosti o 2 % ročně;
10. snižovat spotřebu nerostných surovin v důsledku strukturálních změn hospodářství a technického rozvoje;
11. zvýšit využívání odpadů s upřednostněním recyklace na 55 % všech vznikajících odpadů do roku 2012;

12. snížit měrnou produkci nebezpečných odpadů o 20 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000 s předpokladem dalšího snižování;
13. chránit přírodní prvky v zastavěných územích;
14. podporovat využívání brownfields;
15. podporovat environmentálně šetrné formy dopravy včetně managementových opatření;
16. snižovat zatížení transitní a nákladní silniční dopravou;
17. snižovat zátěž populace v sídlech z expozice dopravním hlukem a hlukem z průmyslové činnosti;
18. povzbudit poptávku a nabídku výrobků šetrných k životnímu prostředí, a tím stimulovat potenciál pro neustálé, trhem řízené environmentální zlepšování.

Na základě hodnocení jednotlivých prioritních os vzhledem k referenčním cílům ochrany životního prostředí byly navrženy specifické podmínky pro implementaci.

Důležitou součástí opatření negativních dopadů implementace ROP Severozápad na životní prostředí je také návrh environmentálních kritérií pro výběr projektů a návrh na jejich začlenění do systému hodnocení a výběru projektů, předkládaných k získání podpory z ROP Severozápad.

ROP Severozápad je předkládán ve finální jedné variantě, která je konsensem mnoha kol předcházejících jednání a vyhodnocení řady dílčích variant řešení. Alternativy mohou nastat při implementaci ROP, tj. při realizaci jednotlivých konkrétních projektů. Vzhledem k tomu je nutné, aby byly do systému monitoringu ROP Severozápad začleněny environmentální indikátory a kritéria pro výběr projektů dle návrhu zpracovatele SEA.

Posouzení vlivů ROP Severozápad na životní prostředí bylo provedeno v souladu se zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění. Významným podkladem byla Metodika posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí (MŽP, edice Planeta 7/2004). Součástí vyhodnocení vlivů na životní prostředí na základě vydaného závěru zjišťovacího řízení bylo provedeno i posouzení vlivů na soustavu lokalit Natura 2000.

Při shromažďování podkladů se nevyskytly žádné zásadní problémy a všechny dostupné informace byly zapracovány do dokumentace SEA. V rámci zpracování dokumentace SEA nebyly zjištěny takové nedostatky v podkladech a znalostech, které by bránily formulování konečného závěru.

Pro sledování míry vlivu ROP na jednotlivé referenční cíle navrhl zpracovatel SEA environmentální indikátory. K tomu, aby bylo možné odhadnout vliv ROP vzhledem k navrženým indikátorům a zároveň vyloučit zahrnutí jiných vlivů než vlivů ROP, je nutné sledování indikátorů navázat na environmentální hodnocení projektů předkládaných v rámci jednotlivých oblastí podpory, tj. využít environmentální indikátory zároveň jako kritéria pro hodnocení a výběr projektů.

Celkový systém monitoringu ROP zahrnuje následující aktivity: hodnocení předkládaných projektů s využitím environmentálních kritérií, sledování environmentálních indikátorů (zejména na základě agregace údajů z projektové úrovně), vyhodnocování monitoringu, tj. sledování změn environmentálních indikátorů, iniciace příslušných kroků při zjištění negativních dopadů ROP na životní prostředí, zveřejňování výsledků monitoringu, úpravy a modifikace environmentálních indikátorů a kritérií s ohledem na charakter předkládaných projektů, komunikace s příslušným úřadem pro posuzování (MŽP) a orgány ochrany přírody a dalšími subjekty státní správy s působností v oblasti ochrany životního prostředí, poskytování konzultací v oblasti životního prostředí pracovníkům implementační struktury operačního programu, tj. zejména členům hodnotících a výběrových komisí, poskytování konzultací pro oblast životního prostředí předkladatelům projektů, poskytování informací o problematice životního prostředí s vazbou na ROP všem zainteresovaným subjektům a jednotlivcům.

Zpracovatel SEA navrhl pro jednotlivé referenční cíle ochrany životního prostředí environmentální kritéria, která by měla být začleněna do systému hodnocení a výběru projektů. Lze předpokládat případné modifikace environmentálních kritérií tak, aby kritéria reflektovala zaměření předkládaných a hodnocených projektů.

Přes neuvedení základních dokumentů a jejich cílů v péči o veřejné zdraví v předloženém ROP Severozápad nebude realizací ROP většina zdravotních determinant významně dotčena. Je možné se naopak objektivně domnívat, že v optimálním případě může mít jeho realizace spíše pozitivní vliv na veřejné zdraví, zejména zlepšením sociálních a ekonomických determinant obyvatel. Jde především o předpokládané zvýšení vzdělanosti a zvýšení nabídky pracovních míst a vytvoření infrastruktury pro zdravý životní styl, jako součást péče o lidské zdroje. Při respektování ochrany životního prostředí dojde i ke zlepšení životního prostředí a následně zdraví obyvatel.

Při uplatnění ROP akceptujícího výstupy ze SEA hodnocení není důvod očekávat zhoršení životního prostředí a jeho zdravotních determinant. Tam, kde se uvádí případné negativní vlivy na zdraví či složky životního prostředí determinující zdraví je možné spíše očekávat jejich vyloučení, a to především v procesu implementace ROP, tj. při výběru, schvalování a povolování jednotlivých předkládaných projektů.

Na základě stávajících výstupů posouzení vlivů ROP Severozápad na životní prostředí lze konstatovat, že nebyly identifikovány závažné negativní vlivy ROP na životní prostředí a veřejné zdraví. Vzhledem k míře obecnosti ROP bude možné specifické vlivy na jednotlivé složky životního prostředí stanovit až při realizaci konkrétních projektů. Proto je důležitým prvkem SEA stanovení environmentálních kritérií výběru projektů, jejichž použití by mělo zajistit realizaci projektů v rámci jednotlivých opatření ROP, respektive navazujících programů.

11.1 ZPRACOVÁNÍ SEA

V rámci zpracování SEA hodnocení se uskutečnila dvě veřejná slyšení (v červenci 2006 v Karlových Varech a Ústí nad Labem) a dále veřejné projednání koncepce ROP Severozápad a posouzení jeho vlivů na životní prostředí (SEA) dne 27. října 2006 v

Chomutově. Veřejná slyšení i veřejné projednání byla určena pro zainteresovanou odbornou i laickou veřejnost, nevládní a zájmové organizace, podnikatele, akademické a výzkumné organizace a zástupce státní správy a samosprávy. Vypořádání připomínek je uvedeno ve Vyhodnocení koncepcce z hlediska vlivů na životní prostředí ROP Severozápad (SEA).

V průběhu celého posuzování byly průběžně zveřejňovány jednotlivé verze koncepce i etapy SEA. Relevantní dokumenty a průběžné výstupy procesu hodnocení SEA byly zveřejňovány na webových stránkách Karlovarského a Ústeckého kraje a dále na webových stránkách zpracovatele SEA hodnocení ROP Severozápad <http://kostelec.czu.cz/UAE/SEA.htm>. Ministerstvo životního prostředí dle požadavků zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, zveřejňovalo jednotlivé dokumenty v průběhu celého procesu zpracování SEA v Informačním systému SEA na adrese www.ceu.cz/EIA/SEA.

Poté vydalo MŽP souhlasné stanovisko k návrhu koncepce ROP Severozápad, které je zveřejněno na webových stránkách ŘO ROP Severozápad http://www.nuts2severozapad.cz/rop_sz/hodnoceni_rop/sea/ a je i součástí programového dokumentu ROP Severozápad jako Příloha 4. Návrh tohoto stanoviska byl součástí Vyhodnocení koncepcce z hlediska vlivů na životní prostředí ROP Severozápad (SEA).

12 VÝSLEDKY EX-ANTE EVALUACE

Tato zpráva je shrnutím hlavních výsledků, závěrů a doporučení z provedeného ex-ante hodnocení Regionálního operačního programu NUTS 2 Severozápad na programovací období 2007–2013, publikovaného v prosinci 2006 a aktualizovaného zpracováním připomínek Evropské komise k danému programu v červnu 2007 a v srpnu 2007. Úplné znění ex-ante hodnocení je k dispozici na <http://www.nuts2severozapad.cz>

Ex-ante hodnotitel ROP Severozápad (konsorcium firem RegioPartner, s.r.o. a Evasco, s.r.o.) vzešel z výběrového řízení, hodnocení bylo zpracováno v souladu se smlouvou o dílo ze dne 15. 5. 2006, resp. z 18. 6. 2007.

Ex-ante evaluace probíhala paralelně s tvorbou ROP a ve svých východiscích navazovala na výstupy ex-ante evaluace Národního rozvojového plánu a NSRR. Souběžně s ex-ante evaluací probíhalo také posouzení vlivů operačního programu na životní prostředí (SEA), které je rovněž nedílnou součástí předběžného hodnocení strategických programových dokumentů.

Struktura kompletní zprávy finálního ex-ante hodnocení ROP Severozápad je následující:

V kapitole 2. je popsán přístup k projektu evaluace, specifikován proces hodnocení a zvolená metodika. Základem pro zpracování metodiky hodnocení byly pracovní dokumenty EK „Working Paper on Ex Ante Evaluation“ a „Indicators for Monitoring and Evaluation: A Practical Guide“. V rámci hodnocení tak byly uplatněny všechny základní principy, na něž klade EK důraz. Z hlavních metod použitých pro ex-ante hodnocení lze uvést srovnávací analýzu, sekundární analýzu administrativně statistických dat, analýzu intervenční logiky, SWOT analýzu, problémovou analýzu a participační metody.

V kapitole 3. jsou v šesti subkapitolách popsány výsledky ex-ante hodnocení. V první bylo provedeno hodnocení analytické části ROP, v druhé hodnocení odůvodněnosti zvolené strategie, její celkové konzistence a vnější koherence a v třetí pak posouzena relevance zaměření prioritních os. Ve čtvrté subkapitole bylo hodnoceno nastavení indikátorů, kvantifikace cílů a očekávaných dopadů a v páté finanční zajištění. Šestou subkapitolou je hodnocení návrhu implementačního systému.

V kapitole 4 ex-ante hodnocení ROP Severozápad jsou pak formulovány závěry a doporučení hodnotitele, vyplývající z provedeného hodnocení.

V souvislosti s přepracováním ROP Severozápad dle připomínek EK bude kompletní zpráva ex-ante hodnocení doplněna o samostatnou část dodatečně hodnotící pokrok v období od prosince 2006, resp. března – června 2007, a dále června – srpna 2007 a toto shrnutí bylo taktéž o tuto část rozšířeno.

Hodnotitelský tým (ve složení Lucie Bučínová, Mariana Nachtigallová, Marie Kaufmann, Martin Křištof, Pavel Machánek, Jan Ženka) úzce spolupracoval se zpracovatelem ROP Severozápad, se zadavatelem prací Krajským úřadem Karlovarského kraje, Krajským úřadem Ústeckého kraje a dalšími relevantními partnery v regionu. V průběhu hodnocení se uskutečnily pracovní schůzky se zadavatelem i zpracovatelem ROP Severozápad a tím se zdrojem pro ex-ante hodnocení stala nejen analýza předložených dokumentů, ale také výsledky řízené skupinové diskuse a individuálních konzultací.

Přehled hodnotících aktivit

Ex-ante hodnotitelský tým byl v intenzivním kontaktu se zpracovatelem programu a zpracovával průběžná stanoviska ke všem emitovaným verzím ROP Severozápad. Průběžná hodnocení byla zpracována k verzím datovaným:

1. 23. 3. 2006
2. 13. 4. 2006
3. 21. 4. 2006
4. 5. 5. 2006
5. 9. 6. 2006
6. 6. 9. 2006
7. 9. 10. 2006
8. 22. 11. 2006

Finální ex-ante hodnocení ROP Severozápad, emitováno 6. 12. 2006, bylo zpracováno k verzi ROP z 21. 11. 2006. Tato verze programu byla spolu s NSRR a ostatními operačními programy v březnu 2007 předložena oficiálně Evropské komisi, čímž bylo zahájeno vyjednávání o podpoře ze Strukturálních fondů EU pro Českou republiku na programovací období 2007 - 2013.

Koncem měsíce května obdržely řídicí orgány regionálních operačních programů všeobecné připomínky EK, mající obecnou platnost ve vztahu k ROPům.

Počátkem června 2007 obdržel Řídicí orgán ROP Severozápad připomínky EK (Draft Position Paper) k obsahu vlastního programu.

Koncem června 2007 byla Evropské komisi předložena nová verze ROP Severozápad datovaná k 21. 6. 2007, která obsahovala i dodatečné ex-ante hodnocení, mající za úkol zhodnotit pokrok v uplynulém období.

Na základě připomínek vznesených EK v rámci oficiálního Pozičního dokumentu byl text ROP Severozápad dále významně upravován, což si vyžádalo potřebu aktualizace i ex-ante hodnocení k 29. 8. 2007.

Výsledky hodnocení ex-ante shrnuje následující tabulka:

Verze ROP	Listopad 2006	Červen 2007	Srpen 2007
<p>Analytická část</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Situační analýza neprošla doporučeným zestručněním a i nadále kladla důraz na části, které nejsou intervenčními oblastmi ROP Severozápad. Byly doplněny texty vyzdvihující specifické postavení regionu jako strukturálně postiženého, vazba na Lisabonskou strategii a environmentální aspekty. • SWOT analýza byla průběžně upravována do srozumitelné a přehledné podoby, stále však mezi silnými a slabými stránkami obsahovala body, které program nemůže přímo ovlivnit. 	<ul style="list-style-type: none"> • Socio-ekonomická analýza zůstala pojata široce, byly ale omezeny nadbytečné a popisné pasáže a naopak doplněny části zlepšující provázanost analytické a strategické části dokumentu. Vzhledem k integrální povaze příčin regionálních disparit a ekonomického zaostávání regionu lze šíři analýzy akceptovat. Zdůrazněna byla specifická sociálního, respektive historického vývoje a důsledky, které z něho vyplývají a se kterými se musí region vyrovnat. • Došlo k aktualizaci statistických údajů a v rámci možností i ke srovnání s hodnotami EU. V souladu s požadavky EK byla analýza doplněna o informace o stavu MHD i stručnou charakteristiku vzdělávací, 	<ul style="list-style-type: none"> • Zpracovatel v návaznosti na připomínky EK a ex-ante hodnotitele doplnil kap. 2.4.5 <i>Využití obnovitelných zdrojů energie</i> a kap. 2.9 <i>Shrnutí regionálních disparit</i> rozšířil o statistické hodnocení nejvýznamnějších socio-ekonomických disparit v rámci regionu Severozápad i Česka. Socio-ekonomická analýza je i přes velkou šíři záběru výstižná, zabývá se relevantními problémy a čerpá z aktuálních statistických dat. • SWOT analýza prošla velkými změnami, z nichž nejvýznamnější je rozdělení výroků (včetně příležitostí a hrozeb) do šesti hlavních skupin faktorů ovlivňujících rozvoj a konkurenceschopnost regionu. Nové členění lépe odpovídá

		<p>zdravotnické a sociální infrastruktury, včetně identifikace klíčových problémů.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● SWOT analýza byla vhodně rozčleněna do tří částí v návaznosti na strukturu socio-ekonomické analýzy. K přehlednosti přispělo zvýraznění výroků z oblastí mimo působnost ROP. Výroky SWOT analýzy byly adekvátní a v souladu se situační analýzou. Řazení výroků však neodpovídalo snižujícímu se přínosu pro regionální rozvoj. 	<p>strukturu socio-ekonomické analýzy a odráží nejvýznamnější problémové okruhy regionu Severozápad. Většina příležitostí je správně pojata a formulována jakožto externí procesy a parametry prostředí, které nejsou pod přímou kontrolou lokální správy.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● SWOT analýza výstižně charakterizuje hlavní limity i potenciál regionu Severozápad a je úzce provázána se závěry socio-ekonomické analýzy.
Strategie	<ul style="list-style-type: none"> ● Definovaná strategie byla relevantní, její cíle a prioritní osy však nepokrývaly všechny potřeby identifikované v rozsáhlé analýze. Během průběžných úprav byly odstraněny potencionální překryvy prioritních os. Strategie předpokládala doplňkovost aktivit s tematickými operačními programy, neboť aktivity ROP nemohou vzhledem k relativně omezeným finančním prostředkům samy o sobě 	<ul style="list-style-type: none"> ● Část týkající se popisu strategie programu nedoznala významných změn. Zůstaly zachovány globální cíl, specifické cíle i prioritní osy, k dílčím změnám došlo jen ve vnitřním obsahu prioritních os. ● Strategie byla posílena o problematiku horizontálních priorit (rovných příležitostí a udržitelného rozvoje), která byla zohledněna v celé šíři řízení ROP Severozápad. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Strategie je úzce provázána s analytickou částí, je relevantní vzhledem k identifikovaným potřebám regionu a vykazuje dostatečnou externí konzistenci. Zpracovatel věnoval dostatečnou pozornost přesnému vymezení kompetencí a zajištění koordinace činnosti mezi ROP a ostatními operačními programy. ● Zpracovatel zkrátil obsáhlé popisné pasáže, týkající se popisu

	<p>naplnit stanovený globální cíl.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Byla zachována hierarchičnost a návaznost specifických cílů na cíl globální. Jednotlivé prioritní osy byly navzájem propojené a konzistentní. ● Globální cíl, specifické cíle i navržené prioritní osy byly v souladu se Strategickými obecnými zásadami Společenství i s hlavním strategickým dokumentem na úrovni České republiky – Národním strategickým referenčním rámcem a přispívaly k naplnění cílů Lisabonské strategie. 		<p>strategických dokumentů a charakteristik výchozího stavu v rámci jednotlivých prioritních os, kde docházelo k překryvům se socio-ekonomickou analýzou. V návaznosti na doporučení EK doplnil podkapitulu, která rozpracovává strategii regenerace brownfields.</p>
Prioritní osy	<ul style="list-style-type: none"> ● Vzhledem k vysoké míře urbanizace bylo pozitivní začlenění urbánní a venkovské problematiky do samostatných prioritních os. Prioritní osa <i>Regenerace a rozvoj měst</i> však byla stále finančně roztržštěná, větší koncentrace finančních prostředků a jejich zacílení do potenciálních pólů ekonomického růstu a sociální stability by měla vyšší socio-ekonomický dopad. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Pozitivní bylo zvýšení finanční alokace na prioritní osu <i>Regenerace a rozvoj měst</i>. Prioritní osa byla nově rozčleněna do tří oblastí intervencí zaměřených na rozvojové póly regionu (města nad 50 000 obyvatel), střední a malá města (5 000 – 50 000 obyvatel) a doplňkovou podporu vzdělávací a sociální infrastruktury. ● V rámci prioritní osy <i>Integrovaná</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ● V návaznosti na připomínku EK byla doplněna kapitola 6.3, která specifikuje pravidla křížového financování projektů v rámci prioritních os 1, 2 a 4 a odůvodňuje nezbytnost financování investičních a neinvestičních aktivit v rámci jednoho projektu. ● Doplněna byla také kapitola 6.4, specifikující podmínky využití finančního nástroje Jessica, ze

	<ul style="list-style-type: none"> ● Prioritní osa <i>Technická asistence</i> postrádala věcný charakter. Program blíže nespecifikoval statut a postavení tzv. jednotky technické asistence, pro kterou tato prioritní osa měla vyčleňovat finanční prostředky. Pro prioritní osu byla snížena finanční alokace z 3 % na 2,7 %. Vzhledem k tomu, že finanční prostředky technické asistence mají být využity i na realizaci prioritní osy 1 a 2, nepovažoval hodnotitel finanční pokrytí této prioritní osy za dostatečné. 	<p><i>podpora místního rozvoje</i> byla zohledněna připomínka hodnotitele k nejasnosti úlohy „jednotky technické asistence“ a od zapojení tohoto subjektu bylo upuštěno.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● U prioritní osy <i>Dostupnost a dopravní obslužnost</i> byl vhodně upřesněn hlavní cíl priority v návaznosti na dopracovanou analytickou část. ● V rámci prioritní osy <i>Technická asistence</i> byla zjednodušena vnitřní struktura, počet oblastí intervence se snížil z pěti na dvě. Nebyla však zohledněna připomínka týkající se nedostatečného finančního zajištění této prioritní osy. 	<p>kterého mohou být financovány aktivity zaměřené na rozvoj měst v rámci prioritní osy 1.</p>
<p>Indikátory a kvantifikace cílů</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Počet indikátorů byl snížen a indikátory byly přesněji zacíleny na měření očekávaných výsledků a dopadů. Kvantifikace cílů byla provedena pomocí indikátorů dopadu a výsledku na úrovni globálního a specifického cíle programu i na úrovni specifických 	<ul style="list-style-type: none"> ● Zpracovatel doplnil detailní popis fungování indikátorové soustavy a klasifikaci rozdělující indikátorovou soustavu na indikátory kontextu a indikátory programu. Nedostatečné ale bylo rozlišení mezi těmito indikátory z hlediska metodologie a sběru dat. Soustava indikátorů 	<ul style="list-style-type: none"> ● Zpracovatel využil dílčí evaluaci monitoringu, zaměřenou na indikátorovou soustavu a kvantifikaci cílů, čímž reagoval na zásadní připomínky hodnotitele, týkající se především relevance, vypovídací schopnosti a vzájemných překryvů mezi jednotlivými indikátory kontextu.

	<p>cílů prioritních os. Koherence indikátorů s NSRR byla dostatečná.</p>	<p>globálního a specifických cílů programu byla v souladu se závěry analytické a strategické části. Zvolené indikátory hodnotily pokrok v nejvýznamnějších oblastech intervencí.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Pro odhalení vlivu intervencí ROP Severozápad na dynamiku ekonomického růstu a zvýšení atraktivity podpořených měst a obcí, což jsou obtížně kvantifikovatelné dopady, bude vhodně použita evaluační studie. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Ke zvýšení vypovídací schopnosti přispělo doplnění čtyř nových indikátorů kontextu a srovnání výchozích hodnot indikátorů kontextu s národními hodnotami. ● Indikátory programu a prioritních os prošly dílčími změnami, z nichž nejvýznamnější je snížení dříve nerealisticky nadsazených indikativních hodnot migračního salda – jakožto indikátoru dopadu intervencí na atraktivitu regionu Severozápad. ● Indikátorová soustava po úpravách přiměřeně a proporcionálně pokrývá navržené prioritní osy. ● Kontextové indikátory jsou úzce provázány se závěry socio-ekonomické a SWOT analýzy. Také v rámci skupin na sebe indikátory navazují, vzájemně se doplňují a zpřesňují.
<p>Implementace</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Pozitivním krokem je záměr zřízení „územních“ pracovišť v obou krajích regionu v rámci úřadu Regionální 	<ul style="list-style-type: none"> ● Část týkající se implementace programu doznala značných změn zejména v oblasti vazeb ve vztahu 	<ul style="list-style-type: none"> ● Systém řízení programu byl dopracován do kompletní a komplexní podoby. Řídící orgán disponuje

	<p>radý. Z díky kapitoly o implementaci však byla zřejmá jistá nekonceptnost a metodická nejednotnost při nastavování implementačního mechanismu, což bylo zapříčiněno postupným budováním řídicího orgánu a absencí základních metodik a manuálů pro řízení. Tato skutečnost byla patrná zejména z neproporcionality rozsahu a detailnosti jednotlivých dílčích kapitol.</p>	<p>k národní úrovni, resp. zabezpečení koordinace s Národním orgánem pro koordinaci a ostatními řídicími orgány. Problematika vlastního řízení programu, resp. zabezpečení výkonu funkce řídicího orgánu byla dopracována pouze v dílčích segmentech.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Upřesněny byly procesy finančních toků ve vztahu k EK i na úrovni financování programu resp. projektů. Pozitivní bylo dopracování systému hodnocení projektů řídicím orgánem. Taktéž specifikace monitorovacího systému a elektronické výměny dat je na odpovídající úrovni. 	<p>veškerou potřebnou dokumentací "nižšího řádu", která detailně popisuje veškeré aspekty řízení programu. Kapitola <i>10 Prováděcí opatření</i> obsahuje veškeré informace požadované legislativou ES, zejména nařízením Rady (ES) 1083/2006.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● V textu dokumentu jsou specifikovány dílčí procesy a odpovědnosti jednotlivých subjektů zapojených do řízení programu, k názornosti přispívá doplnění grafického znázornění organizační struktury Úřadu. V souladu s doporučením ex-ante hodnocení byl blíže specifikován systém výběru projektů, včetně kritérií jejich hodnocení. ● Významně byla dopracována část týkající se kontrolního systému. Část týkající se monitorovacího systému byla zcela přepracována a nyní zahrnuje aktuální informace jak ve vztahu k existujícímu, tak i nově vytvářenému systému.
--	---	--	--

Závěry ex - ante hodnocení k verzi z 29. 8. 2007

Ex-ante hodnotitel musí konstatovat, že oproti minulým hodnoceným verzím (zejména verzi z listopadu loňského roku) došlo při provedené aktualizaci k **významnému pokroku**, který přispěl ke kvalitě dokumentu.

Hodnotitel se domnívá, že nynější verze programu **splňuje obecné požadavky** kladené na dokument tohoto typu, a to jak **kvantitativního** tak **kvalitativního** charakteru.

Připomínky a doporučení hodnotitele byly v této verzi programu odpovídajícím způsobem zohledněny. Jediná připomínka, která nebyla ze strany zpracovatele akceptována je doporučení na zvýšení finanční alokace na prioritní osu *5 Technická asistence*.

Realizace ROP NUTS 2 Severozápad bezpochyby přispěje k realizaci globálního cíle vytyčeného v rámci NSRR. Z pohledu přidané hodnoty Společenství se hodnotitel domnívá, že realizace strategie ROP Severozápad přispěje k naplňování obecných cílů Společenství, zejména základních cílů politiky hospodářské a sociální soudržnosti, obnovené Lisabonské strategie, udržitelného rozvoje, podpory rovných příležitostí a dalších.

Z pohledu ex-ante hodnotitele je dokument nyní v takové fázi, že může být přijat EK.

13 PŘÍLOHY PROGRAMU

Příloha 1 – Seznam zkratk

Zkratka	Význam
abs.	absolutní
AFCOS	Anti Fraud Co-ordination Structure (Česká koordinační služba v boji proti podvodům)
AO	Auditní orgán
a. s.	akciová společnost
BROÚK	Budoucí rozvoj Ústeckého kraje
CF	Fond soudržnosti
CHU	Central Harmonisation Unit (Centrální harmonizační jednotka)
CHJ	Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu
CO	Certifikační orgán
CR	cestovní ruch
CSG	Community Strategic Guidelines (Strategické obecné zásady Společenství)
CZT	Centralizované zásobování teplem
ČCCR	Česká centrála cestovního ruchu
ČNB	Česká národní banka
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČR	Česká republika
ČOV	čistírna odpadních vod
ČSÚ	Český statistický úřad
ČVUT	České vysoké učení technické
DSL	Digital Subscriber Line (digitální účastnická přípojka)
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova)
EC	European Community (Evropské společenství)
EFF	European Fisheries Fund (Evropský rybářský fond)
EIB	Evropská investiční banka
EHK	Evropská hospodářská komise
EHP	Evropský hospodářský prostor
EK	Evropská komise
ERDF	European Regional Development Fund (Evropský fond regionálního rozvoje)
ES	Evropské společenství
ESDP	European Spatial and Development Perspective (Evropská politika územního rozvoje)
ESF	European Social Fund (Evropský sociální fond)

ESF MU v Brně	Ekonomicko správní fakulta Masarykovy univerzity v Brně
EU	Evropská unie
EÚD	Evropský účetní dvůr
EUR	Euro
FS	Fond soudržnosti (Kohezní fond)
Hl. m. Praha	hlavní město Praha
HDP	hrubý domácí produkt
CHKO	Chráněná krajinná oblast
ICT	informační a komunikační technologie
IDOK	Integrovaná doprava Karlovarského kraje
INTERREG	Interregional cooperation (Iniciativa Společenství pro rozvoj meziregionální spolupráce)
IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change
IPRM	Integrovaný plán rozvoje města
JV	Jihovýchod
JZ	Jihozápad
KoP	Komunikační plán ROP Severozápad
kV	kilovolt
LEADER	Liaison Entre Actions de Developpement de l'Economie Rurale (Iniciativa Společenství pro rozvoj venkova)
LZ	lidské zdroje
MAS	Místní akční skupina (Local Action Group)
MD	Ministerstvo dopravy České republiky
MF	Ministerstvo financí České republiky
mil.	milion
MHD	městská hromadná doprava
mld.	miliarda
MK	Ministerstvo kultury České republiky
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky
Msl	Moravskoslezsko
MSP	malé a střední podniky
MSSF	Monitorovací systém strukturálních fondů
MV	Ministerstvo vnitra České republiky
MZd	Ministerstvo zdravotnictví České republiky
MŽP	Ministerstvo životního prostředí České republiky
NH	národní hospodářství
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NNO	nevládní nezisková organizace
NO _x	oxid dusíku
NOK	Národní orgán pro koordinaci

NRP	Národní rozvojový plán
NP	národní park
NSRR	Národní strategický referenční rámec ČR 2007 - 2013
NUTS	Nomenclature of Territorial Statistical Units (Nomenklatura územních statistických jednotek)
OLAF	Evropský úřad pro potírání podvodného jednání (Organisation de la lutte antifraude –European Anti-Fraud Office)
OP	Operační program (Operational Programme)
OP D	Operační program Doprava
OPI	Operační program Infrastruktura (2004 - 2006)
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OP PI	Operační program Podnikání a inovace
OPPP	Operační program Průmysl a podnikání (2004 – 2006)
OP VaVpl	Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
OP VK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
OP TP	Operační program Technická pomoc
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
ORP	Odbor realizace projektů
OSN	Organizace spojených národů
PO	prioritní osa
PAS	Pověřený auditní subjekt
PCO	Platební a certifikační orgán
Pha	Praha
Phare CBC	Poland and Hungary: Action For the Restructuring of the Economy – Cross Border Co-operation (Program přeshraniční spolupráce)
PM10	prašný aerosol
PPP	Public Private Partnership
PRK	plán rozvoje kraje
PRV	Program rozvoje venkova
REZZO	Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší
RLZ	rozvoj lidských zdrojů
ROP	Regionální operační program
RR	Regionální rada regionu soudržnosti Severozápad
ŘKV	Řídící a koordinační výbor
ŘO	Řídící orgán
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
SAPARD	Special Pre-Accession Programme for Agriculture and Rural Development (Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova)
Sb.	Sbírka zákonů České republiky
SC	specifický cíl

SEA	posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí
SF	Strukturální fondy
SM	Střední Morava
SROP	Společný regionální operační program
SRR	Strategie regionálního rozvoje ČR
SO ₂	Oxid siřičitý
SOZS	Strategické obecné zásady Společenství
StČ	Střední Čechy
SV	Severovýchod
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats - Analysis (Analýza silných a slabých stránek, příležitostí a rizik)
SZ	Severozápad
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
TA	technická asistence
TEN-T	Trans-European Network for Transport (Transevropská dopravní síť)
tis.	tisíc
TOP	tematický operační program
ubyt. zař.	ubytovací zařízení
UP Olomouc	Univerzita Palackého Olomouc
UV	Usnesení vlády
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
ÚORP	Územní odbor realizace programu
ÚP	úřad práce
VaV	věda a výzkum
VOC	skupina těkavých organických látek podle § 2 odst. 1 písm. n) zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší
VN	vysoké napětí
VŠ	vysoká škola
VŠB	Vysoká škola báňská
VŠFS	Vysoká škola finanční a správní
ŽP	životní prostředí

Příloha 2 - Orientační rozdělení příspěvku Společenství podle kategorií**Část B: Orientační rozdělení příspěvku Společenství podle kategorie v operačním programu**

Referenční

číslo

Komise: _____

Název programu: Regionální operační program regionu soudržnosti NUTS II Severozápad

Datum posledního rozhodnutí Komise o daném operačním programu:

__/__/__

(v EUR)

(v EUR)

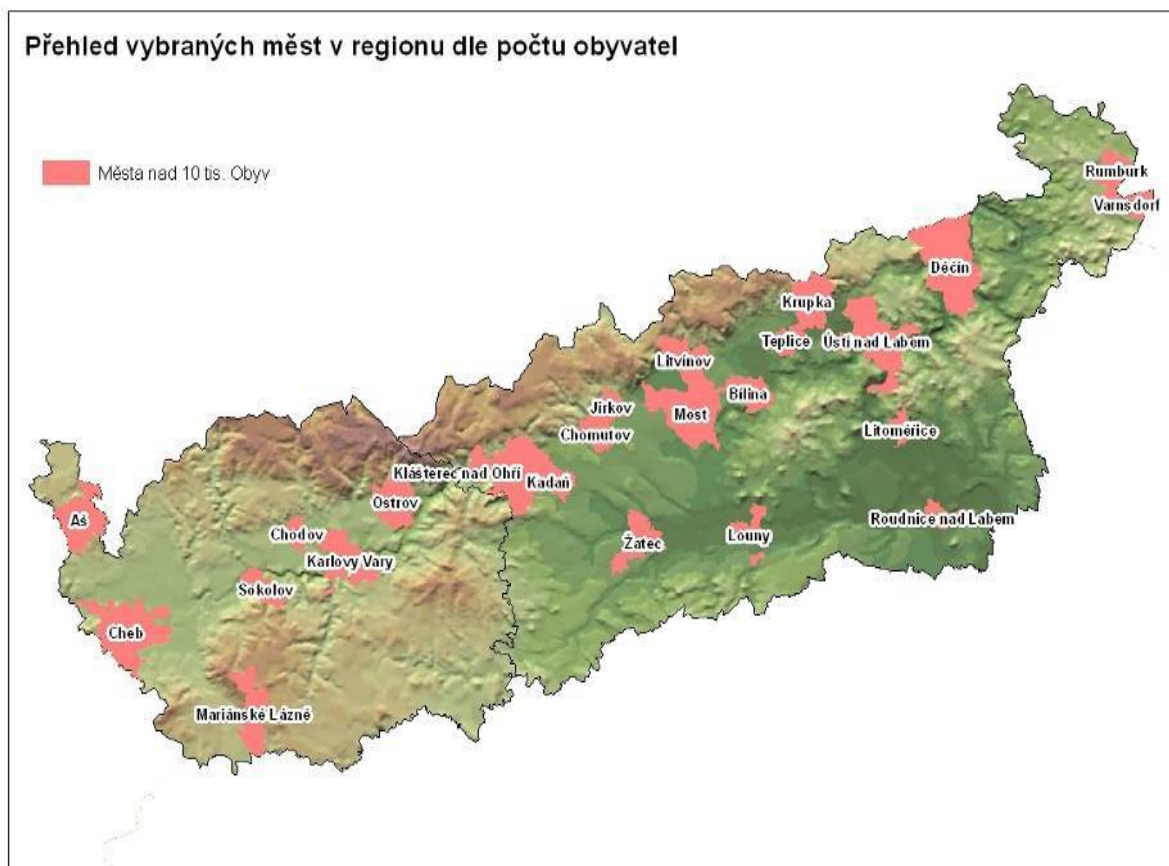
(v EUR)

Téma 1		Téma 2		Téma 3	
Prioritní téma		Forma financování		Území	
Kód	Částka	Kód	Částka	Kód	Částka
*	**	*	**	*	**
11	13 628 788	01	762 765 901	00	285 864 761
18	25 493 258			01	393 030 702
23	180 849 386			05	83 870 438
24	37 372 575			2	
25	12 897 367			7	
28	3 903 230				
29	5 209 349				
52	20 241 234				
55	2 994 981				
56	22 287 658				

Regionální operační program NUTS II Severozápad

57	Jiná podpora zlepšování služeb cestovního ruchu	69 266 089				
58	Ochrana a zachování kulturního dědictví	22 287 657				
59	Rozvoj kulturní infrastruktury	34 599 326				
60	Jiná podpora zlepšování kulturních služeb	3 494 146				
61	Integrované projekty pro obnovu měst a venkova	135 754 269				
75	Infrastruktura pro vzdělávání	59 081 338				
76	Infrastruktura pro zdravotnictví	54 640 241				
77	Infrastruktura pro péči o děti	3 805 041				
79	Jiná sociální infrastruktura	31 568 201				
81	Mechanismy zlepšující zpracování politiky a programů, monitoring a evaluaci na národní, regionální a místní úrovni	3 252 171				
85	Příprava, provádění, monitorování a kontrola	15 104 697				
86	Hodnocení a studie; informace a komunikace	5 034 899				
Celkem		762 765 901	Celkem	762 765 901	Celkem	762 765 901

Příloha 3 - Přehled vybraných měst v regionu dle počtu obyvatel

Příloha 4 - Stanovisko MŽP k návrhu koncepce ROP NUTS 2 Severozápad

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
100 10 PRAHA 10 - VRŠOVICE, Vršovická 65

V Praze dne 8. 11. 2006
Č.j.: ...659 04/EP 4/06

STANOVISKO

Ministerstva životního prostředí

**podle § 10g zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí,
ve znění pozdějších předpisů**

k návrhu koncepce

**„Regionální operační program pro NUTS II Severozápad
(pro období 2007 – 2013)“**

(dále pouze „ROP SZ“)

verze 6. září 2006

Předkladatel koncepce: Krajský úřad Karlovarského kraje

Zpracovatel koncepce: SPF Group, v.o.s.

Zpracovatel posouzení:

Mgr. Karel Houdek

(osvědčení odborné způsobilosti o hodnocení vlivů na ŽP, č.j. 5916/950/OPV/93, ze dne 19. 4. 1994 podle § 19 zákona č. 100/2001 Sb., a změně navazujících předpisů – viz přípis MŽP ČR z roku 2002 a držitel prodloužení autorizace ke zpracování dokumentace a posudku č.j. 47678/ENV/06 ze dne 17.VII. 2006)

RNDr. Miroslav Martiš, CSc.

autorizace (č.j. osvědčení 5914/948/OPV/93 ze dne 1. 6. 1993) podle § 19 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně souvisejících zákonů (dopis MŽP č.j. 4532/OPVŽP/02 ze dne 18. 9. 2002) osvědčení o způsobilosti k posuzování vlivu vývozu nebo investic na životní prostředí podle společných postupů OECD a v návaznosti na zákon č. 58/1995 Sb.

Ing. Vladimír Zdražil

autorizace (č.j. osvědčení 5920/946/OPV/93 ze dne 3. 5. 1994) podle § 19 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně souvisejících zákonů (dopis MŽP č.j. 4532/OPVŽP/02 ze dne 18. 9. 2002) osvědčení o způsobilosti k posuzování vlivu vývozu nebo investic na životní prostředí podle společných postupů OECD a v návaznosti na zákon č. 58/1995 Sb.

MUDr. Magdalena Zimová, CSc.

specialista v oblasti hodnocení vlivů na veřejné zdraví a hodnocení zdravotních rizik držitel osvědčení o autorizaci k hodnocení zdravotních rizik č. 013/04 z 18. 5. 2004

Mgr. Stanislav Mužra

zpracovatel řady hodnocení vlivů záměrů a koncepcí na soustavu Natura 2000 autorizace k provádění posouzení podle §§ 45h a 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění. Rozhodnutí MŽP č.j. 630/66/05 ze dne 8. 3. 2005 autorizace k provádění biologického hodnocení ve smyslu §67 podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění. Rozhodnutí Ministerstva životního prostředí č.j. OEKL/1985/05 ze dne 12. 7. 2005

Průběh posuzování:

Oznámení koncepce, zpracované v rozsahu přílohy č. 7 zákona bylo Ministerstvu životního prostředí předloženo dne 4. 5. 2006. Zjišťovací řízení bylo zahájeno dne 24. 5. 2006 zveřejněním informace o oznámení dle § 16 na úřední desce Krajského úřadu Karlovarského kraje a ukončeno dne 26. 6. 2006 závěrem zjišťovacího řízení s následujícím závěrem: Koncepce „Regionální operační program pro NUTS II Severozápad (pro období 2007 – 2013)“ naplňuje dikci ustanovení § 10a odst. 1 písm. a) zákona a z tohoto důvodu bude provedeno vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí dle ustanovení § 10e zákona. Návrh koncepce a vyhodnocení vlivů na životní prostředí v rozsahu přílohy č. 9 zákona byly předloženy dne 25. 9. 2006. Součástí tohoto vyhodnocení je posouzení vlivů na evropsky významné lokality a ptáčích oblastech dle § 45h a § 45 i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Návrh koncepce včetně posouzení byl zveřejněn dne 11. 10. 2006 podle § 16 zákona. Veřejné projednání se konalo dne 27. 10. 2006 v Kulturním zařízení Chomutov s.r.o., salonek B, ulice B. Němcové 552,

Chomutov. Zápis z veřejného projednání obdrželo Ministerstvo životního prostředí dne 2. 11. 2006.

Stručný popis koncepce:

Regionální operační program regionu NUTS II Severozápad (ROP SZ) je jednou z částí soustavy programovacích dokumentů připravovaných Českou republikou a jejími regiony s cílem předložit Evropské komisi nástroje, prostřednictvím kterých bude možné naplňovat cíle Evropské unie a její politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Pro region NUTS II Severozápad a jeho operační program je relevantní Cíl I - Konvergence.

Zaměření ROP SZ vychází a navazuje v předkládané verzi na globální cíl, strategické cíle a priority Národního rozvojového plánu ČR pro období 2007-2013. Obsahové zaměření ROP SZ je formulováno s ohledem na tematické zaměření ostatních operačních programů a uplatňování principu subsidiarity a z toho odvozovaných kompetenčních předpokladů a dispozic, které souvisejí s rozvojem území. Priority a oblasti intervence ROP SZ budou upraveny a zpřesněny podle výsledků jednání mezi resorty a regiony ohledně přesného vymezení „hranic“ mezi tematickými operačními programy a regionálními operačními programy.

Při tvorbě ROP SZ byl uplatněn princip komplexního řešení problémů vycházející z územně-integrovaného přístupu na základě znalostí konkrétních podmínek regionu NUTS II Severozápad.

Stručný popis vyhodnocení:

Vyhodnocení vlivů ROP SZ bylo provedeno v souladu se zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů a zpracováno v rozsahu přílohy č. 9 tohoto zákona.

Pro zhodnocení možných významných vlivů na životní prostředí bylo využito posouzení možného ovlivnění jednotlivé významné složky životního prostředí a na úrovni významných relevantních environmentálních cílů byla vybrána základní sada těchto cílů, vycházející z analyzovaných environmentálních strategií a metodických doporučení Evropské komise pro hodnocení vlivů operací strukturálních fondů na životní prostředí.

Předložený ROP SZ byl také posouzen podle ustanovení § 45h a § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů a to z hlediska důsledků na evropsky významné lokality a ptáčích oblastí a stav jejich ochrany.

Závěry posouzení:

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný orgán podle § 21 zákona, na základě návrhu koncepce, zpracovaného vyhodnocení koncepce dle zákona včetně vyhodnocení koncepce dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, vyjádření dotčených orgánů státní správy, dotčených územně samosprávných celků a veřejnosti a výsledků veřejného projednání vydává:

SOUHLASNÉ STANOVISKO

k návrhu koncepce

„Regionální operační program pro NUTS II Severozápad (pro období 2007 – 2013)“

verze 6. září 2006

za dodržení níže uvedených podmínek stanoviska (část A).

**Realizace koncepce „Regionální operační program pro NUTS II Severozápad
(pro období 2007 – 2013)“ nebude mít významný negativní vliv na evropsky významné
lokality a ptačí oblasti**

za dodržení níže uvedených podmínek stanoviska (část B).

A. Podmínky souhlasného stanoviska z hlediska vlivů na životní prostředí:

- 1) Z oblastí intervencí 3.1: „Rozvoj dopravní infrastruktury regionálního a nadregionálního významu“ vypustit záměr „Rozvoj dopravní infrastruktury podmiňující efektivní využití potenciálu Labské vodní cesty“ v případě, že by jeho realizace představovala významný střet se zájmy ochrany přírody a zejména s lokalitami soustavy Natura 2000 a s územní a druhovou ochranou.
- 2) V rámci celkového systému sledování dopadů implementace ROP SZ sledovat dopady na životní prostředí, tj. zejména:
 - aplikovat doporučené environmentální indikátory a indikátory pro oblast veřejného zdraví (s přihlédnutím k aktuální verzi Národního číselníku indikátorů pro programové období 2007 – 2013); konkrétně cíle veřejného zdraví s ohledem na snížení hlukové zátěže obyvatel, snížení imisí škodlivin, zlepšení sociálně – ekonomických vztahů,
 - pravidelně zveřejňovat výstupy monitoringu, tj. průběžné dopady implementace ROP SZ na životní prostředí a veřejné zdraví,
 - navázat systém monitoringu na systém hodnocení a výběru projektů s využitím environmentálních kritérií,
 - zajistit dostatečné personální a odborné kapacity pro oblasti životního prostředí v rámci monitoringu ROP SZ.
- 3) Zohlednit problematiku životního prostředí v rámci celkového systému hodnocení a výběru projektů, tj. zejména:
 - aplikovat doporučené environmentální indikátory (s přihlédnutím k aktuální verzi Národního číselníku indikátorů pro programové období 2007 – 2013) do celkového systému hodnocení a výběru projektů (přičemž je nutné provést jejich výběr a případné modifikace pro jednotlivé oblasti podpory, respektive pro jednotlivé projekty),
 - navázat systém environmentálního hodnocení projektů na monitoring dopadů implementace ROP SZ,
 - zajistit dostatečnou informovanost žadatelů o environmentální problematice a o možných vazbách předkládaných projektů na životní prostředí,

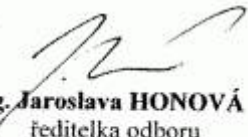
- do systému pro hodnocení a výběr projektů zahrnout taková kritéria, která budou respektovat referenční cíle ochrany životního prostředí a veřejného zdraví v daném regionu a principy trvale udržitelného rozvoje.
- 4) Je nezbytné stanovit environmentální kritéria pro hodnocení a výběr projektů, jejichž použití by mělo zajistit realizaci projektů v rámci jednotlivých opatření ROP SZ. Podpořené projekty nesmí mít významné negativní vlivy na přírodu a krajinu.
 - 5) Při výběru projektů je nezbytné sledovat, zda v souvislosti s realizací daného projektu nedojde k:
 - narušení ochranných podmínek zvláště chráněných území,
 - narušení územní ochrany a integrity lokalit soustavy Natura 2000 (evropsky významných lokalit a ptačích oblastí),
 - poškození nebo likvidace biotopů s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů,
 - zásahů do prvků ÚSES a VKP, negativnímu ovlivnění přírodních stanovišť, biotopů, fauny, flóry, zvýšení fragmentace krajiny, snížení průchodnost krajiny.
 - 6) Při přípravě jednotlivých projektů je nezbytné respektovat zvláště chráněná území, jejich ochranné podmínky a plány péče o ně. Při posuzování konkrétních projektů je také nezbytné respektovat lokality výskytu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Dále je nutné do následného výběru konkrétních projektů zapojit příslušné orgány ochrany přírody a krajiny.
 - 7) Při realizaci jednotlivých projektů zohlednit navržená opatření pro snížení jejich potenciálních negativních vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, tj. využít tato opatření při stanovení podmínek realizace projektů pro přidělení podpory v rámci ROP SZ.
 - 8) Předkladatel koncepce zveřejní na svých internetových stránkách vyhodnocení veškerých došlých vyjádření a připomínek včetně veřejného projednání, a to jak k návrhu koncepce, tak i k jejímu vyhodnocení.

B. Podmínky souhlasného stanoviska z hlediska vlivů na lokality soustavy Natura 2000:

- 1) Konkrétní projekty podpořené v rámci ROP SZ musí respektovat územní ochranu a integritu evropsky významných lokalit a ptačích oblastí soustavy Natura 2000 a nesmí vést k poškození nebo zhoršení stavu předmětu ochrany těchto území.

Ministerstvo životního prostředí dále předpokládá, že řídicí složky realizace této koncepce zajistí u každého navrženého řešení co nejširší publicitu a informování veřejnosti.

Ing. Jaroslava HONOVÁ
ředitelka odboru
posuzování vlivů na životní prostředí a IPPC